CICERONIANVM
Lexicon Græcolatinum.

Id eſt, Lexicon ex variis Græcorum ſcriptorum locis à Cicerone interpretatis collectum

AB HENRICO STEPHANO.

Loci Græcorum authorum cum Ciceronis interpretationibus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IHS

EX OFFICINA HENRICI Stephani Pariſienſis typographi.
AN. M. D. LVII. 7°

Auctor damnatus, liber cu expurgatione permiſsus.

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EMANUELE

non ex ue[illegible]

[illegible] opor [illegible] multa

meum oppo[illegible]re

Eo autem libẽtius hoc quicquid eſt laboris ſuſcepi, quòd nimium ſibi placere nonnullos ob annotatas à ſe neſcio quot Græcas cum Ciceronis interpretatione uoculas animaduerterem: quaſi uerò pro pauculis illis, non eſſent omnibus in promptu propè innumerabiles: omnibus dico, quos (ut loquutur cultus & terſus poeta) nõ inertia tardat. Sed & alia me ad hũc ſuſcipiendum impulſum fuiſſe cauſa, nequaquam diſſimulabo. Nimirum ut ſiniſtrorum quorundam Ciceronis imitatorum (quos etiã iure optimo ſeruum pecus appellare quis poſſit) faſtum ἀάσχετον mehercle, οὐκ ἀνεκτὸν, ſiqua ratione poſſem, reprimerem: & illis pudorem aliquem, ſi modò frontis aliquid adhuc ſupereſt, incu-

terem. Iam enim huiuſmodi hominum eo progreſſa eſt arrogantia, ut quidam ex eorum numero, Ciceronianæ eloquentiæ uicarium in uertendis celeberrimorũ Græciæ oratorum aduerſarijs orationibus appellare ſe non dubitauerit. Tún' Ciceronianæ eloquentiæ uicarius? è quo cælo ad nos tam repentè delapſus? Itáne ergo Ciceronem, quum illas orationes interpretaretur, Demoſtheni paruũ caput affinxiſſe, & quid inter μικρὰν & μακρὰν κεφαλὴν diſcrimunus eſſet, ignoraſſe arbitrabimur? Támne infœliciter erat in authorum Græcorũ lectione uerſatus, aut támne erat infœlici memoria præditus M. Tullius, ut horum dicendi generum peruulgatiſſimorum φίλη κεφαλὴ & μια ἐξ κεφαλῆ non recordaretur? Ah, quantam linguæ Græcæ ignaris hominibus facias iniuriam, uide. Annon illi, quum te authore, Demoſtheni paruũ fuiſſe caput aſſerent, omnibus, te authore, ridendos ſe propinabunt? Nõ es igitur hoc in loco (ne quid acerbius dicam) Ciceronianæ eloquentiæ uicarius. Vbinam ergo? an ubi Athenienſes uiciſſe Lacedæmonios & ciuitatem ais? Deum immortalem, quis iſte eſt Ciceronianiſmus, ex homine ciuitatẽ facere. quale eſt iſtud σχῆμα, an λέξεως, an διανοίας? uel potius, quæ eſt iſta metamorphoſis? Certè quæcunque ea eſt, ab Ouidio (qui tamen diligenter Græcos omnes metamorphoſeων ſcriptores euoluerat) prætermiſſa eſt. Sed iam quid illud ſit uideo. non eſt Ciceronianiſmus, non eſt metamorphoſis. Quid igitur? nempe tropus quidã, quoddã ſchema, figura quædã. Quænam? Ea uidelicet figura quæ Latino nomine appellatur ignorantia. Nam ſi hiſtoriarum uel maximè peruulgatarũ omnino rudis non fuiſ-

ſes, una certè in tuo exẽplari deſiderata literula monſtra te loqui nequaquã coegiſſet. At Ciceronianum nõ eſt fortaſſis, in hiſtoriæ lectione uerſatum eſſe. Quid? nõne hoc ſaltem Ciceronianum eſt, ſenſu communi præditum eſſe? At ille tamen niſi tibi planè defuiſſet, minimè profectò hos multóſque alios locos Ciceronianè te uerſurum eſſe profeſſus, adeo Sapronianè peruertiſſes. Finge iam reuiuiſcere illum omnium Græciæ oratorum præſtantiſſimum Demoſthenem, quem tu iſta tua interpretatione, Therſitæ propemodũ ſimilem facis: (ſed fallor, ὀξυκάρδιος ille erat, tu hunc facis μικροκάρδιον) finge item M. Tullium Ciceronem omnium Latinorum oratorum eloquentiſſimum reuiuiſcere, cuius imitationẽ tam fœdis erroribus te non pudet obtendere: & finge utrũque in præclaros illos tuorum ſcriptorũ locos incidere: quo te ab illis nomine ſalutatum iri exiſtimas? quo uerò potius, quàm ab illo κίναδος, ab hoc bellua ſalutaberis? Ecquid aliud hic quàm te planè ſtupidum & bardum eſſe clamet: ille, quod de Athenienſi plebe, bellua multorum capitum dixit, id de te bellua unius capitis dicat, σὲ τὸν ἐγκέφαλον ἐν ταῖς πτέρναις καταπεπατημένον φορεῖν? Fingamus uerò & Lacedæmoniũ illum imperatorem huc uenire, quem tu ita ex homine in ciuitatem trãſformaſti: quo te modo exceptum ab illo iri cenſes? an ille, ſi Lacedæmone dignos ſpiritus gerat, tantam contumeliam impunitã dimiſſurus eſſe tibi uidetur? Quid aliud ille quàm Αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί, nõ certè κακῶν ἕνεχ' ὅσσα ἔοργας, ſed ὅσσα ἔειπας. Verùm ego neſcio quomodo huius rei indignitate commotus, & iuſta, mea quidem iudicio, ira percitus, interim me terminos epiſto

læ prætergredi non ſentio. Vt igitur, unde egreſſa eſt, eo reuertatur & paucis tandem finiatur mea oratio: ego eum ipſum quem ſibi exemplar ad imitandum propoſitum eſſe nugatores iſti prædicant, & quem fœliciter imitari ſe, ſibi perſuaſum habēt, producere foras me uoluiſſe dico: ut ex comparatione, quàm falſò gloriam hanc ſibi uendicent, intelligi; & tanta eorum temeritas atque arrogantia perſpici ab unoquoque & conuinci tandem poſſit. Hoc igitur Ciceronianum Lexicon, id eſt Ciceronis interpretationes in Lexici formam redactas; accipe lector, & eo utere ac fruere: dum quæcunque apud alios omnes Latinæ linguæ ſcriptores antiquos, poetas, oratores, hiſtoricos, necnon etiam grammaticos, de Græcis Latina facta reperiuntur, tibi in unum uolumen, uarium certè & multiplex futurū, diligentia quāta poſſum maxima colligo. Vale.

LECTOREM DE HIS AD ſuam Lexici Ciceroniani editionem pertinentibus admonendum putauit Henricus Stephanus.

HABETVR in hoc volumine, lector, primò opuſculum quod Ciceronianum Lexicon Græcolatinum inſcriptum à me fuit: quum à recepto iam paſſim & à ſermonis Latini norma non alieno vocabulo nequaquam neceſſe putarem eſſe diſcedere. Hoc Lexicon varii authorum Græcorum à Cicerone interpretati loci excipiunt: ſeruato & in ipſis ſcriptoribus & in Ciceronianis interpretationibus eo quem videbis ordine. Ad paginas quibus hæ continentur, te remittunt ii qui ſingulis propè illius Lexici lineis ſubiuncti ſunt numeri. In eo opuſculo nihil quod te offendere poſſit reperies, ſi id non tanquam corpus quoddam, ſed tanquam ex variis à corpore auulſis partibus conflatum eſſe conſiderabis. Reperies aliquādo ſingularis numeri Græcum nomen, Latinum autē pluralis: & viciſſim. Inuenies etiam interdum adiectiuum aliquod Græcum generis fœminini, interdum & neutrius, quod Latino maſculino ſit redditū. Cuius tu rei rationem, ſimulatque ad locum eum acceſſeris quem tibi appoſitus numerus indicat, faciſlimè intelliges. Nam aliquando ψυχὴ in Græco ſermone ſubſtantiuum, in Latino Animus: aut illic ζῶον, hic autem Animans ſubaudiendum eſſe comperies. Quæ ego duo multorum tibi exempla eſſe volo. Sed nec illud te mouere debuerit, quòd aliquando Græcum verbum alius ſit temporis aut modi quàm Latinum quo ipſum interpretatum fuit, verbum: vt in hac formula, *ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπει, ὅ τι ἀναισχυντίας*, Multa facere cum temeritate atque impudentia, putet aliquis erratum eſſe

in Lexico,& ἐμμένειν ſcribendum eſſe,vt cum infinitiuo Facere conueniat:at ſi ad paginam quam illi numerus oſtendit,recurrerit,præcedentia quoque verba Græca itidem in indicatiuo, Latina autem in infinitiuo poſita offendet. Quòd ſi mutaſſem ἐμμένει in ἐμμένειν, vt id ad Ciceronianam interpretationẽ conformarem, timendum erat ne iis qui nondum magnos in linguæ Græcæ cognitione progreſſus feciſſent, ſcrupulum quodammodo iniicerem: & illi mei conſilii rationem non intelligentes, in contextu vocem illam eodem modo legendam eſſe exiſtimarent. Quod quidem etſi non ſemper obſeruaui, à Græcis tamen verbis quam rariſſimè potui,deflexi.Paucis tantùm in locis vbi ſine vlla ſententiæ immutatione,poteram tempus verbi Græci ad Latini tẽpus reducere, id feci. Summa eſt autẽ,vt id quod antea dixi,tibi proponas,nimirum Lexicon hoc,velut auulſas eſſe à corpore partes, ac propterea non vt in illo nunc ſunt,ſed vt in ipſo corpore erant,habendam tibi ſingulorũ verborum rationẽ eſſe. Plurimis in locis verbũ Græcũ,itémque Latinũ in infinitiuo præſenti,contrà quàm in contextu Græco eſſent(vt,me ad Lexicorũ formam accommodarem) poſui.vt,αἰσθάνεσθαι, ſentire. quum tamen ᾔσθετο ſit in ipſo contextu Græco, & in Latino,ſenſiſſe. Alicubi & idem verbũ bis poſui:prius quidem in infinitiuo ſeorſum,nota hac]à parte poſteriori velut ſeptũ:deinde in quomodo in ipſo orationis habebatur cõtextu.vt Περιλαμβάνειν]Περιειλήφει,incluſerat. Aliquãdo & pro participio itidem infinitiuum poſui:deinde ipſum participium adiunxi,ſicut in contextu erat,vt Συμπῆξαι]Ὁ συμπηξάς, Qui iunxit & condidit. Quod non ſolùm in verbis ſed & in aliis orationis partibus feci:vt hìc in præpoſitione μετὰ,quum ita

poſui,Μετὰ]μεθ' Ἑρμάχου σκοπούμενοι, De Hermachi ſentẽtia. quòd videlicet ſeorſum huius particulæ ex Cicerone excerpi interpretatio nõ poſſet. Nõnunquam etiam vtraque verba pariter ad infinitiuum modum reducta prius, & poſtea iterum vtraque vt in contextu erant, cum tota ſententia (ſed diuerſo literarũ genere in illo Latino infinitiuo vtẽs) poſui: vt, Ἄγειν, afferre. ὅτε ἦλθεν ἄγων αὐτῷ δῶρα, Quum veniſſet ad eum, eíque dona attuliſſet. Eam autem vócem aut Græcam aut Latinam, quam tu iſtis notis[ ] circunſcriptam cernes, à me, nequid in alterutro ſermone deeſſet, ex ſuperioribus repetitam fuiſſe ſcito. Exẽplũ repetiti ἀπὸ τοῦ κοινοῦ Græci vocabuli ſit hoc, ἐὰν εἰκότας [λόγους] παρεχώμεθα, Si probabilia dicentur. Nam quum ad paginam 14 venies, ad quam numerus qui illic eſt, te deducit, certè nõ in hoc poſteriori membro ſententiæ (bimembris enim eſt illa) ſed in priore duntaxat nomen illud reperturus es. nec tamen in accuſatiuo λόγους, ſed in datiuo λόγοις, hoc modo, καθ' ὅσον ἂν ἐλέγχτοις προσήκει λόγοις εἶη. Verùm qui norunt quid ſit aut verbum aut nomen aliquod ἀπὸ τοῦ κοινοῦ aſſumere, ſciunt nullam nomen in eodem caſu repetendi, vt nec verbum in eodem modo, neceſſitatem lectori imponi. Quod de loco vno dictum, in aliis etiam valère multis oportet. Sic verò repetuntur ἀπὸ τοῦ κοινοῦ & particulæ indeclinabiles, vt [Οὐδὲ] ἄρκιος εἴλω, Nequeo. Hæc enim vocula οὐδὲ ex principio verſus eſt arceſſenda, qui talis eſt, Οὐδέ τι θαρσαλέος κείνων ἐγὼ ἄρκιος εἴλω. Exemplum autem repetitæ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ Latinæ vocis ſit hoc, ἐπ' ἀριστερά, Ad læuam [partem]. Scio tamen per ſe etiam ſæpe dici Ad læuam: quũ ſubſtantiuũ Partem aut Manum ſubaudire nequaquam difficile ſit: ſed quum Cicero in eadem ſententia ἐπὶ δεξιὰ in-

terpretatus eſſet, In dextram partem: nimirum & hic ex illo loco ſubſtantiuum hoc mutuari neceſſe fuit: quandoquidem à tota oratione hæc pars auellebatur. Sic, Εὐλάβεια, εὔλογος ἔκκλισις, Cautio, declinatio [à malis] cum ratione. Quum in ipſo Ciceronis contextu ita legatur, A malis natura declinamus. quæ declinatio, ſi cū ratione fiet, cautio appelletur. Aliquādo etiam vtrobique, Id eſt tā in Græca quàm in Latina formula, ex ſuperioribus à me repetita quædam fuerunt, vt, καὶ [ὡς δεῖ] ἀναγορεύσαι, Atque [vt] ita prædicaretur. Sed & contigit nonnunquā vt extrinſecus petenda, non à præcedentibus repetenda mihi eſſent verba. In Græcis formulis, vt ζωδιακὸς [κύκλος] Signifer orbis. nam quum ita loquitur Cicero, Siguifero in orbe, qui Græcè ζωδιακὸς dicitur, duntaxat quod ζωδιακὸς ſonat, per nomen Signifer exprimere ſe intelligit: pro Orbis quod addit, Græcum κύκλος nobis, vt ſatis vulgatum, ſubaudiendum relinquens. Idem & de ὁρίζοντες [κύκλοι] Finientes orbes, aliiſque multis huiuſmodi dicēdum fuerit. In Latinis autem formulis extrinſecus petita fuerūt vocabula, vt, κύριαι δόξαι, Maximè ratæ [ſentētiæ.] Nam quū ait Cicero, Quis enim veſtrū non edidicit Epicuri κυρίας δόξας, id eſt maxime ratas, non aliud per illud Ratas ſe quàm κυρίας exprimere exiſtimat: ſubſtātiuum δόξας, vt ſatis notæ ſignificationis, prætermittens. Imò & ſi longè quis abire nolit, ex ſequentis periodi fine petere ſubſtantiuum illud poſſit: qui talis eſt, Quia grauiſſimæ ſint ad beatè viuēdum breuiter enunciatæ ſententiæ. Et de iis quidem quæ repetuntur, hactenus. Vt autem ex ſuperioribus addēda, ita nonnūquam omittenda quædā verba, & multis quæ interiecta erāt neglectis, ex tota oratione ea duntaxat quibus ſententiæ interpretatio

continebatur,excerpēda mihi fuerunt. cuius rei nō pauca in conferendo cum Ciceronis contextu Lexico tibi ſtatim exempla occurrent. Verùm ne hoc quidem prætermittendum à me fuerit, etiam alicubi relatiui loco antecedens in formula tam Græca quàm Latina poſitum hic fuiſſe, vt, ἐπείθοντο τῇ τάξει, Sequebantur ordinem. Quum relatiuum retinendo, ἐπείθοντο ταύτῃ, Sequebantur hunc, ſcribēdum fuiſſet. Sic autē ſæpe etiam in citandis authorū teſtimoniis, antecedentia in relatiuorum locum (vt qua de re agatur intelligi poſſit) ſubſtituere ſolemus. Hæc fere ſunt de quibus te, antequam ad huius Lexici lectionem venires, præmonitū eſſe, tua non parum intereſſe exiſtimaui. Quod autem ad eam huius libri partem attinet qua Ciceronis interpretationes continentur, vnum mihi cuius te commonefaciendum eſſe putem, ſuccurrit, nimirum vt ea interſtitia & vacua ſpatia quæ in Ciceronianis interpretationibus nonnunquam reperies, non ideo quòd aliquid loco deſit (nam & ipſe ſenſus id falſum eſſe oſtendet) ſed vt aptius Latina Græcis reſponderent, & quammaximè poſſent, è regione ſemper collocarentur, vacua relicta eſſe arbitreris. Quam rem licet vbique præſtare valde ſtuduerim, non tamen tam exactè, quam volebam, efficere, per occupationes mihi licuit. quippe quum, vt id fieret, ab operarum latere, vtriuſque linguæ imperitorum, nunquam diſcedendum fuiſſet: vt ſemper illis vbi faciendæ eſſent ſuæ quas vocant paginarum concluſiones, oſtenderetur. Et hìc quidem certè finem facturus eram, niſi illa modò à me poſita verba κύριαι δόξαι, mihi quiddam quod te celare nolim, in memoriam reuocaſſent. nimirum cum in aliorum Græcorum verborum, tum etiam horum interpretatione ex Cice-

rone excerpenda grauiter erraſſe nõnullos. Nã quia dicit Cicero libro De natura deorum I, de Epicuro loquens(locum habes huius libri pag.141) Itaque in illis ſelectis eius breuibúſque ſententiis quas appellatis κυρίας δόξας, Quia,inquam, hæc dicit Cicero, adeò hallucinati fuerunt nonnulli(alioqui tamen linguæ Græcæ non rudes)vt κυρίας ſelectas & breues ſignificare exiſtimauerint. Non in hoc quidem certè loco (nimium enim apertus eſt) ſed in aliis aliquot parũ abfuit quin offenderim, dũ has interpretationum formulas excerperem.ac niſi diligenter attendiſſem, profecto offendiſſem.adeò nõnunquam implicita,tam lõgo interuallo interdũ traiecta Ciceronianæ interpretationis ſunt verba. Sed vnũ ſupereſt ex iis quæ ad hoc Lexicon pertinẽt, cuius te admonere oblitus fueram: de pauculis Græcis ac Latinis vocibus,quæ corruptæ eſſe videbãtur, obiter me illic meam declaraſſe ſententiam.vt,δοξάζεται δὲ ὑπὸ τῶν πλείστων,ſed æſtimant plerique. *Niſi forte legendum* exiſtimãt. Verumenimuero quod de paucis vocabulis & breuiter illic dixi,de ſatis multis & ſatis copioſè(Deo iuuante)alibi dicturus ſum: vbi etiam de toto interpretandi genere quid ſentiam exponam. Sunt & alia nonnulla de quibus te commonefacerem, niſi ne tuo ingenio & iudicio nimium videri poſſem diffidere,timerem. Vale.

CICERO De finibus I.

Quanquam ſi planè ſic uerterem Platonem aut Ariſtotelem, ut uerterũt noſtri poetæ fabulas, malè credo mererer de meis ciuibus, ſi ad eorũ cognitionem diuina illa ingenia tranſferrem: ſed id neque feci adhuc, nec mihi tamen, ut faciam, interdictum puto. locos quidem quoſdã, ſi uidebitur, tranſferam, & maxime ab ijs quos modò nominaui, quum inciderit ut id aptè fieri poſſit: ut ab Homero Ennius, Afranius à Menandro ſolet. Nec uerò, ut noſter Lucilius, recuſabo quominus omnes mea legant. Vtinam ille Perſius, Scipio uerò & Rutilius multo etiam magis: quorum ille iudicium reformidans, Tarentinis ait ſe & Conſentinis & Siculis ſcribere. Facetè is quidem, ſicut aliâs: ſed nec tam docti tunc erant, ad quorum iudicium elaboraret: & ſunt illius ſcripta leuiora: ut urbanitas ſumma appareat, doctrina mediocris. Ego autem quem timeam lectorem, quum ad te, ne Græcis quidem cedentem in philoſophia, audeam ſcribere? Quanquam à te ipſo id quidem facio prouocatus gratiſſimo mihi libro, quem ad me de uirtute miſiſti. Sed ex eo credo quibuſdam uſu uenire ut abhorreant à Latinis, quòd inciderint in inculta quædam & horrida, de malis Græcis Latinè ſcripta deterius. quibus ego aſſentior, dummodo à ſe de iiſdem rebus ne Græcos quidem legendos putent.

Idem De finibus III.

Etſi habet hæc Stoicorum ratio difficilius quiddam & obſcurius. nam quũ in Græco ſermone hæc ipſa quondam rerum nomina nouarum non uidebantur, quæ nũc cõſuetudo diuturna triuit, quid cẽſes in Latino fore? Ta-

cillimum id quidem eſt, inquam. ſi enim Zenoni licuit, quum rem aliquam inueniſſet inuſitatam, inauditum quoque ei rei nomen imponere: cur non liceat Catoni? Nec tamen exprimi uerbum è uerbo neceſſe erit, ut interpretes indiſerti ſolent: quum ſit uerbum, quod idem declaret, magis minúſue uſitatum. Equidem ſoleo etiã, quod uno Græci, ſi aliter non poſſum, idem pluribus uerbis exponere. & tamen puto concedi nobis oportere ut Græco uerbo utamur, ſi quando minus occurret Latinũ: ne hoc ephippiis & acratophoris potius quàm proëgmenis & apoproëgmenis concedatur. Quanquã hæc quidem propoſita rectè & reiecta dicere licebit. Bene facis, inquam, quòd me adiuuas: & iſtis quidẽ, quæ modò dixiſti, utar potius Latinis. in cæteris ſubuenies, ſi me hærentem uidebis.

CICERONIANVM Lexicon Græcolatinum

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

A

Ἀβλάβεια, Innocentia. 169

Ἀβλαβεῖς εἶναι τοὺς σοφούς, Alienum eſſe à ſapiente nocere. 59

* ¶Ἀγαθός, Probus. 13

ἀγαθὸς ἦν, Probitate præſtabat. 14

ἀγαθὸς γὰρ ὢν ἀνὴρ, εὐδαιμονεῖς, Quoniam virtuti tuæ fortuna coniuncta eſt. 45

Ἀγαθόν, bonum. 52.56

ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι, Bene mihi euenire quòd, &c. 1.

ἀγαθά, res ſecundæ. ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, propter alterius res ſecundas. 60

προειδότες τὰ ἐν ᾅδου ἀγαθά, Prouidentes quid in morte boni ſit. 121

ἀγαθὰ τελικά, Bona ad illud vltimum pertinentia. 57. ποιητικά, efficientia. *Ibidem*

¶Ἀγάλματα, Formæ. 40

¶Ἄγαν, Nimis. 7

¶Ἀγαπᾶν χρή, ἐάν, &c. contenti eſſe debetis, ſi, &c. 14

¶Ἄγασθαι, Mirari. 44

¶Ἀγγέλλειν, Dicere. 116,117

Ἄγγελος, Nuntius. 94,95

¶Ἄγειν, Ducere. 2. Adducere. 15

Ἄγειν, *Afferre.* ὅτι ἦλθεν ἄγων αὐτῷ δῶρα, quum veniſſet ad eum, eique dona attuliſſet. 44

ἐπὶ μείζω δέ τις αὑτὸν ἄγοι ὁρμῇ θειοτέρᾳ, Diuino aliquo animi motu, maiora concupiſcat. 6

ἡσυχίαν ἄγειν, Conquieſcere. 127. *Vide* ἡσυχία.

ἄγων σχολὴν ὤν, &c. Quietus. 62

τὴν μακαρίαν ἄγοντες ἅμα πλουτοῦντες ἡμέραν τοῦ

βίου, Quum ageremus vitæ beatũ & eundem ſupremum diem. 51
εἰς τὴν εἰθισμένην Ἄγεσθαι γενέθλιον ἡμέραν, Ad diem agendum natalem. 51
¶ Ἀγελαῖα ζῶα καὶ πολιτικά, Quæ congregatione cœtum quodammodo ciuitatis imitantur. 184
¶ Ἀγέλαστος, *Vide pag.167*
¶ Ἀγέννητόν ἐστι, Nunquam oritur. 5
ἀρχὴ δὲ, ἀγέννητον, Principii autem nulla eſt origo. 5
¶ Ἀγήρων, Quod omni ſenio careret. 19
ἵνα ἀγήρων καὶ ἄνοσον ᾖ, Nequis morbus eum poſſit aut ſenectus affligere. 18
¶ ὑγραῖς ἐν Ἀγκάλαις, Tenero circuniectu. 110,111
¶ Ἀγλαός, Fulgens. 88,89
ἀγλαή, Illuſtri prædita ſigno. 72,73
¶ Ἄγλωσσος, Barbara. 112,113
¶ Ἀγνὼς, ἀκλεής, Inglorius atque ignobilis. 147,148
¶ Ἀγόρευε, Loquutus eſt. 66,67
ὣς ἀγόρευε, Edidit hæc. 66,67
¶ τὸ τῆς ψυχῆς [μέρος] Ἄγριον, Illa pars animi in qua agreſtis quædam ſit immanitas. 11
¶ Ἄγχι, Propter. 76,77
¶ Ἀγχοῦ, *Vide* Ἄγχι.
¶ Ἀγών, Studium contentionis. 181
* ¶ Ἄδηλον παντί, Hominem ſcire neminem. 3
ἄδηλα, Incerta. 160. Res obſcuræ & incertæ. 135
¶ Ἀδιάφθορον, Quod nunquam occidit. 5
¶ Ἀδιάφορον, Indifferens. 61.165
Ἀδιαφορία, Neutram in partem moueri. 161
¶ Ἀδικεῖν, Lædere. 60. Violare ius. 110,111
μεσότης περὶ τὸ ἀδικεῖν, Moderata iniuſtitia. 50
Ἀδικία, Iniuſtitia. 126,127
[ἐν] ἀδικίᾳ, Iniuſtè. ἐν δίκῃ, Iuſtè. 33
διὰ κρίσιν ἀδίκων τέθνηκεν, Iudicio iniquorum circun-

uentus. 2

κανὼν δικαίων τε καὶ ἀδίκων, Iuris atque iuiuriæ regula. 189

¶ Ἀδιόρθωτον, Inchoatum. 191

¶ Ἀδύνατον, Nefas. 13. Difficillimum factu. 30

χωρὶς ψυχῆς ἀδύνατον παραγενέσθαι, Niſi in animo; nulla alia in natura poſſe reperiri. 15

τῶν ἀδυνάτων ἐστί, Ex eo genere eſt quod fieri non poteſt. 187

* ¶ Ἀεὶ κατὰ ταυτὰ ὄν, Quod vnum atque idem ſemper eſt. 12

τὰ ἀεὶ ὄντα, Res ſempiternæ. 24

Ἀεικίνητον, Quod ſemper mouetur. 4

¶ Ἀεροπόρον, Aereum. 28

¶ Ἀθάνατοι, Immortales. 31

Ἀθάνατον, Æternum. 4

¶ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, Populus Athenienſis. 140

¶ Ἄθλιος, Miſer. 7

* ¶ Αἴ κε δύναι, Si poſſis. 147. Si modò poſſis, *Ibidem.*

¶ Αἴγλη, Lumen. 84,85

¶ Αἰγόκερως, Capricornus. 86,87

¶ τὸ Ἀΐδιον, Æternitas. 13

¶ Αἰθήρ, Æther. 110,111. *Vide & pag.* 171,173

ἀπ' αἰθέρος ὠσφρήσαντο, Humiferum duxere ex aere ſuccum. 108,109

¶ Αἷμα, Sanguis. 112,113

¶ Αἴξ, Capra. 72,73

¶ Αἱρεῖσθαι.] ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος, Quod non patiendo ferat. 108,109

¶ Αἱρετόν, Res expetenda. 60

τὸ δ' αἱρετὸν, ἀρεστόν, Quod optabile, id eſſe expetendum. 61

¶ Αἰσθάνεσθαι, Sentire. 133

Αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, Vt ſenſus omnino mors omnes auferat. 1

Αἰσθητά, Senſus mouentia. 13

ὅταν μὲν περὶ τὸ αἰσθητὸν γίγνηται, Quum eandem partem attingit qua ſenſus cieri poteſt. 24

¶ Τὰς δὲ σκιὰς Αἴσσειν, Cæteros vmbrarum vagari modo. 144

¶ κακῶν αὐτὸ ἑαυτῷ γίγνοιτο Αἴτιον, Sua culpa ſibi aliquid miſeriæ quæreret. 34

εἰ γὰρ ἦν τοῦτο αἴτιον. ſub. τὸ γῆρας, Nam ſi id culpa ſenectutis accideret. 8

οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι, Non accuſare quod eſſet accuſandum. 8

αἴτια, Cauſæ. 38. ξυναίτια, Adiuuantia cauſarum, *uel* quæ rerum adiuuant cauſas. *Ibidem.*

αἴτια κύρια καὶ αὐτοτελῆ, Cauſæ principales & perfectæ. 188

αἴτια συνεκτικά, Vide προκαταρκτικά. 186

αἴτια προηγούμενα, *uel* προκαταρκτικά, Cauſæ antecedentes, *uel* antegreſſæ. 186

αἴτια προσεχῆ, Proximæ cauſæ. 188

Αἰτία ἐστὶν οὐ τὸ γῆρας, ἀλλ' ὁ τρόπος, In moribus eſt culpa, non in ætate. 8

διὰ δὴ τὴν αἰτίαν καὶ τὸν λογισμὸν τόνδε, Hanc igitur habuit rationem vt, &c. 19

αἰτίαι πρῶται, Cauſæ primæ. 39

δι' ἃς αἰτίας ἱδρύσατο, Quæ cauſa collocandi fuerit. 26

οὐ τὸ αἴτιον Αἰτιᾶσθαι, Non accuſare quod eſſet accuſandum. 8

¶ Αἰώνιον, Sempiternum. 55

¶ καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις Αἰωρεῖται, Nec ſuſpenſa aliorum aut bono caſu aut contrario. 7

αἰώρηται, Voluitur. 86,87

• ¶ Ἄκανθα,Spina. 84,85
¶ Ἀκατάληπτον, Quod comprehendi non poteſt. 159
¶ Ἀκήρατα,Incorrupta. 32
¶ Ἀκίνητος,Immobilis. 29
¶ Ἄκλαυστος θάνατος,Carens lachrymis mors. 116,117
¶ ἀγνώς, Ἀκλεής,Inglorius atque ignobilis. 147,148
¶ Ἀκοή,Aures. 19
¶ μεσότης περὶ τὸ Ἀκολασταίνειν,Moderata intemperā-
tia. 50
¶ Ἀκόλουθα,Sequentia. 34
¶ Ἀκουστὸν οὐδέν,Nihil quod audiretur. 19
¶ Ἄκρατος,Omni admiſtione liberatus. 43
¶ κορυφὴ Ἄκρη οὔρεος,Vertex celſus montis. 108,109
ἄκραι χηλαί,Altæ chelæ. 74,75
τὰ Ἄκρα,Extrema. 22
Ἀκροστιχίς, *Vide pag. 176*
¶ αἱ δὲ Ἀκροαμάτων ἡδοναί,Voluptates quæ auditu & cantibus percipiuntur. 52. Auriū delectatio. *Ibidem*
¶ Ἄκρος, *Vide* Ἄκρη.
¶ Ἀκταὶ εἰνάλιοι,Saxáque cana ſalis niueo ſpumata liquore. 108,109
* ¶ Ἀλᾶσθαι,Errare. 66,67
¶ οὔτε τὸ Ἀλγοῦν, οὔτε τὸ λυπούμενον,Aliquid aut dolens aut ægrum. 55
ἡ παντὸς τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις,Omnis priuatio doloris. 53
Ἀλγηδών,Dolor. 52. Labor & dolor. 53
Ἄλγος,Mœror. 116,117
¶ Ἀλεείνειν,Vitare. 66,67
¶ Ἀλήθεια,Veritas. 14
Ἀληθῆ ἐστὶ τὰ λεγόμενα,Vera ſunt quæ dicuntur. 1
ἀληθέστερα,Certiora. 150
τοὺς ὡς Ἀληθῶς δικαστάς, Eos qui verè iudices appellentur. 2

¶Ἀλήϊον πεδίον, Alei campi. 66,67

¶Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρὴ εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, Ne vos quidem mortem timueritis. 3

ἀλλὰ γάρ, Sed. 3

Ἀλλ' ἤ, Niſi. 40

¶Ἀλληγορία, Vide pag. 155

¶Ἀλλήλων, Vide Παραβολάς.

ἀλλήλων δεῖσθαι, Alterum alterius indigere. 48

ὑπ' ἀλλήλων.] Καταλαμβάνουσί τε καὶ καταλαμβάνονται καὶ κατὰ ταὐτὰ ὑπ' ἀλλήλων, Alii alios vincunt viciſſimque vincuntur. 26

ἀλλήλοις, ἀλλήλαις, Inter ſe. *Vide* τἀναντία *in* Ἐναντία, *&* ξυνάψας *in* Ξυνάπτειν.

συγχωρεῖν ἀλλήλοις, Concedatis alter alteri. 131

¶Ἄλλος, Alter. 60

ἄλλο οὐδέν, Nulla alias res. 148

δρᾶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον, Quicquã niſi pulcherrimum facere. 15

τὸ ὑπ' ἄλλου κινούμενον, Quod agitatur aliunde. 4

ἄλλα τε, Et cæteris in rebus. 44

Ἀλλοτε, καὶ μετ' ἄλλων, Alio in loco, & apud alios. 141

Ἀλλοθι, In cæteris. 40

Ἄλλως, Aliter. 6

ἐπ' Ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, Propter alterius res ſecundas. 60. ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς, Ex malo alterius. *Ibidem.*

¶Ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ Ἄλλως λέγειν, Multam operam fruſtra conſumpſi. 4

¶Ἄλογος, Rationis expers. 33. Auerſa à recta ratione. 59

ἄλογος ἔπαρσις, Sine ratione, animi elatio. 59

ἐπιθυμία, ὄρεξις ἄλογος, Libido, quæ aduerſa ratione incitata eſt vehementius. *Ibidem.*

¶Ἀλυπήτως τοῖς ζῶσι, Sine detrimento viuorum. 41

¶ Αλυτοι, Indiſſolubiles. 31
ἄλυτον γίγνεσθαι, Diſſolui nullo modo queat. 18
ἄλυτα, Indiſſoluta. 31
* ¶ Ἅμα, Simul. 27
ἅμ' ἠελίῳ, Pariter cum ſole. 81,83
ἅμα τῷ γενηθῆναι, Simulatque natum ſit. 52
¶ Ἁμάρτημα, Erratum. 181
¶ Ἀμβλὺς εἰμὶ καὶ κατηπτυκὼς κακῶν, Subiectus miſeriis obtorpui. 110,111
¶ Ἄμεινον, Melius. 3. Præſtantius. 15
ἀμείνω εἶναι τὰ τῆς φύσεως, Maiore ingenio eſſe. 6
¶ οὐδὲ Ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα, Nec vnquam eius res à diis immortalibus negliguntur. 3
¶ Ἀμερὲς, Ἀμέριστον, Indiuiduum. 21
ἀμέριστος οὐσία, Indiuidua materia. 21. Indiuidua & ſimplex materia. 24
¶ πλῆθος Ἀμήχανον, Multitudo infinita. 27,28
¶ Ἄμπελον φυτεύειν, Vitem ſerere. 49
¶ Ἀμύνασθαι, Repellere. 20.
¶ Ἀμφὶ θυσίας, Vide Θυσία.
ἀμφὶ περὶ, Circum. 64,65
¶ Ἀμφικτύονες, Commune Græciæ concilium. 152
¶ Ἀμφιποτᾶσθαι, Superuolare. 64,65
¶ Ἀμφισβητεῖν μὲν, ἐρίζειν δὲ μή, Controuerſemini, nõ concertetis. 131
¶ Ἀμφότερα γένη, Vtrunque genus. 39
* ¶ Ἀν.] Οὐκ ἂν ποτ' εἴη, Non poteſt eſſe. 16. Vide Μάταιος.
εἴη ἄν, Eſt. 40
ὥστε οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν, Vt minimè mirum futurum ſit. 6
¶ Ἀναγκαῖαι ἀποδείξεις, Rationes certæ. 30
Ἀναγκαίως ἔχει, Sic iubet neceſſitas. 110,111

Ανάγκη, Neceſſe eſt. 39
πᾶσα ἀνάγκη, Neceſſe. 13
ἀνάγκην τινὰ ὁ θεὸς ἐπιπέμψῃ, Cauſam iuſtam deus ipſe dederit. 122
πάντως οὕτως ἐξ ἀνάγκης ταυτὰ εἶναι ξυμβήσεται, Ita neceſſitas cogit vt eadem ſint. 17
¶ καὶ [ὡς δεῖ] Ἀναγορεῦσαι, Atque [vt] ita prædicaretur. 140
¶ Ἀνάθημα, Donum deo. 40
¶ Ἀναισθητεῖν, Eſſe ſine ſenſu. 56
¶ οὐδὲν ἐλλείπειν Ἀναισχυντίας, Multa facere cum impudentia. 11
¶ ἵνα Ἀναίτιος εἴη, Seſe extra omnem culpā cauſámque poſuiſſet. 33
¶ Ἀνακάμπτειν, Redire. 63
¶ Ἀνακοινοῦσθαι, Conſulere. 134
¶ Ἀναλογία, Comparatio, proportio. 17. Comparatio proportióve. 177
δι' ἀναλογίας ὁμολογηθεῖς, Conſtructũ proportione. 18
Ἀνάλογον μερισθεῖσα καὶ ξυνδεθεῖσα, Proportione compacta. 24
¶ Ἀναμετρηθέντα κύκλῳ, Quum eos permenſus eſt orbis. 28
¶ Ἀναμιμνήσκεσθαι, Reminiſcendo recognoſcere. 124
¶ Ἀναξία, Indignitas. 130, 131
Ἀναξίως, Iniuria. 60
¶ Ἀναπνοή, Reſpiratio. 19
¶ Ἀνάπτειν, Accendere. 27
¶ Ἀναρτᾶσθαι, Vide ἀνήρτηται.
¶ Ἀναθεῖναι, Dedicare. 40
¶ Ἀναφαινόμενοι, Emerſi. 30
¶ ἐπ' ἐκεῖνο ἔχειν τὴν Ἀναφοράν, Eo referri. 184
¶ Ἀναχώρησις, Reditus. 63
¶ Ἀνδραγαθία, uel ἀρετή, Virtus. 140. 141

¶ Ἀνδρεῖος, Fortis. 7
¶ Ἀνέλεγκτοι λόγοι, Oratio quæ neque redargui, neque conuinci poteſt. 14
¶ Ἀνέλκεσθαι, Trahere. 80,81
¶ δεινὴ Ἀνέμοιο θύελλα, Vehementi flamine ventus. 88,89
¶ Ἀνερείψασθαι, Rapere. 144
¶ Ἀνέρχεσθαι, emergere. 106,107
φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον, Procera & tenera palma. 144
¶ Ἄνευ ἠχῆς, Sine vllo ſono. 14
οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως, Non poſſe iucundè viui, niſi ſapienter viuatur. 52
ἄνευ τινὸς στερεοῦ, Quod careat ſolido. 17. & ἄνευ γῆς, Quod terræ ſit expers. *Ibidem*
¶ Ἄνεῳ ἐγένεσθε, Torpentes obſtupuiſtis. 66,67
¶ ὅτῳ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν Ἀνήρτηται πάντα, Cui viro ex ſeipſo apta ſunt omnia. 7
¶ διαλυομένου δὲ Ἀνθρώπου, Quū hominis natura morte diſſoluitur. 43
ἀνθρώπου φύσις, Humana natura. 108,109
ἄνθρωποι, Homines. 27
Ἀνθρωπίνη φύσις, Generis humani natura. 32
φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχειν, Hominem eſſe. 14
¶ Ἀνιών, Vbi ſe in lumina cæli extulit. 82,83
δυώντα τε ἀνιόντα, Extinctũ atque exortũ. 102,103
¶ Ἄνισοι κύκλοι, Diſpares orbes. 23
¶ Ἀννέφελον, Sine nubibus atris. 88,89
¶ Ἀνόητον, Non intelligens. *Cui opponitur νοῦν ἔχον*, Intelligens. 15
¶ Ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπειν, Multa facere cũ temeritate. 11
¶ Ἀνόμοιον, Diſſimilitudo. 19
ταῦτα ἔτι εἶχεν Ἀνομοίως, Ex ea parte deficiebat ad ꝓpoſitum exemplar imaginis ſimilitudo. 18

¶Ἄνοσον, Quod omni morbo careret. 19

¶Ἀντάξιον, Vide pag.168

¶Ἀντέλλειν, Exoriri.100,101. Exiſtere. 102,103

ἀντέλλων εἴη, Seſe oſtendens emergat. 80,81

¶ἀντί.] Ἀντ' ἐμοῦ ἐπιμελόμενος, Qui vicarius meæ diligentiæ ſuccedit. 49

¶Ἀντίθετα, Quum contrariis opponũtur cõtraria.155

¶Ἀντίος, Parte ex alia. 100,101

ἀντίον, Aduerſum. 72.73

¶Ἀντιπαρετέτατο δὲ πᾶσι τούτοις, Compenſabatur tamen cum his omnibus. 51

¶Ἀντιπέρας, Aduerſa parte. 88,89

¶Ἀντίποδες, Vide pag.161

¶ἡ ῥητορικὴ ἀντίστροφός ἐστι τῇ διαλεκτικῇ, Quaſi ex altera parte reſpondet dialecticæ. 193

¶μέτρῳ γε δύο δυοῖν ἀντιφέρονται, Pari ſpatio duo cernes eſſe duobus. 92,93

¶Ἀντολή pro ἀνατολή, Ortus. 70,71

¶τὸ Ἄνω, Superiora. *ſingul. per plur.* 38

¶τὸ γὰρ ἀνώδυνον τοῦτο, Nam iſtuc nihil dolere. 62

¶Ἀνώνυμοι, Expertes nominis. 86,87

¶Ἀξίου εἶναι μειώσεως καὶ συστολῆς δοκοῦντος, In quo demitti contrahique animo, rectum eſſe videatur. 59

Ἄξιον Ἐφεσίοις ἀποθανεῖν πᾶσιν, Epheſii omnes morte multandi. 141

Ἀξία, Æſtimatio. 61.163.164

ἀξίαν ἔχοντα, Quadam æſtimatione dignãda. 183

τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, Vide pag.118

Ἀξίως τῆς σῆς, &c. Vt dignum eſt tua, &c. 51

¶Ἀξιῶ ὑμᾶς συγχωρεῖν, A vobis poſtulo vt concedatis. 131

Ἀξίωμα, Effatum, *uel* Quicquid enuntietur. 161.

Pronuntiatum. 167

ἀξιώματα, Enuntiationes. 176
¶Ἀξυνθετον, Simplex. 124
¶Ἄξων, Axis, 94,95
• ¶Ἀόρατος γέγονεν, Oculorum effugit obtutum. 24
ἀοράτοις, Talibus quæ cerni non poſſent. 34
ἀόρατον, Senſum omnem effugit oculorum. 38
• ¶Ἀπαγγελτικός, Vide Προσταχτικός.
¶Ἀπάθεια, Vide pag. 161
¶Ἀπακριβοῦσθαι, Vide Ἀπηκριβωμένοι λόγοι, Dilucidè & planè oratio exornata. 14
¶Ἀπάλαιστροι, Vide pag. 189
¶Ἀπαλλάττεσθαι, Exire. 42
ἀπαλλαγεὶς τούτων, Quum ab his euaſeris. 1
¶Ἐξ Ἁπαλῶν ὀνύχων, A teneris vnguiculis. 180
¶Ἀπαναλοῦν, Vide Ἀπηναλώκει, conſumpſerat. 22
¶παρθένος ἤδη δ' ἅπασα πρὸ αὐγῆς ἀφθῆναι, Et iam-iam toto proceſſit corpore virgo. 100,101
¶Ἀπαυθαδιάζεσθαι, Vide Αὐθαδιάζεσθαι. 118,119
¶Ἄπαυστος βίος, Sempiterna vita. 23
ἀπαύστου καὶ ἔμφρονος βίου, Sempiternæ ſapientiſque vitæ. 23
¶εἰκὼν Ἀπεικασθείς, Imitata & efficta ſimulachra. 14
¶Ἄπειμι.] Ὅταν ἐγὼ ἀπῶ, Me abſente. 49
¶Ἄπειρος χρόνος, Infinitũ tempus. 54. πεπερασμένος, Finitum. *Ibidem.*
ἄπειρον αἰθέρα, Immoderatum æthera. 110,111
ἀπείροις, Innumerabiles. 16
εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει, Nec modus vllus, nec finis inueniri poteſt. 53
Ἀπειρία, Infinitio. 162
¶Ἀπεργάζεσθαι, Facere. 28,34. Perpolire & abſoluere. 34. Vide Ἀπλανής.
ἀπείργαστο εἰς ὁμοιότητα ὥσπερ ἀπεικάζετο, Impreſſa ab

illis quæ imitabatur, effinxerat. 28

¶ Ἀπέχειν τῆς ἐπιφανείας, Abeſſe à ſummo. 57

ἐκ μέσου πάντη πρὸς τὰς πλευτὰς ἴσον ἀπέχοι, Cuius omnis extremitas paribus à medio radiis attingitur. 19

¶ Ἀπιέναι, Abire. 150. *Vide* πρόσιθι, *in* προσιέναι.

ἤδη ὥρα ἀπιέναι, Tempus eſt iam hinc abire. 3

ἀπῄει γὰρ οὐδέν, Neque enim vlla deceſſio fieri poterat. 19

ἀπιοῦσα, Quum diſcedit. 43

¶ Ἀπιστεῖν, Fidem non habere. 30

¶ Ἀπλανὲς ἀπειργάσατο, Ab omni erratione liberauit. 20

ὅσα ἀπλανῆ τῶν ἄστρων, Sydera quæ infixa cælo, non mouentur loco. 29

ἀπλανέων, Quæ ſemper certo voluūtur in orbe fixa. 90,91

¶ Ἀπὸ πρώρης, Vſque à prora. 84,85

πρώτης ἀπὸ νυκτὸς, Prima cōfeſtim à nocte. 68,69

ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, *Vide* αὐτομάτου.

¶ Ἀποβλέπειν, Intueri. 44

Ἀπόδειξις, Argumenti concluſio. 160

ἀποδείξεις ἀναγκαῖαι, rationes certæ. 30

¶ ὁ θάνατος, Ἀποδημῆσαί ἐστιν ἐνθένδε εἰς, &c. Mors eſt migratio in, &c. 1

Ἀποδημία, Peregrinatio. 1

¶ Ἀποδοῦναι, Reddere. 147

¶ ἄξιον Ἐφεσίοις Ἀποθανεῖν πᾶσιν, Epheſii omnes morte multandi. 141

¶ ὕλη Ἄποιος, Materia omni qualitate carens. 182

¶ Ἀποκαρτερεῖν, *Vide pag.* 168

¶ τὸ λειπόμενον Ἀποκοτταβίσαντα, Reliquū ſic è poculo eiecit vt id reſonaret. 132

¶ Ἀποκρίνομαι, Reſpondeo. 9

¶Ἀποκτείνειν, Interimere. 10
οὐ δήπου τούτου γε ἕνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι, Nec ob eā rem capite damnarer. 2
¶Ἀπολαμβάνειν, Recipere. 46
¶Ἀπολείπειν ἑαυτά, Se relinquere. 124
ὅτι οὐκ ἀπολείποι ἑαυτό, Quia nunquam deſeritur à ſe. 5
ἀπολελοιπὸς ψυχὴν σῶμα, Inane corpus. 40
¶Ἀπόλλυσθαι, Mori. 5
Ἀπολωλέναι, Interiiſſe. 76,77
Ἀπολόμενος. Extinctus. 5
¶Ἀπομνημονεύματα Xenophontis] Ea quæ à Socrate dicta retulit. 132
¶Ἀπονέμω, Vide Ἀπένειμεν, Dedit. 20
¶Ἀποπέμπειν, Vide Ἐξικμασμένος.
¶Ἀποπροηγμένα, Reiecta. quibus opponūtur προηγμένα. 165.183
¶οὐκ ὀλίγον τὸ ἀπόπροθι πεπληγυῖαν, Semotam procul. 84,45
¶Ἀπορoῦντα ὁπότερον, &c. Diu ſecum multúmque dubitaſſe vtram, &c. 43
¶Ἀπόῤῥυτον, Vide Ἐπίῤῥυτον.
¶ποταμοῖο ἀποῤῥῶξ, Rapido cū gurgite flumē. 68,69
¶Ἀποσπᾶσθαι, Auelli. 62
¶Ἀποστρέφειν κορώνην, Obuertere nauem. 84,85
¶Ἀποτελεῖν, Efficere. 38. Abſoluere. 40
τοῦτο πέφυκε κάλλιστα ἀποτελεῖν, Id optimè aſſequ tur. 17
πέντε ἀνδρῶν ἔργον ἐν πέντε ἡμέραις ἀποτελούμενον, Quod quinque diebus homines quinque abſoluerint. 41
¶Ἀποτέμνειν, Deſecare. 22
¶Ἀποῦω, Vide Ἀσκελές. 20
¶Ἀποφατικά, Negantia. 157
¶Ἀποφέρειν.] Ἀπήνεγκε γραφὴν κατὰ Κτησιφῶντος, In iudicium adduxit Cteſiphontem. 140

¶ εἰ αὐτῷ μὴ ἀποχρήσαι ταῦτα, Si contentus his nõ fuerit. 6

¶ Ἅπτεσθαι, Attingere. ut, Διενέγκοι τῶν πώποτε ἁψαμένων λόγων, Reliquis præſtet omnibus qui vnquam orationes attigerunt. 6

οἱ αὐτοὶ πόνοι οὐχ ὁμοίως ἅπτονται τῶν ὁμοίων σωμάτων, ἀρχ. &c. Eoſdẽ labores non eſſe æquè graues imp. &c. 131

Ἁπτός, Sub tactum cadens. 18

ἁπτός ἐστι, Tangitur. 13

ἁπτόν, Tractabile. 17

οὐδὲν ἂν ἁπτὸν γένοιτο, Nihil tangi poteſt. 17

¶ Ἀπωθεῖν, Detrudere. 38

¶ Ἄρα, Ergo. 7

ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; Hæc peregrinatio vobis mediocris videri poteſt? 2

¶ Ἀργὸς λόγος, Ignaua ratio. 177

¶ Ἄργυρος, Argentum. 40

¶ ναύτῃσιν ἀρείων, Nautis vſus in hac eſt. 68,69

¶ Ἀρέσκειν, Placere. 41

τὸ δ' αἱρετὸν, ἀρεστόν, Quod optabile, id eſſe expetendum. 61

¶ Ἀρετή, Virtus. 20

ἀρετή, vel ἀνδραγαθία, Virtus. 140,141

ἡ κατ' ἀρετὴν πρᾶξις, Actio honeſta. 57

¶ Ἀρηρότες ἀλλήλοισιν, Vincti inter ſe & nodis apti. 92,93

¶ Ἀριστερός, Læuus. 76,77

ἀριστερά, Læua. 38

ἐπ' ἀριστερά, Ad læuam[partem.] 25

¶ Ἀριστολοχία, *Vide pag.* 174

¶ Ἄριστος, Optimus. 15. Optimus & præſtãtiſſimus. 24

μάντις ἄριστος, Vates optimus. 149

ἀρίστη γενομένη τῶν γενηθέντων, Quo nihil melius pro-

creatum. 14
Αεισα,optimé. 7
¶ὅςἰς μέλλει Αρκέσειν ὅταν ἐγὼ ἀπῶ,Qui me abſente in meum locum ſubſtituitur. 49
¶Αρκτος,Arctus. 72,73
¶Αρμονία,Vide pag.167.178
¶σημαίνειν ἐπερχομένου τ' Αρότοιο, Admonet vt mandent mortales ſemina terris. 78,79
Αροτήσιος ὥρη,Tempus arandi. 108,109
¶Αῤῥεν,Mas. 46
¶Αῤῥεπῆ,In quibus nihil momenti. 183
¶Αῤῥώςημα, ἐςὶ νόσημα μετὰ ἀσθενείας, Ægrotatio, morbus cum imbecillitate. 60
ἀῤῥωςήματα,Ægrotationes. 170
¶Αρτηρίαι πλεύμονος,Pulmonum ſpiritus. 112,113
¶Αρτος,Panis. 133
¶Αρχὴ κινήσεως,Principium mouendi. 5
γενέσεως κόσμου ἀρχὴ κυριωτάτη, Gignendi mundi cauſa iuſtiſſima. 15
ἀρχὴν κοινωνίας,A quo initio profectam communem humani generis ſocietatem. 58
ἀρχὴν ἤρξατο ἀπαύςου βίου,Sempiternæ vitæ induxit exordium. 23
ἢ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς τινος ἀρξάμενος, An ortus ſit ab aliquo temporis principatu. 13
ἀρχαί,Initia. 56
ἀρχαὶ τῶν καθηκόντων τὰ πρῶτα κατὰ φύσιν, Officia proficiſcuntur ab initiis naturæ. 56
¶παιαὶ οὗ Αρχὴ ἡ μακρά, Qui à longa oritur. 50
ἄρχειν, Imperare. 21. Principem ſe ducémque præbere. 34
Αρχων ἀνὴρ καὶ ἰδιώτης,Imperator & miles. 131,132
μεταξὺ ἄρχοντα,In magiſtratu. 140
Αρχεσθαι πρεσβύτερον ὑπὸ νεωτέρου, Minori parere maiorem. 21

ὡς δεσπότην καὶ ἄρξουσαν ἀρχομένου, Vt dominum atque imperantem obedienti. 21
Ἀρχόμενος συνιστάναι, Efficere moliens. 17
ὀργὴ ἀρχομένη, Ira naſcens & modò exiſtens. 60
ἀρχομένης ἀπὸ νυκτός, Prima de nocte. 98,99
θέρεος ἀρχομένοιο, Ad æſtatis primordia. 78,79
* ¶Ἀσθένεια, Imbecillitas. 60
ἀσθενής, *Imbecillus*. ἀσθενέστερον γῆρας τῆς νεότητος, imbecillior ſenectus quàm adoleſcentia. 133
¶Ἀσκελὲς καὶ ἄπουν αὐτὸ ἐγλύφησεν, Ingrediēdi membra non dedit. 20
¶Ἀστένακτος αἰὲν ἐπ' ὀλίγῳ κακοῖς, Nulli ingemiſcens malo. 114,115
¶Ἀστήρ, Stella. 70,71
¶Ἀστράπτειν, Fulgurare. 149
ἀστράπτων ἐπιδέξια, Dextris fulgoribus. 146
¶Ἄστρον, Aſtrum. 33
ἄστρα, Sydera. 29.39
ἄστρασι, Lucibus. 78,79
¶Ἀστύφηλος, Omni decore atque laude orbatus. 66,67
¶Ἀσφάλειαν φιλίας μάλιστα συντελουμένην, Amicitiæ præſidium eſſe firmiſſimum. 55
¶Ἄσχιστος, Indiuidua. 23
¶Ἀσώματος, Sine corpore. 171
¶Ἄσωτοι, Luxurioſi. 55.163
* ¶Ἄτακτον, Inconſtans, perturbatúmque. 39
ἀτάκτως, Immoderaté. 34
κινούμενον πλημμελῶς καὶ Ἀτάκτως, Immoderatè agitatum & fluctuans. 15
εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς Ἀταξίας, Ex inordinato in ordinem adduxit. 15
¶Ἀτάρ, Sed. 68,69
Ἅτε, Quia, ut, ἅτε οὐκ ἀπολείπον ἑαυτό, Quia nunquam deſeritur à ſe. 5

¶Ἀπελές,

¶ Ἀτελές, Imperfectum nec abſolutum. 16
¶ Ἄτεχνοι, Artis expertes. 156
¶ Ἄτομοι, Corpora indiuidua. 162
ἄτομοι, Atomi, id eſt corpora indiuidua. 61
* ¶ Αὖ, Rurſus. 13. νοῦν δ' αὖ, Intelligentiā autē. 15
¶ Αὐαίνεσθαι, Areſcere. 49
¶ Αὐγή, Lumina. 38
ὅσσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποτέμνεται αὐγή, Et quantos radios iacimus de lumine noſtro. 96,97
¶ Αὐδή, Oratio. μέλιτος γλυκίων αὐδή, Melle dulcior oratio. 143,144
¶ Αὐθαδιάζεσθαι, uel ἀπαυθαδιάζεσθαι, Adhibere contumaciam à ſuperbia animi inductam. 119
¶ ἀγαθὸν ὁ χρόνος οὐκ Αὔξει προσγινόμενος, Ipſum bonum creſcendi acceſſionem nullam habet. 56
τριπταὶ δέ γε Αὖξαι γίνονται καρποῖο, Triplici ſolita grādeſcere fœtu. 108,109
Αὔξησις, Vide pag. 155
¶ Αὐτάρκες, Ipſum ſe contentum. 20
αὐτάρκη εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν, Ad beatè viuendum, ſeipſa eſſe contentam. 156
¶ ἀπὸ τοῦ Αὐτομάτου, Fortuitó. 3
¶ αὐτὸν Αὑτῷ δυνάμενον ξυγγίγνεσθαι, Quòd ſecum ipſum eſſe poſſit. 20
γνώριμον δὲ καὶ φίλον ἱκανῶς αὐτὸν αὑτῷ, Satis ſibi ipſe notus & familiaris. 20.21
αὐτή τε ἀνακυκλουμένη πρὸς αὑτήν, Se ipſe conuerſans. 24
τὸ αὐτὸ κινοῦν, Quod ſeipſum mouet. 5
δι' αὑτά, Per ſe ipſa. 57
ὡς ἔχει ὁ Αὐτὸς λόγος, Eodem modo poteſt dici. 9
τὰ αὐτὰ ταῦτα, Eadem. 8
¶ Αὐτονυχί, Nocte vna. 102,103
¶ ἐλευθερία, ἐξουσία Αὐτοπραγίας, Libertas, pote-

ſtas viuendi vt velis. 61

δουλεία, στέρησις αὐτοπραγίας, Seruitus; obedientia animi arbitrio carentis ſuo. *Ibidem.*

¶ αἴτια κύρια καὶ Αὐτοτελῆ, Cauſæ principales & perfectæ. 188

¶ Αὔτως, Fruſtra, temere, ratione ſine vlla. 76,77

¶ Αὐχὴν, Ceruix. 100,101

* ¶ Αφαιρεῖν, Detrahere. 21.52

τὰς δὲ ἓξ ἁπάσας κινήσεις ἀφεῖλε, Sex autẽ reliquos motus ab eo ſeparauit. 20

χωρὶς ἀφειλόμεθα, Sepoſuimus. 45

πᾶσαν τὴν σὴν Αφῄρημαι παρείσδυσιν, Omnes aditus tuos intercluſi. 141

¶ Αφανῆ αὐτὸν γίνεσθαι, A nullo videbatur. 10

¶ Αφεγγέες, Paruo lumine lucent. 76,77

¶ τὸ Αφθαρτον, Quod immortale eſt. 142

¶ εἰς τὴν ἑαυτῷ πρέπουσαν Αφίκετο φορὰν, Curſum decorum eſt adeptum. 26

¶ Αφομοιοῦμαι, Vnde ἀφωμοιωμένον ἐκείνῳ, Simulachrũ illius. 16

¶ Αφροδίσια, Obſcœna voluptas. 52

¶ Αφρων, Inſipiens. 42

¶ Αφωνος, Infans. 137

* ¶ νῆες Αχαιῶν, Argolicæ claſſes. 64,65

κῦδος ἀχαιῶν, Decus Argolicum. 66,67

¶ Αχθος, λύπη βαρύνουσα, Angor eſt ægritudo premens. 60

¶ Αχλὺς, Vmbra. 88,89

¶ Αχρι παρ' αὐτὸν κρητῆρα, Crateráque tenus. *vel potius* crateram. 100,101

* ¶ Αψυχον, Inanimum. 5

* ¶ Αωρος θάνατος, Acerba mors. 110,111

B.

BAλλεσθαι νῦν εἰς συμφοράς, Secum commentari fu- turas miſerias. 110,111
¶Βάπτειν, Demergere. 104,105
¶ἄχθος, λύπη βαρύνουσα, Angor eſt ægritudo pre- mens. 60
¶Βασιλεύς, Rex. 10
ἱστάναι βασιλέα, Conſtituere regem. 137
Βασιλεύειν ἐν ταῖς πόλεσιν, Reſpublicas regere. 127
¶Βάμματα δὲ μὴ προσφέρειν, Tincta verò abſint. 40
¶οὐδὲ ὅλως τῆς περὶ τὴν βάσιν ὑπηρεσίας, Nec alia mē- bra quibus ingreſſus corpore ſuſtineret. 20
* ¶δόξαι καὶ πίστις βέβαιοι, Opiniones aſſenſionéſque firmæ. 24
μόνιμον καὶ βέβαιον, Res ſtabilis & immutabilis. 14
¶λέγειν τὰ βέλτιστα ἐν προσάγειν τὰ συμφέροντα τῷ δήμῳ, Bene mereri de ciuitate. 141
* ¶Βίᾳ, Vi magna. 34
Βιαίων παθημάτων ξύμφυτον γίγνεσθαι, Vehementiore motu excitatum coniunctúmque naturæ. 32
¶Βίος εὐδαίμων, Vita beata. 41
βίον ἐκπερᾶν, Ad ſupremum diem peruenire. 147,148
τρέπεσθαι ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον, Viuendi viā ingredi. 45
εἰς τὴν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα, Ad beatè viuen- dum. 54
ἐξάγειν ἑαυτὸν τοῦ βίου, Mortem oppetere. 54
δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, Iuſtè & cum fide vixerint. 2
Βιοῦν ἐν ἐρημίᾳ, In ſolitudine vitam agere. 58
ὁ μὲν εὖ τὸν προσήκοντα βίου χρόνον, Ille qui rectè & honeſtè curriculum viuendi à natura datum confecerit. 35

¶οἰόμενοι βλάπτειν με, Mihi nocere ſe crediderunt. 3
Βλάμματα, Detrimenta. ὠφελήματα, Emolumēta. 165
¶Βλέπειν, Intueri. 12
* ¶ὅσσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποπέμπεται αὐγή, Et quantos radios iacimus de lumine noſtro. 96,97
¶Βορέας, Aquilo. 76,77
¶Βουλευτήριον, Curia. 158
¶ὅπως ἂν βούλησθε, Vt tibi videbitur. 4
βουληθεὶς γὰρ ὁ θεός, Nā quū conſtituiſſet deus. 15
Βούλησις, Voluntas. 59.169. Conſilium. 31
* ¶Βοῦς] Βόες, Boues. 108,109
Βουθυτεῖν, Hoſtias immolare. 139
¶οὔτ' ἄν τοι ἔλθοι ἠὼς μάλα πολλὰ βοωμένῳ, Non ſeſe aurora veſtris querelis oſtendet. 78,79
κορυφαί τε βοώμεναι οὔρεος ἄκραι, Denſus ſtridor quum celſo è vertice mōtis ortus adaugeſcit. 108,109
* ¶Βραδύτερον, Tardius. 26
Βραδυτής, Tarditas. 27
¶Βραχεῖα, Breuis. 50. μακρά, Producta atque longa. 50
βραχεῖα τύχη, Exigua fortuna. 54
¶Βραχίονες, Lacertorum tori. 114,115
¶Βροντᾶν, Tonare. 149

Γ.

* ¶ὑψόθι γαίης, Supra terras. 98,99
Γαῖα μιχθήτω πυρί, Terrarum omnium deflagratio conſequatur. 149
¶Γάλα, Lac. 62
γάλακτος κύκλος, Lacteus orbis. 94,95
Γαλαξίας κύκλος, Lacteus orbis. 179
¶Γαμεῖν, Vxorem adiungere. 58
¶Γαμηλιών, Menſis Gameleon. 51
¶Γάρ, Quoniam. 45. Quód. 102,103

οὐ γὰρ οἶδα, Quum ignorem. 6

¶ Γαστήρ, Aluus. 92,93.74,75

* ¶ Γένεσις, Γεννητὸς, Γενέθλιος, *Vide poſt* Γίγνεσθαι.

¶ Γεννᾶν, *Vnde* Ἐγεννήσατο, Procreauit. 21

οἱ γεννήσαντες, Parentes. 42

γεννᾶσθαι.] ἐγεννήθη, Nata ſunt. 28

ἅμα τῷ γεννηθῆναι, Simulatque natum ſit. 52

¶ ἤθη Γεννικωτέρῳ κεκρᾶσθαι, Ad virtutem maior indoles. 6

¶ τὸ θνητὸν γένος, Mortalium genus. 40

γένη, Genera. 31

ἀμφότερα τὰ τῶν αἰτίων γένη, Vtrunque genus cauſarum. 39

¶ Γένυς, Mentum. 70,71

¶ Γέρων, Senex. 147

* ¶ Γίγαντες, Gigantes. 112,113

¶ Γίγνεσθαι, Oriri, Naſci. 5.24. Gigni. 18. ἐγεννήθη, orta ſunt. 26. γέγονεν, Accidit. 3. Ortus eſt. 13. γενέσθαι, conſtitutum [eſſe.] 15

οὔτε ἄλλο ἐξ ἐκείνης γενήσεται, Nec à ſe aliud creabit. 5

γίγνεσθαι ἐπὶ σωματικαῖς ἡδοναῖς, Naſci è corporis voluptatibus. 54

ὅταν μὲν περὶ τὸ αἰσθητὸν γίγνηται, Quum eandẽ partem attingit qua ſenſus cieri poteſt. 24

γιγνομένων παίδων καὶ διαφθειρομένων, Naſcentibus & cadentibus liberis. 7

γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον, Gignitur & interit. 12

γεγενημένος, Generatus. 13. τὸ γενόμενον, Quod natum eſt. 17. γενόμενα, Quum facta ſint. 17. τὸ γεγονός, Generatum ortúmque. 13

Γένεσις, Id quod ortum eſt. 14

γενέσεως κόσμου ἀρχὴ κυριωτάτη, Gignendi mundi cauſa iuſtiſſima. 15

γυνὴ δὲ, θῆλυς οὖσα, καθεῖλέ με, ſed fœminea vi, fœminea interimor manu. 112,113
γυναικὸς φύσιν, muliebrem figuram. 33

Δ.

ΔΑίμονες, Lareis. 30.178
Δαιμόνιον, Diuinum quiddam. 134
¶ χρυσοῦς Δακτύλιος, Annulus aureus. 10
¶ Δάκνειν, Lacerare. 110,111
¶ Δανείζεσθαι, Mutuari. 34
¶ Δέ, Sed. 38.44. Autem.40. Porrò.17. Tamen. 51. Igitur. 5.32
πᾶν δὲ αὖ, Omne autem. 12
¶ Δεῖ εἶναι, Neceſſe eſt eſſe. 17
δεῖ λέγειν, Non eſt cunctandum profiteri. 15
ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι, Vt corona donaretur. 140
ὅπερ ὑπόκειται δεῖν σκοπεῖν, Quod eſt cōſiderādū. 13
δεῖ τοῦ σώσοντος, Aliū eſſe oportuit q cuſtodiret. 47
τούτων ὅτου δέοι ἕκαστον, Quodcūque opus eſſet. 46
δέον προσεγγίσαι, Quod deberet accedere. 34
¶ Δεῖσθαι, Indigere. 47,48
δεῖσθαι ἐπιμελείας, Deſiderare diligentiam. 47
δεόμενον ἀναπνοῆς, Vt reſpirationem requireret. 19
¶ Δεικνύειν, uel δεικνύναι, Commonſtrare. 32
¶ μεσότης περὶ τὸ Δειλαίνειν, Moderata ignauia. 50
¶ Δειλή, Lachrymoſa. 104,105
¶ Δεινός, Terribilis. 108,109
δεινοὺς ἂν παρέχειν ἔρωτας, Mirabiles amores excitaret. 124
δεινὰ πέλωρα, Mirabile monſtrum. 64,65
¶ Δείσθαι, Vide Δεῖν.
¶ Δέλεαρ, Illecebra. 189
δέλεαρ τῶν κακῶν, ἡ ἡδονή, Eſca malorum, voluptas. 141
¶ Δελφίς, Delphinus. 80,81

¶ κατὰ πλευρὰν ἐπὶ δεξιὰ περιήγαγε, Detorſit à latere in dextram partem. 23

¶ Δέρμα ποδῶν, Solorum callum. 62

¶ Δεσμός, *Vide* Δέω.

¶ Δεσπότης ψυχή, Dominus animus. 21

¶ ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνεγκα, Huc an illuc manum porrexerim. 138

¶ Δευτέρα, Secunda. 22

δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι, Poſteriores cogitationes, ſapientiores. 149

¶ Δεύτερον, Deinde. 32

Δευτέρως, Iterum. 40

¶ Δέχεσθαι, Capere, Recipere. 41. Sinu recipere. 32

ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτ᾽ ἂν ὑμᾶς; Quanti tandem æſtimatis? 2

¶ Δέω, *Vnde* δεθέν, Colligatū. 31. δεθέντα, colligata. 26

Δεσμός, Vinculum. 17

δεσμὸν γὰρ ἐν μέσῳ δεῖ ἵνα ἀμφοῖν ξυναγωγὸν γίνεσθαι, Quaſi nodum vinculúmque deſiderant. 17

δεσμοί, Colligationes. 22. Vincla. 84,85

δεσμοῖς ἐμψύχοις, Vinculis animalibus. 26

δεσμά, Catenæ. 76,77

* ¶ Δή, Quidem. 130

¶ Δῆλον ὡς πρὸς τὸ ἀΐδιον ἔβλεπεν, Profecto ſpeciem æternitatis imitari maluit. 13

δῆλον δὴ ὅτι οὐδὲ γιγνώσκειν φήσεις, Tu igitur non potes dicere. 6

ἢ δῆλα δὴ ὅτι ἀπό, &c. An quidem dubium non eſt quin ab Alcibiade? 130

δῆλά ἐστιν ἀπιόντα, Perſpicuū eſt quo diſcedāt. 43

¶ Δημήτηρ, Ceres, quaſi γημήτηρ. 173

¶ Δημιουργός, Effector, effectrix. 31.29. Artifex. 13. Genitor & effector. 34

δημιουργός, Qui aliquod munꝰ efficere molitur. 12

Δεδημιούργηται, Eſt effectus. 13
· δεδημιουργημένος, Factus. 16
¶Δῆμος, Populus. 140. δῆμοι, Oppida. 181
¶μὰ δία οὐ δῆτα, Non, vllo modo. 6
* ¶Δι' ἀρετὴν, Propter virtutem. 20
διὰ ταῦτα, Idcirco. 16. Ob has cauſas. 27
οὐ δι' αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν, Non ſua ſed patriæ gloria. 9
διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον, Ex pulchritudinis ſpecie. 60
διὰ τὴν τοῦ θεοῦ γενέσθαι πρόνοιαν, Diuina prouidētia conſtitutum. 15
διὰ χρόνου, Vide Χρόνος.
¶Διαβαίνειν, Penetrare. Κροῖσος ἅλυν διαβὰς, Crœſus Halyn penetrans. 151
¶Διαθεσμοθετήσας, Quum deſignaſſet. 33
¶Διαιρεῖν, Diſtribuere. 32
ἤρχετο δὲ διαιρεῖν ὧδε, Fuit autē talis illa partitio. 21
¶Δίαιτα, Victus & cultus. 46
πολυτελὴς δίαιτα, Res exquiſitiſſimæ ad epulādū. 55
¶Διαιωνία φύσις, Æternitas. 28
¶Διακυβερνᾶν, Regere & [illegible]are. 34
¶Διαλεκτική, Ars bene diſſerendi & vera ac falſa diiudicandi. 152. Vide pag. 156
¶ὅτι τῶν γεγονότων ἡμῖν διαλογισμῶν μνήμη, Memoria rationum inuentorúmque noſtrorum. 51
¶Διαλυομένου δὲ ἀνθρώπου, Quū hominis natura morte diſſoluitur. 43
τὸ γὰρ διαλυθὲν, ἀναισθητεῖ, Quod enim diſſolutū ſit, id eſſe ſine ſenſu. 56
¶Διαμετρεῖν, Dimetiri. 44. Vide Καταμετρεῖν.
τὴν δὲ θατέρου, κατὰ διάμετρον, ἐπ' ἀριστερά, Hanc autem citimam à media linea direxit ad læuam. 23
¶Διανέμειν, Partiri. 21

Δικαιοσύνη,Iuſtitia. 116
δικαιοσύνης ὅπως ἔχει,Quàm ſit vir bonus. 6
ὦ ἄνδρες Δικασταί,Iudices. 3
Δίκῃ,Iure. 31
ἐν δίκῃ,Iuſté. ἀδικία,Iniuſté. 33
Δικαιοῦσθαι,Supplicio affici ac necari. 158
¶ Διολίσθαι,Labi. 90,91
¶ Διοικεῖν,Adminiſtrare. 54
¶ Διοριστέον,Hæc ſit diſtinctio. 14
¶ ἄνευ Διόψεως τύπων αὐτῶν μιμημάτων, Nullo poſito ſub oculos ſimulachro earum rerum. 30
Διπλῶ κατὰ μῆκος σχίσας, Duplicem in longitudinem diffidit. 22
διπλασία,Dupla. 22
¶ Διφυῆ στατόν,Bicorporem manum. 114,115
¶ Δίχα,In duas partes. 45
διχῆ,Bifariam. 27
¶ Διχορεῖος,*Vide pag.*156
¶ τὰ βλάπτοντα Διωθεῖται, καὶ τὰ οἰκεῖα προσίεται,Vt ea teneat quæ ſecundum naturam ſint, pellátque cõtraria. 61
* ¶ Δόγμα, Decretum. 160
¶ Δοκεῖ μοι εἶναι,Videtur mihi eſſe. 6
τοῦ δοκοῦντος ἠδικηκέναι,Eius qui videatur læſiſſe. 60
οὐ γὰρ δήπου δοκεῖτε εἰδέναι,Nolite arbitrari. 42
¶ Δολῶπις,Vecors. 112,113,29,200,26
¶ Δόξα,Laus. 151. Opinio. 59
δόξῃ περιληπτά,In opinatione conſiſtunt. 13
τὸ δόξῃ μετ᾽ αἰσθήσεως περιληπτόν, Quod affert opinionem per ſenſus. 12
δόξα πρόσφατος,Opinio recens. 59
δόξαι,Sententiæ. 142
δόξαι καὶ πίστεις βέβαιοι, Opiniones aſſenſionéſque firmæ. 24

Δοξάζεται δὲ ὑπὸ τῶν πλείστων, Sed æſtimant plerique. 38 *Niſi fortè, legendum* exiſtimant.
Δοξαστόν, Opinabile. 12
¶ Δουλεία, στέρησις αὐτοπραγίας, Seruitus, obedientia animi arbitrio carentis ſuo. 61
¶ Δουῶαι ἐνδείᾳ, Enecare inopia. 11
δουῶαι λόγον, uel ἀθύνας, Vide Λόγον.
δός μοι χεροῖν σφῆν αὐτὸς ἐξ οἴκου λαβών, Huc arripe ad me manibus abſtractam piis. 112,113
* ¶ Δράκων, Draco. 64,65.114,115
¶ Δρᾷν, Facere. 15.20
* ¶ Δύεσθαι, Vide Δυύειν.
¶ οὐ γὰρ ἔγωγε Δυύαμαι νοῆσαι τἀγαθόν, Nec equidem habeo quod intelligam bonum illud. 52
ἔστι κατανοῆσαι Δυνατόν, Perſpici & intelligi poteſt. 28
κατὰ τὸ δυνατόν, Quoad fieri poteſt. 38
Δύναμις, Vis. 26.31. Poteſtas. 127
πάνθ᾽ ὅσα δυνάμεις ἰσχυρὰς ἔχει, περιϊστάμενα ἔξωθεν καὶ προσπίπτοντα ἀκαίρως λύει, Aliqua impulſione vehementi labefactatur. 19
κατὰ δύναμιν, Quoad natura pateretur. 15
¶ Δυύειν, Cedere, Obtegi, Lateſcere. 98,99.100,101.106, 107. Se condere. 102,103
δύοντα καὶ ἀνιόντα, Extinctũ atque exortũ. 102,103
Δύεσθαι, Condi. 80,81
δύεται προκύων, Obruitur Procyon. 106,107
δύεται περσεύς, Obit infera Perſeus in loca. 106,107
¶ Δύο μεσότητες, Bina media. 22
ἔστι δὲ παιᾶνος δύο εἴδη, Pæan eſt duplex. 50
δυοῖν θάτερον, Alterum de duobus. 1
Δυοκαίδεκα, Bis ſex. 90,91
¶ Δυσεντερικὰ πάθη, Morbi viſcerum. 51
¶ Δύσις, Obitus. 70,71
¶ τὴν θατέρου φύσιν Δύσμικτον οὖσαν εἰς ταὐτὸ ξυναρμόττων

βίᾳ, Naturámque illam quam alterius diximus, vel cū eadem coniunxit fugientem & eius copulationis alienam. 21

¶ ὅταν πλεῖον τὸ δυσχερὲς ἐκ τούτων ἕπηται, Quia conſequuntur magni dolores eos qui, &c. 52

¶ Δυσχερήματα καὶ εὐχερήματα, Incommoda & commoda. 166

* ¶ Δῶρα, Dona. 44. Munera. 62

δῶρα θεόπατα, Dona diuiniſſima. 40

δῶρα τοῖς ἐντρυφᾷς, Munera autem iſta quibus es delectatus. 62

δῶρα δέχεσθαι παρὰ μιαροῦ, Ab improbo donari. 128

Δωρηθὲν ἐκ θεῶν, Deorū conceſſu atque munere. 40

E.

EAν, Si. 14

¶ Εᾶν, Relinquere. 23

¶ Εαυτὸν τιμωρούμενος, Ipſe ſe puniens. 169

ἅτε οὐκ ἀπολείπειν ἑαυτό, Quia nunquam deſeritur à ſe. 5. Vide Αὐτό.

* ¶ Ἑβδόμη, Septima. 22

* ¶ Εγγίνεται, Contingit. 62. Vide φθόνος.

¶ Εγγύθεν βορέαο κατερχομένου, Tangens Aquilonis auras. 92, 93

ἐγγύτερον μὲν τῷ ἀνθρωπίνῳ θανάτῳ οὐδέν ἐστιν ὕπνου, Nihil morti eſſe tam ſimile quàm ſomnū. 43

τὸ βραδύτατα ἀπιὸν ἀφ' αὐτῆς οὔσης ταχίστης ἐγγύτατα ἀπέφαινεν, Vt quod eſſet tardiſſimum, id proximum fieret celerrimo. 27

¶ Εγείρειν, Agitare & erigere. 11

¶ καθ' ἃς Ἐξεκύψαντα. ſub. θυρίδας, Quibus foribus apertis. 10

¶ Εγκώμια τοῦ τετελευτηκότος, Laudem mortui. 41

¶ Εγὼ μὲν γὰρ ἐθέλω, Equidem vellem. 2

* ¶ Εθέλειν, Velle. 31

¶ Εἱμαρμένη, Fatalis neceſſitas. 172. Fatum, ordo ſeriéſque cauſarum. 175.185
νόμοι Εἱμαρμένοι, Leges fatales ac neceſſariæ. 32
¶ φασκόντων δικαστῶν Εἶναι, Qui ſe iudicū numero haberi volunt. 1
ὡς οὐδέν εἰμι ἐγὼ ἔτι, Me nuſquam aut nullum fore. 42
μάταιος ἂν εἴη πόνος, Fruſtra ſuſcipiatur labor. 30
ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; Hæc peregrinàtio vobis mediocris videri poteſt? 2
οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, Non poſſe iucundè viui. 52
Ἐσόμενος, Futurus. 20
¶ κάλλεος Εἵνεκα, Propter formam. 144
¶ ἀκταὶ Εἰνάλιοι, Saxáque cana ſalis niueo ſpumata liquore. 108,109
¶ Εἰπεῖν, Reſpondiſſe. 44
ὃ μηδ᾽ εἰπεῖν τινὶ θέμις, Quod ne dictu quidē fas eſt. 13
¶ Εἰρημένα, Quæ præfati ſumus. 30
εἰρήσθω, Satis fermè dictum eſſe puto. 39
¶ Εἱρμός, Series. 186
¶ Εἰρομένη λέξις, Vide pag. 190
¶ Εἴρων, Simulator. 178
Εἰρωνεία, Diſſimulatio. 152,153.159
¶ Εἰς ποταμὸν ἐνδεθεῖσαι, In flumen immerſi. 34
εἰς τὸν δῆμον, Erga populum. 140
εἰς ὁμοιότητα, Vide Ὁμοιότης.
¶ Εἷς, Singularis. 16
¶ οὐρανὸν Εἰσανιδών, Qui ſuſpiciet in cælum. 82,83
οὐρανὸν εἰσανιδόντες, Spectantes lumina cæli. 108,109
¶ Εἰσπληροῦσθαι τῶν ἡδονῶν, Compleri voluptatibus. 55
εἰσφέρειν εἰς τὸ στεγνόν, Congerere ſub tectum. 47

¶ εἰς τὸ Εἴσω τῆς χειρός, Ad palmam. 10
¶ Εἴτε, Siue. 62
εἴτε δή, Siue. *Quòd ſequitur* εἰ δ᾽ αὖ, Sin. 1
¶ Ἐκ μειρακίου, Ab adoleſcentia. 51
¶ Ἕκαστον, Vnumquodque. 26. ἕκαστα, Quæque. 43
ἑκάστου ἔτους, Quotannis. 51. ἑκάστου μηνός, Omnibus menſibus. *Ibidem.*
ἑκάστου μηνὸς ταῖς εἰκάσι, Omnibus menſibus viceſimo die lunæ. 51
ἔνειμε θ᾽ ἑκάστην πρὸς ἕκαστον, Et ſingulos adiunxit ad ſingula. 32
ἑκάστην μοῖραν, Singulas partes. 21
¶ ἔρδειν Ἑκατόμβας ἀπαυγάτοισι, Diuûm numina placare tauris aurigeris. 64,65
¶ Ἐκβάλλειν, Expellere. 141
¶ ὅπως πρὸς τὸ τέλος Ἐκβήσεται, Qui exitus futurus ſit. 45
¶ Ἔκγονοι θεῶν, Progenies deorum. 30
ἐκγόνους αὐτῶν, Eorum proſapiam. 30
¶ Ἐκκλησία, Concio. 140
¶ Ἔκκλισις, Declinatio. 59
¶ Ἐκλείπειν, Occidere. 46
ἃ τὸ ἕτερον Ἐκλείπεται, Quod alteri deeſt. 48
¶ βίον Ἐκπρᾶν, *Vide* Βίος.
¶ Ἐκπίπτειν εἰς ἄπειρον, *Vide* Ἄπειρον. 53
¶ Ἐκπορεύεσθαι, Egredi. 63
¶ Ἕκτη, Sexta. 23
¶ ἐάν με Ἐκφύγω ὑμᾶς, Sicubi me nactus eris. 4
¶ Ἔλαιον, Oleum. 49
¶ Ἐλαττοῦσθαι, *Vide* Τεταγμένην *in* Τάττεσθαι.
Ὅτι γένεσις πρώτη μὲν ἔσοιτο τεταγμένη μία πᾶσιν, ἵνα μή τις Ἐλαττοῖτο ὑπ᾽ αὐτοῦ, Primum ortum vnum fore omnibus, eúmque moderatum atque cõſtantem, nec ab vllo imminutum. 32

¶ Ἐλάχιστον,

¶ Ελάχιστον, Minimum. 187
¶ ἀνοίας οὐδὲν Ελλείπει, οὔτε ἀναισχυντίας, Multa facere cum temeritate atque impudentia. 11
¶ Ελεος, Miſericordia. 60
¶ Ελευθεροῦται ἡ ψυχὴ, Animi remiſſi & liberi ſunt. 43
¶ Ελέφας, Ebur. 40
¶ περισφαιρηδὸν Ελίσσειν, Tornare. 96,97
¶ Ελκειν, Trahere. 100,101
Ελκεσθαι, Verti. 84,85
ἕλκεται, Prælabitur. 82,83
¶ Ελλὰς, Græcia. 149
τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα, Fortunæ Græciæ. 138
¶ Ελπὶς, Spes. πολλὴ ἐλπίς ἐστι, Magna me ſpes tenet. 1
* ¶ οὐδὲ τὰ Εμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, Nec mihi ipſi hoc accidit fortuitó. 3
¶ Εμβιβάσας ὡς εἰς ὄχημα, Quaſi in currũ impoſuit. 32
¶ ἔργον Εμμήνιον, Opus menſtruum. 40
¶ κατ' Εμπειρίαν τῶν, &c. Scientiam adhibentem earũ rerum quæ, &c. 56
¶ Εμπίπλασθαι, Saturum fieri. 41
¶ Εμπλήττειν, Incidere. 88,89
¶ διὰ κάλλος Εμφαινόμενον, Ex pulchritudinis ſpecie. 60
¶ Εμφρων βίος, Sapiens vita. 23
ἔμφρων φύσις, Intelligens ſapiénſque natura. 39
¶ Εμψυχον, Animatum. 5
ζῶον ἔμψυχον, ἔννουν τε, Animal eſſe, idque intelligens. 15
δεσμοῖς ἐμψύχοις, Vinculis animalibus. 26
* ¶ Εν ἐρημίᾳ, In ſolitudine. 58
ἐν μέσῳ, Vide μέσῳ, in μέσον.
ἐν βυθῷ ἡ ἀλήθεια, In profundo veritatem eſſe demerſam. 142
ἐν πρυτανείῳ, In Prytaneo. 118
ἐν δίκῃ, Vide Δίκη.

ἐν ὑπαίθρῳ, Vide Υπαίθρῳ.
ἐν καιρῷ, Vide καιρός. 116,117
ἐν πένθ' ἡμέραις, Quinque diebus. 41
ἐν αὐτῷ καὶ ὑφ' αὐτοῦ πάσχων, Quum ipſe per ſe & à ſe pateretur. 20
¶Εναίσιμα, Proſpera. 146
¶Εναντία δύναμις, Contraria vis. 26
κατὰ τὰ ἐναντία, Contrarié. 27
κατὰ τἀναντία ἀλλήλοις ἰέναι, Moueri contrariis inter ſe curſibus. 23
ὁπότε ἐναντίως πέφυκε, His contrarios[motus.] 33
¶Εναργές τι μέτρον, Menſura quædam euidens. 27
Εναργεια, Perſpicuitas, Euidentia. 159
¶Ενδεία διωῦαι, Inopia enécare. 11
¶Ενδέειν.] Ενέδουν, Illigabant. 34
¶Τὰ Ενδον ἐπιτηδεύματα, Domeſtica diligentia. 47
τὰ ἔνδον ἔργα, Domeſtica negotia. 47
ᾧ Ενδοθεν αὐτῷ ἐξ αὐτοῦ τὸ κινεῖσθαι, Quod motu cietur interiore & ſuo. 5
Ενδοξον, Glorioſum populari fama, *vel* glorioſum in vulgus. 183
¶οὐ δήπου τούτου γε Ενεκα, Nec ob eam rem. 2
τούτων ἕνεκα, Has ob cauſas. 28
ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας, Virtutis ergô beneuolentiæque. 140
¶ὄκνος, φόβος μελλούσης Ενεργείας, Pigritia, metus conſequentis laboris. 59
¶Ενεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ, Ineſt philoſophia in huius viri mente quædam. 6
¶τοῦ τόπου τοῦ Ενθένδε εἰς ἄλλον τόπον, In alium quẽdam locum ex his locis. 1
¶Ενθύμημα, Sententia. 157. Sententia quæ ex contrariis conficiatur. *Ibidem.*

¶Ενὶ σήθεσσι, vide Πεπάσαι. 143
¶Ενιαυτός, Annus. 27.90,91
ἐνιαυτῶν περίοδοι, Annorum conuerſiones. 39
¶Εννοια, Notio. 156. Intelligentia, vel notio potius. 163
ἔννοιαι, notiones. 167. Notitiæ. 159
ἔννοιαι. ſiue προλήψεις, Notitiæ rerum. 160
οὐκ Εννενοηκότες, Ignorantes. 27
Εννοῶν, Intelligens. 15. νοῦν ἔχων, Intelligens. Ibidem.
¶τὸ δ' ἔτι πλέον Εννυχος ἤδη, Amplior infernas depulſus poſſidet vmbras. 98,99
¶νεμέας Ενοικος λέων, Nemeæus leo. 114.115
¶Εντελέχεια, Quaſi quædam continuata motio & perennis. 167
¶ζῶα Εντὸς ἔχον ἑαυτοῦ, In quo animalia continerentur. 16
ἐντὸς αὐτῆς [τῆς ψυχῆς] ἐπεκτείνετο, Subſternebat animo, interiuſque faciebat. 23
ἐντὸς οὐρανοῦ, Intra cælum. 29
¶Εντύχοιμι Παλαμήδῃ, Palamedem conuenirem. 2
¶ὄψεις τῶν Ενυπνίων, Viſa quietis. 12
* ¶Εξ ἁπαλῶν ὀνύχων, A teneris vnguiculis. 180
¶ἐπειδὰν τὸ ἀλγοῦν Εξαιρεθῇ, Quum dolor detractus eſſet, Dolore detracto. 53
Εξαιρέσιμοι dies. *Vide pag.* 158
¶Εξάγειν ἑαυτὸν τοῦ βίου, Mortem oppetere. 58
Εξαγωγή, Exceſſus. 184
¶Εξάκις τόσα, Sex tantæ partes. 96,97
Εξαχῆ, In ſex partes. 23
¶Εξεργάζεσθαι, Efficere. 39
¶Εξέρχεσθαι, Exire. 43
¶Εξετάσαι τὸν Οδυσσέα, Tentare Vlyſſis prudentiam. 8

¶ὧν πέρι εἰσὶν Ἐξηγηταί, De quibus rebus explicandum videtur. 14

ἐξηγηταί, Interpretes religionum. 142

¶τὴν δὲ περὶ τὴν προεξικμασμένην [τροφὴν] ἀποπέμψοι πάλιν, Detractionem confecti & conſumpti cibi. 19

¶Ἕξις ἀρίστη, Affectio optima. 33

¶Ἐξιστάναι, Ad admirationem traducere. 50

¶Ἐξουσία αὐτοπραγίας, poteſtas viuendi vt velis. 61

¶τὰ Ἔξω ἔργα καὶ ἐπιτηδεύματα, Exercitatio forenſis & extranea. 47

τὸν μὲν ἔξω ἐποιεῖτο τῶν κύκλων, Quum alterum eſſet exteriorem amplexus orbem. 23

Ἔξωθεν, Extra. 19

μέρος οὐδὲν ἔξωθεν ὑπολείπων, Vt nulla pars excederet extra. 18

πᾶν ᾧ ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, Omne quod pulſu agitatur externo. 5

Ἐξωτερικόν, *Vide pag.* 166

* ¶νοῦν ὄντι δὲ πάμπαν Ἔοικεν ἄκρον εἰς, &c. Dicas obtutum figere in, &c. 70,71

ἐοικός, Simile. 16

¶Ἑορταί. Dies feſti. 45. Dies ſolennes. *Ibidem.*

* ¶Ἐπάγειν, *Vide* Φθίνω.

Ἐπαγωγή, Inductio. 157

¶Ἐπαινετόν, Laudabile. 61

¶Ἐπανακυκλήσεις, Conuerſiones. 29

¶Ἐπανήκειν, Redire. 63

¶ἄλογος Ἔπαρσις, Sine ratione, animi elatio. 59

χαρὰ, εὔλογος ἔπαρσις, Gaudium, quum ratione animus mouetur. *Ibidem.*

¶Ἐπαύξεσθαι, Augeri amplificarique. 53. Creſcere. *Ibidem.*

περὶ τὰ ἐναντία μέρη γίγνεται Ἐπαφή, Contrarias partes attingunt. 38

¶Ἐπεὶ δὲ ἐθαύμαζεν, Quum autem admiraretur. 44
ἐπεὶ ἔπιε, Quum obbibiſſet. 132
Ἐπειδὰν, Quando. 27. *Vide pag.1*
Ἐπείπερ, Quoniam. 31
¶Ἐπέρχεσθαι, Procedere. 102,103
¶Ἕπεσθαι, Parere. 31
ὅταν πλεῖον ἡμῖν τὸ δυσχερὲς ἐκ τούτων ἕπηται, Quia conſequuntur magni dolores eos qui, &c. 52
¶Ἐπὴν κορέσηται, Quum ſeſe ſatiauit. 100,101
¶Ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι, Ex eo quòd alter quoque potiatur. 60
ἐπὶ πλέον, Longius. 100,101 *Vide & pag.98,99.*
ἐπὶ πόσῳ, *Quære* Πόσῳ.
ὀλίγον ἐπὶ χρόνον, Exiguo tempore. 86,87
ἐπ' ἤματι δακρύσαντας, Luctum lachrymis finire diurnis. 66,67
ἡδονὴ ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς, Voluptas ex malo alterius. 60
ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, Propter alterius res ſecundas. 60
ἐπ' ἰξυῖ, Lumborũ tenus. 80,81. ἐφ' ἡμῖν, In noſtra poteſtate. 188
¶Ἐπιβολὴ φιλοποιίας, Conatus amicitiæ faciundæ. 60
¶Ἐπιγεννηματικόν, Poſterum & conſequens. 164
¶Ἐπιγουνίς, Genu. 76,77.102,103
¶Ἐπιδεικνύναι, Oſtendere. 44
¶Ἐπιδεῖσθαι, Egere. 19
¶ἀστράπτων ἐπιδέξια, Dextris fulgoribus. 146
¶Ἐπιεικής, Sapiens. &, ὁ μὴ ἐπιεικής, Inſipiens. 9
¶Ἐπιθυμεῖν, Concupiſcere. 60
Ἐπιθυμία, ὄρεξις ἄλογος, Libido, vel cupiditas effrænata, quæ aduerſa ratione incitata eſt vehementius. 59
ἐπιθυμία τιμωρίας τοῦ &c. Libido puniẽdi eius qui

&c. 60

ἐπιθυμία τοῦ σίτου, Fames. 132

ἐπιθυμίαι φυσικαὶ καὶ ἀναγκαῖαι, Cupiditates naturales & neceſſariæ. 53

τὸ Επιθυμητικόν, Cupiditas. 184

τὸ ἐπιθυμητικόν, *ſub.* μέρος τῆς ψυχῆς, Ea pars animi quæ voluptate alitur. 11

¶Επικαταλαμβάνειν, Conſequi. 27

¶τὸν ῥ᾽ ἄνδρες Επικλείουσι βοώτην, Vulgò qui dicitur eſſe Bootes. 72,73

¶Επικουφίζει τι ἡ τιμὴ τοὺς πόνους τῷ ἄρχοντι, Honos laborem leuiorem facit imperatori. 131,132

¶καί τι φήσας Επιλελῆσθαι, Quaſi aliquid eſſet oblitus. 63

¶Επίλογοι, Concluſiones. 152

¶Επίλοιπον, Reliquum. 34

¶Επιμελοῦ τῶν παίδων, Fac vt tueare liberos. 51

ἀντ᾽ ἐμοῦ ἐπιμελόμενος, Vicarius meæ diligentiæ ſuccedit. 49

Επιμέλεια, Diligentia. 47

Επιμέλημα, Diligentia. 47.

τὰ ἔνδον ἔργα καὶ ἐπιμελήματα, Domeſtica diligentia. 47. τὰ ἔξω ἔργα καὶ ἐπιμελήματα, Exercitatio forenſis & extranea. *Ibidem.*

Επιμελητὴς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς, *uel* τειχοποιός, Curator muris reficiendis. 140

¶γαῖαν Επιξύειν, Extremas terras contingere. 104,105

¶Επίπεδον, Planum & æquabile. 17

¶τὰ Επιπλα, Inſtrumentum & ſupellex. 45

¶ὀδύνη, λύπη Επίπονος, Ærũna, ægritudo laborioſa. 60

τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον, Tolerabilem agunt ſenectutem. 9

¶Επίπροσθεν, Antè. 29

¶σώματα δ᾽ εὖ μάλα πᾶσιν Επιῤῥήδην προσείκεται, Quæ

densis distincta licebit cernere signis. 90,91

¶ εἰς Ἐπίῤῥυτον σῶμα καὶ ἀπόῤῥυτον, In eo influente atque effluente animo. 34

¶ Ἐπισκεπτέον, Videndum. 13

¶ ἐπιμελητὴς τῆς τῶν τειχῶν Ἐπισκευῆς, Curator muris reficiendis. 140

¶ Ἐπισταθμία, *Vide pag.* 181.

¶ Ἐπιστήμη, Cognitio. 124. Scientia. 126

νοῦ καὶ ἐπιστήμης, Intelligentiæ sapientiæque. 39

¶ Ἐπιτάττειν, Præcipere. 46

¶ Ἐπιτηρητική, Vlciscendi tempus obseruans. 60

¶ Ἐπιτρέχει αἰγοκερῷ, Curreus propter cornua Capricorni. 80,81

¶ Ἐπίτριτοι διαστάσεις, Sesquitertia interualla. 22

¶ Ἐπίτροπος, Villicus. 48

¶ Ἐπιφανέστατοι, Nobilissimi. 63

¶ ἀπέχειν τῆς Ἐπιφανείας, Abesse à summo. 57

¶ Ἐπίφθονον κτῆμα, Inuidiosa res. 40

¶ Ἐπιχαιρεκακία, ἡδονὴ ἐπ᾽ ἀλλοτρίοις κακοῖς, Maleuolentia, voluptas ex malo alterius. 60

¶ Ἐπιχειρεῖν τινί, *Studere alicui rei. ut,* περὶ αὐτούς τε τοὺς λόγους οἷς νῦν ἐπιχειρεῖ, In hoc orationum genere cui nunc studet. 6

Ἐπιχειρήματα, Argumentationes. 152

¶ Ἐπιψακάζειν, *Vide pag.* 133

¶ Ἐπόγδοοι διαστάσεις, Sesquioctaua interualla. 22

¶ Ἐποικτείρειν, Commiserari. 88,89

¶ ὅσα τε Ἑπόμενα αὐτοῖς, Et reliquos motus animi comites superiorum. 33

¶ Ἐποχή, Assensionis retentio. 160

¶ Ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν, Cernuntur. 76,77

¶ Ἑπτακαιεικοσαπλάσιος.]Ἑπτακαιεικοσαπλασίαν τῆς προφότης, Quæ septem & viginti partibus antecederet

primæ. 22
* ¶ Ἐραστὴς ἐπιστήμης, Amator ſapientiæ. 39
¶ Ἐργάζεσθαι τὰ τῶν στεγνῶν ἔργα, Conficere opera quæ domi debent adminiſtrari. 47
Ἐργάσιμον χωρίον, Ager cultus, ſiue qui coli poſſit. 40
Ἔργον, Opus. 15. ἔργον ἔμμηνον, opus menſtruũ. 40
ἔργον, Vide Πάρεργος λόγος.
πρηκτὴρ ἔργων, Actor rerum. 144
πατὴρ ἔργων, Parens operum. 31
ἔργου καὶ ἐπιμελείας δεῖσθαι, Operam & diligentiam deſiderare. 47
εὑρεῖν ἔργον, Inuenire difficile. 13
¶ Ἔρδειν ἀθανάτοισι ἑκατόμβας, Diuûm numina placare tauris aurigeris. 64,65. Vide Τέχνη.
¶ Ἐρέει, Fabitur. 66,67
¶ ἐν Ἐρημίᾳ βιοῦν, In ſolitudine vitam agere. 58
¶ ἀμφισβητεῖν μὲν, Ἐρίζειν δὲ μή, Controuerſemini, non concertetis. 131
¶ Ἐριννύων ὑφαντὸν ἀμφίβληστρον, Furialis veſtis. 112,113
¶ Ἔριφοι, Hœdi. 72,73
¶ Ἑρμῆς, Mercurius. 26
Ἑρμείας, Mercurius. 78,79
¶ καθάπερ Ἐρρήθη, Vt diximus. 29
¶ Ἐρυμάνθιος θὴρ, Erymanthia bellua. 114,115
¶ Ἔρχεσθαι.] Ὅτε ἦλθεν ἄγων αὐτῷ δῶρα, Quum veniſſet ad eum, eique dona attuliſſet. 44
¶ Ἔρως, Amor.
δεινοὺς δὲ παρεῖχεν ἔρωτας, Mirabiles amores excitaret. 124
* ¶ Ἐσόμενος, Vide Εἰμί.
¶ Ἕσπερος, Vide pag. 173
¶ Ἐστήρικται, Hæſit. 78,79
ἐστηρῖχθαι, Fultum eſſe. 74,75
¶ Ἑστία, Focus. 40. Veſta. 173

¶ Εϛιᾷν καλῶν σκέψεων, Saturare bonarum cogitationum epulis. 11
¶ Εϛώς, Stans. ἀκίνητον καὶ ἑϛώς, Immobilē & ſtantē. 29
¶ Εϛατον, Poſtremum. 17
ἔϛατον οὐρανοῦ, Extremitatem cæli. 23
ἐϛάτη ἀδικία, Totius iniuſtitiæ, nulla capitalior eſt 126,127
* ¶ εἰ Ετεὸν Κάλχας μαντεύεται, Calchantis fata ratóſne habeant pectoris orſus. 64,65
¶ ὦ παῖ, γνοῦ μοι παῖς Ετήτυμος γεγώς, O nate, verè hoc nomen vſurpa patri. 112,113
¶ Ετι, Etiam nunc. 6
ἔτι δέ, Præterea. 6 Poſtremó. 18
ἔτι τε εἰ μή, Aut ſi non. 6
¶ ἑκάστου Ετους, Quotannis. 51
¶ Ετυμολογία, Notatio, Veriloquiū. 156. *vide & pag.* 162
* ¶ Εὖ, Rectè & honeſtè. 33
¶ Εὐαρεστεῖσθαι τὴν ἡδονήν, Voluptatem appetere. 52
¶ περὶ γὰρ πάντων Εὐάστερός ἐστι, Sed ſtellis longè denſis præclara relucet. 76,77
¶ Εὐβουλία, Sapientia. 150
¶ ἀγαθὸς γὰρ ὢν ἀνήρ, Εὐδαιμονεῖς, Quoniā virtuti tuæ fortuna coniuncta eſt. 45
Εὐδαίμων, Beatus. 6.21
βίος εὐδαίμων, Vita beata. 41
Εὐδαιμονία, Vita beata. 6
πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα, Omnia quæ ad beatè viuendum ferunt. 7
αὐτάρκη εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν, Ad beatè viuēdum, ſeipſa eſſe contentam. 56
¶ Εὐδοκιμεῖν, Splendorem eſſe aſſequutum. 9
¶ Εὐδοξία, Bona fama. 165
¶ καλὴ καὶ Εὐειδὴς γυνή, Pulchritudine eximia fœmina. 4

¶ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρὴ ὦ ἄνδρες δικασταὶ Εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, Ne vos quidem, iudices, mortē timueritis. 3
¶Εὐθυμία, Securitas, animi tanquam tranquillitas. 166. Animus terrore liber. 167
¶πρὶν Εὐθύνας δοῦναι, uel λόγον δοῦναι, Priuſquam rationes retuliſſet. 140
¶Εὐκαιρεία, Opportunitas. 165
¶Εὔκολοι, Non difficiles, nec inhumani. 9
¶Εὔκυκλον ἐποίει, Ad volubilitatem rotundauit. 29
¶Εὐλάβεια, εὔλογος ἔκκλισις, Cautio, declinatio [à malis] cum ratione. 59
¶βούλησις, Εὔλογος ὄρεξις, Voluntas, quæ quid cum ratione deſiderat. 59
Εὐλόγως τε ἐξάξειν ἑαυτὸν τοῦ βίου, Vt laudādus ſitis qui mortem oppetat. 58
¶Εὐμάθεια, Celeritas ad diſcendum. 182
¶Εὐνοίας ἧς ἔχων διατελεῖ εἰς τὸν δῆμον, Beneuolentiæ quam haberet erga populum. 140
¶Εὐπειθεῖν, Obtemperare obedirę́que. 142
¶Εὐπόριστον, Non difficile ad potiendum. 53
ἀπόριστος πλοῦτος, Parabiles diuitiæ. 53
¶Εὑρεῖν, Inuenire. 13
εὕρισκεν, Comperiebat. 15
¶Εὐσεβεῖν, Pietatem colere. 110,111
¶Εὐταξία, *Vide pag.*178
¶Εὐτυχές, Beatum. 128
¶Εὐφεγγής, Clarus. 94,95
¶Εὔφωνος, Qui eſt voce dulci & clara. 138,139
¶Εὐχρηστήματα, Commoda. δυσχρηστήματα, Incommoda. 166
• ¶Ἐφ' ἡμῖν, *Vide* Ἐπί.
¶Ἔφαγον, Edi. 116,117
¶ὅταν οὐσίαν σκεδαστὴν ἔχοντός τινος Ἐφάπτηται, Quum

materiam mutabilem arripuiſſet. 24
¶ τὰ τούτοις Ἐφεξῆς ἡμῖν λεκτέον, Quod ſequitur, videndum eſt. 15
¶ Ἔφοδος, Inſinuatio. 152
¶ Ἔφυ μὲν οὐδεὶς βροτῶν, Mortalis nemo eſt. 110,111
* ¶ εὖ Ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, Eodem modo poteſt dici. 9
ὅπως ἔχει δικαιοσύνης, Quàm ſit vir bonus. 6
παιδείας ὅπως ἔχει, Quàm ſit doctus. 6
οὐχ ἕξει ἐν αὐτῷ, Complexa non tenebit. 31
ἔχειν εὔνοιαν εἰς τὸν δῆμον, Habere beneuolentiã erga populum. 140
οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ παρέχει, Id nec habet, nec exhibet cuiquam negotium. 142
ἔχειν ἀνομοίως, Vide Ανομοίως.
οὐκ ἔχειν, Carere. 60
τὸ κατὰ ταυτὰ ἔχον, Eam ſpeciem quæ ſemper eadem eſt. 12
γῆν πέριξ ἔχοντα, Qui terram amplectitur. 110,111
ζῶα ἐντὸς ἔχων ἑαυτοῦ, In quo animalia continerentur. 16
τὸ ὡσαύτως ἔχον, Quod ſui ſimile. 13
ἔχω Λαΐδα, ἀλλ᾽ οὐκ Ἔχομαι, Habeo Laida, nõ habeor à Laide. 180
δεσμοὶ τοῖς ἰχθύες ἔχονται, Vincla quæ retinent piſces. 84,85
¶ Ἐχίδνης θρέμμα, Hydra generatum. 114,115
¶ Ἐχρῆν, Decebat. 108,109
* ¶ Ἕωλον, Obſoletum. 191
¶ Ἕως, Dum. 42
¶ Ἑωσφόρος, Lucifer. 26

Z.

Ζεύς, Iupiter. 30
* ¶ Ζῆλος, Æmulatio. 60

Ζηλοῦν, Laudare & fortunatum eſſe dicere. 147
Ζηλοτυπία, Obtrectatio. 60
¶ τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν, Huic optimè viuendi ratio comparata eſt. 7
ὡς νῦν οὐδὲ ζῶντες, Sine quibus vitam nullam putarent. 8
ζῶντες, Viui. τετελευτηκότες, Mortui. 41
παῦλα ζωῆς, Viuendi finis. 4
¶ ὥστε μηδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν, Vt nil vltrà requiratis. 14
Ζήτησις τῆς τοῦ παντὸς φύσεως, Quæſtio totius naturæ. 39
* ¶ Ζωγράφος, Pictor. 40
Ζωδιακὸς [ſub. κύκλος] Signifer orbis. 175
Ζῴδιος κύκλος, Zodiacus orbis, Signifer. 96,97
¶ Ζώνη, Pectus. 94,95.74,75. Præcordia. 72,73
ζώνῃ, Medio corpore. 104,105
¶ τόνδε τὸν κόσμον, ζῷον ἔμψυχον, ἔννουν τε, Hũc mundũ, animal eſſe, idque intelligens. 15
μηδὲν εἶναι δίκαιον ἀνθρώπῳ πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα, Homini nihil iuris eſſe cum beſtiis. 58
ζώων, Animantium. 15

H.

H An. 130
¶ ἢ] ἀμείνων Η κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν λόγους τὰ τῆς φύσεως, Maiore ingenio quàm vt, &c. 6
ὑψηλότερον ἢ πέντε, Altius quàm quod, &c. 41
* ¶ ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς Ἥβην ὡρμᾶτο, Quum primùm pubeſceret. 43
* ¶ Ἡγεμονικόν, Principatus. 172
Ἡγεμονοῦν, Principatum tenens. 31
¶ Ἡγησάμενος, Iudicabat enim, &c. 15
* ¶ Ἡδέως, vide Ἡδύ.
¶ Ἤδη, Iam. 49
ἤδη ὥρα ἀπιέναι, Tempus eſt iam hinc abire. 3
ἐκπορευόμενος ἐκ τοῦ χάρακος ἤδη, Paulo pòſt quàm

erat egreſſus è caſtris. 63

¶ Ἡδονή, Voluptas,iucundus motus quo ſenſus hilarentur. 163

ἡδονή,Corporis & animi lætitia,quaſi geſtiẽtis animi elatio voluptaria. 164

ἡδονή,Lætitia geſtiens,vel nimia. χαρά,Gaudiũ. 59

ἡδονή,Voluptas. *Cui opponitur* λύπη,Moleſtia.130,131

ἡδονῇ καὶ λύπῃ,Voluptate & moleſtia. 32,33

ἡδονὴ ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς, Voluptas ex malo alterius. 60

ἡ ἡδονὴ,δέλεαρ τῶν κακῶν,Voluptas eſca malorũ.142

αἱ δι' ἀκροαμάτων ἡδοναί, Voluptates quæ auditu & cantibus percipiuntur. 52. Aurium delectatio.*Ibidem.*

αἱ διὰ τῶν χυλῶν ἡδοναί, Voluptates quæ ſapore percipiuntur. 52

¶ Ἡδὺ μεμνῆσθαι πό. &c. Iucunda memoria eſt præt. &c. 148. Suauis eſt mem.*Ibidem.* Habet delectationem.*Ibidem.*

Ἡδεῖαι κινήσεις,Suaues motiones. 52

Ἡδέως,Iucundè. 52

* ¶ Ἠερίη,Sine lumine. 84,85

Ἠερόεις,Obſcura & expers luminis. 78,79

* ¶ Ἤθη,Mores. 176

ἤθη γενικωτέρῳ κεκρᾶσθαι, Ad virtutem maior indoles. 6

ἔμμενεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ κατὰ τρόπον ἤθει, Conſtanter in ſuo manebat ſtatu. 34

Ἠθικὸν & παθητικόν, *Vide pag.*155

* ¶ Ἠλίθα πολλή, *Vide* Κέχυται. 102,103

ἠλίθιοι φρένες,Ignaræ mentes. 116,117

¶ παραπλησίαν Ἡλικίαν ἔχοντες,Mei æquales. 8

προϊούσης τῆς ἡλικίας,Quum ætate proceſſerit. 6

¶ ὑπὸ τοῦ Ἡλίου γλυκαίνεσθαι σταφυλάς, Vuas à ſole mi-

teſcere. 49
* ¶ ἐπ' Ἤματι δακρύσαντας, Luctum lachrymis finire diurnis. 66,67
ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο, Tertia te Phthiæ tempeſtas læta locabit. 4
ἤματα πάντα, Omni luce. 66,67
ἤματα νυξὶν ἰσάζεται, Exæquat ſpatium lucis cum tempore noctis. 94,95
μείων Ἤματος, Breuior clara cæli de parte videtur. 98,99
¶ Ἡμέρα, Dies. 29 ἡμέρα μακαρία, Beatus dies. 51
ἡμέρα γενέθλιος, Dies natalis. 51
ἑβδόμην ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτῷ τετελευτηκυίας, Septimo die poſt filiæ mortem. 139
οὐ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας, Poſt tertium diem. 4
ἐν πένθ' ἡμέραις, Quinque diebus. 41
¶ Ἡμιολίαν τῆς δευτέρας, Quæ eſſet ſecundæ ſeſquialtera. 22
ἡμιόλιοι διαστάσεις, Seſquialtera interualla. 22
¶ τάχ' Ἡμῶς τε πόλις Πρ. &c. Breui Troia ſit peritura. 144
* ¶ Ἦν, Fuit. ut, θέμις δὲ οὔτ' ἦν, οὔτ' ἔστι, Fas autē nec eſt, nec vnquam fuit. 15
¶ Ἡνίοχος, Auriga. 92,93.106,107
* ¶ παλιρρόθιον δὲ καταπέπλεται Ἠπείροιο, Aduerſamque trahunt ad littora. 84,85
* ¶ Ἥρα, Iuno. 30
¶ Ἡρωϊκοὶ στίχοι, Heroici verſus, longi. 41
Ἡρῷος ῥυθμός, Herous numerus. 50
* ¶ Ἡσυχάζειν, Quieſcere. 161
ἡσυχάσας τὼ δύο εἴδη, Duabus partibus cōpreſſis. 11
Ἡσυχίαν ἄγειν, Conquieſcere. 127
οὐχ ἡσυχίαν ἄγειν, Non tranquillum & quietum. 15

ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, Exiſſe in ſolitudinē, atque ibi ſedentem, &c. 43
* ¶ Ηχη. Sonus. 24
ὁπότε Ηχήεσσαι γίγνονται, Quū triſtificas certant reddere voces. 108,109
* ¶ Ηώρηνται, Vide Αἰωρεῖσθαι. 86,87
¶ Ηώς] οὔτε κεν ἠοῖ πολλὴν πειρώσειας, Nam non longinquum ſpatium labere diurnum. 78,79

Θ.

Θάλασσα, Altum. 68,69
¶ Θάλπη, Calores. 47
¶ Θάνατος, Emori. 1
θάνατος ἄκλαυστος, Mors carens lachrymis. 116,117
οὐδὲ πύξεσθε θανάτου μοίρας, Neque vos vlla mortis fata periment. 31
¶ Θάπτειν, Humare. 110,111
¶ Θαῤῥεῖν ἐποίησε, Confirmauit. 55
¶ δυοῖν Θάτερον, Alterum de duobus. 1
θάτερος, Alter. 23.24.26
¶ Θᾶττον, Celerius. 26. & Τάχιστα, Velociſſimé. 27
¶ μὴ Θαυμάσῃς, Haud ſanè erit mirum. 14
οὐδὲ οὕτως Θαυμαστῇ φύσει κραθῆσεται, Quæ enim natura tam mirabiliter temperari poteſt? 41
ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτοῦ θαυμαστὴ ἂν εἴη ἡ διατριβή, Quāta delectatione autem afficerer? 2
Θαυμαστῶς πεποικιλμένας, Varietate admirabili præditos. 27,28
Θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος, Dii boni quid lucri eſt emori? 1
Θαύματα, Portenta. 138
* ¶ Θεᾶσθε πάντες, Videte cuncti. 114,115
Θέατρον, Theatrum. 141
¶ ξυμφορὰ Θεήλατος, Ira cælitum inuectum malum. 108,109

¶ ψυχὴ τότε δήπου θειοτάτη καταφαίνεται, Animi maximè declarant diuinitatem ſuam. 43
θειότατα δῶρα, Diuiniſſima dona. 40
ὁρμή τις θειοτέρα, Diuinus aliquis animi motus. 6
¶ Θέμις δ' οὔτ' ἦν, οὔτ' ἔστι, Fas autem nec eſt, nec vnquã fuit. 15
ὃ μηδ' εἰπεῖν ἐστὶ θέμις, Quod ne dictu quidem fas eſt. 13
¶ διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ πρόνοιαν, Diuina prouidentia. 15
θεοῖς ἰσάζοιτ' ἄν, Deorũ vitã poſſint adæquare. 31
ὑπὸ θεῶν, A diis immortalibus. 3
θεῶν ἰότητι, Diuino numine. 68,69
Θεοσεβέστατοι, Ad cultum deorum aptiſſimum. 32
¶ Θερμόν, Calor. 18
Θερμαίνοντα, Quæ vim habeant caloris. 38
¶ Θέρος, Æſtas. 78,79
Θερίζειν, Metere. 110,111
¶ Θέσις, Vniuerſi generis quæſtio. 155. Infinitum genus quæſtionis. 157. Propoſitum. *Ibidem. Vide & pag.* 154
¶ Θεωρήματα, Præcepta. 176
• ¶ Θηεῖσθαι, Videre. 102,103
¶ Θήκη, Sepulchrum. 40
¶ Θῆλυ, Fœmina. 46
θῆλυς εὕρηται, Effœminata virtus afflicta occidit. 114,115. *Vide* Γυνή.
¶ ἐρυμάνθιος Θήρ, Erymanthia bellua. 114,115
Θηρίον, Bellua. 11. Fera. 33
θηρία, Feræ. 104,105
τὸ τῆς ψυχῆς [μέρος] Θηριῶδες, Illa pars animi in qua feritas quædam ſit. 11
Θηριοῦσθαι] τεθηριῶσθαι ἐκεῖ μὲν σῶμα, ἐνταῦθα δὲ ψυχήν, Immanitatis in animo, ſtuporis in corpore. 62
• ¶ Θνήσκειν, Emori. 42

μὴ πενθεῖν

οἱ τεθνεῶτες, Qui è vita exceſſerint. 1
ἀναισθησίαν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, Vt ſenſus omnino mors omnes auferat. 1
Θνητά, Mortalia. 31
θνητὰ ᾖ, Mortali conditione generentur. 31
τὸ θνητὸν γένος, Mortalium genus. 40
* ¶ Θοινητικὰ ὄργανα, Inſtrumenta quæ ad epulationẽ pertinent. 45
¶ Θορυβώδης, Turbulentus. 33
* ¶ πλεῖον μέρος τοῦ θράσους ἐδίδαξε, Fecit audaciorẽ. 48
¶ Θρέμμα ἐχίδνης, Hydra generatum. 114,115
θρέμματα, Pecudes. 16
¶ Θρηνεῖν, Lugere. 108,109
* ¶ Θυγάτηρ, Filia. 139
¶ δεινὴ ἀνέμοιο θύελλα, Vehementi flamine ventus. 88,89
¶ ὃν θυμὸν κατέδων, Ipſe ſuum cor edens. 66,67
θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν. Vide Πατάσσω. 145
θυμός, Ira. 33
θυμός, uel θύμωσις, ὀργὴ ἀρχομένη, Excandeſcentia, ira naſcens. 60
θύμωσις, Excandeſcentia, ira naſcens & modò exiſtens. 170
τὸ θυμοειδές, ſub. μέρος τῆς ψυχῆς, Pars animi in qua irarum exiſtit ardor. 11
¶ Θυρίδες, Fores. 10
¶ οἷς ἀμφὶ θυσίας χρώμεθα, Quibus ad res diuinas vti ſolemus. 45
Θυτήριον, Ara. 86,87
* ¶ Θώρηξ, pro θώραξ, Pectus. 72,73

I.

* ¶ ὀργῆς εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι, Mederi poſſe rationem iracundiæ. 116,117
* ¶ Ἰδέα τοῦ ἀρίστου, Species optimi. 38

συνεκεράσατο εἰς μίαν ἰδέαν, Vnam in ſpeciem tēperauit. 21
ἰδέαι, Formæ. 28.156
¶Ἰδεῖν, Animaduertiſſe. 9.10
ἰδεῖν κάλλιστον, Aſpectu pulcherrimus. 28
¶ἀπὸ τῆς Ἰδίας οὐσίας, Pecunia ſua. 140
Ἰδίᾳ, Priuatim. 40
¶ἄρχων ἀνὴρ καὶ Ἰδιώτης, Imperator & miles. 131,132
¶Ἰδρύσασθαι, Collocare. 26
¶κατ' τἀναντία ἀλλήλοις Ἰέναι, Moueri contrariis inter ſe curſibus. 23
εἰς ὄψιν ἰέναι, Cerni. 124,125
¶Ἱερά, Fana. 40. Delubra. *Ibidem.*
πρὸς τὰ κοινὰ ἱερά, In delubris communibus. 40
ἱερὰ πάντων θεῶν, Sacra deorum omnium. 40
Ἱερός, Sanctus. 26
* ¶Ἴθ' ὦ τέκνον τόλμησον, Perge, aude nate. 112,113
* ¶Ἱκανῶς, Satis. 20,30
¶ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον Ἵκοιο, Tertia te Phthiæ tempeſtas læta locabit. 4
¶Ἵνα ἄνοσον ᾖ, Ne quis morbus eū poſſit affligere. 18
* ¶Ἰξύς, lumbi. 80,81.104,105
* ¶θεῶν Ἰότητι, Diuino numine. 68,69
* ¶Ἵππος, Equus. 78,79
ἵππος χαλκοῦς, Æquus æneus. 10
¶ἤματα νυξὶν Ἰσάζεται, Exæquat ſpatium lucis cum tēpore noctis. 94,95
πλευρῇσιν ἰσαιομένῃσιν ἐοικὸς ἀμφοτέρῃς, Spatio ductum ſimili latus extat vtrunque. 76,77
¶διεῖλε ψυχὰς Ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις, Syderibus parem numerum diſtribuit animorum. 32
¶οὐκ Ἴσασι, Neſciunt. 27
¶Ἴσος, Par. 20
ἴσην πολυτελεῖ δίαιταν τὴν ἡδονήν, Non minorem vo-

luptatem quàm, &c. 55
Ἰσόδρομον ἡλίῳ κύκλον, Curſum ſolis celeritati parē. 26
Ἰσονομία, Æquabilis tributio. 171. Æqualitas. 172
¶ Ἵστημι.] Στῆθι πλησίον, Aſſiſte. 114,115
ἱστάναι βασιλέα, Conſtituere regem. 177
¶ Ἱστός, Malus. 84,85
¶ σφριγῶντα θυμὸν ἰσχναίνει βία, Aggraueſcens vulnus illidat manu. 116,117
¶ Ἰσχειν, Habere. 61
¶ Ἰσχυρός, Vehemens. 19
¶ Ἰσώσασθαι, Contendere. 104,105
* ¶ Ἰταλιωτικός, *Italicus. ut,* ἰταλιωτικῶν τραπεζῶν, Italicarum menſarum. 41
* ¶ Ἰχθύς, Piſcis. 84,85

K.

KAθαιρεῖν, Interimere. 112,113
¶ Καθάπερ ἐρρήθη, Vt diximus. 29
¶ Καθάπτω] καθῆψεν ὤμοις τοῖς ἐμοῖς ἐριννύων ὑφαντὸν ἀμφίβληστρον, Me irretiuit veſte furiali. 112,113
¶ Καθαρός, Purus & integer. 43. Integer & caſtus. 121
καθαρῇ ἐπὶ νυκτί, Nocte ſerena. 82,83
¶ Καθεύδων, *Vide pag.* 1
¶ Καθῆκον, Officium. 56.163.181. *Vide* 178
¶ Καθῆσθαι, Sedere. 43
¶ Καθιεροῦν, Conſecrare. 40
¶ Καθίστημι.] Καταστῆσαι νῆα, Puppim flectere. 66,67
¶ Καθορᾶν, Cernere. 28
¶ Καὶ ἄλλοθι, καὶ ἐν ὑφῇ, Cum in cæteris, tum maximè in textili. 40
καί.] ἐφέροντο καὶ ἔφερον, Tum ferebant, tum ferebantur. 34
¶ ὅταν δὲ καιρὸς ᾖ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἤδη γλυκαίνεσθαι σταφυλάς, Quum vuas à ſole miteſcere tempus eſt. 49

ἐν καιρῷ γε μαλθάσσῃ κέαρ, Tempeſtiuam medicinam admouens. 116,117
¶Κακοῦ, Haudquaquam boni eſt. 31
Κακά, Miſeriæ. 110,111
κακὰ Πριάμῳ φέρουσαι, Quæ Priamo cladem peſtémque ferebant. 64,65
Κακία, Fraus, aut vitium. 33. Vitioſitas. 170.
κακίαι, Vitia. 164
ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάντων, Aut bono caſu aut cõtrario. 7
Κακοπαθεῖν, Laborare. 60
¶Καλεῖν, Vocitare. 70,71. Dicere. 76,77
καλέσαι καὶ εἰπεῖν ὦ Σώκρατες, Nomine appellare. 4
ὀνομαστὶ καλέσαι, Signare nomine vero. 86,87
τὸ πάντες καλέουσιν ὕδωρ, Aſt omnes perhibentur nomine aquai. 86,87
¶Καλλείπειν, pro καταλείπειν, Linquere. 116,117
¶Κάλλος, Forma. 144
διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον, Ex pulchritudinis ſpecie. 60
Κάλλιον, Præſtantius. 15
δεσμῶν δ' ὁ κάλλιστος, Vinculorum id eſt aptiſſimum atque pulcherrimum. 15
κάλλιστον, Pulcherrimum. 15
Κάλλιστα, Optimè. 17. Pulcherrimè. 34
Καλός ἐστιν ὅδε ὁ κόσμος, Pulcher eſt hic mundus. 13
καλὴ καὶ ἀειδὴς γυνή, Pulchritudine eximia fœmina. 4
σκέψεις καλαί, Cogitationes bonæ. 11
καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνήρ, Bonus. 6
καλόν, Præclarum. 12. Pulchrum. 16. Honeſtum. 56. Vtile. 116,117
καλὸν ἐξ ἀνάγκης ἀποτελεῖσθαι, Præclarum efficiat neceſſe eſt. 12
Καλῶς, Honeſtè. 52
καλῶς ἁρμοσθέν, Ratione vinctum. 31

εἰκάζειν καλῶς, Bene coniicere. 149
¶ Καμπή, Flexus. 94,95
¶ Κάρδαμον, Naſturtium. 133
¶ Κάρηνον, Caput. 72,73
¶ Καρκίνος, Cancer. 72,73
¶ τριοσσὰ δέ γε αὔξαι γίνονται καρποῖο, Triplici ſolita grandeſcere fœtu. 108,109
Κάρπιμος στάχυς, Fruges. 110,111
¶ Καρτερεῖν, Perpeti. 47
¶ Κατὰ. ut μαντεύομαι κατ' αὐτοῦ, De illo augurer. 6
κατὰ πάντα τελέω, Quod ex omni parte abſolutiſſimum eſt. 16
κατὰ φύσιν, Natura. 56
κατά. ut, ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι λόγους τῷ τῆς φύσεως, Maiore ingenio eſſe quàm vt cum orationibus Lyſiæ comparetur. 6
κατὰ πλάγιον ἐπὶ δεξιὰ περιήγαγε, Detorſit à latere in dextram partem. 23
κατὰ στάθμην, Eregione, Ad perpendiculum, Rectis lineis. 187
κατ' ἀντικρὺ, uel potius καταντικρὺ, Contraria regione. 29
κατὰ τἀναντία ἀλλήλοις ἰέναι, Moueri contrariis inter ſe curſibus. 23
τὸ κατὰ ψυχὴν χαῖρον, Animi lætitia. 51
κατὰ ταῦτα, Sic. 39
κατὰ τὸ δυνατὸν, Vide Δυνατὸν.
κατὰ δύναμιν, Vide Δύναμις. 15
κατὰ τὸ παράδειγμα, Vide Παράδειγμα. 16
κατὰ ταυτά, Viciſſim. 26. Vide Ταυτά.
κατὰ κόσμον, Decorè. 104,105
ἡ κατ' ἀρετὴν πρᾶξις, Actio honeſta. 57
κατὰ τὰ ἐναντία, Vide Ἐναντία.

κατ' ἐμπειρίαν, Vide Ἐμπειρία. 56
διπλῆν κατὰ μῆκος σχίσας, Duplicem in longitudinẽ diffidit. 22
τὸ κατὰ τὰ σώματα μεριστόν, Diuiduũ in corpore. 21
κατὰ λόγον τὸν εἰκότα, Vide Εἰκώς.
κατὰ τὴν μόνωσιν, Vide Μόνωσις.
καθ' ὅσον, uel καθ' ὅπον, Eatenus quoad. 30,31
κατὰ πάντα, Vide Πάντα.
¶ Καταβαίνειν, Deſcendere. 9
¶ Καταγνῦναι, Frangere. 130
¶ Καταδεδυκώς, Demerſus. 57
¶ Καταθάπτειν, Tumulis mandare. 66,67
¶ Κατακαλύπτονται, A noſtro aſpectu obliteſcãt. 29,30
¶ Κατακάμπτειν.] Κατέκαμψεν εἰς κύκλον, In orbẽ torſit. 23
¶ ἡδονὴ δι' ὤτων Κατακηλοῦσα, Voluptas ſuauitate auditus animum deliniens. 60
¶ Καταλαμβάνειν, Vincere, Superare. 26,27
καταλαμβάνεσθαι, Vinci, Superari. 26,27
Κατάληψις, Cognitio, Perceptio. 159. Comprehẽſio. 159,160,161
Καταληπτόν, Comprehenſibile. 162
¶ Καταλύειν, Peruertere. 151
¶ ἔστι Κατανοῆσαι δυνατόν, Perſpici & ĩtelligi poteſt. 28
¶ Καταντικρύ, Eregione. 23
¶ Κατατέμνω.] Ἐξ οὗ ταῦτα κατέτεμνεν, Ex quo hæc ſecuerat. 22
¶ ψυχὴ τότε δήπου θειότατη Καταφαίνεται, Animi maximè declarant diuinitatem ſuam. 43
¶ Καταφωρᾶν.] Τούτοις αὐτὴν ὡς οὖσαν κατεφωρᾶτε, Eũ eſſe, ex iis rebus intelligebatis. 42
¶ Καταχεῖσθαι, Fundere. 32
¶ Κατάχρησις, Abuſio. 154
¶ τοῖς Καταψηφισαμένοις μου, Iis à quibus condemna-

tus ſum. 3
¶Καπεπείγει, Quærere pergit. 84,85
¶Κατεσθίειν, Conſumere. 64,65
¶Κατεστραμμένη λέξις, Contorta oratio. 190
¶Κατηγορήματα, *Vide pag.*170
τοῖς Κατηγόροις, Iis à quibus accuſatus ſum. 3
¶καπιών, Obiens. 100,101
¶Κατόπισθεν Ad tergum. 72,73
¶Κάτοπτρα, Specula 38
¶Κατόρθωμα, Rectum. 166. *Vide* 178
κατορθώματα, Recta, Rectè facta. 164
Κατόρθωσις, Recta affectio. κατόρθωμα, Rectum factum. 165
¶Τὸ Κάτω, Inferiora. *Sing. per plur.* 38
* ¶Κείρομαι] Σπάρτη ἐκείρατο δόξαν, Laus eſt attonſa Laconum. 151
¶Κεῖσθαι, Iacere. 116,117
¶Κεκλιμένος, Situs. 84,85
¶Κεκονιμένος, Puluerulentus. 76,77
¶ἤθει γενναιοτέρῳ Κεκρᾶσθαι, Ad virtutẽ maior ĩdoles. 6
¶Κενός, Inanis. 53
τὸ κενόν, Inanitas. 187
¶Κένταυρος, Centaurus. 88,89
¶Κέντρον, Acumen. 94,95. Punctum. 167
¶Κεραννύς, Temperans. 32
¶Κερὰς ταῦρος, Corniger taurus. 72,73
¶Κεραυνός, Fulmen. 114,115
¶ θαυμάσιον Κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος, Dii boni quid lucri eſt emori? 1
¶Κεφαλή, Caput. 28
¶Κέχυται γὰρ ἀν᾽ οὐρανῷ ἤλιθα πολλή, Quòd late cælo diſperſa tenetur. 102.103
* ¶Κήλησις, ἡδονὴ δι᾽ ὤτων καταχυθεῖσα, Delectatio, voluptas ſuauitate auditus animum deliniens. 60

¶ οὓς μὴ Κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι, Qui non funeſtis liquerunt lumina fatis. 64,65
¶ Κῆτος, Piſtrix. 84,85
* ¶ Κίναδος, Bellua. 138
¶ Κινεῖν, Motum afferre. 4
τὸ αὐτὸ κινοῦν, Quod ſeipſum mouet. 5
πᾶν ᾧ ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, Omne quod pulſu agitatur externo. 5
τὸ κινούμενον ὑπ' ἄλλου, Quod agitatur aliũde. 4
Κίνησις, Motus. 20
ψυχῆς κίνησις, Animi commotio. 59
ἀρχὴ κινήσεως, Principium mouendi. 5
αἱ διὰ μορφῆς κατ' ὄψιν ἡδεῖαι κινήσεις, Quæ ex formis percipiuntur, oculis ſuaues motiones. 52
* ¶ Κλαίειν, Ploratum edere. 112,113
¶ ὅτου Κλέος οὔποτ' ὀλεῖται, Fama ac laude perẽni. 66,67
¶ ἐπὶ Κλισμὸν πενθερίου δίφροιο, Ad ſedes Caſſiopeæ. 76,77
* ¶ Κνήμη, Sura. 102,103
* Κοιμᾶσθαι νύκτωρ, Pernoctare. 41
¶ πάντα τὰ τῶν φίλων Κοινά, Amicorũ eſſe omnia communia. 149
Κοινωνία, Vitæ ſocietas. 46. Communis humani generis ſocietas. 58
ἐκ τῆς τοῦ πυρὸς ἑκατέρου κοινωνίας ἀλλήλοις, Quum ignis oc. cum eo igne ſe cõtulit & confudit. 38
Κοινωνικὸς φύσει, Ad coniunctionẽ congregationémque hominũ & ad naturalẽ cõmunitatẽ natus. 58
¶ Κοίτη, Cubile. 62
¶ Κολακεία, Aſſentatio. 191
¶ Κομῆται, Crinitæ ſtellæ. 172
¶ Κόμματα & κῶλα, Inciſa & membra. 156
¶ Κόπτειν, Roſtro tundere. 90,91
¶ Κόραξ, Coruus. 90,91

¶Κόρδαξ, Vide pag. 155
¶οἰνέως Κόρη, OEnei partu edita. 112,113
¶Κορυφὴ ἄκρη, Vertex celſus. 108,109
¶Κορώνη, Cornix. 108,109
ἀποστρέφειν κορώνην, Obuertere nauem. 84,85
¶Κόσμημα] τὰ πολέμου κοσμήματα, Bellica inſignia. 40
Κόσμος, Ornatus. 44. Mundus. 34. Lucens mundus. 29.178
κατὰ κόσμον, Decoré. 104,105
κόσμος γυναικεῖος, Mundus muliebris. 45
Κόσμιοι, Moderati. 9
Κοσμοπολίτης, Cuius oppidũ eſt mũdus totus. 184,185
¶Καρδίη, Cor. 66,67
¶Κραθῆναι, Temperari. 41
¶Κραναὴ Ἰθάκη, Ithaca ĩ aſperrimis ſaxulis affixa. 190
¶Κρατεῖν, Depellere. 33
κρατεῖν, Tenere. κρατεῖσθαι, Teneri. 34
κρατεῖσθαι, Hærere atque impediri. 26. *item* Pelli. 29
ὧν εἰ μὲν κρατήσειαν, ἐν δίκῃ βιώσοιντο· κρατηθέντες δὲ, ἀδικίᾳ, Quos qui ratione rexerit, iuſtè vixerit: qui autem his ſe dederit, iniuſté. 33
¶Κρατήρ, Temperatio. 32
¶Κράτος, Principatus. 23
¶Κρέας, Caro. 62
¶Κρεῖττον, Præſtantius. 32
¶Κρουνῶν, Latices. 64,65
¶Κρητήρ, Cratera. 90,91
¶Κρινόμενον, Iudicatio. 152. Certamen controuerſiæ. 155
τὸ κρινόμενον, Contentio quæ ex ſtatu efficitur. 157. Id qua de re agitur. *Ibidem.*
διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνηκεν, Iudicio iniquorum circũuentus. 2
τὰ πάθη κρίσεις εἶναι, Perturbationes iudicio fieri. 59

ὑμεῖς οἱ Κριταί, Vos qui iudicatis. 14
¶ Κριός, Aries. 76,77
¶ Κρόνος, Saturnus. 30.173
κρόνου παῖς, Genitor Saturnius. 64,65
¶ Κρόταφοι, Tempora. 70,71
¶ Κρύος, Frigus. 78,79
* ¶ ἐπίφθονον Κτῆμα, Inuidioſa res. 40
¶ Κτίλων, Feræ. 46
* ¶ Κυβέρνησις, Vide Σπασάζω.
¶ Κῦδος ἀχαιῶν, Decus Argolicum. 66,67
¶ Κύκλησις, Orbis. 27
Κύκλος, Orbis. 26. Circul⁹, aut orbis. 172. Vide Ἰσόδρομον
κύκλος γάλακτος, Orbis lacteus. 94,95
κύκλῳ, Vide Περιαγαγὼν in Περιάγω.
καὶ κύκλῳ δὴ κύκλον στρεφόμενον οὐρανὸν ἔρημον κατέστησε, Cælóque ſoliuago & volubili & in orbem incitato complexus eſt. 20
λεῖον δὲ δὴ κύκλῳ πᾶν ἔξωθεν αὐτὸ ἀπηκριβοῦτο, Omni autē totam figurā mūdi læuitate circūdedit. 19
Κυκλοτερὲς αὐτὸ ἐτορνεύσατο, Idque ita tornauit, vt nihil effici poſſit rotundius. 19
¶ Κύκνος, Cygnus. 121
¶ Κύλικες μικραί, Pocula minuta. 133
¶ Κυλινδόμενα ἐσχάλεια, Contortos orbes. 96,97
¶ λύρη Κυλλήνη, Fides Cyllenia. 100,101
¶ Κυμαίνοντι νέφει πεπιεσμένον, Obſcura caligine tectam. 88,89
¶ Κυνικὸν τε τὸν σοφὸν φασι, Cynicorum autem rationē atque vitam alii cadere in ſapientem dicunt. 58
¶ Κυνοσουρὶς ἄρκτος, Cynoſura Arctus. 72,73
¶ Κύρια αἴτια, Principales cauſæ. 186
εἰ μηδενὸς αὐτῶν αἱ ψυχαὶ κύριαι ἦσαν, Si nihil corū ipſorum animi efficerent, quo, &c. 42
κύριαι δόξαι, Maximè ratæ [ſententiæ.] 163

γενέσεως κόσμου ἀρχὴ κυριωτάτη, Gignendi mundi cauſa iuſtiſſima. 15
τὰ μέγιστα καὶ κυριώτατα, Maximas & grauiſſimas res. 54
* ¶Κῶλα, Membra. 153
κόμματα & κῶλα, Inciſa & membra. 156

Λ.

Λᾶας, Saxum. 164,165
¶Λαγώς, Lepus. 84,85
¶Λαμβάνειν, Capere. 20. Circumplecti. 23. Aſſumere. 38
ἐάν περ γε λάβητέ με, Si me aſſequi potueris. 4
¶Λαμπρότατον, Splendidiſſimus. 28
¶Λανθάνειν, Fallere. 45
* ¶Λέγειν, Dicere. 6. Diſſerere. 14. Profiteri. 15. Verbis explicare. 30. Fari. 31
λέγειν λῷ ὀρθότερον, Dictu verius & melius. 16
Λεγόμενος αὖ βίος εὐδαίμων, Vita illa beata quæ ferebatur. 41
ἀληθῆ ἐστι τὰ λεγόμενα, Vera ſunt quæ dicuntur. 1
τὰ τούτοις ἐφεξῆς ἡμῖν λεκτέον, Quod ſequitur, videndum eſt. 15
λεκτέα ἀμφότερα τὰ γένη, De vtroque dicamus genere. 39
Λέξις, Oratio. 190
ἡ λέξις ἡ τῶν πολλῶν, Sermo vulgaris. 50
¶Λεῖος, Læuis. 20
λεῖον δὲ δὴ κύκλῳ πᾶν ἔξωθεν αὐτὸ ἀπηκριβοῦτο, Omni autē totā figuram mūdi læuitate circūdedit. 19
Λειότης, Læuitas. 38
¶Τὸ λειπόμενον, Reliquum. *Vide* Ἀποκοπλαβίσαι.
λέλειπται, Iacent relicta. 116,117
¶Λεπτὰ φαίνουσι χηλαί, Obſcuro corpore Chelæ. 102,103
λεπτὰ φαείνονται, Exiguum iaciunt ignem. 72,73

¶ Λευκοθέα, Matuta, Ino. 167.174
¶ χρῶμα λευκόν, Color albus. 40
¶ Λέων, Leo. 72,73
* ¶ οὔποτε λήγει κινούμενον, Nunquam ne moueri quidem deſinit. 5
οὐ πρότερον πόνων λήξει, Neque malorum terminũ prius aſpiciet. 33
¶ Λήμματα, Sumptiones. 175
Ληπτὰ καὶ ἀξίαν ἔχοντα, Sumenda & quadam æſtimatione dignanda. 183
* ¶ Λίθινα δὲ ἐπιθήματα μὴ μείζω ποιεῖν, Nec è lapide excitari plus nec imponi, &c. 41
¶ οἱ λιτοὶ χυλοί, Contemptiſſimæ eſcæ & potiones. 55
* ¶ Λογισάμενος οὖν, Quũ rationẽ igitur habuiſſet. 15
Λογισμός, Conſilium & ratio. 54
διὰ δὴ τὸν λογισμὸν τόνδε, Quocirca. 15
οὗτος δὴ πᾶς ὄντως ἀεὶ λογισμὸς θεοῦ περὶ τὸν ποτὲ ἐσόμενον θεὸν λογισθείς, Deus is qui erat de aliquando Deo futuro cogitans. 20
τὸ τῆς ψυχῆς [ſub. μέρος] ὅσον λογικόν, Ea pars animi quæ mentis & rationis ſit particeps. 11. Ea pars animi quæ mentis & conſilii eſt. 11
λογικά, *Vide pag.* 170
λογική, Ratio diſſerendi. 176. *Vide & pag.* 162
τὸ λογιστικόν, Pars animi in qua ineſt ratio atque conſilium. 184
Λόγοι, Orationes. 6
λόγοι περὶ τοῦ παντὸς λεγόμενοι, Oratio de vniuerſitate habita. 39
λόγος δὲ ὁ κατὰ ταὐτόν, ἀληθὴς γιγνόμενος, Ratio autẽ vera quæ verſatur in iis quæ ſũt ſemper eadẽ. 24
νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν, Intelligentia & ratione comprehenditur. 12
λόγῳ, Ratione. 33. λόγῳ καὶ φρονήσει, Ratione ſa-

pientiáque. 13. ἀργὸς λόγος, Ignaua ratio. 187
κατὰ λόγον τὸν εἰκότα, Vide Εἰκώς.
πρὸς ἄλληλα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπεργασάμενος, Eáque inter ſe compararet, ac proportione coniungeret. 18
πρὶν λόγον δοῦναι, uel εὐθύνας δοῦναι, Priuſquam rationes retuliſſet. 140
οὐ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, Eodem modo poteſt dici. 9
λόγος πάρεργος, Vide Πάρεργος.
λόγος, Fama. 102,103
¶ Σεριφίῳ λοιδορουμένῳ ἀπεκρίνατο, Seriphio in iurgio reſpondit. 9
¶ Λοιπά, Reliqua ſunt. 31
¶ Λοξὸν δ᾽ ἔστι κάρη, καὶ. &c. Obſtipúmque caput tereti ceruice reflexum. 70,71
¶ Λουτρόν, Lauatio. 45
¶ Λοφιή, pro λοφιά, Terga. 84,85. Spina. 102,103
* ¶ Λύειν, Diſſoluere. 31. Vide Φθίνω.
λελυκέναι τὸν ὅρκον, Liberatū ſe eſſe iureiurādo. 63
λύειν τοὺς φόβους, Liberate metu. 55
Λύσις, Solutio. 169
Λυσίδικος, Qui omnia iura diſſoluit. 159
Λυτόν, Solui poteſt. 31
¶ Λυπεῖσθαι, Mœrere. 7
οὔτε τὸ ἀλγοῦν, οὔτε τὸ λυπούμενον, Aliquid aut dolēs, aut ægrum. 55
Λύπη, Ægritudo. 59.60. Moleſtia. 33.130,131
λύπη, Ægritudo, quaſi λύσις, id eſt ſolutio totius hominis. 169
λύπη ἐστὶ συστολὴ ἀλόγος, Ægritudo, animi aduerſante ratione contractio. 59
¶ Λύρη Κυλλωναίη, Fides Cyllenia. 100,101
¶ Λύσις, Vide Λύειν.
* ¶ Λώϊον, Vide Μέτρον. 147

M.

Μὰ δία οὐ δῆτα, Non,vllo modo. 6

¶Μάγοι, Sapientes & docti. 175

¶Μακαρία ἡμέρα, Beatus dies. 51

τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον, Quod beatū & immortale eſt. 142

εἰς τὴν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα, Ad beatè viuendū. 54

¶Μακρά, Longa, Producta atque longa. 50

μακροὶ ἐνιαυτοί, Magni anni. 90,91

¶οὐδαμῶς μᾶλλον, Nullo modo facilius. 49

¶Μανθάνειν, Diſcere. 26. Doceri. 27. Cognoſcere. 31

¶Μανία, Inſania. 168

¶εἰ ἐπὸν μαντεύεται, Auguris noſtri fata ratóſne, &c. 64,65

μαντεύομαι κατ᾽ αὐτοῦ, De illo augurer. 6

Μάντις ἄριστος, Vates optimus. 149

Μαντική, Diuinatio. 172. Diuinatio, id eſt præſenſio & ſcientia rerum futurarum. 174

Μαντικός, Diuinationem habens. 121

¶Μάταιος ἂν εἴη πόνος, Fruſtra ſuſcipiatur labor. 30

¶Μεγαλήσια, Megaleſia. *Vide pag.* 158

¶Μέγας, Summus. 94,95

Μεῖζον ἀγαθόν, Optabilius, Præſtantius bonum. 40

μείζω, Maiora. 6

ὡς φαίνεσθαι μείζω ἢ κατ᾽ ἄνθρωπον, Magnitudine inuſitata. 10

Μέγιστον, Difficillimum. 13

ὅρος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν, Terminari ſummam voluptatem. 53

ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντα τοῦ ἐν ἑαυτοῖς μεγέθους, Vt nihil ad eorū magnitudinē poſſet accedere. 51

¶Μέθης πλησθέν, Immoderato tumefacta potu. 11

¶ἐκ μειρακίου, Ab adoleſcentia. 51

¶Μείς, Menſis. 27

¶Μείων,Breuior. 98,99
ἀξίου εἶ(ναι) Μειώσεως καὶ συστολῆς δοκοῦντος,Inquo demitti contrahique animo,rectum eſſe videatur. 59
¶Μελαγχολία,Furor. 168
¶οἱ φιλοσοφοῦντες, ἀποθνήσκειν Μελετῶσι, Philoſophorũ vita,commentatio mortis. 122
¶Μέλιτος γλυκίων αὐδή,Melle dulcior oratio. 143,144
Μελίγηρυς ὄψ,Vocum dulcedo. 66,67
¶Μέλλοντα,Futura. 43
ὄκνος,φόβος μελλούσης ἐνεργείας,Pigritia,metus cõſequentis laboris. 59
¶Μεμιασμένος,Qui ſe contaminauit. 120
¶ἡδονῇ τε λύπῃ Μεμιγμένον, Voluptate & moleſtia mixtum. 32,33
¶τε τἆλλα ἔστω κατὰ τὰ τοιαῦτα ἀναθήματα Μεμιμημένα, Itémque cætera huius exempli dona ſunto. 40
¶Μεμνῆσθαι,Vide Πόνος.
¶Μέμφεσθαι,Reprehendere. 55
¶Μὲν δή,Tamen. 31
μὲν ſequente μήν.] ὥστε τὸ μὲν ὅλον κινεῖσθαι ζῷον, ἀτάκτως μὴν περιϊέναι, Ita totum animal mouebatur illud quidem,ſed immod.&c. 34
ἐγὼ μὲν γὰρ ἐθέλω,Equidem vellem. 2
εἰ μὲν δή,Atqui ſi. 13
τὸ μέν τι,Vide τό.
μέντοι,Sed.ut,ὃ μέντοι μαντεύομαι κατ᾽ αὐτοῦ,Sed quid de illo augurer. 6
¶Μένειν,Conſtanter manere. 34
ἐν ταὐτῷ στρεφόμενα ἀεὶ μένει,Suis ſedibus inhærent, & perpetuò manent. 29
¶πλεῖον Μέρος καὶ τοῦ φόβου ἐδιδάσκετο, Timidiorem reddidit. 48. πλεῖον μέρος τοῦ θράσους ἐδιδάσκετο,Audaciorem fecit.Ibidem.
τῶν μὲν οὖν ἐν μέρεις εἴδη πεφυκότων [ζώων] μηδενί,

Nullius profectò eorum quæ ſunt nobis nota animantia. 15
Μερίζεσθαι, Vendicare. 42. μεριζέσθωσαν, Dent. 51
Μεριστὴ οὐσία, Diuidua materia. 21
¶Μεσηγύ, Inter. 78,79
¶ἐκ Μέσου ἶσον, A medio ad ſummum, parem. 20
ἐν μέσῳ πυρός τε καὶ γῆς, Inter ignem & terram. 28
ξυνέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ τε ἀμεροῦς αὐτῶν καὶ, &c. Interiecit inter indiuiduum atque, &c. 21
Μεσσόθι πάντας ἔχων, Per medios tranans. 94,95
μέσσος δὲ ἑ μεσσόθι τέμνει, A medio media de parte ſecatur. 96,97
μεσσόθι πηδαλίου καὶ κήτεος, Inter piſtricem atque gubernaclum. 84,85. κήτεος καὶ ἰχθύος μεσσόθι, Inter piſtricem & piſcem. 86,87
μεσσόθι κεῖνο φαείνεται οὐρανῷ ἄστρον, Aram ſub media cæli regione locatam. 88,89
Μεσότης, Interiectum medium. 17
μεσότης περὶ τὸ ἀδικεῖν, Moderata iniuſtitia. 50
μεσότητες, Media. 22.178. Vix enim audeo dicere medietates quas Græci μεσότητας appellãt. 22
δύο μεσότητες, Bina media. 22
¶Μέσφα παρ' αὐτὴν οὐρήν, Ad ſummã caudã. 100,101
¶Μετὰ] μεθ' Ἑρμάχου σκοπούμενοι, De Hermachi ſententia. 51
μετὰ πενίας, In inopia. 9
μετ' ἐκείνης, Ea adiutrice. 10
νοήσει μετὰ λόγου, Intelligentia & ratione. 12
μετὰ τοῦτο, Deinceps. 39
¶Μεταβάλλειν, Mutare. 126. Tranſferri. 33
εἰς γυναικὸς φύσιν ἐν τῇ δευτέρᾳ γενέσει μεταβάλλοι, Eũ ſecundus ortus in figuram muliebrem tranſferet. 33
¶Μεταδιώκειν, Conquirere. 39

¶Μετα-

¶Μετακόσμια,Intermundia. 184
¶Μεταυάστης,Errans vagus. 90,91
¶Μεταξὺ ἄρχοντα,In magiſtratu. 140
¶Μετάφρενον,Terga. 94,95
¶Μετέχουσα,Compos & particeps. 24
μετάσχοι ἀριθμοῦ, Numerorum naturam vimque cognoſcerent. 27
¶Μετεωρολογίας ἐμπλησθείς, Quum præclara quædã & magnifica didiciſſet. 125
¶μαλα πα̃γχυ Μετήοροι κέλευθοι,Magnum ſpatium ſuprá. 88,89
¶Μετοίκησις τῆς ψυχῆς τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον,In alium quendam locum ex his locis morte migretur. 1
¶Μετρεῖσθαι,Vtendum accipere. 147
ἴση μετρηθεῖσα δύω περιτέμνεται ἄστρα, Bina pari ſpatio cæleſtia ſigna tenentes. 96,97
¶Μετρίως, Vide poſt Μέτρον.
¶Μέτρον,Menſura. 27,50
μέτρῳ γε δύω δυσὶν ἀντιφέρονται,Pari ſpatio duo cernes eſſe duobus. 92,93
αὐτῷ τῷ μέτρῳ καὶ λώϊον,Eadem menſura,aut etiã cumulatiore. 147. Maiore menſura.*Ibidem.*
τὸ γῆρας Μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον,Tolerabilem agunt ſenectutem. 9
¶Μετωνυμία,*Vide pag.*154
* ¶Μὴ θαυμάσῃς,Haud ſanè erit mirum. 14
ὅτι μή,Niſi quatenus. 34
Μηδ' ἐξ ἑνός,Nulla ex re alia. 5
ὃ μηδ' εἰπεῖν τινὶ θέμις, Quod ne dictu quidem fas eſt. 13
Μηδέν,Nil. 14
μηδεμία αἴσθησίς ἐστι,Senſus extinguitur. 1
αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, Vt ſen-

ſus omnino mors omnes auferat. 1
¶Μῆκος,Longitudo. 22
¶Μὴν,Sed. 34. Vide Μέν.
¶Μῆνις,ὀργὴ πεπαλαιωμένη,Odium,ira inueterata.60
¶Μήτε ζῶν,μήτέ τις ἀποθανών,Nequis néve viuus,néve mortuus. 41
¶Μήτηρ,Mater. 11.41
¶Μηχανᾶσθαι,Inchoare. 21. Machinari. 39
* ¶Μίαν πᾶσιν, Vnum communémque omnium.32
¶Μιαιφονεῖν τε ὁποιῶ, Atque etiam trucidare aliquẽ & impiè cruentari. 11
¶Μιαρός,Improbus. 128
¶Μιγνὺς μετ' τῆς οὐσίας,Permiſcens cum materia. 21
μητεὶ Μίγνυσθαι,Cum matre corpus miſcere. 11
ἑκάστην δὲ [μοῖραν] ἔκ τε ταὐτοῦ καὶ θατέρου καὶ τῆς οὐσίας μεμιγμένην, Iam partes ſingulas ex eodem & ex altero & ex materia temperauit. 21
μιχθέν,Permixtum. 22
¶Μικραὶ κύλικες,Minuta pocula. 133
Μικρότης,Vide Σμικρότης.
¶Μιμεῖσθαι,Imitari. 31
ἄνδ᾽ διόψιως τούτων αὖ τῶν Μιμημάτων, Nullo poſito ſub oculos ſimulachro earum rerum. 30
Μίμησις,Imitatio. 28
¶Μισάνθρωπος,Vide pag.170. 170
¶Μίσγειν, Permiſcere. 32
Μίσγονται ἀλλήλησι,Partem in vnam miſcentur.70,71
¶οὐκ ἄνευ μεγάλων Μισθῶν,Nō ſine magna mercede.62
¶Μισογυνεία,Odium mulierum. 170
* ¶Μνᾶσθαι] Ὀππότε μνήσομαι, Quū recordor. 66,67
Μνήμη,Memoria. 48
Μνῆμα,Sepulchrum. 40
* ¶Μογέοντι ἀνδρὶ ἐοικὸς εἴδωλον, Defeſſa velut mœrentis imago. 70,71

¶ ἑκάστην [Μοῖραν,] Partes ſingulas. 21
οὐδὲ τεύξεσθε θανάτου μοίρας, Neque vos vlla mortis fata periment. 31
Μοίρας ὅσας προσῆκε, Ea quæ decuit membra. 21
κεῖται Μοιριδίῳ θανάτῳ, Potitur fatorum munere. 116,117
¶Μοιχεύειν, Stuprum inferre. 10
¶Μονὴ ἐν τῷ βίῳ, Manſio in vita. 184
Μόνιμον καὶ βέβαιον, Res ſtabilis & immutabilis. 14
¶εἷς ὅδε Μονογενὴς οὐρανὸς γεγονὼς ἔστι τε καὶ ἔσται), Singularem deus hũc mundum atque vnigenā procreauit. 16
¶Μόνον, Tantummodo. 40
Μονοειδές, Nihil habens admixtũ diſpar ſui atque diſſimile. 124
Μονωθεῖσαι φρονήσεως, Vacantes prudentia. 39
κατὰ τὴν Μόνωσιν, Hoc ipſo quòd ſolus atque vnus eſſet. 16
¶Μονόξυλον, Vno è ligno. 40
¶Μόριον, Particula. 16
μόρια, Particulæ. 34
¶Μορφή, Forma. 132
αἱ διὰ μορφῆς κατ᾽ ὄψιν ἡδεῖαι κινήσεις, Voluptates quæ ex formis percipiuntur oculis. 52
¶εἶδος καινὸν Μουσικῆς μεταβάλλειν, Muſicorum cãtus mutare. 126
¶Μοχθηρὸν διαμένειν, In miſeria eſſe. 57
¶πολλὰ χερὶ καὶ νώτοισι Μοχθήσας ἐγώ, Multa quæ corpore exanclato pertuli. 112,113
¶Μῦθος, Vide Εἰκότα μῦθον. 14
μῦθοι, Verba. 144
Μυθολογοῦσι, Ferunt fabulæ. 10
¶Μυσταγωγοί, Vide pag. 158

N.

NAυστολεῖν, Nauigare. 110,111

¶Ναύτης, Nauta. 88,89

• ¶Νεάπολις, *Vide pag.* 158

¶Νειόθι αἰγοκερῆος ἑώρηται, Inferior Capricorno voluitur. 86,87

¶Νεκρός, Hominis mortui corpus. 10

¶Νεμέας ἔνοικος λέων, Nemeæus leo. 114,115

¶Νέμειν, Diſtribuere. 29

ἔνειμε δ' ἑκάστην πρὸς ἕκαστον, Et ſingulos adiunxit ad ſingula. 32

¶Νέος, Adoleſcens. 6

νέοις θεοῖς, Iunioribus dĳs. 54

τὸ νέον, Pueri. 127

φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον, Procera & tenera palma. 144

ἄρχεσθαι πρεσβύτερον ὑπὸ νεωτέρου, Minori parere maiorem. 21

Νεότης, Adoleſcentia. γῆρας, Senectus. 133

Νεομήνη σελήνη, Pleno lumine luna. 92,93

¶Νεοσσοί, Pulli. 64,65

¶Νεύειν, Obtutum figere. 70,71

¶κυμαίνοντι νέφει πεπιεσμένον, Oſcura caligine tectã. 88,89

• ¶αὐτὸς νῦν δ' ἴα πειρῶμαι παιδεύειν, Ego verò ipſe inſtituo. 49

¶Νῆες ἀχαιῶν, Claſſes Argolicæ. 64,65

¶Νηλεὴς θυμός, Firmus animus. 66,67

• ¶Νοεῖν, Intelligere. 52. Videre. 144

τῷ γὰρ τῶν νοουμένων καλλίστῳ, Ei enim quod pulcherrimum in rerum natura intelligi poteſt. 16

Νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν, Intelligentia & ratione cõprehenditur. 12

τὰ Νοητά, Res ſub intelligentiam cadentes. 24

νοητὰ ζῶα, Animantes eos qui ratione intelliguntur. 16
νοητὰ ζῶα πάντα, Omnes qui animo cernuntur & ratione intelliguntur animantes. 16
¶Νομίζων λελυκέναι τὸν ὅρκον, Liberatum ſe eſſe iureiurando interpretabatur. 63
νομίσας μυελῷ κάλλιον ὅμοιον ἀνομοίου, Quoad eius præſtabat iudicio diſſimilitudini ſimilitudo. 19
¶Νόμοι εἱμαρμένοι, Leges fatales ac neceſſariæ. 32
νόμου ἀπαγορεύοντος, μηδένα, &c. Quum eſſet lex, nequis, &c. 140. κελεύοντος τοῦ νόμου, στεφανοῦν, Quum lex eſſet, debere, &c.
Νόμιμα, Leges. 116, 117. *Vide & pag.* 142
Νομοφύλακας, *Vide pag.* 177
¶Νοσεῖν, Ægrotum eſſe. 61
Νόσοι, Morbi. 19
Νόσημα, Animi ægrotatio. 60. νοσήματα, Morbi ex perturbationibus. 170
¶Νότος, Auſter. 84, 85
Νοτιώτερος, Inclinatior ad flamen auſtri. 76, 77
¶Νοῦς, Intelligentia. 15. 38, 39. Animus. 43
νοῦν ἔχον, Intelligens. *Cui opponitur* ἀνόητον, Non intelligens. 15
νοῦν καὶ φρόνησιν, Mentem atque intelligentiã. 20
νοῦν ἐβαλλόμην εἰς συμφοράς, Futuras mecum cõmentabar miſerias. 110, 111
ἐπεὶ δὲ κατὰ νοῦν τῷ ξυνιστάντι πᾶσα ἡ τῆς ψυχῆς ξύστασις ἐγεγένητο, Animum igitur quũ ille procreator mundi Deus ex ſua mente & diuinitate genuiſſet. 23
¶Νῦν, Nunc. 6
¶Νύξ, Nox. 29. Vmbræ. 98, 99
καθαρῇ ἐπὶ νυκτί, Nocte ſerena. 82, 83
κοιμᾶσθαι Νύκτωρ, Pernoctare. 41

¶Νῶτα, Terga. 114,115

Ξ.

Ξεῖνος pro ξένος, Hoſpes. 116,117

Ξ οἷς εἰς ξενοδοχίας χρώμεθα, Quibus ad hoſpitũ aduentum vtimur. 46

* ¶ Ξυγγενὲς σχῆμα, Formam ſibi cognatam. 19

¶ αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον ξυγγίγνεσθαι, Quod ſecũ ipſum eſſe poſſet. 20

ξυγγενέσθαι Ὀρφεῖ, Colloqui cum Orpheo. 2

¶ Ξυγκολλᾶν, Copulare. 34

¶ Ξυγκυκᾶν, Permiſcere. 149

¶ Ξυμπεραίνω] τὰ πρὸς ἄλληλα ξυμπερανθέντα τάχη, Cõfectis ſuis curſibus. 28

¶ εἰς ταυτὸν ξυμπέσῃ δύναμίς τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, Cõiunctio poteſtatis ac ſapientiæ. 127

¶ Ξυμπληροῦν, Explere. 22

Ξυμπληροῦσθαι, Explere. 22

¶ Ξυμφορὰ θεήλατος, Ira cælitũ inuectũ malũ. 108,109

¶ βιαίων παθημάτων ξύμφυτον γίγνεσθαι, Vehemẽtiore motu excitatum, coniunctúmque naturæ. 32

¶ μέσον μέσῃ ξυναρμόζων, Medio mediũ accõmodans. 23

Ξυναγωγός, Vide Δεσμός.

¶ Ξυναίτια, Quæ rerum adiuuant cauſas. 38. Adiuuantia cauſarum. *Ibidem.*

¶ Ξυνάπτειν.] ξυνάψας αὐταῖς τε καὶ ἀλλήλαις ἐν τῷ καταντικρὺ τῆς προσβολῆς, Vt & ipſæ ſecũ & inter ſe ex commiſſura quæ eregione eſſet, iungerentur. 23

¶ Ξυναρμόττειν, Vide Διέμικτος. 21

¶ Ξυνδεῖν, Colligare. 17,18

ξυνέδησε καὶ ξυνεστήσατο οὐρανόν, Qua ex coniunctione cælum ita aptum eſt vt, *&c.* 18

ὃς ἂν αὐτὸν καὶ τὰ ξυνδούμενα ὅτι μάλιστα ἓν ποιῇ, Quod ex ſe atque de iis quæ aſtringit, quàm maximè vnum efficit. 17

¶Ξυνείχοντο δεσμοῖς, Colligati erant vinculis. 34
¶Ξυνέπεται τούτῳ τῷ βίῳ, Comitantur huic vitæ. 41
ξυνεπόμενος, Comes. 29
¶τίνι τῶν ζώων αὐτὸν εἰς ὁμοιότητα ὁ ξυνιστὰς ξυνέστησε, Cuiuſnam animantium deus in fingendo mundo ſimilitudinem ſequutus ſit. 15
ξυστήσας δὲ τὸ πᾶν, Toto igitur omni conſtituto. 32
ξυνέδησε καὶ ξυνεστήσατο οὐρανόν, Qua ex cõiunctione cælum ita aptum eſt, vt, &c. 18
δύο δὲ μόνω ξυνίστασθαι τρίτου χωρὶς οὐ δυνατόν, Omnia autem duo ad cohærendum tertium aliquid requirunt. 17
Ξύστασις, Coniunctio. 22. Vide Κατὰ νοῦν in Νοῦς.
¶πυκνοῖς γόμφοις ξυντήκοντες, Crebris quaſi cuneolis iniectis. 34

O.

Ὁ τότε λεγόμενος αὖ βίος εὐδαίμων, Vita illa beata quæ ferebatur. 41
Ὃ μέντοι μαντεύομαι, Sed quid augurer. 6
¶βέπεσθαι Ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον, Viuendi viã ingredi. 43
ὁδὸν πορεύεσθαι, Ingredi viam. 7
ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, Tanquam longam aliquam viam confeceris. 7
Ὁδοιπορίαι, Itinera. 47
¶Ὀδύνη, λύπη ἐπίπονος, Ærumna, ægritudo laborioſa. 60
* ¶Ὅθεν, Quamobrem. 17
* ¶Οἷ ἱδρύσαιτο, Quæ ſit collocatio. 26
¶Οἷαι, Quales. 28
¶οὐκ Οἶδα, Haud ſcio. 6
οὐ γὰρ οἶδα, Quum ignorem. 6
¶Οἰδαίνουσα θάλασσα, Inflatum mare. 106,107
οἰδαίνεται κραδίη χόλῳ, Cor turgeſcit iris. 66,67

¶Οἴησις,Opinatio. 60
¶Οἰκεῖον,Accommodatum ad naturam. 160.183.
Quod ſecundum naturam eſt. 183
τὰ οἰκεῖα προσίεσθαι,Ea tenere quæ ſecundum natu ram ſint. 61
κίνησιν οἰκείαν,Motum qui ſit aptiſſimus. 20
¶Οἰκέται,Seruuli. 46
¶Οἰκήσεις,Domicilia. 40
¶Οἰκονομικὸς liber, qui eſt de tuēda re familiari. 179
¶Οἰκτείρειν,Miſereri. 112,113
¶Οἰνοχοεύειν,Pocula miniſtrare. 144
¶Οἰόμενοι βλάπτειν μ',Mihi nocere ſe crediderunt. 3
¶Οἶον ὕπνος ἐστὶ τὸ τεθνάναι,Similis eſt ſomno mors. 1
¶Οἶος,Solùs. 144
οὐδ' οἶος ἀστήρ,Non vna modò ſtella. 70,71
¶Οἰστός,Sagitta. 100,101
¶ὡς Οἰχήσομαι,Me hinc auolaturum. 4
¶εἷς Οἰωνὸς ἄριστος,ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης,Optimis auſpiciis ea geri quæ pro Reipub.ſalute fierent. 145
¶Ὀκλάξ,Genu flexo. 94,95
¶Ὄκνος,φόβος μελλούσης ἐνεργείας,Pigritia,metus cōſequentis laboris. 59
¶Ὀκταπλάσιος.] Τῆς πρώτης ὀκταπλασίαν, Octuplā primæ. 22
¶Ὄλβιος,Beatus. 137
ὄλβια,Præclara. 116,117
¶ἁ φιλοχρηματία σπάρταν Ὀλεῖ,Spartam auaritia eſſe perituram. 148
τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὔποτ' Ὀλεῖται, Mea ſemper gloria viuet. 66,67
ὅπου κλέος οὔποτ' ὀλεῖται,Fama ac laude perēni.66,67
¶Ὀλίγον ἐπὶ χρόνον,Exiguo tempore. 86,87
κατ' ὀλίγον ὕστερον ἀναβλέπειν μέλλωσιν, Iam appro-

pinquat vt videat. 57
ὀλίγοι,Pauci. 100,101
πλὴν ὀλίγοι τῶν πολλῶν,Præter admodũ paucos. 27
ὀλίγη,Parua. 68,69
ὀλίγαι,Tenues. 76,77
ὀλίγη αἴγλη,Tenue lumen. 84,85
ὀλίγη,Leuiter poſita. 78,79
¶Ολολυγών,Acredula. 108,109
¶Ολον,Totum. 19
τοῦ νοῦν ἔχοντος ὅλον ὅλου κάλλιον,Intelligente in toto genere præſtantius. 15
Ολως,Omnino. 183
¶Ομαλὸς Æquabilis. 20
¶Ομβρος πολύς, Imbres magni. 9
¶Ομματα,Oculi. 19
¶Ομοιον,Similitudo. 19
οὐχ Ομοίως,Non æquè. 131
ἀπείργαστο εἰς Ομοιότητα ὧν περ ἀπεικάζετο, Impreſſa ab illis quæ imitabatur,effinxerat. 28
τίνι τῶν ζώων αὐτὸν εἰς ὁμοιότητα συνέστησε, Cuiuſnam animantium ſimilitudinem ſequutus ſit. 15
Ομοιῶσαι,Similem efficere. 16
¶Ομολογία,Conuenientia. 163
Ομολογούμενοι λόγοι,Oratio quæ ſibi conſtet,& ex omni parte ſecum ipſa conſentiat. 14
Ομολογουμένως τῇ φύσει ζῆν,Congruere naturæ,cúmque ea conuenienter viuere. 185. Congruenter naturæ conuenientérque viuere. *Ibidem.*
¶Ομόσαι,Iurare. 110,111
¶περὶ ς τὸ Ομόφυλον,Illuc vnde orta ſunt. 43
¶καὶ καθ᾽ ὅσον μὲν αὐτῶν ἀθανάτοις Ομώνυμον εἶναι προσήκει, In quibus qui tales creantur, vt deorum immortalium quaſi gentiles eſſe debeant. 31
¶Ομως οὐδὲν ἧττον,Attamen. 28

¶μηδ' Οναρ μηδὲν ὁρᾷ, Sine viſis ſomniorum. 1
¶ἡμέων μηδὲ εἷς Ονήϊστος ἔστω, Nemo de nobis vnus excellat. 141
¶Ονομα, Nomen. 49
Ονομάζειν, Nomen appellare. *Fort.* *nomine* 27
Ονομαστός, Nobilis, Clarus. 9
Ονομαστὶ καλέσασθαι, Signare nomine vero. 86,87
¶τὰ ἀεὶ Οντα, Res ſempiternæ. 24
Οντως, Veré. 12
¶ἐξ ἁπαλῶν Ονύχων, A teneris vnguiculis. 180
¶Οπῃ τύχῃ, Fortuitó. 34
¶Οπισθεν, Retro. 82,83
¶Οπότε, (*uel* ὁππότε, *ob metrum*) Quum. 66,67
ὁπότε δὴ σώμασιν ἐμφυτευθεῖεν, Quum autem corporibus inſeuiſſet. 33
ὁπότε ἐντύχοιμι Παλαμήδῃ, Quum Palamedem cōuenirem. 2
¶Οπτᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, Percoqui à ſole. 49
¶Οπως ἂν βούλησθε, Vt tibi videbitur. 4
παιδείας ὅπως ἔχει, Quàm ſit doctus. 6. ὅπως πρὸς τὸ τέλος ὀκβήσεται, *Vide in* Τέλος. 45
¶Ορᾶν, Videre. 42
μήτε ἥλιον μήτε οὐρανὸν ἰδόντων, Si neque ſol neque cælum ſub oculorum aſpectum cadere potuiſſent. 39. *&* ὀφθεῖσαι, oculis cognitæ. *Ibidē.*
Ορατός, Sub aſpectum cadens. 18
ὁρατός ἐστι, Cernitur. 13
ὁρατῶν θεῶν, Deorum qui cernuntur. 30
ὁρατόν, Quod cerni poſſet. 19
ζῶον ἓν ὁρατόν, Animal vnum a ſpectabile. 16
οὐδὲν ἄν ποτε ὁρατὸν γένοιτο, Nihil videri poteſt. 17
πᾶν ὅσον ἦν ὁρατόν, Quicquid erat quod in cernendi ſenſum caderet. 15
ὁρατά, Quæ ſub aſpectum cadunt. 16

ὁρατὰ γίγνεται, Cernuntur. *Contra* ἀόρατον, Sēſum omnem effugit oculorum. *Ibidem.*

ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὁρατῶν, Eorum quæ natura cernerentur. 15

¶ Ὄργανα πολέμων, Duelli inſtrumenta. 40

¶ Ὀργή, Ira. 60. Iracundia. 116,117

ὀργή, τιμωρίας ἐπιθυμία, Iracundia, vlciſcendi libido. 185

ὀργὴ πεπαλαιωμένη, Ira inueterata. 60

¶ βούλησις, εὔλογος Ὄρεξις, Voluntas, quæ quid cum ratione deſiderat. 59. εὔλογος ἔκκλισις, Declinatio cum ratione. 59

¶ λέγειν ἦν Ὀρθότερον, Dictu verius & melius. 16

¶ βύζει Ὀρθρινόν, Matutinis vocibus inſtat. 108,109

¶ Ὁρίζοντες [ſub. κύκλοι,] Finientes orbes. 175

Ὁρίζεσθαι] Ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος ὥρισται, Ipſa natura diuitias quibus cõtenta eſt, terminatas habet. 53

¶ λελυκέναι τὸν Ὅρκον, Liberatum ſe eſſe iureiurãdo. 63. Iureiurando ſe ſolutum. *Ibidem.*

Ὁρκίσας ἦ μὴν ἐπανήξειν πρὸς αὐτόν, ἔπεμψε τούτους, Aſtrictos miſit iureiurando ſe redituros eſſe. 63

¶ Ὁρμή, Appetitio animi. 163. Naturalis appetitio. 166. Appetitus animi. *Vide* 159, & 173

ὁρμὴ πλεονάζουσα, Appetitus vehementior. 59

ὁρμή τις θεσπέρα, Diuinus aliquis animi motus. 6

τὴν πρώτην ὁρμὴν τὸ ζῶον ἴσχειν ἐπὶ τὸ τηρεῖν ἑαυτό, Primam hanc habere appetitionem vt conſeruemus noſmetipſos. 61

Ὁρμαί, Appetitiones. 173,179

¶ Ὅρμον ἐσερχόμενοι, Quum cœptant conſtringere portus. 84,85

¶ Ὄρνις, Ales. 78,79

ὄρνιθες, Aues. 40

Ὀρνιθέη κεφαλή, Alitis caput. 78,79

¶Ὅρος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν, Terminari ſummā voluptatem. 53
¶Ὄρος, Mons. 98,99
• ¶Ὅς. Qui. 66,67. ὃν, Suum. *Ibidem.*
Ὅσοι, Qui. 2. ὅσοις, Quibus. 27.46
ὅσαι, Quot. 28
ὅσον, Quantum. 34
πᾶν ὅσον ἦν, Quicquid erat quod, &c. 15
Ὅστις, Qui. 110,111
Ὁστισοῦν, Quilibet. 17
¶Ὀσμαί, Odores. 44
¶Ὀσφρᾶσθαι.] ἀπ' αἰθέρος ὠσφρήσαντο, Humiferum duxêre ex acre ſuccum. 108,109
• ¶Ὅταν καιρὸς ᾖ, Quum tempus eſt. 49
¶Ὅτι, Quód. 140. ὅτι οὐκ, Nec enim. 3
ὅτι μή, Niſi quatenus. 34
ὅτι μάλιστα, Quam maximé. 17
¶Ὀτρύνειν, Hortari, Incitare. 150
¶Ὅτῳ ἀνδρί, Cui viro. 7
• ¶Οὐ γὰρ δήπου δοκεῖτε εἰδέναι, Nolite arbitrari. 42
οὐ πάνυ τι μεγέθει, Non nimis ingenti cum corpore. 80,81
οὐκ οἶδα, Haud ſcio. 6. οὐ γὰρ οἶδα, Quum ignorē. 6
οὐ γινώσκεις, Scire non potes. 6
οὐκ ἴσασι, Neſciunt. 27
οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, Non poſſe iucundè viui. 52
ἅτε οὐκ ἀπολείπον ἑαυτό, Quia nūquā deſeritur à ſe. 5
οὐ προσηκόντως, Iniuria. 60
Οὔτι μὲν δή, Neutiquam tamen. 31
Οὔποτε, Nunquam. 5
Οὐδέ, Nec vnquam. 3
[οὐδὲ] ἄρκιος εἰμί, Nequeo. 90,91
Οὐδὲν θαυμαστόν, Minimè mirum. 6
ἄλλο οὐδέν, Nulla alia res. 148

ὡς οὐδέν εἰμι ἐγὼ ἔτι, Me nuſquã aut nullũ fore. 41
οὐδὲν ἧττον πνίγεσθαι, Nihilo magis reſpirare poſſe. 57
Οὐδαμῶς μᾶλλον, Nullo modo facilius. 49
Οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἤρεσε, Nullo modo mihi placuit. 41
¶ Οὖν, Quocirca. 40
ἐὰν οὖν, Quocirca ſi. 14
¶ Οὐρά, Vide Οὐρή.
¶ Οὐρανὸς ἀπλανὴς ἔσται, Cæli abſolutio perfecta non erit. 31
Οὐράνιον, Diuinum atque cæleſte. 28
¶ Οὐρή, pro οὐρά, Cauda. 70,71
Οὐραῖον, Cauda. 76,77
δεσμοὶ Οὐραῖοι, Vincla caudarũ parte locata. 84,85
¶ Οὐσία μεριστὴ & ἀμέριστος, Materia diuidua & indiuidua. 21
ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας, Pecunia ſua. 140
¶ Οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων, Hic eſt ille moderatus. 7
Οὕτω, Ad hunc modum. 27
* ¶ ἐπόψιαι Ὀφθαλμοῖσιν, Cernuntur. 76,77
¶ Ὄφις, Anguis. 70,71
Ὀφιοῦχος, Anguitenens. 70,71
Ὀφιούχα γυιῶα, Anguitenentis cornua. 94,95
Ὄφρα, Vt. 64,65
* ¶ Ὄχημα, Currus. 31
* ♭Ὀψ] ὄπα νωϊτέρην, Cantus noſtros. 66,67
μελίγηρυς ὄψ, Vocum dulcedo. 66,67
¶ Ὄψιμος, Tardus & ſerus nimis. 66,67
¶ εἰς Ὄψιν ἰέναι, Cerni. 124
αἱ διὰ μορφῆς κατ᾽ ὄψιν ἡδεῖαι κινήσεις, Quæ ex formis percipiuntur oculis ſuaues motiones. 51
ὄψεις τῶν ἐνυπνίων, Viſa quietis. 11
¶ Ὄψον, Condimentum. 13
σῖτα μὲν, ἄρτος, ὄψον δὲ, κάρδαμον, Adhibent ad panẽ naſturtium. 133

Π.

ΠΑθος, Morbus, quicunque eſt motus in animo turbidus. 169

πάθος ἐστὶν ἡ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν ψυχῆς κίνησις, Perturbatio ſit, auerſa à recta ratione, contra naturam, animi commotio. 59

πάθη, Motus animi rationi non obtemperantes, motus concitati animi. 168. Perturbationes. *Ibidem. & pag.*164. *Item*, Turbati motus animi 179

πάθος, Fors. 108,109

πάθη δυσεντερικά, Morbi viſcerum. 51

βιαίων παθημάτων ξύμφυτον γίγνεσθαι, Vehemẽtiore motu excitatum coniunctúmque naturæ. 32

Παθητικὸν & ἠθικόν, *Vide pag.*155

¶Παιάν, Pæan. 50

¶Παιδείας ὅπως ἔχει, Quàm ſit doctus. 6

¶Παῖς, Natus. 112,113. Puſio. 129. Gnata. 104,105.

Παῖδες θεῶν, A diis orti. 30

παῖδες, Qui erant creati. 34

γιγνομένων παίδων καὶ διαφθειρομένων, Naſcẽtibus & cadentibus liberis. 7

Παιδεύειν, Inſtituere. 48,49

Παιδοποιεῖσθαι, Liberos procreare. 58

¶Πάλαι, Iampridem. 66,67

παλαιὰ παροιμία, Vetus prouerbium. 8

Παλαιοῦσθαι.] ὀργὴ πεπαλαιωμένη, Ira inueterata. 60

Πάλιν, Rurſus. 30

ἀποδοθησόμενα πάλιν, Quas rurſus redderent. 134

¶Παλιῤῥοθίη δὲ καθάπτεται ἠπείροιο, Aduerſamque trahunt ad littora. 84,85

¶Πᾶν ὅσον ἦν ὁρατόν, Quicquid erat quod, &c. 15

ἀπὸ παντός, Ex toto. 21

διὰ παντός τι ἔτεινε, Per totum tetendit. 10

κατὰ πάντα τελέῳ, Quod ex omni parte abſolutiſſimum eſt. 16

τὸ πᾶν, Vniuerſitas, Totum. 13.28.39

λόγοι περὶ τοῦ παντὸς λεγόμενοι, Oratio de vniuerſitate habita. 39

ὁ τόδε τὸ πᾶν γεννήσας, Qui omnia genuit. 31

τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν, Omnem animũ vniuerſæ naturæ. 32

τὸ τοῦ παντὸς σῶμα, Vniuerſitatis corpus. 17. Mundum. *Ibidem.*

εἰς πάντας λέγειν, Indicare in vulgus. 13

Πανταχῆ, Vndique. 20

Πάντοθεν εἰσπληροῦσθαι τῶν ἡδονῶν, Compleri voluptatibus. 55

τῷ Παντελεῖ ζώῳ, Animanti abſoluto. 16

¶Πανηγύρεις, *Vide pag.* 185

¶Πανουργία, Calliditas. 126

¶οὐ Πάνυ χαλεπαίνω, Non habeo quod ſuccenſeã. 3

¶ἄγειν αὐτῷ τὰ Παρὰ τῶν συμμάχων δῶρα, Eique dona à ſociis attuliſſet. 44

παρὰ φύσιν, Contra naturam. 59

πὰρ κεφαλὴν, Propter caput. 70,71

¶Παραβολὰς ἀλλήλων, Inter ipſos concurſiones. 29

¶Παραγίνεσθαι, Contingere. 127,128

νοῦν δ᾽ αὖ χωρὶς ψυχῆς, ἀδύνατον παραγενέσθαι τῳ, Intelligentiam autem, niſi in animo, nulla alia in natura poſſe reperiri. 15

¶Παράδειγμα, Exemplar. 13

κατὰ τὸ παράδειγμα δεδημιουργημένος ἐστι, Factus eſt ad exemplum. 16

τούτῳ τινὶ προσχρώμενος παραδείγματι, Eam ſibi proponet exemplar. 12

¶Παράδεισος, Cõſeptus ager ac diligenter cõſitus. 44

¶Παραδιδόναι.] παρέδωκε, Permiſit. 34. *Vide* ὑπαρξάμενος.

¶Παράδοξα,Mirabilia. 161. Admirabilia. 166. Admirabilia,contráque opinionem. 179
¶Παρακέκλιται,Clinata eſt. 78,79
¶Παρακολουθεῖν] Στραγγουρία τε τὶς παρηκολούθει,Tāti autem morbi aderant veſicæ. 51
¶Παραλαμβάνειν,Sibi aſſumere. 15
¶ἥκιστα παράνομοι ὄψεις τῶν ἐνυπνίων,Viſa quietis tranquilla. 12
ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα,ὡς, &c. Quòd contra leges ſcripſiſſet,vt,&c. 140,141
¶ὁ δέ οἱ Παραπέπλαται ὄρνις ἀπόπρον Βορέω, Et clinata magis paulo eſt aquilonis ad auras. 80,81
¶Παραπλήσια αὐτῷ,Sui ſimilia. 15
παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες,Mei æquales. 8
¶Παραπρεσβεία,Falſa legatio. 189. Vide & 141
¶Παρασκευάζειν] Τὴν φύσιν τῆς γυναικὸς παρεσκεύασεν ὁ θεὸς ἐπί,&c.A natura comparata eſt opera mulieris ad,&c. 47
ὧν ἡ σοφία παρασκευάζεται εἰς τὴν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα, Omnium rerum quas ad beatè viuēdum ſapientia comparauerit. 54
τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν, Huic optimè viuēdi ratio comparata eſt. 7
¶Παραφέρειν τὴν χεῖρα,Manum porrigere. 138
¶Παρβολάδην δύο,πὰρ δύο πεπληῶτα, Quas interuallū binas diſterminat vnum. 80,81
παρβολάδην,Æquo ſpatio. 94.95
¶Παρέγκλισις,Declinatio. 187
¶ἐπὶ τῷ ἄλλῳ Παρεῖναι ὤν, &c. Ex eo quòd alter quoque potiatur eo quod,&c. 60
παρείη τις αἴσθησις,Senſus adſit. 62
¶Παρείσδυσις,Aditus. 141
¶Παρελαύνειν,Tranſuehi curſu. 66,67
¶Παρελθόν,Præteritum. 54

¶Παρεμ-

¶Παρεμπίπτειν, Interuenire. 54

¶ὁ λόγος Πάρεργος ὤν, πλέον ἂν ἔργου ὧν ἕνεκα λέγεται, παρέχοι, In eo quod attingendum fuit, quàm in eo cuius cauſa id attigimus, maior ponatur oratio. 26

¶οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ Παρέχει, Id nec habet, nec exhibet cuiquam negotium. 142

δεινοὺς ἂν παρέχειν ἔρωτας, Mirabiles amores excitaret. 124. Vide Πάρεργος.

ἑαυτῷ τροφὴν τὴν ἑαυτοῦ φθίσιν παρέχων, Se ipſe conſumptione & ſenio alebat ſui. 19

¶τῇ Παροιμίᾳ, Præcepto illi veteri. 17

¶τὸ Παρόν, Præſens & quod adeſt. 54

οὔτε παροῦσα, οὔτε ἀπιοῦσα, Nec quum adeſt, nec quum diſcedit. 43

¶Πάσχειν, Pati. 20

κἂν ἐγὼ τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐπεπόνθειν, Eadem mihi vſuuenirent. 8

¶Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι Πάτασσεν, Hector toto pectore tremens. 143

¶Πατὴρ ἔργων, Parens operum. 31

πατέρα τοῦδε τοῦ παντός, Parentem huius vniuerſitatis. 13

¶Πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων, Hominum veſtigia vitans. 66,67

¶Πατρίς, Patria. 42

φυγαὶ Πάτρης, Exilii fuga. 110,111

¶Παύομαι.] πόνων πεπαυμένον, Qui labores finiſſet. 108,109

Παῦλαν ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει ζωῆς, Quando finem habet motus, viuendi quoque finem habeat neceſſe eſt. 4

• ¶Πεδίον, Campi. 66,67

¶Πείθεσθαι, Parere & obedire. 7

οὐδὲ τοῦτο πώποτε ἐπείσθην, Mihi quidem nunquam
perſuaderi potuit. 42
ἐπείθοντο [τῇ τάξει] Sequebantur ordinem. 34
πείθεσθαι τοῖς νομίμοις, Obſequi legibus. 116,117
διὰ τὸ αὑτῷ πεποιθέναι, Quòd ſemper in ſcipſo omnē
ſpem reponat ſui. 7
Πειστέον, Credendum. 30
Πειθώ, Vide pag.153
¶ δεινὰ Πέλωρα, Mirabile monſtrum. 64,65
¶ Πέμπειν φόβους, Incutere terrorem. 30
¶ Πέμπτη, Quinta. 22
¶ Πενία, Inopia. 9
¶ Πέντε, Quinque 41
¶ Πεπιεσμένοι, Vide πιέζεσθαι.
¶ ὥστε μηδὲν ἔτι Πέρα ζητεῖν, Vt nihil vltrà req ratis. 14
παρθένος ἦμος ἅπασα Περαιόθεν ἄρξη γένηται, Et iam-
iam toto proceſſit corpore virgo. 100,101
τὸ Πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν, Fines cupiditatum. 55
¶ τοῦ Περὶ τὸ πρόσωπον, Qui eſt ob os offuſus. 38
τυραννίδος πέρι, Regnandi gratia. 110,111
¶ Περιάγειν, Conuertere. 10
κατὰ πλευρὰν ἐπὶ δεξιὰ περιήγαγε, Detorſit à latere in
dextram partem. 23
διὸ δὴ κατὰ ταὐτὰ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἐν αὑτῷ Περιαγαγὼν
αὐτὸ, ἐποίησε κύκλῳ κινεῖσθαι στρεφόμενον, Itaque vna
conuerſione atque eadem ipſe circum ſe torque
tur & vertitur. 20
τῇ κατὰ ταὐτὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ Περιαγομένῃ κινήσει, Eóque
motu cuius orbis ſemper in eodem erat, eodém-
que modo ciebatur. 23
¶ Περιαιροῦμαι] ὃν περιελόμενον, Quē vt detraxit. 10
¶ τοὺς μὲν Περιβάλλεται ἄξων, Hoſce deuinctos ſuſti-
net axis. 94,95

Περίβλημα, Amictus. 62

¶ Περιελθοῦσα τὸν ἑαυτῆς κύκλον, Luſtrato ſuo curſu. 27
τὸν ἑαυτοῦ περιέλθοι κύκλον, Suum cõfecit & peragrauit orbem. 27

¶ πνεύματί τε οὐκ ἦν περιεστώς, Neque erant aere circunfuſa extr. m. 19

¶ Περιέχον, Quod complectitur. 16

¶ Περικαλύπτω.] Καὶ ἔτι ἔξω τὸ σῶμα αὐτῇ περιεκάλυψε, Eũ circũdedit corpore & veſtiuit extrinſecus. 20
ἡ δὲ [ψυχὴ] ἐκ μέσου πρὸς τὸν ἔσχατον οὐρανὸν πάντη διαπλακεῖσα, κύκλῳ τε αὐτὸν ἔξωθεν περικαλύψασα, Sic animus à medio profectus, extremitatem cæli à ſuprema regione rotundo ambitu circuniecit. 23

¶ Περιλαμβάνειν.] Περιειλήφει, Incluſerat. 28
σχῆμα τὸ περιειληφὸς ἐν αὐτῷ πάντα ὁπόσα σχήματα, Forma qua vna omnes reliquæ formæ concluduntur. 19
ἐκεῖνο ἐν ἑαυτῷ περιλαβὸν ἔχει, Comprehendũtur. 16
νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν, Intelligentia & ratione cõprehenditur. 12
δόξῃ περιληπτά, In opinatione conſidunt. 13
πρὸς τὸ λόγῳ καὶ φρονήσει περιληπτόν, Ad id quod ratione ſapientiáque comprehenditur. 13

¶ Πέριξ αὐτὰς ἔλαβε, Vndique eſt eas circũplexus. 23
γῆν πέριξ ἔχοντα, Qui terram amplectitur. 110,111

¶ Περίοδος, Circuitus, Ambitus. 27.34. Conuerſio. 20 33. Comprehenſio & ambitus verborum. 153. Circuitus orationis, Comprehenſio, Continuatio, Circunſcriptio. 155,156
Περίοδοι, Ambitus. 27. Orationis cõuerſiones. 153
ἐνιαυτῶν περίοδοι, Annorum conuerſiones. 39

¶ Περιπατητικοί, *Vide pag. 161*

¶ Περιπλέκεσθαι, Cohæreſcere. 62

¶Πεϱιπολεῖν,Moueri. 30
¶Πεϱιϛϱέφεϑαι,Conuerti. 68,69
¶Πεϱιϛφαιϱηδὸν ἑλίσσειν,Tornare. 96,97
¶Πεϱιφοϱά,Motus. 27. Conuerſio. 29
¶Πεϱσεφόνη,Proſerpina. 173
¶ἀϑανάτου δὲ Πεφασμένου, Quum pateat igitur æternum eſſe. 5
* ¶τοῦτο Πηγὴ καὶ ἀϱχὴ κινήσεως, Hic fons, hoc principium eſt mouendi. 5
¶Πηγνυῶντα,Quæ vim habeant concretionis. 38
¶Πηδάλιον,Gubernaclum. 84,85
* ¶Πιέζεϑαι] Κυμαίνοντι νέφει πεπιεσμένον,Obſcura caligine tectam. 88,89
¶Πίνειν,Obbibere. 132. Exorbere. 112,113
¶Πινοτήϱης,Vide pag.165
¶Πίπτειν,Cadere. 66,67
¶Πίστις,Fides. 14
δόξαι καὶ πίστις βέϐαιοι, Opiniones aſſenſionéſque firmæ. 24
Πίσυνος,Fidens. 68,69
* ¶Πλάγιος,Tranſuerſus. 26
¶Πλάναι,Errores. 27. Vide Τϱεπόμενα.
Πλανᾶσϑαι,Errare. 7
¶Πλάτανος,Platanus. 128,129
Πλατανίσκος,Platanus. 64,65
¶Πλάττειν σώματα,Effingere corpora. 34
¶οἱ Πλεῖστοι,Plerique. 38
μὴ Πλέον ἔϱγον γυναικὸς μιᾶς ἐμμήνου, Nō operoſius quàm mulieris opus menſtruum. 40
ὁϱμὴ Πλεονάζουσα,Appetitus vehementior. 59
Πλεονεκτεῖν τῶν ἄλλων πεϱὶ τὸν πόλεμον,Vincere. 125
¶Πλεύμονος ἀϱτηϱίαι,Pulmonum ſpiritus. 112,113
¶Πλευϱὴ pro πλευϱά,Latus. 76,77
πλευϱῇσι πϱοσισχόμενοι,Lateri inhærens. 112,113

¶Πλῆθος ἀμήχανον,Multitudo infinita. 27
¶κινύμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως, Immoderatè agitatum & fluctuans. 15
¶Πλὴν,Niſi. 18
πλὴν ὀλίγοι,Præter paucos. 27
δρᾶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον, Quicquã niſi pulcherrimum facere. 15
¶ὡς ὅγε τέλεος ἀριθμὸς χρόνου τὸν τέλεον ἐνιαυτὸν πληροῖ τότε, Abſoluto perfectóque numero abſolutum perfectúmque annum tunc compleri denique. 28
¶μέθης πλησθέν,Immoderato tumefacta potu. 11
Πλησμονή,Satietas. 11
¶Πλοῦτος,Diuitiæ. 53
πλοῦτος εὐπόριστος,Parabiles diuitiæ. 53
Πλούτων,Dis. 173
οὐδ᾽ ὁ μὴ ἐπιεικὴς πλουτήσας,Nec inſipienti, etiam in ſumma copia. 9
* ¶Πνεῦμα,Aer. 19
¶οὐδὲν ἧττον πνίγεσθαι,Nihilo magis reſpirare poſſe. 57
¶Πνοιὴ βορέαο,Auræ Aquilonis. 84,85
* ¶Πόα,Herba. 128,129
¶Πόδες,Pedes. 20. Veſtigia. 84,85
πόδες πρότεροι,Priora pedum veſtigia. 86,87
πόδες οὐραῖοι,Veſtigia poſteriora. 84,85. δέρμα ποδῶν,Solorum callum. 62
¶Πόθεν φαίνῃ; Vnde tandem appares? 130
¶Ποιητὰ,Ποιητικά,Vide Ποιουμένοις.
¶Ποικίλλεται ἡ ἡδονή, Variatur voluptas diſtinguitúrque.53. πεποικιλμένος,Varietate diſtinctus. 29
θαυμαστῶς πεποικιλμένας,Varietate admirabili præditos. 28
¶Ποιμὴν,Paſtor. 10
¶Τὸ ποῖον δή; Quid tandem? 6
Ποιόν.] Τὰ ποιά,uel πεποιωμένα,Qualia. 182

Ποιότης, Qualitas. 123,162
¶σύλλογον Πομπεύς, Cœtus celebrantes. 108,109
Ποιητέα, Quæ facienda ſunt. 188,189
τὰ Ποιητὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν, Ea quæ ſunt luxu-
riosis efficientia voluptatum. 55
Ποιητικὰ ἀγαθά, Efficientia bona. 57.165
¶Πόλεμος, Duellum. πολέμων ὄργανα, Duelli inſtru-
menta. 40
πολέμου κοσμήματα, Bellica inſignia. 40
¶Πόλις] Πόλεις, Vrbes. 40
Πολιτεύεσθαι, Gerere & adminiſtrare Rempub. 58
Πολιτικός, Ciuilis. 166
πολιτικοὶ φιλόσοφοι, *Vide pag.* 153
πολιτικόν, Ciuile ac populare. 166
¶Πολλοὺς καὶ ἀπείρους, Plures & innumerabiles. 16
ἡ λέξις ἡ τῶν πολλῶν, Vulgaris ſermo. 50
τὴν πολλὴν στρατιάν, Maximas copias. 2
πολλή ἐλπίς ἔχει, Magna me ſpes tenet. 1
πολλή τε καὶ ἀγλαή, Magno atque illuſtri prædita ſi-
gno. 72,73
πολλὴ φαινομένη, Latè videtur. 68,69
ὄμβρος πολλός, Imbres magni. 9
οὐ μάλα πολλός, Haud nimio luſtratu' nitore. 80,81
Πολλάκις, Sæpe. 2. Perſæpe. 102,103
Πολυειδεῖς, Multiformes. 182
Πολύκλαυστος, Quē lachrymis ſæpe ſparſerunt. 84,85.
Πολυρρόθιους ἀνθρώπους, Hominum metuendos vndi-
que caſus. 88,89
Πολυτελὴς δίαιτα, Res exquiſitiſſimæ ad epulādū. 55
Πολυχρόνιος, Diuturnum. 55
¶Πόλος, Axis. 29
¶ὅστις οὐ Πονεῖ, Quem nō attingat dolor, morbúſque
110,111.
Πόνος, Mœror. 66,67

τὸ πόνῳ περιφρονεῖν, Dolorem aſpernari. 52
μάταιος ἂν εἴη πόνος, Fruſtra ſuſcipiatur labor. 30
ἐπικουφίζειν τοὺς πόνους, Laborem leuiorem facere. 131,132
πόνοι, Mala. 33. Labores. Vide ἀπέλεσθαι.
ἡδὺ μεμνῆσθαι πόνων, Iucunda memoria eſt præteritorum malorũ. 148. Suauis eſt laborum præteritorum memoria. *Ibidem*. Habet præteriti doloris ſecura recordatio delectationem. *Ibidem*.
πόνων πεπαυμένον, Qui labores finiſſet. 108,109
διὰ πόνων ναυστολεῖν, AErũnoſo ſalo nauigare. 110,111
¶ Πορεύεσθαι ὁδόν, Ingredi viam.
πορευόμεναι δι' οὐρανοῦ, Penetrantia per cælum. 28
¶ Πορίζεσθαι, Adipiſci. 39
¶ ἐπὶ Πόσῳ ἄν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; Quanti tandem æſtimatis? 2
¶ Ποταμός, Amnis. 100,101
¶ Ποτέ, Quondam. 66,67
ποτὲ ἐσόμενον, Aliquando futuro. 20
¶ Πότνια, Sanctiſſima. 76,77
¶ Ποτόν, Potio. 132
¶ Πούς, Planta. 100,101
δέρμα ποδῶν, Solorum callum. 62
¶ Πράγματα.] Οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα, Nec vnquam eius res à diis immortalibus negliguntur. 3
τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα, Græciæ fortunæ. 138
οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ παρέχει, Id nec habet, nec exhibet cuiquam negotium. 142
Πραγματικοί, Vide pag. 152
ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάντων, Aut bono caſu aut cõtrario 7
ἡ κατ' ἀρετὴν πρᾶξις, Actio honeſta. 57
αἱ διὰ χρόνου πράξεις, Rara negotia. 46
¶ Πραΰνειν, Sedare atque reſtinguere. 11
¶ Πρέπων, Decorus. 40. πρέπον, Decorum. 154.178

πρέπον σχῆμα, Decora forma. 19
πρέπουσα φορά, Decōrus curſus. 26
¶Πρεσβυτέρα, Antiquior. 21
ἄρχεσθαι πρεσβύτερον ὑπὸ νεωτέρου, Minori parere maiorem. 21
πρεσβυτάτη, Antiquiſſima. 29
¶Πρακτὴρ ἔργων, Actor rerum. 144
¶Πρίν, Quin prius. 66,67
¶Πρόγονοι, Generatores. 30
¶Προειδότες, Prouidentes. 111
¶ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, Tanquam longam aliquam viam confeceris. 7
¶Προῆκται, Sunt præpoſita. 57
Προηγμένον, Præpoſitum velpræcipuum. 61
προηγμένα, Producta, Promota, Remota, Præpoſita, Præcipua. 165. 166. Præpoſita. 57. 183. ἀποπροηγμένα, Reiecta. 165
¶Προηγούμενα αἴτια, Antecedētes cauſæ. 186. Antegreſſæ cauſæ. *Ibidem.* Antepoſitæ. 188
¶Προϊέναι, Procedere. 27
προϊούσης τῆς ἡλικίας, Quum ætate proceſſerit. 6
¶Προκαλεῖσθαι χάρμη, Prouocare ad pugnam. 143
¶Προκαταρκτικὰ αἴτια, Antecedentes cauſæ. 186. Antegreſſæ cauſæ. *Ibidem.* Antepoſitæ. 188
¶Προκατείληφά σε ὦ τύχη, Occupaui te fortuna atque cepi. 141
¶Προκόπτειν, Procedere. 57
Προκοπή, Progreſſio. 182
¶Προκύων, Ante canem. 90,91
¶Πρόληψις, Anticipatio, id eſt antecepta animo rei quædam informatio. 171. Prænotio. *Ibidem.* Notio. 156. Præſumptio. 175
προλήψεις, ſiue ἔννοιαι, Notitiæ rerum. 160
¶Πρόνοια, Prouidentia. 170.173

κατὰ νοῦν καὶ πρόνοιαν, Numine deorum. 58
διὰ τὴν τοῦ θεοῦ πρόνοιαν, Diuina prouidentia. 15
¶Προοίμιον, Principium. 152
¶Προορᾶν, Proſpicere. 43
¶τὰς προπηλακίσεις, Quòd ſpernerentur. 8
¶Πρὸς πότερον τῶν παραδειγμάτων αὐτὸν ἀπειργάζετο, Vtrum ſit imitatus exemplar. 13
πρὸς τὸ ἔχειν, Vt haberent. 39
πρὸς ἄλληλα, Inter ſe. 27
πρὸς ἄλληλα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπεργασάμενος, Eáque inter ſe compararet ac proportione coniungeret. 18
οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς, Nihil ad nos pertinere. 56
πρὸς τὰ ἱερά, In delubris. 40
καὶ πρὸς τὸ γῆρας, Etiam in ſenectute. 127,128
πρὸς θεῶν, τί ποτε διδάσκειν ἦρχου αὐτήν, Quid igitur, proh deûm immortaliũ, eam docebas quæſo? 49
¶Προσάπτειν, Affigere. 20
¶Προσαρμόττειν, Copulare. 23
¶Προσβολή, Vide Ξυνάψας in Ξυνάπτειν.
¶Προσγίγνεσθαι, Accedere. 34
¶οὐδενὸς ἑτέρου προσδεόμενον, Nec deſideraret alterũ. 20
¶Προσδεὲς ἄλλων, Egens altero. 20
¶Προσδοκία κακοῦ, Opinio impendentis mali. 59
¶Προσεικάζων, Quum ſimilem efficere vellet. 28
¶οὐδὲ προσῄει αὐτῷ ποθὲν οὐδέν, Neque vlla acceſſio fieri poterat. 19
καὶ τὸ μὲν πρόσιοι, τὸ δὲ ἄπιοι τοῦ σώματος αὐτῶν, Quũque ad corpora tum acceſſio fieret, tum abſceſſio. 32
¶πότερον οὖν ὀρθῶς ἕνα οὐρανὸν προσειρήκαμεν, Recténe igitur vnum mundum dixerimus? 16
¶Προσέρχεσθαι, Accedere. 114,115

¶Προσεχῆ αἴτια, Proximæ cauſæ. 188
¶μοίρας ὅσαις Προσῆκε, Ea quæ decuit membra. 21
ὅσοις ἦν Προσῆκον, Quibus ius erat. 27
τὸν προσήκοντα βίου χρόνον, Qui curriculum viuendi à natura datum confecerit. 33
¶ἐν τοῖς Πρόσθεν, Suprà. 29
ἐν τοῖς πρόσθεν διαστήμασι, In primis interuallis. 22
εἰς τὸ πρόσθεν, In anticam partem. 29
¶τὰ οἰκεῖα Προσίεσθαι, Ea tenere quæ ſecundum naturam ſint. 61
¶τὸν πόνον Προσκρούειν, Dolorem aſpernari & à ſe repellere. 52
¶πλευραῖσι Προσμαχθέν, Lateri inhærens. 112,113
¶Προσπίπτοντα, Vide Δύναμις.
¶Προστάττειν, Iubere. 23
τὸ φυλάττειν τῇ γυναικὶ προσέταξε, Hunc ſexum cuſtodiæ aſſignauerat. 48
τό, τε Προσταχθὲν ἔμαθε, Eáque imperio parere didicerunt. 26
νόμος, Προστακτικὸς τῶν ποιητέων, ἀπαγορευτικὸς τῶν οὐ ποιητέων, Lex quæ iubet ea quæ facienda ſint, prohibétque contraria. 188,189
¶ἀλλά πως ἡμεῖς πολὺ μετέχοντες τοῦ Προστυχόντος τε καὶ εἰκῆ, ταύτῃ τι καὶ λέγομεν, Sed nos multa inconſideratè ac temere dicimus. 21
¶Προσυφαίνειν, Attexere. 32
¶δόξα Πρόσφατος, Opinio recens. 59
¶Προσφυῶτα, Quæ inſederint. 33
¶τοιούτῳ τινὶ Προσχρώμενος παραδείγματι, Eã ſibi proponet exemplar. 12
¶τοῦ περὶ τὸ Πρόσωπον πυρός, Ignis qui eſt ob os offuſus. 38
¶τὸν Πρότερον κρατῆρα, Superiorem temperationẽ. 32
πρότεροι πόδες, Prima veſtigia. 100,101

¶Προύθηκεν,Inuexit. 112,113
¶ἕτερος προφερέστερος ἄλλου, Alter paulo prælabitur anté. 76,77
¶Πρύμνα,Puppis. 100,101
¶ἕλκεται ἀργὼ πρυμνόθεν, Prælabitur Argo conuerſam præ ſe portans puppim. 82,83
¶Πρώρα καὶ πρύμνα,Prora & puppis. 180
¶Πρώτη,Prima. 22
τὰ πρῶτα κατὰ φύσιν,Principia naturæ. 184
τὸ πρῶτον,Principió. 21
* ¶Πτερά,Pinnæ. 100,101
Πτερόεις οἰστός,Volucris ſagitta. 106,107
Πτέρυξ,Ala. 78,79
Πτιλωόν,Pennigerum. 28
* ¶Πυκνοί,Crebri. 34
¶Πύματος,Extremus. 90,91
πυμάτης ἐπὶ νυκτός,Præcipiti nocti. 80,81
¶γαῖα μιχθήτω πυρί,Terrarum omnium deflagratio conſequatur. 149
Πυρόεις,Stella Martis. 172
* ¶Πῶλος,Equuleus. 110,111

P.

¶οὔτ᾽ ἂν ὁ ἐπιεικὴς πάνυ τοι Ῥαδίως γῆρας ἐνέγκοι,Nec enim leuis eſſe ſenectꝰ poteſt,nec ſapiēti quidē. 9
σὲ ῥαδίως τὸ γῆρας φέρειν,Tibi tolerabilem ſenectu tem videri. 9
* ¶Ῥέα,Ops. 30
¶Ῥέειν,Emanare. 64,65
μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή, Melle dulcior fluebat oratio. 143,144
* ¶Ῥήγνυμι.] Ῥῆξαι φωνήν,Loqui. 137
Ῥήγνυμαι.] Ὄμβρου πολλοῦ γενομένου, ῥαγῆναί τι τῆς γῆς, Quum terra diſceſſiſſet, magnis quiduſdam imbribus. 9

¶Ῥήματα, Verba. 138
Ῥητὴρ μύθων, Orator verborum. 144
Ῥήτωρ, Orator. 154
μετὰ τοῦτο ῥητέον, Deinceps explicetur. 39
• ¶Ῥίγη, Frigora. 47
• ¶Ῥοφεῖν, Haurire. 112,113
• ¶Ῥυθμός, Numerus. 154,155
ῥυθμὸν ἔχειν τὸν λόγον, Numerũ in oratione eſſe. 50
ῥυθμὸς ἡρῷος, Numerus herous. 50
¶Ῥυτὴρ τόξου [uel potius ῥύτωρ,] Sagittipotens. 80,81.
Arcitenens. 102,103

Σ

Σάρξ, Corpus. 54
• ¶γνῶθι σεαυτόν, Noſce te. 149
¶Σέβεσθαι, Colere. 142
¶Σεμνότης, Grauitas. 50
• Σῆμα, Signum. 88,89
σῆμα ἀνέμοιο, Vẽtos præmõſtrat futuros. 106,107
Σημαίνειν, Præpandere. 78,79
μὴ σημήναντος αὐτοῦ, Iniuſſu ſuo. 122
• ¶Σίδηρος, Ferrum. 40
¶ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, & ἡ ἐν πρυτανείῳ σίτησις, Victus quotidianus in Prytaneo. 118
Σῖτος, Cibus. 132
σίτων πλησθέν, Immoderato tumefacta paſtu. 11
Σιτοποιϊκά, Quæ ad cibaria coquenda & conficienda pertinent. 46
• ¶Σκαιός, Læuus. 72,73.76,77
¶Σκαρθμός, Vngula. 78,79
¶Σκεδαστὴ οὐσία, Mutabilis materia. 24
¶Σκέψαι, Aſpice. 114,115
Σκεπτέον, Conſideremus. 12
Σκέψεις καλαί, Bonæ cogitationes. 11

¶τοὶ δὲ Σκιαὶ ἀΐσσουσι, Cæteros vmbrarum uagari modo. 144
¶Σκιρτᾶν, Exultare, immoderatéque iactari. 11
¶δεῖν Σκοπεῖν, Conſiderandum. 13
¶Σκορπίος, Nepa. 72,73
¶Σκοτεινὸς cognomento Heraclitus, *vide pag.*163
¶χλαῖνα Σκυθική, Scythicum tegmen. 62
¶Σκύλαξ, Canis. 114,115
• ¶Σμερδαλέος, Terribilis. 64,65
¶Σμικρότης, Paruitas. 34
•, ¶Σοφός, Doctus. 110,111. σοφοί, Sapientes. 170
δεύτεραι φροντίδες, σοφώτεραι, Poſteriores cogitationes, ſapientiores. 149
Σοφιστής, Sophiſtes, *vide pag.*160
Σοφία, Sapientia. 126.179
• ¶Σπάρτη, Sparta. 148
σπάρτη ἐκείρετο δόξαν, Laus eſt attōſa Laconū. 151
¶Σπείρειν.] Ἔσπειρε, Spargens quaſi ſerebat. 33
σπαρεῖσαι ψυχαί, Sati & quaſi ſparſi animi. 32
Σπόρος, Satio. 34
Σποράδην ὑποκείμενοι ὑδροχοῆϊ, Sub pedibus ſparſas Aquari. 86,87
¶Σπείρη, Sinus. 90,91. Conuexus ſinus. *Ibidem.*
¶Σπεύδειν, *Currere.* σπεύδοντα ὀτρύνειν, Currentem incitare. 150
¶τοὺς δὲ ναύτας Στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κυβερνήσεως; Vt ſi nautæ certarent, quis eorum potiſſimum gubernaret. 192,193
¶Στάσις, Status. 157
¶Σταφυλαί, Vuæ. 49
¶Στεγνόν, Tectum. 47
¶μήτι ζῶν, μήτε τις ἀποθανὼν Στερέτω τὸν ζῶντ' ἡμῶν, Eā nequis nobis minuat, néve viu. &c. 41
¶Στερέμνια, *Vide pag.*171

¶Στερεόν,Solidum. 17

¶δουλεία,Στέρησις αὐτοπραγίας, Seruitus,obedientia animi arbitrio carentis ſuo. 61

Στερητικά,Priuantia. 157

¶Στέρνα,Pectora. 114,115

¶Στεφάνη,Corona. 171

Στέφανος,Corona. 70,71

ὡς ἄρα δεῖ Στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ,Vt corona aurea donaretur. 140

στεφανοῦσθαι,Corona donari. 140

* ¶Στῆθος,Pectora. 92,93

στήθεα,Præcordia. 106,107

¶Στήλη,Columna. 189. Στηλίς,Columella. 189

¶Στίχοι,Verſus. 41

¶Στοιχεῖα,Elementa. 182

¶Στοναχαί,Lamenta. 116,117.148

¶Στρατός,Manus. 114,115

τὴν πολλὴν Στρατιάν,Maximas copias. 2

Στρατεῖαι,Militaria ſtipendia. 47

Στρατήγημα,Conſilium imperatorum. 174

¶αὐτή τε ἐν αὐτῇ Στρεφομένη,Seſéque ipſe verſans. 23

στρεφόμενον,*Vide* Περιαγαγὼν,*in* Περιάγω.*Vide & Ξυſγίγνεσθαι.*

¶Στροφάλιγξ,Orbis. 68,69

¶Στυγνός,Triſtis. 112,113

* ¶ὡς ἄρα τοὺς λόγους,ὧνπερ εἰσιν ἐξηγηταί,τούτων αὐτῶν καὶ Συſγενεῖς ὄντας, In omni oratione,cum iis rebus de quib' explicãdũ videtur,eſſe cognatio. 14

¶Συγγίνεσθαί τινι,Colloqui. 6. *Vide & Ξυγγίγνεσθαι.*

¶Συſκατάθεσις,Aſſenſio atque approbatio. 160

¶Συſκεράσασθαι,Temperare. 21

τρίτον ἐξ ἀμφοῖν ἐν μέσῳ συνεκεράσατο οὐσίας εἶδος, Tertium materiæ genus ex duobus in mediũ admiſcuit. 21

ἔκ τε οὐσίας τριῶν τούτων συγκραθεῖσα μερῶν, Temperatione trium partium. 24
¶ Συγκολλᾶν, Vide Ξυγκολλᾶν. 34
¶ Συγχωρεῖν, Concedere. 131
¶ Συζυγία, Coniugatio. 156, 157
¶ Σῦκα, Ficus. 49
¶ Σύλλαβοι, Indices. 181
¶ Σύλλογος, Concilium. 10
σύλλογον ποιουμένοις, Cœtus celebrantes. 108, 109
¶ τῶν κατὰ φύσιν Συμβαινόντων, Earum rerum quæ natura eueniant. 56
¶ Συμβίωσις, Vide pag. 181
¶ Σύμβολον, Nota, Notatio. 156, 157
¶ Σύμμαχοι, Socii. 44
¶ Συμμετρεῖσθαι, Commetiri. 27
¶ Συμπάθεια, Cõuenientia & coniunctio naturæ. 176. Cognatio naturæ & quaſi concentus atque conſenſus. 175. Vide & pag. 174
¶ ἡ τοῦ Σύμπαντος φύσις, Omnium rerum natura. 54
¶ τὸ Συμπεπλεγμένον, Coniunctio. 187
¶ Συμπεραίνω, Vide ξυμπεραίνω.
¶ Συμπίπτειν, Vide ξυμπίπτειν.
¶ Συμπληροῦν, Vide ξυμπληροῦν.
¶ Συμπόσιον, Compotatio, Conuiuium. 179, 180
¶ περιέπειν τὰ Συμφέροντα τῷ δήμῳ, Bene mereri de ciuitate. 141
¶ Συμφιλοσοφεῖν, Vnà philoſophari. 51
¶ Σύμφυτος, Vide Ξύμφυτος.
¶ Συνάγειν, Vide Ξυνάγειν.
¶ Συναγωγὸς, uel ξυναγωγός, Vide Δεσμός.
¶ Συναίτια, Adiuuantes cauſæ. 188. Vide Ξυναίτια.
¶ Συνάπτειν, Vide Ξυνάπτειν.
¶ τὸ Συνημμένον, Quod connectitur, Connexũ. 187
εἴ τι τῆς Συνάψεως, Quúmq; inter ſe penè cõtingãt. 29
¶ Συναρμόττειν, Copulare. 18

¶Συνδεῖν, Vide Ξυνέδησε in Ξυνδεῖν.
Συνδεῖσθαι, Colligare. 32
συνδούμενα, Vide Ξυνδούμενα.
Σύνδεσμος, Nodus. 76,77
¶Σύνδειπνον, Concœnatio, Conuiuium. 179,180
¶Συνειμαρμένον, Confatale. 188
¶Συνεκτικὰ αἴτια, Cauſæ cohibentes in ſe efficientiã naturalem. 186
¶Συνέπεσθαι, Vide Ξυνέπεσθαι. 41
¶Συνέχεσθαι, Vide Ξυνέχεσθαι.
¶ἐρχόμενος Συνιστάναι, Efficere moliens. 17. Vide & Ξυνιστάναι.
ψυχὴν δὲ ἐν σώματι συνιστάς, Animum concluſit in corpore. 15
Συνίστασθαι, Vide Ξυνίστασθαι.
Σύστασις, Vnde ξύστασις. 22
¶Συνώνυμον ἄστρον, Illud aſtrũ quocum aptus fuerit. 33
¶εἰς τὴν γιγνομένην Συνόδον τῆς συμφ. &c. Ad eorum epulas qui, &c. 51
¶ἀσφάλειαν φιλίας μάλιστα Συμπλουμένην, Amicitiæ præſidium eſſe firmiſſimum. 55
¶Συντήκειν, Vide Ξυντήκειν.
¶Συντεθέναι] Ο συνθείς, Qui iunxit & condidit. 20
¶Συρακούσιος, Syracuſanus. ἰον, συρακουσίων τραπεζῶν, Syracuſanarum menſarum. 41
¶λύπη ἐστὶ Συστολὴ ἄλογος, Ægritudo, animi aduerſante ratione contractio. 59
• ¶Σφαῖρα, Globus. 172
Σφαιροειδής, Globoſus. 177
σφαιροειδές, Globoſum Græci vocant. 19
¶Σφενδόνη τοῦ δακτυλίου, Pala annuli. 10
¶καὶ μὴ Σφριγῶντα θυμὸν ἰσχαίνη βίᾳ, Nõ aggraueſcẽs vulnus illidat manu. 116,117
• ¶Σχεδόθεν, Propter. 80,81

¶Σχῆμα,

¶Σχῆμα,Forma. 19
σχήματα,Sententiarum orationiſque formæ. 153. Verborum & ſententiarū lumina.*Ibidem.* Lumina orationis, quaſi aliqui geſtus. 154. Orationis quaſi formæ & lumina. 155. Ornamenta verborum ſententiarúmque. 155
¶Σχίζειν,Diffindere. 22
σχίσας ἑξαχῆ,Quum diuiſiſſet in ſex partes. 23
¶Σχῖνος,Lentiſcus. 108,109
* ¶Σῶα,Salua. 46
¶Σώζειν,Cuſtodire. 47
Σωτὴρ,Qui ſalutem dedit. 158
¶Σῶμα ἀπολελοιπὸς ψυχὴν,Corpus inane. 40
σῶμα ἔχων,Corporatus. 13
Σωματικαὶ ἡδοναὶ καὶ ἀλγηδόνες, Corporis voluptates & dolores. 54
Σωματοειδὲς,Corporeū.16.Cōcretū atque corporeū.
σωματοειδὲς καὶ ὁρατόν,Corporeū & aſpectabile.16,17
¶Σωρείτης,Sorites, Aceruális. 175
σωρεῖται,Vide pag.160
¶Σωτήρ,Vide poſt σώζειν.
¶Σώφρων,Moderatus. 41. Temperans. 168
ὅταν ὑγιεινῶς τις ἔχῃ αὐτὸς αὑτοῦ καὶ σωφρόνως, Salubri & moderato cultu atque victu. 11
Σωφροσύνη,Tēperantia,Moderatio,Modeſtia.168,169

T.

TAλασιουργικά,Quibus ad lanificiū vtuntur. 45 Quæ ad lanificia pertinent. 46
¶Τανύειν,Intendere. 76,77
τανύων,Porgens. 90,91
¶εἰς Τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς ἀταξίας, Ex inordinato in ordinem adduxit. 15
¶Ταῦρος κεραὸς,Taurus corniger. 72,73
¶κατὰ Ταῦτα,Sic. 39

διὰ ταῦτα, Ob has cauſas. 27
τούτων ἕνεκα, Has ob cauſas. 28
Ταυτί, Hæc. 51
Ταύτῃ, Ex ea parte. 28
¶ κατὰ Ταυτά, Eodem modo. 23. Viciſſim. 26.
ἀεὶ κατὰ ταυτὰ ἔχουσα, Quæ ſemper vnius modi ſuique ſimilis [eſt.] 21
τὸ κατὰ ταυτὰ ἔχον, Id quod immutabili æternitate continetur. 13
τὸ κατὰ ταυτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον, Quod ſemper vnũ & idem, & ſui ſimile. 13
λόγος δὲ ὁ κατὰ ταυτόν, ἀληθὴς γιγνόμενος, Ratio autem vera quæ verſatur in iis quæ ſunt ſemper eadem. 24
ἐν ταυτῷ, Vide Μένειν.
¶ Τάχα, Breui. 144
τάχιστα, Velociſſimé. 27
Τάχος, Celeritas. 23, 27
* ¶ Τεθνάναι, Emori. 2
¶ Τείνω, Tendo. 20
Τεταμένος διὰ παντός, Traiectus. 29
¶ Τείχη, Muri. 140
Τειχοποιός, uel ἐπιμελητὴς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς, Curator muris reficiendis. 140
¶ Τέκνα, Liberi. 110, 111
¶ Τεκταίνομαι, Facio. 13
ὁ τεκταινόμενος, Fabricator. 13
Τέκτων, Faber. 48
¶ τὰ δὴ νῦν Τελεῖται, Quæ iam matura videtis. 66, 67
Τέλειος, Perfectus atque abſolutus. 20. Abſolutus perfectúſque. 28
τέλειον ζῷον, Perfectus animans. 18
¶ ἐπειδὰν τὸν ἀνθρώπινον βίον Τελευτήσω, Quum à vobis diſceſſero. 42

τὴν μακαρίαν ἄγοντες ἅμα τελευτῶντες ἡμέραν τοῦ βίου, Quum ageremus vitæ beatum & eundē ſupremum diem. 51
τῆς θυγατρὸς τετελευτηκυίας, Poſt filiæ mortem. 139
τετελευτηκότων σώματα, Mortuorum corpora. 41
τελευτήσας, Mortuus. 3. Qui extremum vitæ diem morte confecit. 137
Τελευτὴν ποιεῖν, Finire. 50
τελευτᾷ, vide Ἀπέχον in Ἀπέχειν.
Τελευταῖα, Extrema. 50
Τέλος, Extremum, Vltimū, Summum. 164. Finis. *Ibidem. Vide & pag.* 163
ταύτῃ ἐχέτω τέλος, Habeant hunc terminum. 30
ὅπως πρὸς τὸ τέλος ἐκβήσεται, Qui exitus futurus ſit. 45
Τελικὰ ἀγαθά, Bona ad illud vltimum pertinentia. 57.165
¶Τέμνεσθαι, Secari. 62
¶Τέρας, Portentum. 66,67
¶Τέσσαρες, Quadruplices. 80,81
Τετάρτη, Quarta. 22
¶Τετράγωνον, Quadratum. 129
¶ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην, Quam quiſque norit artem, in hac ſe exerceat. 149
* ¶Τῇ παροιμίᾳ, Præcepto illi veteri. 7
¶Τηθύς, Salacia. 30
¶Τηρεῖν, Conſeruare. 61
* ¶τὸ μέν τι, *vide* Τό. 42
¶Τί δαί; Ain tu? 6. τί δέ; Quid? *Ibidem.*
¶Τιθέναι, Ponere. 18. Collocare. 20
πάντων ὁμοιότατον αὐτῷ εἶναι τιθῶμεν, Eius ſimilē mūdum eſſe dicamus. 16
¶τῆς ἀξίας Τιμᾶσθαι, *vide pag.* 118
¶ἑαυτὸν Τιμωρούμενος, Ipſe ſe puniens. 169

ἐπιθυμία τιμωρίας τοῦ &c. Libido puniendi eius qui, &c. 60
ὀργὴ, τιμωρίας ἐπιθυμία, Iracũdia, vlciſcẽdi libido. 185
¶ Τλῆναι, Ferre. 64,65
¶ Τὸ μὲν δὴ, Alterum. τὸ δ' αὖ, Alterum. 12
τὸ μέν τι ἡ πατρὶς, τὸ δὲ οἱ γονεῖς, Partem patria, partem parentes. 42
τὸ μὲν, τὸ δὲ, Vide pag. 32
τὸ αὐτὸ κινοῦν, Quod ſeipſum mouet. 5
¶ Τοιαύτας καὶ τοσαύτας, Totidem & tales. 28
Τοιῷδέ τῳ τρόπῳ, Tali quodam modo. 21
¶ Τοίνυν, Atqui. 44
¶ Τολμᾶν, Audere. 112,113
¶ Τόξον, Arcus. 94,95
ῥύτωρ τόξων, Sagittipotẽs. 80,81 Arcitenẽs. 102,103
Τοξευτὴρ, Arcitenens. 86,87. Sagittarius. 94,95. Sagittipotens. 96,97
¶ τοῦ Τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, In alium quendã locum ex his locis. 1
Τοπικὴ, Inueniendi ars. 156
¶ Τορεῖν, Fabricari. 78,79
¶ Τορνεύεσθαι, Tornare. 19
¶ Τοιαύτας καὶ Τοσαύτας, Totidem & tales. 28
ἑξάκις Τόσα, Sex tantæ partes. 96,97
οὐ τόσος μεγέθει, Nõ nimis ingenti cũ corpore. 80,81
τόσον, Tantundem. 98,99
¶ Τότε, Tunc denique. 28
¶ Τοῦτο, Iſtuc. 62
μετὰ τοῦτο, Deinceps. 39
τούτων ἕνεκα, Vide Ταῦτα.
¶ τὰ ἀμφὶ Τραπέζας ὄργανα, Inſtrumenta quæ ad menſam quotidianam pertinent. 45
¶ Τρέπεσθε ἐπὶ τὴν δημιουργίαν, Vos ſuſcipite vt illa gignatis. 31

τρέπεσθαι ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον, Viuendi viam ingredi. 43
τὰ δὲ τρεπόμενα καὶ πλάνην ταύτην ἔχοντα, Quæ autem vaga & mutabili ratione labuntur. 29
ἐς κῆπος τετραμμένος, Piſtricem obſeruans. 86,87
ὄπισθεν τετραμμένος, Retro conuerſus. 82,83
¶Τρηχεῖα ἰθάκη, Ithaca in aſperrimis ſaxulis affixa. 190
¶Τρίκρανος, Triceps. 114,115
¶Τριπλασία, Tripla. 22
¶Τριπλῆν τῆς τρίτης, Quæ tertiæ tripla[eſſet.] 22
¶Τρόμος, Terror. 143
¶Τρόπαι᾽ ἔστησε, Spolia cepit. 114,115
¶ὅσα δι᾽ οὐρανοῦ πορευόμενα ἔχει Τροπαί, Quæ per cælũ penetrantia, ſolſtitiali ſe & brumali reuocatione conuerterent. 28
¶Τρόπον μέν τινα τὸν αὐτόν, Eodem modo ferme. 32
τοιῷδε τρόπῳ, Tali quodam modo. 21
ἔμενεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ κατὰ τρόπον ἤθει, Conſtanter in ſuo manebat ſtatu. 34
τρόπος, Mores. 8.9.13
τρόποι, Verborum immutationes. 153
Τροφή, Cibus, Alimenta. 19
αὐτὸ γὰρ ἑαυτῷ τροφὴν τὴν ἑαυτοῦ φθίσιν παρέχον, Ita ſe ipſe conſumptione & ſenio alebat ſui. 19
Τροφός, Altrix. 29
¶Τροχάλεια, Orbes. 96,97
¶Τρύζει ὄρθρινόν, Matutinis vocibus inſtat, & aſſiduas iacit querelas. 108,109
¶Τυγχάνειν, Adipiſci. 184
ὅπῃ τύχῃ, Fortuitó. 34
¶Τύμβος, Buſtum. 177
¶Τύπωσις, Impreſſio. 182
¶Τυραννίδος πέρι, Regnandi gratia. 110,111
¶Τυρός, Caſeus. 62

¶Τύχη,Fortuna. 141

βραχεῖα τύχη,Exigua fortuna. 54

Υ.

ΥΑδες,Suculæ. 174

¶ὅταν ὑγιεινῶς τις ἔχῃ αὐτὸς αὐτοῦ καὶ σωφρόνως,Salubri & moderato cultu atque victu. 11

* ¶Υγραῖς ἐν ἀγκάλαις,Tenero circuniectu. 110,111

* ¶Υδάτιον,Aquula. 128,129

¶Υδρα,Hydra. 100,101

ὕδρη,pro ὕδρα,Hydra.*Ibidem*.

¶Υδροχόος,Aquarius. 78,79

* ¶Υειν,Pluere. 174

* ¶Υλη,Herbæ. 49

* ¶Υμῖν δὲ βιωσομένοις,Vos vt vitam agatis. 3

* ¶ἐν Υπαίθρῳ, In propatulo. 46. Foris & ſubdio, *Ibidem*.

¶Υπαλλαγή,Vide *pag*.154

¶Τούτου δ᾽ ὑπάρχοντος,Hoc poſito. 15

τούτων ὑπαρχόντων αὖ,καὶ πᾶσα ἀνάγκη,Ex quo efficitur vt ſit neceſſe. 13

ὑπαρξάμενος ἐγὼ παραδώσω, Quorum vobis initium traditur à me. 31

¶ἵππειη κεφαλὴ καὶ Υπαύχενιον εἰλίσσεται, Propter equus capite & ceruicum lumine tangit. 94,95

¶ἡ παντὸς τοῦ ἀλγοῦντος Υπεξαίρεσις, Omnis priuatio doloris. 53

ὅρος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν ἡ παντὸς τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις, Omni priuatione doloris terminari ſummam voluptatem. 53. Summámque voluptatem,nihil dolere.*Ibidem*.

¶Υπὲρ Κτησιφῶντος,Pro cauſa Cteſiphontis. 189

τόσον ὑπὲρ γαίης φέρεται, Tantundem ille patens ſuprà mortalibus extat. 98,99

¶Υπερβολή,Magnitudo. 130,131

ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντα τοῦ ἐν ἑαυτοῖς μεγέθους, Vt

nihil ad eorū magnitudinem poſſet accedere. 51

¶ Ταυτῷ μέρει τῶν ἄκρων αὐτῆς ὑπερέχουσαν καὶ ὑπερεχομένην, Eadem parte præſtantem extremis eadémque ſuperatam. 22

¶ Ὑπεύθυνον ὄντα, uel πρὶν εὐθύνας δοῦναι, Priuſquā rationes retuliſſet. 140. Rationibus nō relatis. *Ibidē.*

¶ Ὑπηρετοῦντες, Miniſtri. 38

οἷς θεὸς ὑπηρέταις χρῆται, Quibus vtitur miniſtris deus. 38

¶ Ὑπηρεσία, *Vide* Βάσις. 20

¶ Ὕπνος, Somnus. 143

εἰς τὸν ὕπνον ἴῃ, Quieti ſe tradiderit. 11

¶ Ὑπὸ ζώνην, Subter præcordia. 71,73

ὑπὸ διδύμοις, Sub Geminis. 90,91

ὑπὸ κέντρῳ, Propter acumen. 86,87

ὑπὸ πνοιῇ βορέαο, Ad auras Aquilonis. 84,85

ὑπὸ σῶμα λέοντος, Subiens inferna leonis. 90,91

ἐν αὑτῷ καὶ ὑφ᾽ αὑτοῦ, Per ſe & à ſe. 20

¶ Ὑπόδημα, Calceamentum. 62. ὑποδήματα, Calceamenta. 45

¶ Ὑποδραμεῖν, Succedere. 96,97

¶ Ὑπόθεσις, Definitum genus quæſtionis. 157

¶ ὃ γὰρ ὑπόκειται δεῖν σκοπεῖν, Quod eſt cōſiderādū. 12,13

σποράδην ὑποκείμενοι ὑδροχοῆϊ, Sub pedibus ſparſas Aquari. 86,87

¶ Ὑπολείπεσθαι.] Ὑπελείπετο, Relictum erat. 19

τὰ ὑπόλοιπα, Reliquiæ. 32

¶ Ὑπομνηματισμός, Decretum. 180

¶ Ὑποτεταγμένος, Subiectus. 183

¶ Ὕπτιον, Supinum. 38

• ¶ Ὕστερον τῆς ἀξίας τύχοι διηγήσεως, In ſermonem aliū differendum eſt. 26

ὀλίγον ὕστερον, *Vide* Ὀλίγον. 57

• ¶ Ὑφή, Textile. 40

¶ Υψος, Altitudo. 38
Υψηλότερον, Altius. 41
τὸν Υψοῦ τόνδ᾽ ἄπειρον αἰθέρα, Sublimè fuſum immoderatum æthera. 110,111
Υψι, A ſumma parte. 88,89
Υψόθι γαίης, Supra terras. 98,99

Φ.

ΦΑέθων, Iouis ſtella. 172
¶ Φαεινός, Fulgens. 100,101
φαεινή, Cum lumine clara videtur. 84,85
λεπτὰ Φαείνονται, Exiguum iaciunt ignem. 72,73
Φαίνειν, Collucere. 27. Luci edere. 64,65
Φαίνων, Saturni ſtella. 172
Φαίνεσθαι, Cerni. 38
ὡς φαίνεσθαι μείζω ἢ κατ᾽ ἄνθρωπον, Magnitudine inuſitata. 10
πόθεν φαίνῃ, Vnde tandem appares? 130
φαίνονται, Declarantur. 30,31
οὔτε γὰρ φανήσεται χαίρων, Neque enim lætabitur. 7
πολλή φαινομένη, Latè videtur. 68,69
Φανερὸν γίνεσθαι, Videbatur. Contrà, Αφανῆ γίνεσθαι, A nullo videbatur. 10
Φανερῶς, Palàm. 30
¶ δεξιὰ δὲ Φαντάζεται τὰ ἀριστερά, Dextra autẽ videntur quæ læua ſunt. 38
φαντάζονται αἱ ὄψεις τῶν ἐνυπνίων, Occurrent viſa quietis. 12
Φαντασία, Viſum. 159.162
¶ Φάος, Lux. 100,101
λεπτὰ Φάουσαι χηλαί, Oſcuro corpore chelæ. 102,103
¶ Φασκόντων δικαστῶν εἶναι, Qui ſe iudicũ numero haberi volunt. 1
¶ Φαύλη, Mediocris. 2
¶ σοὶ ῥᾳδίως τὸ γῆρας Φέρειν, Tibi tolerabilem ſenectutem videri. 9

ἐν χερσὶ φέρειν, Tenere. 72,73
φέρειν, Facere. φέρεσθαι, Ferri. 34
οὔτ' αὖ ὁ ἐπιεικὴς πάνυ τι ῥᾳδίως γῆρας ἐνέγκοι, Nec enim leuis eſſe ſenectus poteſt, ne ſapienti quidem. 9
πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα, Omnia quæ ad beatè viuendum ferunt. 7
¶Φεύγειν, Fugere. 104,105
¶Φθίνει] Ἅξ ὡς συνιστᾶ τὰ σώματα θερμὰ καὶ ψυχρὰ ἢ πάνθ' ὅσα δυνάμεις ἰσχυρὰς ἔχει, περιιστάμενα ἔξωθεν καὶ προσπίπτοντα ἀκαίρως, λύει, ἢ νόσους γῆρας τε ἐπάγοντα φθίνειν ποιεῖ, Omnis coagmentatio corporis, vel calore, vel frigore, vel aliqua impulſione vehementi labefactatur & frangitur, & ad morbos ſenectutémque compellitur. 18,19
φθίνοντα ζῷα, Conſumpti animantes. 32
Φθιμένοις ταῖς τιμαῖς διαμένειν, Virorum poſt mortem honores permanere. 42
Φθίσις, Conſumptio. 19
¶Φθόγγος, Vox. 24
¶Φθόνος, λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, Inuidentia, eſt ægritudo ſuſcepta propter alterius res ſecũdas. 60
ἀγαθὸς δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίνεται φθόνος, Probus autem inuidet nemini. 14
¶Φιλία, Charitas. 18
γνώριμος καὶ Φίλος, Notus & familiaris. 20,21
¶Φιλιππίζειν, Quaſi cum Philippo facere. 176
¶Φιλογυνεία, Mulieroſitas. 170
¶Ἐπιβολὴ Φιλοποιΐας, Conatus amicitiæ faciundæ. 60
¶Φιλοσοφία, Philoſophia. 39,40. Studiũ ſapiẽtiæ. 179
Φιλόσοφοι, Qui ſapientiam expetunt. 179. Docti & ſapientes homines. 127
Φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, Omne ſuum ſtudiũ in doctrina & ſapientia collocaſſent. 127

οἱ φιλοσοφοῦντες, ἀποθνήσκειν μελετῶσι, Philoſophorũ vita, commentatio mortis. 122

¶τὴν πρὸς τὰ τέκνα φιλοστοργίαν, φυσικὴν εἶναι, Natura fieri vt liberi à parentibus amentur. 58

¶ἄλλα τε φιλοφρονεῖσθαι, Et cæteris in rebus comem erga Lyſ. atque humanum fuiſſe. 44

¶Φιλοχρηματία, Auaritia. 148

¶τῶν δὲ φλόον ἄλεσε πάντα, Denudat foliis ramos & cortice truncos. 82,83

¶Φόβος, Metus. 33.59

φόβος, προσδοκία κακοῦ, Metus, opinio impendentis mali. 59

πλεῖον μέρος τοῦ φόβου ἐδάισατο, Timidiorem reddidit. 48

λύειν τοὺς φόβους, Liberare metu. 55

φόβοις πέμπειν, Terrorem incutere. 30

¶Φοίνικες, Phœnices. 68,69

¶Φοῖνιξ, Palma. 144

¶Φορά, Curſus, Motio. 26

¶Φρὴν ἀνώμοτος, Mens iniurata. 110,111

φρεσί, Mente. 64,65

¶τὸ τρίτον [εἶδος] ἐν ᾧ τὸ φρονεῖν ἐγγίνεται, Illa tertia pars rationis & mentis. 11,12

Φρόνησις, Prudentia. 39

φρόνησις καὶ ἀληθεῖς δόξαι, Sapientia veræque opiniones. 127,128

λόγῳ καὶ φρονήσει, Ratione ſapientiáque. 13

νοῦν καὶ φρόνησιν, Mentem atque intelligentiam. 20

Φρόνιμος, Sapiens. 7,41

φρονιμώτατος, Sapientiſſimus. 27

φρονίμως, Sapienter. 52

¶δεύτεραι φροντίδες, σοφώτεραι, Poſteriores cogitationes, ſapientiores. 149

¶Φρουρά, Carcer. 121

¶Φυγαὶ πάτρης, Exilii fuga. 110,111
¶Φύλαξ, Custos. 29. Obtutu aſſeruans. 114,115
¶Φυλλόωσαι φυταλιαί, Foliorum tegmine ornata arbuſta. 82,83
¶Φῦναι, Oriri. 32
ἐν μέρους εἴδει πεφυκότων, Vide μέρος.
¶Φύσις, Natura. 21
φύσις ψυχῆς, Natura animi atque vis. 5
διαιωνία φύσις, A Eternitas. 28
ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὁρατῶν, Eorum quæ natura cernerentur. 15
φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχειν, Hominem eſſe. 14
παρὰ φύσιν, Contra naturam. 59
κοινωνικὸς φύσει, Ad naturalē communitatē natus. 58
ἀμείνων εἶναι τὰ τῆς φύσεως, Maiore ingenio eſſe. 6
ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος ὥρισται, Ipſa natura diuitias quibus contenta eſt, terminatas habet. 53
γυναικὸς φύσιν, Figuram muliebrem. 33
¶Φυσικὰ αἴτια, Naturales cauſæ. 188
ἐπιθυμίαι φυσικαὶ καὶ ἀναγκαῖαι, Cupiditates naturales & neceſſariæ. 53. οὔτε φυσικαὶ οὔτε ἀναγκαῖαι, Neque neceſſitatem modò, ſed ne naturam quidem attingerent. *Ibidem.*
τὸ περὶ τὰ τέκνα φιλοστοργίαν, φυσικὴν εἶναι, Natura fieri vt liberi à parentibus amentur. 58
Φυσικός, Speculator venatórque naturæ. 172
Φυσικῶς καὶ χωρὶς λόγου, Ipſa natura incorruptè atque integrè iudicante. 52
¶Φυσιογνώμων, *Vide pag.176*
Φυσιολογία, Naturæ ratio. 175
¶Φυταλιαί, Arbuſta. 82,83
¶Φυτεύειν ἄμπελον, Serere vitem. 49
φυτεύειν [δένδρα] Serere arbores. 44
¶ῥῆξαι Φωνήν, Loqui. 137

¶Φῶς, Lumen. 27
Φωσφόρος Lucifer, ſtella Veneris. 173

X

Χ Οἷον χ προσβαλὼν, κατέκαμψεν εἰς κύκλον, Quaſi decuſſauit, deinde in orbem torſit. 23
¶Χαίρειν, Lætari. 7
τὸ κατὰ τὴν ψυχὴν χαῖρον ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν, &c. Animi lætitia quam capiebam memoria rat. &c. 51
χαίροντας, ἀλλ' εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων, Hunc laude & lætitia exequi. 110,111
¶Χαλεπαίνω, Succenſeo. 3
¶Χαλινός, Frænum. 110,111
¶Χαλκός, AEs. 40
ἵππος Χαλκοῦς, AEneus equus. 10
¶Χαρά, Gaudiū. ἡ δονή, Lætitia geſtiens, vel nimia. 59
¶Χαρακτήρ, Forma. 154. Deſcriptio. 157
¶Χάραξ, Caſtra. 63
¶προκαλεῖσθαι Χάρμῃ, Prouocare ad pugnam. 143
¶Χάσμα, Hiatus. 9
¶Χεῖμα, Hybernum tempus. 78,79
Χειμέριος, Brumali tempore. 94,95
¶Χείρ, Palma 80,81
παραφέρειν τὴν χεῖρα, Manum porrigere. 138
εἰς τὸ ἔσω τῆς χερός, Ad palmam. 10
χεῖρες, Manus. 20
χέρες pro χεῖρες, Manus. 114,115
¶Χειρωθείς, Illigatus. 112,113
¶Χέλυς, Fides. 78,79
¶Χερσαῖον, Terreſtre. 28
¶Χλωρὸν αἷμα, Decolor ſanguis. 112,113
¶οἰδάνεται κραδίη Χόλῳ, Turgeſcit cor iris. 66,67
¶αἷς οὔτε λαβεῖν Χρεία τις ἦν, Quia nec capiēdū quicquam erat.
¶γιγνομένων Χρημάτων καὶ παίδων, καὶ διαφθειρομένων, Na-

ſcentibus & cadentibus,cum reliquis commodis, tum maximè liberis. 7
¶ Χρήσιμοι,Frugi homines. 169
¶ Χρόνος,Tempus. 27 Temporis ſpatium. 173
ὀλίγον ἐπὶ χρόνον,Exiguo tempore. 86,87
αἱ διὰ χρόνου πράξεις,Rara negotia. 46
τὸν προσήκοντα βίου χρόνον,Qui curriculum viuendi à natura datum confecerit. 33
¶ Χρυσὸς,Aurum. 40
Χρυσοῦς δακτύλιος,Annulus aureus. 10
χρυσοῦς στέφανος,Aurea corona. 140
¶ Χρῶμα,Color. 40
¶ πλήθει ἀμηχάνῳ Χρωμένας,Multitudine infinita[præditos.] 27
¶ οἱ λιτοὶ Χυλοί, Contẽptiſſimæ eſcæ & potiones. 55
αἱ διὰ τῶν χυλῶν ἡδοναί,Voluptates quæ ſapore percipiuntur. 52
¶ Χῶμα,Sepulchrum. 41
χῶμα δὲ μὴ Χωννύναι, Extrui autem vetat ſepulchrum. 41
¶ εἰς τὰς Χώρας τὰς προσηκούσας ἕκαστα διατετάχαμεν, Suo quæque loco diſpoſuimus. 45
Χωρίον ἐργάσιμον, Ager cultus, quíve coli poſſit. 40
¶ Χωρίζειν ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχήν, Animum à corpore abducere. 122,123
ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης, Sciẽtia remota à iuſtitia. 126
χωρισθὲν πυρός,Igni vacuum. 17
Χωρίς,Separatim. 39
χωρὶς ἀφείλομεν,Sepoſuimus. 45

Ψ

Ψευδῆ γράφειν, Falſa ſcribere. 141
Ψεύδεσθαι, Fruſtra ſuſpenſos animos tenere. 82,83
ψευδόμενος, Mentiens. 175
*¶ γράφειν ψήφισμα, Populi ſcitum facere. 140
¶ Ψυχή, Animus. 132
φύσις ψυχῆς, Natura animi atque vis. 5
ψυχῆς κίνησις, Animi commotio. 59
τὸ κατὰ ψυχὴν χαῖρον, Animi lætitia. 51
¶ Ψύχοντα, Quæ vim habeant frigoris. 38
Ψυχρὸν, Frigus. 18

Ω

Ω Φαῖδρε, O Phædre. 6
ὦ παῖ, O nate. 112,113
ὦ ἄνδρες δικασταί, Iudices. 3
* ¶ ἤρχετο δὲ διαιρεῖν ὧδε, Fuit autē talis illa partitio. 21
*¶ Ὦμος, Humerus. 76,77
ὦμοι, Humeri. 98,99
*¶ Ὠνεῖσθαι, Mercari. 48
* ¶ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, Tempus eſt iam hinc abire. 3
ἀροτήσιος ὥρη, Tempus arandi. 108,109
¶ Ὠρίων, Orion. 74,75
*¶ Ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι, Vt corona donaretur. 140
ὡς ἀποδοθησόμενα πάλιν, Quas rurſus redderent. 34
ὡς ὁμοιότατον, Similimum 28
ὡς ἀληθῶς, Vide ἀληθῶς.
Ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, Tanquam lōgam aliquam viam confeceris. 7
Ὡσαύτως, Itémque. 40
τὸ ὡσαύτως ἔχον, Quod ſui ſimile. 13
Ὥστε, Itaque. 27
ὥστε πρέπει μηδὲν ἔτι περαιτέρω ζητεῖν, Vt nil vltra requiratis. 14
ὥστε οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστὸν, Vt minimè mirum

futurum ſit.
ὥστε ἄλυτον γενέσθαι, Vt diſſolui nullo modo queat. 18
¶ ἡδονὴ δι' ὤτων κατακηλοῦντα, Voluptas ſuauitate auditus animum deliniens. 60
¶ Ὠφέλεια, Vtilitas. 39
Ὠφέλημα, Quod prodeſt. 264
ὠφελήματα καὶ βλάμματα, Emolumenta & detrimenta. 165

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PLATONIS LOCI A CICERONE interpretati.

PLATO APOL. SOCR.

Ὡς πολλὴ ἐλπίς ἐστιν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι, μηδ' αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα· ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα, μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις τῆς ψυχῆς τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἴτε δὴ μηδεμία αἴσθησίς ἐστιν, ἀλλ' οἷον ὕπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων μηδ' ὄναρ μηδὲν ὁρᾷ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι εἴ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτὶ, δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν ὁπόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινὰ, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας τε καὶ νύκτας. εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἔγωγε λέγω. καὶ γὰρ οὐδὲν πλεῖον ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι, ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημῆσαί ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστι τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσι πάντες οἱ τεθνεῶτες, τί μεῖζον ἀγαθὸν τούτου εἴη, ὦ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς ᾅδου, ἀπαλλαγεὶς τουτωνὶ τῶν φασκόντων δικαστῶν

CIC. I. TVSC.

Magna me ſpes tenet, Iudices, bene mihi euenire quòd mittar ad mortem. neceſſe eſt enim ſit alterū de duobus: vt aut ſenſus omnino mors omnes auferat, aut in alium quendam locum ex his locis morte migretur. Quamobrem ſiue ſenſus extinguitur, morſque ei ſōno ſimilis eſt, qui nonnunquam etiā ſine viſis ſomniorum, placatiſſimamquietem affert: dii boni quid lucri eſt emori? aut quàm multi dies reperiri poſſint qui tali nocti anteponantur, cui ſimilis futura eſt perpetuitas omnis conſequentis tēporis? quis me beatior? Sin vera ſunt quæ dicuntur, migrationem eſſe mortem in eas oras quas qui è vita exceſſerint, incolunt: id multo iam beatius eſt, te, quū ab iis, qui ſe iudicum numero haberi volunt, euaſeris,

εἰ, εὑρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς, καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος, καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ· ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεῖ ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ, ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι εἰ ταῦτα ἐστὶν ἀληθῆ. ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ ἂν εἴη ἡ διατριβὴ αὐτόθι, ὁπότε ἐντύχοιμι Παλαμήδῃ καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος, καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνηκεν, ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἐμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων, ὡς ἐγῷμαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη. καὶ δὴ καὶ τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα, διάγειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐστι, καὶ τίς οἴεται μέν, ἔστι δ' οὔ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἄν τις ὦ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα τὴν πολλὴν στρατιάν, ἢ Ὀδυσσέα, ἢ Σίσυφον, ἢ ἄλλους μυρίους ἄν τις εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας, οἷς διαλέγεσθαι ἐκεῖ καὶ ξυνεῖναι καὶ ἐξετάζειν, ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας πάντως. οὐ δήπου τούτου γε ἕνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι. τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσι οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ γε τὰ λεγόμενα, ἀληθῆ ἐστιν.

ad eos venire qui verè iudices appellētur, Minoem, Rhadamanthū, Aeacum, Triptolemū: conuenireque eos qui iuſtè & cum fide vixerint: hæc peregrinatio vobis mediocris videri poteſt? vt verò colloqui cū Orpheo, Muſæo, Homero, Heſiodo liceat, quanti tādem æſtimatis? Equidē m ſæpe emori, ſi fieri poſſet, vellem, vt ea quæ dico mihi liceret inuenire. Quanta delectatione autem afficerer, quum Palamedē quum Aiacem, quum alios iudicio iniquorū circumuentos conuenirem?

Tentarem etiam ſummi regis, qui maximas copias duxit ad Troiā, & Vlyſſis Siſyphique prudentiam.

Nec obeam rem, quum hæc exquirerem, ſicut hîc faciebam, capite damnarer.

ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρὴ ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἕν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδέν, οὔτε ζῶντι, οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν. ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι. διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε τὸ σημεῖον. καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγόροις οὐ πάνυ χαλεπαίνω. καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγόρουν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν τι· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι, τοὺς ὑεῖς μου, ἐπειδὰν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε ὦ ἄνδρες, ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντας ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς. καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι, μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἴονταί τι εἶναι, ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν, αὐτός τε καὶ οἱ ὑεῖς. ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις. ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

Ne vos quidem Iudices ii qui me abſoluitis, mortē timueritis. Nec enim cuiquā bono mali quicquam euenire poteſt, nec viuo, nec mortuo: nec vnquam eius res à diis immortalib' negligūtur: nec mihi ipſi hoc accidit fortuito.

Nec verò ego iis à quibus accuſatus ſum, aut à quibus cōdemnatus, habeo quod ſuccenſeā: niſi quòd mihi nocere ſe crediderunt.

Et hoc quidem hoc modo: nihil autem melius æſtimo. Sed tempus eſt, inquit, iam hinc abire, me vt moriar, vos vt vitam agatis. Vtrum autem ſit melius, dii immortales ſciunt: hominem quidem ſcire arbitror neminem.

PLATO IN CRIT.

Σ. Τῇ γάρ που ὑστεραίᾳ δεῖ με ἀποθνήσκειν, ἢ ᾗ ἂν ἔλθοι τὸ πλοῖον. Κ. φασὶ δέ γε τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι. Σ. οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἑώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτὸς, καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγεῖραί με. Κ. ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον; Σ. ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐειδὴς, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο.

CIC. I. DE DIV.

Eſt apud Platonẽ Socrates, quum eſſet in cuſtodia publica, dicens Critoni ſuo familiari, ſibi poſt tertium diem eſſe moriẽdum, vidiſſe ſe in ſomniis pulchritudine eximia fœminã quæ ſe nomine appellans, diceret Homericũ quendam eiuſmodi verſum, Tertia te Phthiæ tẽpeſtas læta locabit.

PLATO IN PHAEDONE.

Οὐ πείθω, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγώ εἰμι οὗτος ὁ Σωκράτης ὁ νυνὶ διαλεγόμενος, καὶ διατάττων ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἴεταί με ἐκεῖνον εἶναι ὃν ὄψεται ὀλίγον ὕστερον νεκρὸν, καὶ ἐρωτᾷ πῶς δεῖ με θάπτειν. ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς ἐπειδὰν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δή τινας εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν. Dixerant antè, Θάψομεν δέ σε τίνα τρόπον; ὅπως ἂν ἔφη, βούλησθε· ἐάνπερ γε λάβητέ με, καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς.

CIC. I. TVSCVL.

Multã vero, inquit, operam, amici, fruſtra cõſumpſi. Critoni enim noſtro non perſuaſi me hinc auolaturum, neque quicquam me relictũrũ. Veruntamẽ Crito ſi me aſſequi potueris, aut ſicubi nactus eris, vt tibi videbitur ſepelito. Sed mihi crede, nemo me veſtrum, quũ hinc exceſſero, conſequetur.

PLATO IN PHAEDRO.

Τὸ γὰρ ἀεικίνητον, ἀθάνατον· τὸ δὲ ἄλλο κινοῦν καὶ ὑπ' ἄλλου κινούμενον, παῦλαν ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει ζωῆς. μόνον δὴ

CIC. I. TVSC.

Quod ſemper mouetur, id æternũ eſt: quod autem motum affert alicui, quódque ipſum agitatur aliunde, quando finem habet motus, viuendi quoque finem habeat neceſſe eſt. Solum igitur

τὸ αὐτὸ κινοῦν, ἅτε οὐκ ἀπολεῖπον ἑαυτὸ, οὔποτε λήγει κινούμενον. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται, τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως. ἀρχὴ δὲ, ἀγένητον. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἀνάγκη πᾶν τὸ γιγνόμενον γίγνεσθαι, αὐτὴν δὲ μηδ᾽ ἐξ ἑνός. εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχὴ γίγνοιτο, οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἀγένητόν ἐστι, καὶ ἀδιάφθορον αὐτὸ ἀνάγκη εἶναι. ἀρχῆς γὰρ δὴ ἀπολομένης, οὔτε αὐτή ποτε ἔκ του, οὔτε ἄλλο ἐξ ἐκείνης γενήσεται, εἴπερ ἐξ ἀρχῆς δεῖ τὰ πάντα γίγνεσθαι. οὕτω δὴ κινήσεως μὲν ἀρχὴ τὸ αὐτὸ κινοῦν. τοῦτο δὲ οὔτε ἀπόλλυσθαι, οὔτε γίγνεσθαι δυνατὸν, ἢ πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε γῆν συμπεσοῦσαν στῆναι, καὶ μήποτε αὖθις ἔχειν στῆναι, ὅθεν κινηθέντα γενήσεται. ἀθανάτου δὲ πεφασμένου τοῦ ὑφ᾽ ἑαυτοῦ κινουμένου, ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦτο αὐτὸ τις λέγων οὐκ αἰσχυνεῖται. πᾶν γὰρ σῶμα, ᾧ μὲν ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, ἄψυχον· ᾧ δὲ ἔνδοθεν αὐτῷ ἐξ αὑτοῦ, ἔμψυχον, ὡς ταύτης οὔσης φύσεως ψυχῆς. εἰ δὲ ἔστι τοῦτο οὕτως ἔχον, μὴ ἄλλο τι εἶναι τὸ αὐτὸ αὑτὸ κινοῦν, ἢ ψυχὴν, ἐξ ἀνάγκης ἀγένητόν τε καὶ ἀθάνατον ψυχὴ ἂν εἴη.

quod ſeipſum mouet, quia nunquam deſeritur à ſe, nunquã ne moueri quidẽ deſinit. Quin etiam cæteris quæ mouẽtur, hic fõs, hoc principium eſt mouendi. Principii autem nulla eſt origo. Nam ex principio oriuntur omnia: ipſum autem nulla ex re alia naſci poteſt. nec enim eſſet id principiũ, quod gigneretur aliunde. Quod ſi nũquam oritur, ne occidit quidẽ vnquam. Nam principium extinctum, nec ipſum ab alio renaſcetur, nec à ſe aliud creabit: ſi quidem neceſſe eſt à principio oriri omnia. Ita fit vt motus principium ex eo ſit quod ipſum à ſe mouetur. Id autem nec naſci poteſt, nec mori: vel concidat omne cœlum, omniſque natura conſiſtat neceſſe eſt, nec vim vllam nanciſcatur qua primo impulſu moueatur. Quum pateat igitur æternũ id eſſe quod ſeipſum moueat, quis eſt qui hãc naturam animis eſſe tributam neget? Inanum eſt enim omne quod pulſu agitatur externo: quod autem animatũ eſt, id motu cietur interiore & ſuo nam hæc eſt propria natura animi atque vis. Quæ ſi eſt vna ex omnibus quæ ſeipſam ſemper moueat, neque nata certe eſt, & æterna eſt.

PLATO IBIDEM.

Σ. Νέος ἔτι ὦ Φαῖδρε Ἰσοκράτης· ὃ μέντοι μαντεύομαι κατ' αὐτοῦ, λέγειν ἐθέλω. Φ. τὸ ποῖον δή; Σ. δοκεῖ μοι ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι λόγους, τὰ τῆς φύσεως, ἔτι τε ἤθει γεννικωτέρῳ κεκρᾶσθαι. ὥστε οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστὸν προϊούσης τῆς ἡλικίας, εἰ περὶ αὐτούς τε τοὺς λόγους οἷς νῦν ἐπιχειρεῖ, πλέον παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἁψαμένων λόγων· ἔτι τε εἰ αὐτῷ μὴ ἀποχρήσαι ταῦτα, ἐπὶ μείζω δέ τις αὐτὸν ἄγοι ὁρμὴ θειοτέρα. φύσει γὰρ ὦ φίλε ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ.

C. IN ORAT. AD BR.

Adoleſcens etiã nũc ô Phædre Iſocrates eſt: ſed quid de illo augurer, lubet dicere. Quid tandẽ? inquit ille. Maiore mihi ingenio videtur eſſe, quàm vt cum orationibus Lyſiæ cõparetur: præterea ad virtutẽ maior indoles: vt minimè mirũ futurũ ſit, ſi, quũ ætate proceſſerit, aut in hoc orationum genere cui nũc ſtudet, tantum quantum pueris, reliquis præſtet omnibus qui vnquam orationes attigerunt: aut ſi contentus his non fuerit, diuino aliquo animi motu maiora concupiſcat. Ineſt enim natura philoſophia in huius viri mente quædam.

PLATO IN GOR.

Π. Ἀρχέλαον δή που τοῦτον τὸν Περδίκκου ὁρᾷς ἄρχοντα Μακεδονίας. Σ. εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἀκούω γε. Π. εὐδαίμων οὖν σοι δοκεῖ εἶναι, ἢ ἄθλιος; Σ. οὐκ οἶδα, ὦ Πῶλε. οὐ γὰρ πω συγγέγονα τῷ ἀνδρί. Π. τί δαί, συγγενόμενος ἂν γνοίης, ἄλλως δὲ αὐτόθεν οὐ γινώσκεις ὅτι εὐδαιμονεῖ; Σ. μὰ Δία οὐ δῆτα. Π. δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ τὸν μέγαν βασιλέα γινώσκειν φήσεις εὐδαίμονα ὄντα. Σ. καὶ ἀληθῆ γε ἐρῶ. οὐ γὰρ οἶδα παιδείας ὅπως ἔχει καὶ δικαιοσύνης. Π. τί δέ; ἐν τούτῳ πᾶσα ἡ εὐδαιμονία ἐστίν. Σ. ὥς γε ἐγὼ λέγω, ὦ Πῶλε. τὸν μὲν γὰρ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ γυναῖκα, εὐδαί-

CIC. TVS. V.

Quũm eſſet ex Socrate quæſitum, Archelaũ Perdiccæ filium, qui tũ fortunatiſſimus haberetur, nónne beatũ putaret, Haud ſcio, inquit: nũquam enim cum eo loquutus ſum. Ain tu? an aliter id ſcire nõ potes? Nõ, vllo modo. Tu igitur ne de Perſarum quidẽ rege magno potes dicere beatúſne ſit. An ego poſſem, quum ignorem quàm ſit doctus, quàm vir bonus? Quid? tu in eo ſitã vitã beatam putas? Ita prorſus exiſtimo, bonos bẽ-

μονα εἶναί φημι· τὸν δὲ ἄδικον καὶ πονηρόν, ἄθλιον. Π. ἄθλιος ἄρα οὗτός ἐστιν ὁ Ἀρχέλαος, κατὰ τὸν σὸν λόγον. Σ. εἴπερ γε, ὦ φίλε, ἄδικος.

atos, improbos, miſeros. Miſer ergo Archelaus? Certè, ſi iniuſtus.

PLATO EPITAPH.

Ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα, ἢ ἐγγὺς τούτου, καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάντων πλανᾶσθαι ἠνάγκασται καὶ τὰ ἐκείνου, τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν. οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων, καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος. οὗτος γιγνομένων χρημάτων καὶ παίδων, καὶ διαφθειρομένων, μάλιστα πείσεται τῇ παροιμίᾳ. οὔτε γὰρ χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται, διὰ τὸ αὑτῷ πεποιθέναι.

CIC. TVSC. V.

Nam cui viro ex ſeipſo apta ſunt omnia quæ ad beatè viuendū ferunt, nec ſuſpenſa aliorum aut bono caſu, aut contrario pendere ex alterius euentis & errare coguntur: huic optimè viuēdi ratio cōparata eſt. Hic eſt ille moderatus, hic fortis, hic ſapiens: hic & naſcentibus & cadentibus cùm reliquis commodis, tum maximè liberis, parebit & obediet præcepto illi veteri: neque enim lætabitur vnquam, nec mœrebit nimis: quòd ſemper in ſeipſo omnem ſpem reponat ſui.

PLATO POLIT. I.

Δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐτῶν πυνθάνεσθαι, ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἣν καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τίς ἐστι, τραχεῖα καὶ χαλεπή, ἢ ῥᾳδία καὶ εὔπορος. καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἂν πυθοίμην ὅ, τι σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἤδη εἶ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδῷ φασὶν εἶναι οἱ ποιηταί, πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου, ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις. Ἐγώ σοι,

CIC. DE SEN.

S. Volumus ſanè, niſi moleſtum eſt, Cato, tāquam longam aliquam viam confeceris, quam nobis quoque ingrediendum ſit, iſtuc quo perueniſti, videre quale ſit.

Faciam vt

ἔφη, νὴ τὸν Δία ἐρῶ ὦ Σώκρατες, οἷόν γέ μοι φαίνεται. πολλάκις γὰρ συνερχόμεθά τινες εἰς ταὐτὸ, παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασώζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν. οἱ οὖν πλεῖστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται ξυνιόντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἡδονὰς ποθοῦντες καὶ ἀναμιμνησκόμενοι περί τε τἀφροδίσια καὶ περὶ πότους καὶ εὐωχίας, καὶ ἄλλ᾽ ἄττα ἃ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι, καὶ τότε μὲν εὖ ζῶντες, νῦν δ᾽ οὐδὲ ζῶντες. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήρως ὀδύρονται· καὶ ἐπὶ τούτῳ δὴ τὸ γῆρας ὑμνοῦσιν ὅσων κακῶν σφίσιν αἴτιον. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν ὦ Σώκρατες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο αἴτιον, κἂν ἐγὼ τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐπεπόνθειν, ἕνεκά γε γήρως, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ἐνταῦθα ἦλθον ἡλικίας· νῦν δ᾽ ἔγωγε ἤδη ἐντετύχηκα οὐχ οὕτως ἔχουσι καὶ ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ Σοφ. &c. paucis interiectis, παντάπασι γὰρ τῶν γε τοιούτων ἐν τῷ γήρᾳ πολλὴ εἰρήνη γίνεται καὶ ἐλευθερία. ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι παύσωνται κατατείνουσαι, καὶ χαλάσωσι, παντάπασι τὸ τοῦ Σοφοκλέους γίνεται, δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἐστι καὶ μαινομένων ἀπηλλάχθαι. ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς οἰκείους, μία τις αἰτία ἐστίν, οὐ τὸ γῆρας ὦ Σώκρατες,

potero, Læli. ſæpeenim interfui querelis meorum æqualiũ (pares autem cum paribus, veteri prouerbio, facilimè congregãtur) quas deplorare ſolebant, tum quòd voluptatibus carerent, ſine quibus vitã nullam putarent: . . .

tum quòd ſpernerẽtur ab iis à quibus eſſet coliſoliti.

Qui mihi nõ idvidebãtur accuſare quod eſſet accuſandum. nam ſi id culpa ſenectutis accideret, eadem mihi vſu uenirent, reliquiſque omnibus maioribus natu. quorum ego multorum cognoui ſenectutem ſine querela, qui ſe à libidinum vinculis laxatos eſſe, non moleſtè ferrent: nec à ſuis deſpicerentur. . . .

Sed omnium iſtiuſmodi querelarum in moribus eſt culpa, non in ætate.

ἀλλ' ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἂν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ εὔκολοι ὦσι, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον· εἰ δὲ μή, καὶ γῆρας ὦ Σώκρατες, καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ ξυμβαίνει. pauculis interiectis, οἶμαί σου τοὺς πολλούς, ὅταν ταῦτα λέγῃς οὐκ ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἡγεῖσθαί σε ῥᾳδίως τὸ γῆρας φέρειν, οὐ διὰ τὸν τρόπον, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι. τοῖς γὰρ πλουσίοις πολλὰ παραμύθια φασὶν εἶναι. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. οὐ γὰρ ἀποδέχονται, καὶ λέγουσι μέν τι, οὐ μέντοι γε ὅσον οἴονται. ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὖ ἔχει, ὃς τῷ σεριφίῳ λοιδορουμένῳ, καὶ λέγοντι ὅτι οὐ δι' αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν εὐδοκιμοῖ, ἀπεκρίνατο ὅτι οὔτ' ἂν αὐτὸς σερίφιος ὤν, ὀνομαστὸς ἐγένετο, οὔτ' ἐκεῖνος, ἀθηναῖος. καὶ τοῖς δὴ μὴ πλουσίοις, χαλεπῶς δὲ τὸ γῆρας φέρουσιν, εὖ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι οὔτ' ἂν ὁ ἐπιεικὴς πάνυ τι ῥᾳδίως γῆρας μετὰ πενίας ἐνέγκοι, οὔθ' ὁ μὴ ἐπιεικὴς, πλουτήσας, εὔκολός ποτ' ἂν ἑαυτῷ γένοιτο.

Moderati enim & nec difficiles nec inhumani ſenes tolerabilē agunt ſenectutē: importunitas autem & inhumanitas ōni ætati moleſta eſt.

L. Eſt vt dicis, Cato: ſed fortaſſe dixerit quiſpiā, tibi propter opes & copias & dignitatem tuā, tolerabilem ſenectutē videri: id autem nō poſſe multis contingere. C. Eſt iſtud quidē, Læli, aliquid: ſed nequaquā in iſto ſunt omnia. vt Themiſtocles fertur Seriphio cuidam in iurgio reſpondiſſe, quum ille dixiſſet, non eū ſua ſed patriæ gloria ſplendorem aſſequutū: Nec hercle, inquit, ſi ego Seriphius eſſem, nobilis: nec ſi tu Athenienſis eſſes, clarus vnquā fuiſſes. Quod eodem modo de ſenectute poteſt dici. nec enim in ſumma inopia leuis eſſe ſenectus poteſt, ne ſapienti quidem: nec inſipienti, etiam in ſumma copia, non grauis.

PLATO POLIT. II.

Εἶναι μὲν γὰρ Γύγην ποιμένα θητεύοντα παρὰ τῷ τότε λυδίας ἄρχοντι· ὄμβρου δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ σεισμοῦ, ῥαγῆναί τι τῆς γῆς, καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον ᾗ ἔνεμεν. ἰδόντα δὲ καὶ θαυμάσαντα, καταβῆναι, καὶ ἰδεῖν

CIC. DE OFF. III.

Ille Gyges, qui, quū terra diſceſſiſſet magnis quibuſdam imbribus, in illū hiatū deſcēdit,

ἄλλα τε δὴ ἃ μυθολογοῦσι, θαυμαστὰ, καὶ ἵππον χαλκοῦν κοῖλον θυρίδας ἔχοντα· καθ' ἃς ἐγκύψαντα, ἰδεῖν ἐνόντα νεκρὸν, ὡς φαίνεσθαι μείζω ἢ κατ' ἄνθρωπον. τοῦτον δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν, περὶ δὲ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον φέρειν· ὃν περιελόμενον, ἐκβῆναι. συλλόγου δὲ γενομένου τοῖς ποιμέσιν εἰωθότος, ἵν' ἐξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ τὰ ποίμνια, ἀφικέσθαι καὶ ἐκεῖνον, ἔχοντα τὸν δακτύλιον. καθήμενον οὖν μετὰ τῶν ἄλλων, τυχεῖν τὴν σφενδόνην τοῦ δακτυλίου περιαγαγόντα πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ εἴσω τῆς χειρός. τούτου δὲ γενομένου, ἀφανῆ αὐτὸν γενέσθαι τοῖς παρακαθημένοις, καὶ διαλέγεσθαι ὡς περὶ οἰχομένου· καὶ τὸν θαυμάζειν τε καὶ πάλιν ἐπιψηλαφῶντα τὸν δακτύλιον, στρέψαι ἔξω τὴν σφενδόνην, καὶ στρέψαντα, φανερὸν γενέσθαι. καὶ τοῦτο ἐννοήσαντα, ἀποπειρᾶσθαι τοῦ δακτυλίου εἰ ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν. καὶ αὐτῷ οὕτω συμβαίνειν, στρέφοντι μὲν εἴσω τὴν σφενδόνην, ἀδήλῳ γίγνεσθαι, ἔξω δὲ, δήλῳ. αἰσθόμενον δὲ, εὐθὺς διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν περὶ τὸν βασιλέα. ἐλθόντα δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ' ἐκείνης ἐπιθέμενον τῷ βασιλεῖ, ἀποκτεῖναι καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν.

æneúmque equū, vt ferunt fabulæ, animaduertit, cuius in lateribus fores eſſēt. Quibus apertis, hominis mortui corpus vidit magnitudine inuſitata, annulúmque aureum in digito: quem vt detraxit, atque ipſe induit (erat autem regius paſtor) tū in cōcilium paſtorum ſe recepit.

Ibi quum palā eius annuli ad palmam conuerterat, à nullo videbatur, ipſe autē omnia videbat: idem rurſus videbatur quum in locū annulum conuerterat.

Itaq; hac opportunitate annuli vſus, reginæ ſtuprum iutulit: eaque adiutrice regem dominū interemit, ſuſtulitque quos obſtare arbitrabatur. Nec in his facinoribus eum quiſquam videre potuit. Sic repentè annuli beneficio rex exortus eſt Lydiæ.

Οταν τὸ μὲν ἄλλο τῆς ψυχῆς εὕδῃ, ὅσον λογικὸν καὶ ἥμερον καὶ ἄρχον ἐκείνου· τὸ δὲ θηριῶδές τε καὶ ἄγριον, ἢ σίτων ἢ μέθης πλησθὲν, σκιρτᾷ τε καὶ ἀπωσάμενον τὸν ὕπνον, ζητῇ ἰέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τὰ αὑτοῦ ἤθη· οἶσθ' ὅτι πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾷ ποιεῖν, ὡς ἁπάσης λελυμένον τε καὶ ἀπηλλαγμένον αἰσχύνης καὶ φρονήσεως. μητρί τε γὰρ ἐπιχειρεῖν μίγνυσθαι, ὡς οἴεται, οὐδὲν ὀκνεῖ, ἄλλῳ τε ὁτῳοῦν ἀνθρώπων καὶ θεῶν καὶ θηρίων, μιαιφονεῖν τε ὁτιοῦν, βρώματός τε ἀπέχεσθαι μηδενός· καὶ ἑνὶ λόγῳ, οὔτε ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπει, οὔτε ἀναισχυντίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ὅταν δέ γε οἶμαι, ὑγιεινῶς τις ἔχῃ αὐτὸς αὑτοῦ καὶ σωφρόνως, καὶ εἰς τὸν ὕπνον ἴῃ, τὸ λογικὸν μὲν ἐγείρας ἑαυτοῦ καὶ ἑστιάσας λόγων καλῶν καὶ σκέψεων, εἰς σύννοιαν αὐτὸς αὑτῷ ἀφικόμενος· τὸ ἐπιθυμητικὸν δὲ μήτε ἐνδείᾳ δοὺς, μήτε πλησμονῇ, ὅπως ἂν κοιμηθῇ καὶ μὴ παρέχῃ θόρυβον τῷ βελτίστῳ, χαῖρον ἢ λυπούμενον, ἀλλ' ἐῶν αὐτὸ καθ' αὑτὸ μόνον καθαρὸν σκοπεῖν, καὶ ὀρέγεσθαί του αἰσθάνεσθαι ὃ μὴ οἶδεν, ἤ τι τῶν γεγονότων, ἢ ὄντων, ἢ καὶ μελλόντων· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ θυμοειδὲς πραΰνας, καὶ μή τισιν εἰς ὀργὰς ἐλθὼν, κεκινημένῳ τῷ θυμῷ καθεύδῃ, ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τὼ δύο εἴδη, τὸ τρίτον δὲ

Dicit enim Socrates, Quum dormientibus ea pars animi quæ mẽtis & rationis ſit particeps, ſopita langueat: illa autem in qua feritas quædam ſit atque agreſtis immanitas, quũ ſit immoderato tumefacta potu atque paſtu, exultare eam in ſomno immoderatéque iactari. Itaq; huic õnia viſa obiiciũtur à mẽte ac ratione vacua: vt aut cũ matrẽ corpꝰ miſcere videatur aut cũ quouis alio vel homine vel deo, ſæpe bellua: atque etiã trucidare aliquem & impiè cruẽtari: multáque facere impure atque tetrè, cum temeritate atque impudentia. At qui ſalubri & moderato cultu atque victu, quieti ſe tradiderit, ea parte animi quæ mentis & conſilii eſt, agitata & erecta ſaturataque bonarũ cogitationum epulis: eaque parte animi quæ vo luptate alitur, nec inopia enecta, nec ſatietate affluenti, quorum vtrũque præſtringere aciem mentis ſolet, ſiue deeſt naturæ quidpiam, ſiue abundat atque effluit: illa etiam tertia parte animi, in qua irarum exiſtit ardor, ſedata atque reſtincta: tum eueniet, duabus animi temerariis partibus compreſſis, vt illa tertia pars

κινήσας ἐν ᾧ τὸ φρονεῖν ἐγγίγνεται, οὕτως ἀναπαύηται, οἶσθ' ὅτι τῆς τ' ἀληθείας ἐν τῷ τοιούτῳ μάλιστα ἅπτεται, καὶ ἥκιστα παράνομοι τότε αἱ ὄψεις φαντάζονται τῶν ἐνυπνίων.

rationis & mentis eluceat, & ſe vegetam ad ſomniãdum acrémque præbeat. tũ ei viſa quietis occurrent tranquilla atque veracia. IBIDEM paulo poſt, Iubet igitur Plato, ſic ad ſomnũ proficiſci corporibus affectis, vt nihil ſit quod errorē animis perturbationémque afferat.

PLATO IN TIMAEO.

Εστιν οὖν δὴ κατ' ἐμὴν δόξαν πρῶτον διαιρετέον τάδε· τί τὸ ὂν μὲν ἀεὶ, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον, καὶ τί τὸ γιγνόμενον μὲν, ὂν δὲ οὐδέποτε· τὸ μὲν δὴ, νοήσει μετὰ λόγου περιληπτὸν, ἀεὶ κατὰ ταυτὰ ὄν, τὸ δ' αὖ δόξῃ μετ' αἰσθήσεως ἀλόγου, δοξαστὸν γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον, ὄντως δὲ οὐδέποτε ὄν. πᾶν δὲ αὖ τὸ γιγνόμενον, ὑπ' αἰτίου τινὸς ἐξ ἀνάγκης γίγνεσθαι. παντὶ γὰρ ἀδύνατον χωρὶς αἰτίου γένεσιν σχεῖν. ὅπου μὲν οὖν ἂν ὁ δημιουργὸς πρὸς τὸ κατὰ ταυτὰ ἔχον βλέπων ἀεὶ, τοιούτῳ τινὶ προσχρώμενος παραδείγματι, τὴν ἰδέαν καὶ δύναμιν ἀπεργάζηται, καλὸν ἐξ ἀνάγκης οὕτως ἀποτελεῖσθαι πᾶν· οὗ δ' ἂν εἰς τὸ γεγονὸς γεννητῷ παραδείγματι προσχρώμενος, οὐ καλόν. ὁ δὴ πᾶς οὐρανὸς, ἢ κόσμος, ἢ καὶ ἄλλο ὅ, τι ποτὲ ὀνομαζόμενος μάλιστ' ἂν δέχοιτο, τοῦθ' ἡμῖν ὀνομάσθω· σκεπτέον οὖν δὴ περὶ αὐτοῦ πρῶτον, ὅπερ ὑπόκειται περὶ

CIC. DE VNIV.

Quid eſt quod ſemper ſit, neque vllum habet ortum? & quod gignatur, nec vnquam ſit? quorum alterum intelligentia & ratione comprehenditur, quod vnũ atque idem ſemper eſt: alterũ, quod affert opinionē per ſenſus, rationis expers, quod totũ opinabile eſt, id gignitur & interit, nec vnquam eſſe vere poteſt. Omne autem quod gignitur, ex aliqua cauſa gigni neceſſe eſt. Nullius enim rei cauſa remota, reperiri origo poteſt. Quocirca ſi is qui aliquod munꝰ efficere molitur, eam ſpeciem quæ ſemper eadem eſt, intuebitur, atque eam ſibi proponet exemplar, præclarum opus efficiat neceſſe eſt. Sin autem illam quæ gignitur, nunquam illam quam expetet pulchritudinem conſequetur. Omne igitur cælum, ſiue mundus, ſiue quo alio vocabulo gaudet, hoc à nobis nuncupatus ſit: de quo id primùm conſideremus quod

παντὸς ἐν ἀρχῇ δεῖν σκοπεῖν, πότερον ἦν ἀεὶ, γενέσεως ἀρχὴν ἔχων οὐδεμίαν, ἢ γέγονεν, ἀπ' ἀρχῆς τινος ἀρξάμενος. γέγονεν· ὁρατὸς γὰρ, ἁπτός τέ ἐστι, καὶ σῶμα ἔχων. πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα, αἰσθητά· τὰ δ' αἰσθητὰ δόξῃ περιληπτὰ μετ' αἰσθήσεως, γιγνόμενα καὶ γεννητὰ ἐφάνη. τῷ δ' αὖ γενομένῳ φαμὲν ὑπ' αἰτίου τινὸς ἀνάγκην εἶναι γενέσθαι. τὸν μὲν οὖν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς εὑρεῖν τε ἔργον, καὶ εὑρόντα, εἰς πάντας ἀδύνατον λέγειν. τόδε δ' αὖ πάλιν ἐπισκεπτέον περὶ αὐτοῦ, πρὸς πότερον τῶν παραδειγμάτων ὁ τεκταινόμενος αὐτὸν ἀπειργάζετο. πότερον πρὸς τὸ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον, ἢ πρὸς τὸ γεγονός. εἰ μὲν δὴ καλός ἐστιν ὅδε ὁ κόσμος, ὅ, τε δημιουργὸς ἀγαθὸς, δῆλον ὡς πρὸς τὸ ἀΐδιον ἔβλεπεν. εἰ δὲ (ὃ μηδ' εἰπεῖν τινι θέμις) πρὸς τὸ γεγονός. παντὶ δὲ σαφὲς, ὅτι πρὸς τὸ ἀΐδιον. ὁ μὲν γὰρ κάλλιστος τῶν γεγονότων, ὁ δ' ἄριστος τῶν αἰτίων. οὕτω δὲ γεγενημένος, πρὸς τὸ λόγῳ καὶ φρονήσει περιληπτὸν, καὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχον δεδημιούργηται. τούτων δὲ ὑπαρχόντων αὖ, καὶ πᾶσα ἀνάγκη τόνδε τὸν κόσμον, εἰκόνα τινὸς εἶναι. μέγιστον δὴ παντὸς ἄρξασθαι κατὰ φύσιν ἀρχήν. ὧδε οὖν περὶ

principio eſt in omni quæſtione cõſiderãdũ: ſemperne fuerit, nullo generatus ortu, an ort° ſit ab aliquo temporis principatu. ort' eſt: quã doquidẽ cernitur & tãgitur, & eſt vndique corporatus. Omnia autem talia ſenſum mouent: ſenſus autem mouẽtia quæ ſunt, eadem in opinatione conſidunt, quæ ortum habere gignique diximus: nihil autem gigni poſſe ſine cauſis. Atque illũ quidẽ quaſi parentem huius vniuerſitatis inuenire diffi cile, & quum iam inueneris, indicare in vulgus, nefas. rurſus igitur videndum, ille fabricator tanti operis, vtrum ſit imitatus exemplar: idne quod ſemper vnũ & idem & ſui ſimile, an id quod generatum ortũmque diximus. Atqui ſi pulcher eſt hic mundus, ſi probus eius artifex, profecto ſpeciem æternitatis imitari maluit. Sin ſecus (quod ne dictu quidem faseſt) generatum exemplum eſt pro æterno ſecutus. Non igitur dubiũ quin æternitatem maluerit exequi: quandoquidem neque mundo quicquã pulchrius, neque eius ædificatore præſtantius. Si ergo generatus, ad id eſt effectus, quod ratione ſapientiáque comprehenditur, atque immutabili æternitate continetur. Ex quo efficitur vt ſit neceſſe, hunc quem cernimus mundum, ſimulachrum æternum eſſe alicuius æterni. Difficillimum autem eſt in omni conquiſitione rationis exordiũ. De his igitur

τε εἰκόνος καὶ τοῦ παραδείγματος αὖ διοριστέον, ὡς ἄρα τοὺς λόγους ὧνπέρ εἰσιν ἐξηγηταὶ, τούτων αὐτῶν καὶ συγγενεῖς ὄντας. τοῦ μὲν οὖν μονίμου καὶ βεβαίου, καὶ μετὰ νοῦ καταφανοῦς, μονίμους καὶ ἀμεταπτώτους, καθ' ὅσον ἀνελέγκτοις προσήκει λόγοις εἶναι, καὶ ἀκινήτοις, τούτου δεῖ μηδὲν ἐλλείπειν· τοὺς δὲ τοῦ πρὸς μὲν ἐκεῖνο ἀπεικασθέντος, ὄντος δὲ εἰκόνος, εἰκότας, ἀνάλογόν τε ἐκείνων ὄντας. ὅ, τι γὰρ πρὸς γένεσιν οὐσία, τοῦτο πρὸς πίστιν ἀλήθεια. ἐὰν οὖν, ὦ Σώκρατες, πολλὰ πολλῶν εἰπόντων περὶ θεῶν καὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως, μὴ δυνατοὶ γιγνώμεθα πάντῃ πάντως αὐτοὺς αὑτοῖς ὁμολογουμένους καὶ ἀπηκριβωμένους λόγους ἀποδοῦναι, μὴ θαυμάσῃς, ἀλλ' ἐὰν ἄρα μηδενὸς ἧττον παρεχώμεθα εἰκότας, ἀγαπᾶν χρή· μεμνημένοι ὡς ὁ λέγων, ὑμεῖς τε οἱ κριταὶ, φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχομεν· ὥστε περὶ τούτων τὸν εἰκότα μῦθον ἀποδεχομένους, πρέπει μηδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν. Σ. Ἄριστα ὦ Τίμαιε, παντάπασί τε ὡς κελεύεις ἀποδεκτέον. τὸ μὲν οὖν προοίμιον θαυμασίως ἀπεδεξάμεθά σου, τὸν δὲ δὴ νόμον ἡμῖν ἐφεξῆς πέραινε. Τ. Λέγωμεν δὴ δι' ἣν αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τόδε ὁ ξυνιστὰς ξυνέστησεν. ἀγαθὸς ἦν, ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίνεται φθόνος· τούτου δ' ἐκτὸς

quæ dixim⁹, hæc ſit prima diſtinctio: in omni oratione, cũ iis reb⁹ de quibus explicãdũ videtur, eſſe cognatio. Itaq;, quũ de re ſtabili & immutabili diſputatur, oratio talis ſit, qualis ſit illa quæ neque redargui, neque conuinci poteſt. Qui autem ingreſſa eſt imitata & efficta ſimulacra, bene agi putat ſi ſimilitudinem veri conſequatur. Quantũ enim ad id quod ortũ eſt, æternitas valet: tantum ad fidem veritas. Quocirca ſi fortè de deorum natura ortúque mundi differentes, min⁹ id quod habemus, animo conſequimur, vt tota dilucidè & planè oratio exornata ſibi cõſtet, & ex omni parte ſecũ ipſa cõſentiat: haud ſane erit mirum. contẽtique eſſe debetis ſi probabilia dicentur. AEquum eſt enim meminiſſe, & me qui diſſerã, hominẽ eſſe, & vos qui iudicatis: vt ſi probabilia dicentur, nil vltra requiratis. Quæramus igitur cauſam quæ eũ impulerit qui hæc machinatus ſit, vt originem rerum & molitionẽ nouam quæreret. Probitate videlicet præſtabat, probus autem inuidet nemini. Itaque

ὤν, πάντα ὅτι μάλιστα ἐβουλήθη γενέσθαι παραπλήσια αὐτῷ. ταύτην δὲ γενέσεως κόσμου μάλιστ' ἄν τις ἀρχὴν κυριωτάτην παρ' ἀνδρῶν φρονίμων ἀποδεχόμενος, ὀρθότατα ἀποδέχοιτ' ἄν. βουληθεὶς γὰρ ὁ θεὸς ἀγαθὰ μὲν πάντα, φλαῦρον δὲ μηδὲν εἶναι κατὰ δύναμιν, οὕτω δὴ πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν, παραλαβὼν, οὐχ ἡσυχίαν ἄγον, ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς ἀταξίας, ἡγησάμενος ἐκεῖνο τούτου πάντως ἄμεινον. θέμις δὲ οὔτ' ἦν οὔτ' ἔστι τῷ ἀρίστῳ δρᾶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον. λογισάμενος οὖν εὑρισκεν ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὁρατῶν οὐδὲν ἀνόητον, τοῦ νοῦν ἔχοντος ὅλον ὅλου κάλλιον ἔσεσθαί ποτ' ἔργον· νοῦν δ' αὖ χωρὶς ψυχῆς ἀδύνατον παραγενέσθαι τῳ. διὰ δὴ τὸν λογισμὸν τόνδε, νοῦν μὲν ἐν ψυχῇ, ψυχὴν δὲ ἐν σώματι συνιστὰς, τὸ πᾶν ξυνετεκταίνετο, ὅπως ὅτι κάλλιστον εἴη κατὰ φύσιν ἄριστόν τε ἔργον ἀπειργασμένος. οὕτως οὖν δὴ κατὰ λόγον τὸν εἰκότα δεῖ λέγειν, τόνδε τὸν κόσμον, ζῷον ἔμψυχον ἔννουν τε, τῇ ἀληθείᾳ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ γενέσθαι πρόνοιαν. τούτου δ' ὑπάρχοντος αὖ τὰ τούτοις ἐφεξῆς ἡμῖν λεκτέον, τίνι τῶν ζῴων αὐτὸν εἰς ὁμοιότητα ὁ ξυνιστὰς συνέστησε. τῶν μὲν οὖν ἐν μέρους εἴδει πεφυκότων μηδενὶ κατα-

omnia ſui ſimilia generauit. Hæc nimirum gignendi mundi cauſa iuſtiſſima. Nã quũ cõſtituiſſet Deus bonis omnibus explere mundum, mali nihil admiſcere quoad natura pateretur, quicqd erat quod in cernendi ſenſum caderet, id ſibi adſumpſit, non tranquillum & quietum, ſed immoderate agitatum & fluctuans: idque ex inordinato in ordinẽ adduxit. hoc enim iudicabat eſſe præſtantius. Fas autem nec eſt, nec vnquã fuit, quicquã niſi pulcherrimum facere eum qui eſſet optimus. Quum rationem igitur habuiſſet, reperiebat nihil eſſe eorũ quæ natura cernerentur, nõ intelligens, intelligente, in toto genere, præſtãtius: intelligentiam autẽ niſi in animo, nulla alia in natura poſſe reperiri: quocirca intelligentiam in animo, animum cõcluſit in corpore. Sic ratus eſt opus illud effectum eſſe pulcherrimum. Quam ob cauſam non eſt cunctãdum profiteri, ſi modo inueſtigari aliquid coniectura poteſt, hunc mũdum animal eſſe, idque intelligẽs, & diuina prouidentia conſtitutum. Hoc poſito, quod ſequitur videndum eſt, cuiuſnam animantium Deus in fingẽdo mundo ſimilitudinem ſecutus ſit. Nullius profecto eorum quidem quæ ſunt nobis nota animantia.

ξιώσωμεν. ἀτελεῖ γὰρ ἐοικὸς οὐδέν ποτ' ἂν γένοιτο καλόν. οὗ δ' ἔστι τἄλλα ζῷα καθ' ἓν καὶ κατὰ γένη μόρια, πάντων ὁμοιότατον αὐτῷ εἶναι τιθῶμεν. τὰ γὰρ δὴ νοητὰ ζῷα πάντα ἐκεῖνο ἐν ἑαυτῷ περιλαβὼν ἔχει, καθάπερ ὅδε ὁ κόσμος ἡμᾶς, ὅσα τε ἄλλα θρέμματα συνέστηκεν ὁρατά. τῷ γὰρ τῶν νοουμένων καλλίστῳ καὶ κατὰ πάντα τελέῳ μάλιστ' αὐτὸν θεὸς ὁμοιῶσαι βουληθεὶς, ζῷον ἓν ὁρατὸν, πάνθ' ὅσα κατὰ φύσιν αὐτοῦ συγγενῆ ζῷα ἐντὸς ἔχον ἑαυτοῦ ξυνέστησε. πότερον οὖν ὀρθῶς ἕνα οὐρανὸν προσειρήκαμεν, ἢ πολλοὺς καὶ ἀπείρους λέγειν ἦν ὀρθότερον; ἕνα. εἴπερ κατὰ τὸ παράδειγμα δεδημιουργημένος ἔσται. τὸ γὰρ περιέχον πάντα ὁπόσα νοητὰ ζῷα, μεθ' ἑτέρου δεύτερον οὐκ ἄν ποτ' εἴη. πάλιν γὰρ ἂν ἕτερον εἶναι τὸ περὶ ἐκείνω δέοι ζῷον, οὗ μέρος ἂν ἤτην ἐκείνω· καὶ οὐκ ἂν ἔτι ἐκείνοιν, ἀλλ' ἐκείνῳ τῷ περιέχοντι. τὸ δ' ἂν ἀφωμοιωμένον λέγοιτο ὀρθότερον. ἵνα οὖν τόδε κατὰ τὴν μόνωσιν ὅμοιον ᾖ τῷ παντελεῖ ζῴῳ, διὰ ταῦτα οὔτε δύο, οὔτ' ἀπείρους ἐποίησεν ὁ ποιῶν κόσμους, ἀλλ' εἷς ὅδε μονογενὴς οὐρανὸς γεγονὼς, ἔστι τε καὶ ἔσται. σωματοειδὲς δὴ καὶ

Sunt enim omnia in quædam genera partita aut inchoata, nulla ex parte perfecta. Imperfecto autem nec abſoluto ſimile pulchrum eſſe nihil poteſt. Cuius ergo omne animal quaſi particula quadam eſt, ſiue in ſingulis, ſiue in diuerſo genere cernatur, eius ſimilem mundum eſſe dicamus. Omnes igitur qui animo cernuntur, & ratione intelliguntur animantes, cōplexu rationis & intelligentiæ, ſicut homines hoc mundo, & pecudes, & ōnia quæ ſub aſpectum cadunt, comprehenduntur. Quod enim pulcherrimum in rerum natura intelligi poteſt, & quod ex omni parte abſolutiſſimū eſt, quum Deus ſimilē mūdum efficere vellet, animal vnum aſpectabile, in quo omnia animalia continerentur, effecit. Recténe igitur vnum mūdū dixerimus, an ſint plures & innumerabiles, dictu veriꝰ & meliꝰ? vnus profecto, ſi quidē factus eſt ad exemplū. Quod enim omneis animanteis eos qui ratione intelligūtur, complectitur, id non poteſt eſſe cum altero. Rurſus enim alius animans, qui eum contineat, ſit neceſſe eſt, cuius partes ſint animantes ſuperiores: cælúmque hoc, ſimulachrum illius vltimi ſit, non proximi. Quorum ne quid accideret, atque vt hic mundus eſſet animanti abſoluto ſimilimus, hoc ipſo quod ſolus atque vnus eſſet: idcirco ſingularem Deus hunc mundum atque vnigenam procreauit. Corporeum autem

ὁρατὸν ἁπτόν τε δεῖ τὸ γενόμενον εἶναι. χωρισθὲν δέ τι πυρὸς οὐδὲν ἄν ποτε ὁρατὸν γένοιτο, οὐδὲ ἁπτὸν, ἄνευ τινὸς στερεοῦ· στερεὸν δὲ οὐκ ἄνευ γῆς. ὅθεν ἐκ πυρὸς καὶ γῆς τὸ τοῦ παντὸς ἀρχόμενος συνιστάναι σῶμα ὁ θεὸς ἐποίει. δύο δὲ μόνω ξυνίστασθαι τρίτου χωρὶς, οὐ δυνατόν· δεσμὸν γὰρ ἐν μέσῳ δεῖ τινα ἀμφοῖν ξυναγωγὸν γίνεσθαι. δεσμῶν δὴ ὁ κάλλιστος, ὃς ἂν αὑτὸν καὶ τὰ ξυνδούμενα, ὅτι μάλιστα ἓν ποιῇ. τοῦτο δὲ πέφυκεν ἀναλογία κάλλιστα ἀποτελεῖν. ὁπόταν γὰρ ἀριθμῶν τριῶν, εἴτε ὄγκων, εἴτε δυνάμεων ὡντινωνοῦν ᾖ τὸ μέσον, ὅ,τι περ τὸ πρῶτον πρὸς αὐτὸ, τοῦτο αὐτὸ πρὸς τὸ ἔσχατον· καὶ πάλιν αὖθις, ὅ,τι τὸ ἔσχατον πρὸς τὸ μέσον, τοῦτο τὸ μέσον πρὸς τὸ πρῶτον. τότε τὸ μέσον μὲν πρῶτον καὶ ἔσχατον γιγνόμενον, τὸ δ' ἔσχατον καὶ τὸ πρῶτον, αὖ μέσα ἀμφότερα· πάνθ' οὕτως ἐξ ἀνάγκης ταὐτὰ εἶναι ξυμβήσεται. τὰ αὐτὰ δὲ γενόμενα ἀλλήλοις, ἓν πάντα ἔσται. εἰ μὲν οὖν ἐπίπεδον μὲν, βάθος δὲ μηδὲν ἔχον ἔδει γίγνεσθαι τὸ τοῦ παντὸς σῶμα, μία μεσότης ἂν ἐξήρκει τά τε μεθ' αὑτῆς ξυνδεῖν καὶ ἑαυτήν.

& aſpectabile itemque tractabile omne neceſſe eſt eſſe quod natum eſt. Nihil porro ignivacuũ videri poteſt, nec verò tangi, quod careat ſolido. ſolidum autem nihil quod terræ ſit expers. Quamobrem mũdũ efficere moliẽs De' terram primum ignẽmque iungebat. Omnia autem duo ad cohærendum, tertiũ aliquid requirunt, & quaſi nodum vinculũmq; deſiderãt. Sed vinculorum id eſt aptiſſimum atque pulcherrimum, quod ex ſe atque de iis quæ aſtringit, quam maximè vnum efficit. id optime aſſequitur quæ Græce analogia, Latine (audendum eſt enim, quoniam hæc primum à nobis nouantur) comparatio proportióve dici poteſt. Quando enim triũ vel numerorũ, vel figurarũ, vel quorumcũque generum contingit vt quod medium ſit, vti primum proportione, ita id poſtremo comparetur, viciſſimque vt extremũ cum medio, ſic medium cum primo cõferatur: id quod mediũ eſt, tum primum fit, tũ poſtremum, poſtrema vero & prima media fiunt. Ita neceſſitas cogit vt eadem ſint ea quæ deiuncta fuerũt. Eadẽ autem cum facta ſint, efficitur vt omnia ſint vnum. Quòd ſi vniuerſitatis corpus planum & æquabile explicaretur, neque in eo quicquã eſſet requiſitum, vnum interiectum medium, & ſeipſum & ea quibus eſſet interpoſitum, colligaret.

νῦν δὲ (στερεὸν γὰρ αὐτὸ προσῆκεν εἶναι, τὰ δὲ στερεὰ μία μὲν οὐδέποτε, δύο δὲ ἀεὶ μεσότητες συναρμόττουσιν) οὕτω δὴ πυρός τε καὶ γῆς, ὕδωρ ἀέρα τε ὁ θεὸς ἐν μέσῳ θείς, καὶ πρὸς ἄλληλα καθ' ὅσον ἦν δυνατὸν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπεργασάμενος, ὅ,τι πῦρ πρὸς ἀέρα, τοῦτ' ἀέρα πρὸς ὕδωρ· καὶ ὅ,τι ἀὴρ πρὸς ὕδωρ, τοῦτο δ' ὕδωρ πρὸς γῆν· ξυνέδησε καὶ ξυνεστήσατο οὐρανὸν ὁρατὸν καὶ ἁπτόν. καὶ διὰ ταῦτα ἔκ τε δὴ τούτων τοιούτων καὶ τὸν ἀριθμὸν τεττάρων τὸ τοῦ κόσμου σῶμα ἐγεννήθη δι' ἀναλογίας ὁμολογῆσαν· φιλίαν τε ἔσχεν ἐκ τούτων, ὥστ' εἰς ταὐτὸν αὑτῷ ξυνελθόν, ἄλυτον ὑπὸ τῶν ἄλλων, πλὴν ὑπὸ τοῦ ξυνδήσαντος, γενέσθαι. τῶν δὲ δὴ τεττάρων ἓν ὅλον ἕκαστον εἴληφεν ἡ τοῦ κόσμου σύστασις. ἐκ γὰρ πυρὸς παντὸς, ὕδατός τε καὶ ἀέρος καὶ γῆς ξυνέστησεν αὐτὸν ὁ ξυνιστάς, μέρος οὐδὲν οὐδενὸς οὐδὲ δύναμιν ἔξωθεν ὑπολιπών· τάδε διανοηθείς, πρῶτον μὲν ἵνα ὅλον ὅτι μάλιστα ζῷον τέλεον ἐκ τελέων τῶν μερῶν εἴη· πρὸς δὲ τούτοις, ἕν, ἅτε οὐχ ὑπολελειμμένων ἐξ ὧν ἄλλο τοιοῦτον γένοιτο. ἔτι δέ, ἵνα ἀγήρων καὶ ἄνοσον ᾖ, κατανοῶν ὡς ἃ ξυνιστᾶσι τὰ σώματα θερμὰ καὶ ψυχρὰ

Sed quũ ſoliditas mundo quæreretur, ſolida autem omnia, vno medio, nunquam duobus, ſemper copulentur: ita contigit vt inter ignẽ & terram aquam Deus aerémque poneret, eaq; inter ſe compararet ac proportione coniungeret, vt quemadmodum ignis aeri, ſic aer aquæ: quódque aer aquæ, id aqua terræ proportione redderet. Qua ex coniunctione cælũ ita aptũ eſt, vt ſub aſpectum & tactum cadat. Itaque & ob eã cauſam, & ab iis rebus numero quatuor mundi eſt corpus effectum, ea conſtructum proportione quam dixi. Ex quo ipſe ſe concordi quadam amicitia & charitate complectitur, atque ita apte cohæret, vt diſſolui nullo modo queat, niſi ab eodẽ à quo eſt colligatꝰ. Earũ autem quatuor rerum, quas ſupra dixi, ſic in omni mundo omnes partes collocatæ ſunt, vt nulla pars huiuſce generis excederet extra, atque in hoc vniuerſo ineſſẽt genera illa vniuerſa. Id ob eas cauſas: primùm vt mundus animãs poſſit ex perfectis partibus eſſe perfectus. deinde, vt vnus eſſet, nulla parte vnde alter gigneretur, relicta. poſtremò, nequis morbus eum poſſit aut ſenectus affligere. Omnis enim coagmentatio corporis, vel calore vel frigore,

καὶ πάθη ὅσα δυνάμεις ἰσχυρὰς ἔχει, περιϊστάμενα ἔξωθεν καὶ προσπίπτοντα ἀκαίρως, λύει, καὶ νόσους γῆράς τε ἐπάγοντα, φθίνειν ποιεῖ. διὰ δὴ τὴν αἰτίαν καὶ τὸν λογισμὸν τόνδε, ἓν ὅλον ἐξ ἁπάντων τέλεον καὶ ἀγήρων καὶ ἄνοσον αὐτὸν ἐτεκτήνατο. σχῆμα δὲ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ πρέπον καὶ ξυγγενές. τῷ δὲ τὰ πάντ' ἐν αὐτῷ ζῷα περιέχειν μέλλοντι ζῴῳ, πρέπον ἂν εἴη σχῆμα τὸ περιειληφὸς ἐν αὐτῷ πάντα ὁπόσα σχήματα. διὸ καὶ σφαιροειδὲς, ἐκ μέσου πάντη πρὸς τὰς τελευτὰς ἴσον ἀπέχον καὶ κυκλοτερὲς αὐτὸ ἐτορνεύσατο, πάντων τελεώτατον ὁμοιότατόν τε αὐτῷ ἑαυτῷ σχημάτων, νομίσας μυρίῳ κάλλιον ὅμοιον ἀνομοίου. λεῖον δὲ δὴ κύκλῳ πᾶν ἔξωθεν αὐτὸ ἀπηκριβοῦτο, πολλῶν χάριν. ὀμμάτων τε γὰρ ἐπεδεῖτο οὐδέν· ὁρατὸν γὰρ οὐδὲν ὑπελείπετο ἔξωθεν. οὐδ' ἀκοῆς· οὐδὲ γὰρ ἀκουστόν. πνεῦμά τε οὐκ ἦν περιεστὼς δεόμενον ἀναπνοῆς. οὐδ' αὖ τινος ἐπιδεὲς ἦν ὀργάνου σχεῖν, ᾧ τὴν μὲν εἰς ἑαυτὸ τροφὴν δέξοιτο, τὴν δὲ πρότερον ἐξικμασμένην ἀποπέμψοι πάλιν. ἀπήει τε γὰρ οὐδὲν, οὔτε προσήει αὐτῷ ποθὲν οὐδέν· οὐ γὰρ ἦν. αὐτὸ γὰρ ἑαυτῷ τροφὴν τὴν ἑαυτοῦ φθίσιν παρέχον, καὶ πάντα

vel aliqua impulſione vehementi labefactatur & frãgitur, & ad morbos ſenectutẽq; cõpellitur. Hãc igitur habuit rationẽ effector mundi molitórque Deus, vt vnum opus totũ atque perfectũ, ex omnibus totis atque perfectis abſolueret, quod omni morbo ſeniòve careret. Formam autem & maximè ſibi cognatam & decoram dedit: A quo enim animãte omnes reliquos contineri vellet animantes, hũc ea forma figurauit, qua vna omnes reliquæ formæ cõcluduntur. Et globoſus eſt fabricatus (quod σφαιροειδὲς Græci vocant) cuius omnis extremitas paribus à medio radiis attingitur. idque ita tornauit, vt nihil effici poſſit rotũdius, nihil vt aſperitatis haberet, nihil offẽſionis, nihil incluſũ angulis, nihil anfractibus, nihil eminens, nihil lacunoſum, omnéſque partes ſimillimæ omnium, quòad eius præſtabat iudicio diſſimilitudini ſimilitudo. Omni autẽ totam figuram mũdi læuitate circundedit. Nec enim oculis egebat, quia nihil extra quod cerni poſſet, relictũ erat: nec auribus, quia ne quod audiretur quidẽ. neque erant aere circunfuſa extrema mũdi, vt reſpirationẽ requireret. Nec vero deſiderabat aut alimenta corporis, aut detractionẽ cõfecti & cõſumpti cibi. neque enim vlla deceſſio fieri poterat, neque acceſſio: neq; verò erat vnde. Ita ſe ipſe cõſumptione & ſenio ale-

ἐν αὑτῷ καὶ ὑφ' αὑτοῦ πάσχον καὶ δρῶν, ἐκ τέχνης γέγονεν. ἡγήσατο γὰρ αὐτὸ ὁ συνθεὶς, αὔταρκες ὂν, ἄμεινον ἔσεσθαι μᾶλλον ἢ προσδεὲς ἄλλων. χειρῶν δὲ, αἷς οὔτε λαβεῖν, οὔτε αὖ τινα ἀμύνασθαι χρεία τις ἦν, μάτην οὐκ ᾤετο δεῖν αὐτῷ προσάπτειν, οὐδὲ ποδῶν, οὐδὲ ὅλως τῆς περὶ τὴν βάσιν ὑπηρεσίας. κίνησιν γὰρ ἀπένειμεν αὐτῷ τὴν τοῦ σώματος οἰκείαν, τῶν ἑπτὰ τὴν περὶ νοῦν καὶ φρόνησιν μάλιστα οὖσαν. διὸ δὴ κατὰ ταὐτὰ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἐν αὑτῷ περιαγαγὼν αὐτὸ, ἐποίησε κύκλῳ κινεῖσθαι στρεφόμενον. τὰς δὲ ἓξ ἁπάσας κινήσεις ἀφεῖλεν, καὶ ἀπλανὲς ἀπηργάσατο ἐκείνων. ἐπὶ δὲ τὴν περίοδον ταύτην, ἅτ' οὐδὲν ποδῶν δέον, ἀσκελὲς καὶ ἄπουν αὐτὸ ἐγέννησεν. οὗτος δὴ πᾶς ὄντως ἀεὶ λογισμὸς θεοῦ, περὶ τὸν ποτε ἐσόμενον θεὸν λογισθεὶς, λεῖον καὶ ὁμαλὸν, πανταχῇ τε ἐκ μέσου ἴσον καὶ ὅλον καὶ τέλεον ἐκ τελέων σωμάτων, σῶμα ἐποίησε. ψυχὴν δὲ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ θεὶς, διὰ παντός τε ἔτεινε, καὶ ἔτι ἔξω τὸ σῶμα αὐτῇ περιεκάλυψε, καὶ κύκλῳ δὴ κύκλον στρεφόμενον, οὐρανὸν ἕνα μόνον ἔρημον κατέστησε, δι' ἀρετὴν αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον ξυγγίγνεσθαι, καὶ οὐδενὸς ἑτέρου προσδεόμενον, γνώριμον δὲ καὶ φίλον ἱκα-

bat ſui, quia ipſe per ſe & à ſe & pateretur & faceret omnia. Sicenim ratus eſt ille qui iſta iunxit & condidit, ipſum ſe contētum eſſe mundum, neque egere altero. Itaque nec ei manus affixit, quia nec capiendum quicquam erat, neque repellendum: nec pedes, nec alia membra, quibus ingreſſus corpore ſuſtineret. Motū enim dedit cælo eum qui figuræ eius ſit aptiſſimus, qui vnus ex ſeptē motib' mentem atque intelligētiam cohiberet maximè. Itaque vna conuerſione atque eadem ipſe circum ſe torquetur & vertitur. Sex autem reliquos motus ab eo ſeparauit, itaq; eum ab omni erratione liberauit. Ad hanc igitur conuerſionem quæ pedibus & gradu non egeret, ingrediendi membra nō dedit. Deus is qui erat de aliquando Deo futuro cogitans, læuem eum effecit, & vndique æquabilē, & à medio ad ſummum parem & perfectū atque abſolutū, ex abſolutis atque perfectis. Animū autem vt in eius medio collocauit, ita per totum tetendit. deinde eum circūdedit corpore & veſtiuit extrinſecus, cæloque ſoliuago & volubili & in orbem incitato complexus eſt, quòd ſecū ipſum propter virtutē facile eſſe poſſet, nec deſideraret alterum, ſatis ſibi ipſe

νῶς αὐτὸν αὑτῷ. διὰ πάντα δὴ ταῦτα, εὐδαίμονα θεὸν αὐτὸν ἐγεννήσατο. τὴν δὲ δὴ ψυχὴν οὐχ ὡς νῦν ὑστέραν ἐπιχειροῦμεν λέγειν, οὕτως ἐμηχανήσατο καὶ ὁ θεὸς νεωτέραν. οὐ γὰρ ἂν ἄρχεσθαι πρεσβύτερον ὑπὸ νεωτέρου ξυνέρξας εἴασεν. ἀλλά πως ἡμεῖς πολὺ μετέχοντες τοῦ προστυχόντος τε καὶ εἰκῆ, ταύτῃ πῃ καὶ λέγομεν· ὁ δὲ καὶ γενέσει καὶ ἀρετῇ προτέραν καὶ πρεσβυτέραν ψυχὴν σώματος, ὡς δεσπότιν καὶ ἄρξουσαν ἀρξομένου συνεστήσατο, ἐκ τῶνδέ τε καὶ τοιῷδε τρόπῳ· τῆς ἀμερίστου καὶ ἀεὶ κατὰ ταυτὰ ἐχούσης οὐσίας, καὶ τῆς αὖ περὶ τὰ σώματα γιγνομένης μεριστῆς, τρίτον ἐξ ἀμφοῖν ἐν μέσῳ συνεκεράσατο οὐσίας εἶδος, τῆς τε ταυτοῦ φύσεως αὖ πέρι καὶ τῆς τοῦ ἑτέρου, καὶ κατὰ ταυτὰ ξυνέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ τε ἀμεροῦς αὐτῶν, καὶ τοῦ κατὰ τὰ σώματα μεριστοῦ. καὶ τρία λαβὼν αὐτὰ ὄντα, συνεκεράσατο εἰς μίαν πάντα ἰδέαν, τὴν θατέρου φύσιν δύσμικτον οὖσαν εἰς ταυτὸ ξυναρμόττων βίᾳ. μιγνὺς δὲ μετὰ τῆς οὐσίας, καὶ ἐκ τριῶν ποιησάμενος ἕν, πάλιν ὅλον τοῦτο μοίρας ὅσας προσῆκε διένειμεν, ἑκάστην δὲ ἔκ τε ταυτοῦ καὶ θατέρου καὶ τῆς οὐσίας μεμιγμένην. ἤρχετο δὲ διαιρεῖν ὧδε· μίαν ἀφεῖλε τὸ πρῶτον ἀπὸ παντὸς μοῖ-

notus & familiaris. Sic Deꝰ ille æternus hūc ꝑfectè beatum Deū procreauit. ſed animum haud ita vt modo loquuti ſumus, tum denique quū corpus ci effeciſſet, inchoauit. Neque enim eſſet rectū, minori parere maiorem. Sed nos multa inconſiderate ac temere dicimus. Deus autē & ortu & virtute antiquiorem genuit animum, eúmque vt dominum atque imperantē obediēti præfecit corpori: idque molitus tali quodam eſt modo. Ex materia quæ indiuidua eſt, & quæ ſemper vnius modi ſuiq; ſimilis, & ex ea quæ corporibus diuidua gignitur, tertium materiæ genus ex duobus in mediū admiſcuit, quod eſſet eiuſdem naturæ & quod alterius: idque interiecit inter indiuiduū atque id quod eſſet diuiduū in corpore. Et quū tria ſumpſiſſet, vnam in ſpeciem tēperauit: naturámque illā quā alterius diximus, vel cum eadem coniunxit fugientem & eius copulationis alienā, permiſcens cum materia. quū ex tribus effeciſſet vnū, id ipſū in ea quæ decuit mēbra partitus eſt. Iā partes ſingulas ex eodem & ex altero & ex materia temperauit. Fuit autem talis illa partitio: Vnam principio partem detraxit ex to

ραν· μετὰ δὲ ταύτην ἀφῄρει διπλασίαν ταύτης. τὴν δ' αὖ τρίτην, ἡμιολίαν μὲν τῆς δευτέρας, τριπλασίαν δὲ τῆς πρώτης. τετάρτην δὲ, τῆς δευτέρας διπλῆν· πέμπτην δὲ, τριπλῆν τῆς τρίτης· τὴν δ' ἕκτην, τῆς πρώτης ὀκταπλασίαν· ἑβδόμην δὲ, ἑπτακαιεικοσαπλασίαν τῆς πρώτης. μετὰ δὲ ταῦτα, ξυνεπλήρωσε τά τε διπλάσια καὶ τριπλάσια διαστήματα, μοίρας ἔτι ἐκεῖθεν ἀποτέμνων, καὶ τιθεὶς εἰς τὸ μεταξὺ τούτων, ὥστε ἐν ἑκάστῳ διαστήματι δύο εἶναι μεσότητας· τὴν μὲν, ταὐτῷ μέρει τῶν ἄκρων αὐτῶν ὑπερέχουσαν καὶ ὑπερεχομένην, τὴν δ' ἴσῳ μὲν κατ' ἀριθμὸν ὑπερέχουσαν, ἴσῳ δὲ ὑπερεχομένην. ἡμιολίων δὲ διαστάσεων καὶ ἐπιτρίτων καὶ ἐπογδόων γενομένων, ἐκ τούτων τῶν δεσμῶν ἐν ταῖς πρόσθεν διαστάσεσι, τῷ τοῦ ἐπογδόου διαστήματι τὰ ἐπίτριτα πάντα ξυνεπληροῦτο, λείπων αὐτῶν ἑκάστου μόριον. τῆς τοῦ μορίου ταύτης διαστάσεως λειφθείσης, ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμὸν ἐχούσης τοὺς ὅρους, ἓξ καὶ πεντήκοντα καὶ διακοσίων πρὸς τρία καὶ τετταράκοντα καὶ διακόσια. καὶ δὴ τὸ μιχθὲν ἐξ οὗ ταῦτα κατέτεμνεν, οὕτως ἤδη πᾶν ἀπηνηλώκει. ταύτην οὖν τὴν ξύστασιν πᾶσαν, διπλῆν κατὰ μῆκος σχίσας, μέσην πρὸς μέσην ἑκατέραν

to: ſecundam autem, primæ partis duplam. deinde tertiã, quæ eſſet ſecundæ ſeſquialtera, primæ tripla. deinde quartã, quæ ſecũdæ dupla eſſet: quintam inde, quæ tertiæ tripla: tum ſextam, octuplã primæ: poſtremò ſeptimã quæ ſeptẽ & viginti partibus antecederet primæ. Deinde inſtituit dupla & tripla interualla explere, partes rurſus ex toto deſecans: quas interuallis ita locabat, vt in ſingulis eſſẽt bina media. (Vix enim audeo dicere medietates, quas Græci μεσότητας appellant, ſed quaſi ita dixerim, ita intelligatur. erit enim planius.) earum alteram eadẽ parte præſtantẽ extremis eadẽmq; ſupatã alterã, pari numero præſtãtẽ extremis paríq; numero ſuperatã. Seſqalteris autẽ interuallis & ſeſquitertiis, & ſeſquioctauis ſumptis ex his colligationib⁹, in primis interuallis ſeſquioctauo interuallo ſeſquitertia omnia explebat, quũ particulam ſingulorum relinqueret. Eius autem particulæ interuallo relicto, habebat numerus ad numerũ eandem proportionem comparationẽmque in extremis, quam habẽt CCLVI cum CCXLIII. atque ita permixtũ illud ex quo hæc ſecuerat, iam omne cõſumpſerat. Hãc igitur omnem coniunctionem, duplicem in longitudinem diffidit, mediæque accommo-

ἀλλήλαις, οἷον χῖ προσβαλὼν, κατέκαμψεν εἰς κύκλον, ξυνάψας αὑταῖς τε καὶ ἀλλήλαις ἐν τῷ καταντικρὺ τῆς προσβολῆς· καὶ τῇ κατὰ ταὐτὰ καὶ ἐν ταὐτῷ περιαγομένῃ κινήσει πέριξ αὐτὰς ἔλαβε· καὶ τὸν μὲν ἔξω, τὸν δ' ἐντὸς ἐποιεῖτο τῶν κύκλων. τὴν μὲν οὖν ἔξω φορὰν ἐπεφήμισεν εἶναι τῆς ταὐτοῦ φύσεως, τὴν δ' ἐντὸς, τῆς θατέρου. τὴν μὲν δὴ ταὐτοῦ, κατὰ πλευρὰν ἐπὶ δεξιὰ περιήγαγε· τὴν δὲ θατέρου, κατὰ διάμετρον, ἐπ' ἀριστερά. κράτος δ' ἔδωκε τῇ ταὐτοῦ καὶ ὁμοίου περιφορᾷ. μίαν γὰρ αὐτὴν ἄσχιστον εἴασε, τὴν δ' ἐντὸς, σχίσας ἑξαχῇ, ἑπτὰ κύκλους ἀνίσους κατὰ τὴν τοῦ διπλασίου καὶ τριπλασίου διάστασιν ἑκάστην, οὐσῶν ἑκατέρων τριῶν, κατὰ τἀναντία μὲν ἀλλήλοις προσέταξεν ἰέναι τοὺς κύκλους, τάχει δὲ τρεῖς μὲν ὁμοίως, τοὺς δὲ τέτταρας ἀλλήλοις καὶ τοῖς τρισὶν ἀνομοίως, ἐν λόγῳ δὲ φερομένους. ἐπεὶ δὲ κατὰ νοῦν τῷ ξυνιστάντι πᾶσα ἡ τῆς ψυχῆς ξύστασις ἐγεγένητο, μετὰ τοῦτο πᾶν τὸ σωματοειδὲς ἐντὸς αὐτῆς ἐτεκταίνετο, καὶ μέσον μέσῃ ξυναγαγὼν προσήρμοττεν. ἡ δ' ἐκ μέσου πρὸς τὸν ἔσχατον οὐρανὸν πάντῃ διαπλακεῖσα, κύκλῳ τε αὐτὸν ἔξωθεν περικαλύψασα, αὐτή τε ἐν αὑτῇ στρεφομένη, θείαν ἀρχὴν ἤρξατο ἀπαύστου καὶ ἔμφρονος βίου πρὸς

dans mediam, quaſi decuſſauit:deinde in orbem torſit,vt & ipſæ ſecum & inter ſe ex commiſſur a quæ è regione eſſet, iū gerētur,eóq; motu cui' orbis ſēper in eodē erat, eodēque modo ciebatur,vndique eſt eas circūplexus. Atque ita quum alterū eſſet exteriorem amplexus orbem,illū eiuſdem naturæ,hūc alterius nominauit:eámque quæ erat eiuſdem, detorſit à latere in dextram partem,hanc autem citimam à media linea direxit ad læuā. Sed principatum dedit ſuperiori,quam ſolam indiuiduam reliquit. interiorem autem quum in ſex partes diuiſiſſet, ſeptem orbeis diſpares duplo & triplo interuallo moueri iuſſit contrariis inter ſe curſibus.eorum autē triū fecit pares celeritates, ſed quatuor & inter ſe diſpares & diſſimiles triū reliquorum. Animū igitur quū ille procreator mūdi Deus ex ſua mente & diuinitate genuiſſet, tū denique omne quod erat cōcretum atque corporeum ſubſternebat animo, interiúſque faciebat, atque ita medio medium accōmodans copulabat. Sic animus à medio profectus,extremitatem cæli à ſuprema regione rotūdo ambitu circuniecit, ſeſéque ipſe verſans, diuinæ, ſēpiternæ ſapiētiſq; vitæ

τὸν ξύμπαντα χρόνον. καὶ τὸ μὲν δὴ σῶμα ὁρατὸν οὐρανοῦ γέγονεν, αὐτὴ δέ, ἀόρατος μέν, λογισμοῦ δὲ μετέχουσα καὶ ἁρμονίας ψυχὴ τῶν νοητῶν, ἀείτε ὄντων, ὑπὸ τοῦ ἀρίστου ἀρίστη γενομένη τῶν γεννηθέντων. ἅτε οὖν ἐκ ταὐτοῦ καὶ τῆς θατέρου φύσεως, ἔκ τε οὐσίας τριῶν τούτων συγκραθεῖσα μοιρῶν, καὶ ἀνάλογον μερισθεῖσα καὶ ξυνδεθεῖσα, αὐτή τε ἀνακυκλουμένη πρὸς αὐτήν, ὅταν οὐσίαν σκεδαστὴν ἔχοντός τινος ἐφάπτηται, καὶ ὅταν ἀμέριστον, λέγει κινουμένη διὰ πάσης ἑαυτῆς, ὅτῳ τ' ἄν τι ταὐτὸν ᾖ, καὶ ὅτου ἂν ἕτερον, πρὸς ὅ,τι τε μάλιστα καὶ ὅπῃ καὶ ὅπως καὶ ὁπότε συμβαίνει κατὰ τὰ γιγνόμενά τε πρὸς ἕκαστον ἕκαστα εἶναι καὶ πάσχειν, καὶ πρὸς τὰ κατὰ ταὐτὰ ἔχοντα ἀεί. λόγος δὲ ὁ κατὰ ταὐτὸν ἀληθὴς γιγνόμενος, περί τε θάτερον ὤν, καὶ περὶ τὸ ταὐτὸν ἐν τῷ κινουμένῳ ὑφ' αὑτοῦ φερόμενος ἄνευ φθόγγου καὶ ἠχῆς, ὅταν μὲν περὶ τὸ αἰσθητὸν γίγνηται, καὶ ὁ τοῦ θατέρου κύκλος ὀρθὸς ἰών, εἰς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν διαγγείλῃ, δόξαι καὶ πίστεις γίγνονται βέβαιοι καὶ ἀληθεῖς. ὅταν δὲ αὖ περὶ τὸ λογιστικὸν ᾖ, καὶ ὁ ταὐτοῦ κύκλος εὔτροχος ὢν αὐτὰ μηνύσῃ, νοῦς ἐπιστήμη τε ἐξ ἀνάγκης ἀποτελεῖται.

induxit exordiū. Et corpus quidem cæli ſpectabile effectum eſt, animus autem oculorū effugit obtutum. Eſt autem vnus ex omnibus rationis contentioníſque (ἁρμονία Græcè) ſempiternarū rerum & ſub intelligentiā cadentium cōpos & particeps. quo nihil ab optimo & præſtantiſſimo genitore melius procreatū. quippe qui ex eadem vinctus alteráque natura, adiuncta materia, temperatione trium partium & proportione cōpacta, ſe ipſe conuerſans, quū materiam mutabilem arripuiſſet, & quū rurſus indiuiduā atque ſimplicē, per quā omnis mouetur, diſcernit quid ſit eiuſdem generis, & quid alterius, & cætera diiudicat, quid cuique rei ſit maximè aptum, quid quoque loco aut modo aut tēpore contingat, quæque diſtinctio ſit inter ea quæ gignūtur & ea quæ ſunt ſemper eadem. Ratio autē vera quæ verſatur in iis quæ ſunt ſemper eadē & in iis quæ mutātur, quum in eodem & in altero mouetur ipſa per ſeſe ſine voce & ſine vllo ſono, quū eandē partem attingit qua ſenſus cieri poteſt, & orbis illi* generis alterius immutatus & rectus, ōnia animo mentíque denuntiat: tum opiniones aſſenſionéſque firmæ veræque gignuntur. Quum autem in illis rebus vertitur, quæ manentes ſemper eædem non ſenſu, ſed intelligentia continentur, * *

Τούτῳ δὲ ἐν ᾧ τῶν ὄντων ἐγγίγνεσθον, ἄν ποτέ τις αὐτὸ ἄλλο πλὴν ψυχὴν εἴπῃ, πᾶν μᾶλλον ἢ τἀληθὲς ἐρεῖ. ὡς δὲ κινηθέν τε αὐτὸ καὶ ζῶν ἐνενόησε τῶν ἀιδίων θεῶν γεγονὸς ἄγαλμα ὁ γεννήσας πατὴρ ἠγάσθη τε, καὶ εὐφρανθεὶς, ἔτι δὴ μᾶλλον ὅμοιον πρὸς τὸ παράδειγμα ἐπενόησεν ἀπεργάσασθαι. καθάπερ οὖν αὐτὸ τυγχάνει ζῶον ἀΐδιον, καὶ τόδε τὸ πᾶν οὕτως εἰς δύναμιν ἐπεχείρησε τοιοῦτον ἀποτελεῖν. ἡ μὲν οὖν ζώου φύσις ἐτύγχανεν οὖσα αἰώνιος, καὶ τοῦτο μὲν δὴ τῷ γεννητῷ παντελῶς προσάπτειν, οὐκ ἦν δυνατόν. εἰκόνα δ' ἐπινοεῖ κινητήν τινα αἰῶνος ποιῆσαι, καὶ διακοσμῶν ἅμα οὐρανὸν, ποιεῖ μένοντος αἰῶνος ἐν ἑνὶ, κατ' ἀριθμὸν ἰοῦσαν αἰώνιον εἰκόνα, τοῦτον ὃν δὴ χρόνον ὠνομάκαμεν. ἡμέρας γὰρ καὶ νύκτας καὶ μῆνας καὶ ἐνιαυτοὺς, οὐκ ὄντας πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι, καὶ τότε ἅμα ἐκείνῳ συνισταμένῳ, τὴν γένεσιν αὐτῶν μηχανᾶται. ταῦτα δὲ πάντα μέρος χρόνου, καὶ τό, τ' ἦν, τό, τ' ἔσται, χρόνου γεγονότος εἴδη, φέροντες λανθάνομεν ἐπὶ τὴν ἀΐδιον οὐσίαν οὐκ ὀρθῶς. λέγομεν γὰρ δὴ ὡς ἦν, ἔστι τε καὶ ἔσται· τῇ δὲ τὸ ἔστι μόνον, κατὰ τὸν ἀληθῆ λόγον, προσήκει. τὸ δὲ ἦν, τό, τ' ἔσται, περὶ τὴν ἐν χρόνῳ γένεσιν ἰοῦσαν πρέπει λέγεσθαι. κινήσεις γάρ ἐστον. τὸ δὲ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχον ἀκινήτως, οὔτε πρεσβύτερον, οὔτε νεώτερον προσήκει γίγνεσθαί ποτε, οὐδὲ γεγονέναι νῦν, οὐδ' εἰσαῦθις ἔσεσθαι. τὸ παράπαν τε οὐδὲν ὅσα γένεσις τοῖς ἐν αἰσθήσει φερομένοις προσῆψεν· ἀλλὰ χρόνου ταῦτα αἰῶνά τε μιμουμένου, καὶ κατ' ἀριθμὸν κυκλουμένου γέγονεν εἴδη. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὰ τοιάδε, τό, τε γεγονὸς εἶναι γεγονὸς, καὶ τὸ γιγνόμενον εἶναι γιγνόμενον, ἔτι δὲ τὸ γενησόμενον εἶναι γενησόμενον, καὶ τὸ μὴ ὂν, μὴ ὂν εἶναι· ὧν οὐδὲν ἀκριβὲς λέγομεν. περὶ μὲν οὖν τούτων τάχ' ἂν οὐκ εἴη καιρὸς πρέπων ἐν τῷ παρόντι διακριβολογεῖσθαι. χρόνος δ' οὖν μετ' οὐρανοῦ γέγονεν, ἵνα ἅμα γεννηθέντες, ἅμα καὶ λυθῶσιν, ἄν ποτε λύσις τις αὐτῶν γίγνηται, καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς αἰωνίου φύσεως, ἵν' ὡς ὁμοιότατος αὐτῷ κατὰ δύναμιν ᾖ. τὸ μὲν γὰρ δὴ παράδειγμα, πάντα αἰῶνά ἐστιν ὄν. ὁ δ' αὖ διὰ τέλους τὸν ἅπαντα χρόνον γεγονώς τε

καὶ ὢν καὶ ἐσόμενος ἐστι μόνος. Ἐξ οὖν λόγου καὶ διανοίας θεοῦ τοιαύτης πρὸς χρόνου γένεσιν, ἵνα γεννηθῇ χρόνος, Ηλιος καὶ Σελήνη, καὶ πέντε ἄλλα ἄστρα, ἐπίκλην ἔχοντα πλανῆτες, εἰς διορισμὸν καὶ φυλακὴν ἀριθμῶν χρόνου γέγονε. σώματα δὲ αὐτῶν ἑκάστων ποιήσας ὁ θεὸς, ἔθηκεν εἰς τὰς περιφορὰς, ἃς ἡ θατέρου περίοδος ᾔει ἑπτὰ οὔσας, ὄντα ἑπτά·

Σελήνην μὲν εἰς τὸν περὶ γῆν πρῶτον, Ηλιον δὲ εἰς τὸν δεύτερον ὑπὲρ γῆς· Ἑωσφόρον δὲ καὶ τὸν ἱερὸν Ἑρμοῦ λεγόμενον, εἰς τοὺς τάχει μὲν ἰσόδρομον Ἡλίῳ κύκλον ἰόντας, τὴν δὲ ἐναντίαν εἰληχότας αὐτῷ δύναμιν. ὅθεν καταλαμβάνουσί τε καὶ καταλαμβάνονται κατὰ ταὐτὰ ὑπ' ἀλλήλων Ηλιός τε καὶ ὁ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ ὁ Ἑωσφόρος. τὰ δ' ἄλλα, οἷ δὴ καὶ δι' ἃς αἰτίας ἱδρύσατο εἴ τις ἐπεξίοι πάσας, ὁ λόγος πάρεργος ὤν, πλέον ἂν ἔργον ὧν ἕνεκα λέγεται, παράσχοι. ταῦτα μὲν οὖν ἴσως τάχ' ἂν κατὰ σχολὴν ὕστερον τῆς ἀξίας τύχοι διηγήσεως. ἐπιδὴ δὲ οὖν εἰς τὴν ἑαυτῷ πρέπουσαν ἕκαστον ἀφίκετο φορὰν, τῶν ὅσα ἔδει ξυναπεργάζεσθαι χρόνον, δεσμοῖς τε ἐμψύχοις σώματα δεθέντα, ζῶα ἐγεννήθη, τό, τε προσταχθὲν ἔμαθε κατὰ δὴ τὴν θατέρου φορὰν πλαγίαν οὖσαν, διὰ τῆς ταὐτοῦ φύσεως ἰοῦσάν τε καὶ κρατουμένην, τὸ μὲν μείζονα αὐτῶν, τὸ δ' ἐλάττω κύκλον ἰόν· θᾶττον μὲν, τὰ τὸν ἐλάττω· τὰ δὲ τὸν μείζονα, βραδύτερον

Vt terram Lunæ curſus proximè ambiret, eíque ſupra terram proxima Solis circunuectio eſſet. Lucifer deinde & ſacra Mercurii ſtella, curſū habent Solis celeritati parē, ſed vim quandam contrariā, eáq; cōcurſatione, quā inter ſe habēt Lucifer, Mercurius, Sol, alii alios vincunt, viciſſimq; vincūtur. Reliquorum ſyderū quæ cauſa collocandi fuerit, quæque eorum ſit collocatio, in ſermonem aliū differendum eſt: ne in eo quod attingendum fuit, quàm in eo cuiꝰ cauſa id attigimus, maior ponatur oratio. Quando igitur vnumquodque eorum ſyderum curſum decorum eſt adeptum, è quibus erat motus tēporis conſignādus, colligatiſque corporibus vinculis animalibus, tū animātia orta ſūt, eáque imperio parêre didicerunt, tunc ex alterius naturæ motione trāſuerſa in eiuſdem naturæ motum incurrentia, in eóque hærētia atque impedita: quū alia maiorem luſtrarent orbem, alia minorē, tardiúſq; maiorē, celeriúſque minorē, motu verò v-

περιιόντα· τῇ δὲ ταὐτοῦ φορᾷ τὰ τά-
χιστα περιιόντα, ὑπὸ τῶν βραδύτε-
ρον ἰόντων ἐφαίνετο, καταλαμβάνον-
τα, καταλαμβάνεσθαι. πάντας γὰρ
τοὺς κύκλους αὐτῶν στρέφουσα ἑλίκη,
διὰ τὸ διχῇ κατὰ τὰ ἐναντία ἅμα
προϊέναι, τὸ βραδύτατα ἀπιὸν ἀφ'
αὐτῆς οὔσης ταχίστης, ἐγγύτατα ἀπέ-
φαινεν. ἵνα δὲ εἴη μέτρον ἐναργές τι
πρὸς ἄλληλα βραδυτῆτι καὶ τάχει, καὶ
τὰ περὶ τὰς ὀκτὼ φορὰς πορεύοιτο,
φῶς ὁ θεὸς ἀνῆψεν ἐν τῇ πρὸς γῆν
δευτέρᾳ τῶν περιόδων, ὃ δὴ νῦν κεκλή-
καμεν Ἥλιον· ἵνα ὅτι μάλιστα εἰς ἅ-
παντα φαίνοι τὸν οὐρανόν, μετάσχοι τε
ἀριθμοῦ τὰ ζῷα, ὅσοις ἦν προσῆ-
κον, μαθόντα παρὰ τῆς ταὐτοῦ καὶ ὁ-
μοίου περιφορᾶς. νὺξ μὲν οὖν ἡμέρα
τε γέγονεν οὕτω καὶ διὰ ταῦτα, ἡ τῆς μιᾶς
καὶ φρονιμωτάτης κυκλήσεως περίο-
δος. μεὶς δέ, ἐπειδὰν Σελήνη περιελ-
θοῦσα τὸν ἑαυτῆς κύκλον Ἥλιον ἐπι-
καταλάβοι· ἐνιαυτὸς δέ, ὁπόταν Ἥλιος
τὸν ἑαυτοῦ περιέλθοι κύκλον. τῶν δ'
ἄλλων τὰς περιόδους οὐκ ἐννενοηκότες
ἄνθρωποι, πλὴν ὀλίγοι τῶν πολλῶν, οὔτε
ὀνομάζουσιν, οὔτε πρὸς ἄλληλα συμ-
μετροῦνται, σκοποῦντες ἀριθμοῖς.
ὥστε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐκ ἴσασι χρόνον
ὄντα τὰς τούτων πλάνας, πλήθει μὲν

ni' eiuſdéq; naturæ, quæ
velociſſimè mouebātur,
ea celeritate vinci à tar-
dioribus, & quū ſupera-
rent, ſuperari videbātur.
Omneis enim orbeis eo-
rū quaſi Helicis inflexio-
ne vertebat, quia bifariā
cōtrariè ſimul proceden-
tia, efficiebāt vt quod eſ-
ſet tardiſſimum, id proxi-
mū fieret celerrimo. At-
que vt eſſet mēſura quæ-
dā euidens quæ in iſtis o-
cto curſibus celeritates
tarditatéſque declararet,
Deus ipſe ſolē quaſi lumē
accendit ad ſecundū ſu-
pra terrā ambitū, vt quā-
maximè cælum omnibus
colluceret, animātéſque
quibus ius erat doceri, ab
eiuſdem motu & ab eo
quod ſimile eſſet, nume-
rorum naturā vímque co
gnoſcerēt. Nox igitur &
dies ad hunc modū & ob
has generata cauſas, vnū
circuitū orbis effecit ſa-
pientiſſimum atque opti
mum. Mēſis autē, quādo
Luna luſtrato ſuo curſu
Solē cōſequuta eſt. Ann'
vbi ſol ſuū totum confe-
cit & peragrauit orbem.
Cæterorum autem ſyde-
rum ambitus ignorantes
homines, præter admodū
paucos, neque nomen ap
pellāt, neque inter ſe nu-
mero cōmetiūtur. Itaque
neſciunt hos ſyderū er-
rores idipſum eſſe quod
ritè dicitur tempus, mul-
titudine infinita, varietate admirabili præditos. Attamen illud per-
ſpici & intelligi

ἀμηχάνῳ χρωμένας, πεποικιλμένας δὲ θαυμαστῶς. ἔστι δ' ὅμως οὐδὲν ἧττον κατανοῆσαι δυνατὸν ὡς ὅ γε τέλεος ἀριθμὸς χρόνου, τὸν τέλεον ἐνιαυτὸν πληροῖ τότε, ὅταν ἁπασῶν τῶν ὀκτὼ περιόδων, τὰ πρὸς ἄλληλα ξυμπερανθέντα τάχη, σχῇ κεφαλὴν τῷ τοῦ αὐτοῦ καὶ ὁμοίως ἰόντος ἀναμετρηθέντα κύκλῳ. κατὰ ταῦτα δὴ τούτων ἕνεκα, ἐγεννήθη τῶν ἄστρων ὅσα δι' οὐρανοῦ πορευόμενα ἔσχε τροπάς, ἵνα τόδ' ὡς ὁμοιότατον ᾖ τῷ τελεωτάτῳ καὶ νοητῷ ζώῳ πρὸς τὴν τῆς διαιωνίας μίμησιν φύσεως. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἤδη μέχρι χρόνου γενέσεως ἀπείργαστο, εἰς ὁμοιότητα ὧπερ ἀπεικάζετο· τῷ δὲ μήπω τὰ πάντα ζῶα ἐντὸς αὐτοῦ γεγενημένα περιειληφέναι, ταύτῃ ἔτι εἶχεν ἀνομοίως. τοῦτο δὴ τὸ καταλοιπὸν ἀπειργάζετο αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ παραδείγματος ἀποτυπούμενος φύσιν. ᾗπερ οὖν νοῦς ἐνούσας ἰδέας τῷ ὃ ἔστι ζῶον, οἷαί τε ἔνεισι καὶ ὅσαι καθορᾷ, τοιαύτας καὶ τοσαύτας διενοήθη δεῖν καὶ τόδε σχεῖν. εἰσὶ δὲ τέτταρες. μία μὲν, οὐράνιον θεῶν γένος. ἄλλη δὲ, πτηνὸν καὶ ἀεροπόρον. τρίτη δὲ, ἔνυδρον εἶδος. πεζὸν δὲ καὶ χερσαῖον, τέταρτον. τοῦ μὲν οὖν θείου τὴν πλείστην ἰδέαν ἐκ πυρὸς ἀπειργάζετο, ὅπως ὅτι λαμπρότατον ἰδεῖν τε κάλλιστον εἴη. τῷ δὲ παντὶ

poteſt, abſoluto perfectóque numero tẽporis, abſolutũ perfectúmque annum tunc compleri denique, quũ ſe octo ambitus cõfectis ſuis curſibus ad idem caput retulerũt, quúmque eos permenſus eſt idem & ſemper ſui ſimilis orbis.

Has igitur ob cauſas nata aſtra ſunt, quæ per cælum penetrantia, ſolſtitiali ſe & brumali reuocatione conuerterent, vt hoc omne animal quod videmus, eſſet illi animali quod ſentimus, ad æternitatis imitationẽ ſimillimum. Et cætera quidem vſque ad temporis ortum impreſſa ab illis quæ imitabatur effinxerat: ſed quia nõdũ omne animal in mundo intus incluſerat, ex ea parte deficiebat ad propoſitũ exẽplar imaginis ſimilitudo. Quot igitur & quales animaliũ formas mens in ſpeciem rerũ intuens poterat cernere, totidem & tales in hoc mundo ſecum cogitauit effingere. Erãt autẽ animantium genera quatuor: quorũ vnũ, diuinum atque cæleſte, alterũ pennigerũ & aereũ: tertiũ terreſtre, quartum diuinæ animationis maximè ſpeciem faciebat ex igne, ita vt ſplendidiſſimus eſſet, & aſpectu pulcherrimus. Quũmque ſimilem vniuerſitatis na-

προσῆκαζεν, εὔκυκλον ἐποίει, τίθησί τε εἰς τὴν τοῦ κρατίστου φρόνησιν, ἐκείνῳ ξυνεπόμενον, νείμας περὶ πάντα κύκλῳ τὸν οὐρανὸν, κόσμον ἀληθινὸν αὐτῷ πεποικιλμένον εἶναι καθ' ὅλον. κινήσεις δὲ δύο προσῆψεν ἑκάστῳ, τὴν μὲν ἐν ταὐτῷ κατὰ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τὰ αὐτὰ ἑαυτῷ διανοουμένῳ· τὴν δὲ εἰς τὸ πρόσθεν ὑπὸ τῆς ταὐτοῦ καὶ ὁμοίου περιφορᾶς κρατουμένῳ. τὰς δὲ πέντε κινήσεις, ἀκίνητον καὶ ἑστὸς, ἵν' ὅτι μάλιστα αὐτῶν ἕκαστον γένοιτο ὡς ἄριστον. ἐξ ἧς δὴ τῆς αἰτίας γέγονεν ὅσα ἀπλανῆ τῶν ἄστρων ζῶα, θεῖα ὄντα, καὶ διὰ ταῦτα ἐν ταὐτῷ στρεφόμενα ἀεὶ μένει. τὰ δὲ τρεπόμενα, καὶ πλάνην τοιαύτην ἴσχοντα, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, κατ' ἐκεῖνα γέγονε. γῆν δὲ, τροφὸν μὲν ἡμετέραν, εἱλουμένην δὲ περὶ τὸν διὰ παντὸς πόλον τεταμένον, φύλακα καὶ δημιουργὸν νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐμηχανήσατο, πρώτην καὶ πρεσβυτάτην σωμάτων ὅσα ἐντὸς οὐρανοῦ γέγονε. χορείας δὲ τούτων αὐτῶν καὶ παραβολὰς ἀλλήλων, καὶ περὶ τὰς τῶν κύκλων πρὸς ἑαυτοὺς ἐπανακυκλήσεις καὶ προχωρήσεις, ἔν τε ταῖς συνάψεσιν, ὁποῖοι τῶν θεῶν κατ' ἀλλήλους γιγνόμενοι, καὶ ὅσοι κατ' ἀντικρὺ, μεθ' οὕστινάς τε ἐπίπροσθεν ἀλλήλοις, ἡμῖν τε κατὰ χρόνους οὕστινας ἕκαστοι κα-

turæ efficere vellet, ad volubilitatẽ rotundauit, comitéque eũ ſapientia quã optimæ mentis effecit, circũmque cælũ æqualiter diſtribuſt, vt hunc varietate diſtinctum, benè Græci κόσμον, nos lucentẽ mũdum nominaremus. Dedit autem diuinis duo genera motus: vnum, quod ſemper eſſet in eodem æquè, & idem in omnibus, atque vno modo celeraret: alterum, quod in anticam partem à conuerſione eiuſdem & ſimilis pelleretur. Quinque autẽ reliquis motibus orbẽ eũ eſſe voluit immobilẽ, & ſtantem. ex quo genere ea ſunt ſydera, quæ infixa cælo, nõ mouẽtur loco, quæ ſunt animantia, eáque diuina, ob eámque cauſam ſuis ſedibus inhærent, & perpetuo manẽt. Quæ autem vaga & mutabili ratione labũtur, ita generata ſunt vt ſuprà diximus. Jam verò terrã altricẽ noſtram, quæ traiecto axe ſuſtinetur, diei noctíſque effectricem, eandémque cuſtodem, antiquiſſimã deorũ voluit eſſe eorũ qui intra cælum gignerẽtur. Fuſiones autẽ Deorũ, & inter ipſos Deos concurſiones, quæque in orbibus eorũ conuerſiones anteceſſionéſq; eueniãt, quũq; inter ſe pene contingant eos qui prope copulentur contraria regione, & pone quos aut ante labantur, quibúſq; tẽporibus à

πακαλυπτόμενοι), καὶ πάλιν ἀναφαινόμενοι, φόβους καὶ σημεῖα τῶν μετὰ ταῦτα γενησομένων τοῖς δυναμένοις λογίζεσθαι πέμπουσι, τὸ λέγειν ἄνευ δι' ὄψεως τούτων αὖ τῶν μιμημάτων, μάταιος ἂν εἴη πόνος. ἀλλὰ ταῦτά τε ἱκανῶς ἡμῖν ταύτῃ καὶ τὰ περὶ θεῶν ὁρατῶν καὶ γεννητῶν εἰρημένα φύσεως, ἐχέτω τέλος. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν καὶ γνῶναι τὴν γένεσιν, μεῖζον ἢ καθ' ἡμᾶς. πειστέον δὲ τοῖς εἰρηκόσιν ἔμπροσθεν, ἐκγόνοις μὲν θεῶν οὖσιν ὡς ἔφασαν, σαφῶς δέ που τοὺς αὐτῶν προγόνους εἰδόσιν. ἀδύνατον οὖν, θεῶν παισὶν ἀπιστεῖν, καίπερ ἄνευ τε εἰκότων καὶ ἀναγκαίων ἀποδείξεων λέγουσιν, ἀλλ' ὡς οἰκεῖα φασκόντων ἀπαγγέλλειν, ἑπομένοις τῷ νόμῳ πιστευτέον. οὕτως οὖν κατ' ἐκείνους ἡμῖν ἡ γένεσις καὶ περὶ τούτων τῶν θεῶν, ἐχέτω καὶ λεγέσθω. Γῆς τε καὶ Οὐρανοῦ παῖδες Ὠκεανός τε καὶ Τηθὺς ἐγενέσθην. ἐκ τούτων δὲ Φόρκυς τε καὶ Κρόνος καὶ Ῥέα, καὶ ὅσοι μετὰ τούτων· ἐκ δὲ Κρόνου καὶ Ῥέας Ζεύς, Ἥρα τε, καὶ πάντες ὅσους ἴσμεν πάντας ἀδελφοὺς λεγομένους αὐτῶν. ἔτι τε τοὺς τούτων ἄλλους ἐκγόνους. ἐπεὶ οὖν πάντες ὅσοι τε περιπολοῦσι φανερῶς καὶ ὅσοι

noſtro aſpectu oblitescat, rurſuſque emerſi errorem incutiant rationis expertibus, ſi verbis explicare conemur, nullo poſito ſub oculos ſimulachro earum rerum: fruſtra ſuſcipiatur labor. Sed hæc ſatis ſunt dicta nobis: quæque de deorũ qui cernuntur, quique orti ſunt, natura præfati ſumus, habeāt hunc terminum. reliquorum autem quos Græci *δαίμονας* appellant, noſtri, vt opinor, Lareis (ſi modo hoc rectè cõuerſũ videri poteſt) & noſſe & nuntiare eorum ortũ, maius eſt quàm vt ptofiteri ſcribere nos audeamus. Credendum nimirum eſt veterib' & priſcis, vt aiũt, viris, q ſe progeniẽ deorũ eſſe dicebant. itaque eorũ vocabula nobis prodiderunt: noſſe autem generatores ſuos optime poterant. Ac difficillimũ factu eſt, á diis ortis fidem non habere, quanquam nec argumẽtis, nec rationibus certis, eorum oratio confirmatur. ſed quia de ſuis reb' notis vidẽtur loqui, veteri legi morique parẽdum eſt. Sic igitur vt ab iis eſt traditũ, horũ deorum ortus habeatur, atque dicatur, vt Oceanum Salaciámq; Cæli Satu terræque conceptu generatos editóſque memoremus. Ex iis Phorcyn, Saturnũ & Opem, deinceps Iouem atque Iunonem, reliquos quos fratres inter ſe agnatóſque vſurpare atque appellare ſolemus, & eorum, vt vtamur veteri verbo, proſapiam. Quando igitur omnes & qui mouentur palámque ſe oſtendunt, & qui eatenus nõbis de-

φαίνονται καθ' ὅσον ἂν ἐθέλωσι θεοί,
γένεσιν ἔσχον, λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ τόδε
τὸ πᾶν γεννήσας, τάδε· Θεοὶ θεῶν, ὧν
ἐγὼ δημιουργός, πατήρ τε ἔργων, ἃ δι'
ἐμοῦ γενόμενα, ἄλυτα, ἐμοῦ γε θέλοντος.
τὸ μὲν οὖν δὴ δεθὲν πᾶν, λυτόν. τό γε μὴν
καλῶς ἁρμοσθὲν καὶ ἔχον εὖ, λύειν ἐ-
θέλειν, κακοῦ. δι' ἃ καὶ ἐπείπερ γεγένησθε,
ἀθάνατοι μὲν οὐκ ἐστέ, οὐδ' ἄλυτοι
τὸ πάμπαν· οὔτι μὲν δὴ λυθήσεσθέ γε,
οὐδὲ τεύξεσθε θανάτου μοίρας, τῆς
ἐμῆς βουλήσεως, μείζονος ἔτι δεσμοῦ
καὶ κυριωτέρου, λαχόντες, ἐκείνων, οἷς
ὅτ' ἐγίνεσθε συνεδεῖσθε. νῦν οὖν ὃ λέ-
γω πρὸς ὑμᾶς ἐνδεικνύμενος, μάθε-
τε. θνητὰ ἔτι γένη λοιπὰ τρία γεννη-
τά. τούτων οὖν μὴ γενομένων, οὐρα-
νὸς ἀτελὴς ἔσται. τὰ γὰρ ἅπαντα ἐν αὐ-
τῷ γένη ζῴων οὐχ ἕξει. δεῖ δέ, εἰ μέλλει
τέλειος ἱκανῶς εἶναι, δι' ἐμοῦ δὲ ταῦ-
τα γενόμενα καὶ βίου μετασχόντα, θεοῖς
ἰσάζοιτ' ἄν. ἵν' οὖν θνητά τε ᾖ, τό, τε
πᾶν ὄντως ἅπαν ᾖ, τρέπεσθε κατὰ φύσιν
ὑμεῖς ἐπὶ τὴν τῶν ζῴων δημιουργίαν,
μιμούμενοι τὴν ἐμὴν δύναμιν περὶ
τὴν ὑμετέραν γένεσιν. καὶ καθ' ὅσον μὲν
αὐτῶν ἀθανάτοις ὁμώνυμον εἶναι προσή-
κει, θεῖον λεγόμενον, ἡγεμονοῦν τ' ἐν
αὐτοῖς, τῶν ἀεὶ δίκῃ καὶ ὑμῖν ἐθελόντων
ἕπεσθαι, σπείρας καὶ ὑπαρξάμενος ἐγὼ

clarantur quoad ipſi vo-
lũt, creati ſunt, tũ ad eos
is Deus q omnia genuit,
fatur hæc, Vos qui deorũ
ſatu orti eſtis, attendite.
Quorũ operũ ego parens
effectórq; ſũ, quæ per me
facta, hæc ſũt indiſſoluta
nutu meo, quãquã omne
colligatũ ſolui poteſt. ſed
haudquaquã boni eſt ra-
tione vinctũ velle diſſol-
uere. Sed quoniã eſtis or-
ti, immortales vos quidẽ
eſſe & iudiſſolubiles non
poteſtis. Neutiquã tamẽ
diſſoluemini, neque vos
vlla mortis fata periméts
nec fraus valétior quàm
conſilium meũ, quod ma
ius eſt vinculũ ad perpe-
tuitatem veſtram, quã illa
quibus eſtis tũ quũ gigne
bamini, colligati. Quid
ſentiam igitur cognoſci-
te. Tria genera nobis re-
liqua ſunt, eáque morta-
lia, quibus prætermiſſis,
cæli abſolutio pfecta nõ
erit. Omnia enim genera
animaliũ cõplexa non
tenebit. Teneat aũt opor
tebit, vt quæ à meipſo effe
cta ſunt, deorum vitã poſ
ſint adæquare. vt igitur
mortali conditione gene
rentur, vos ſuſcipite, vt il
la gignatis imitemini que,
vim meam, qua & in ve-
ſtro ortu me vſum memi
niſtis. In quibus qui tales
creantur vt Deorum im-
mortalium quaſi gẽtiles
eſſe debeant, diuini gene
ris appellentur, teneánt-
que omnium animantium principatum, vobiſque iure & lege vo-
lentes pareant. quorum vobis initium ſtaúſque traditur à me. Vos

παραδώσω. τὸ δὲ λοιπὸν ὑμεῖς ἀθανάτῳ θνητὸν προσυφαίνοντες, ἀπεργάζεσθε ζῶα καὶ γεννᾶτε, τροφήν τε διδόντες αὐξάνετε, καὶ φθίνοντα πάλιν δέχεσθε. ταῦτ' εἶπε, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸν πρότερον κρατῆρα, ἐν ᾧ τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν κεραννὺς ἔμισγε, τὰ τῶν πρόσθεν ὑπόλοιπα κατεχεῖτο μίσγων, τρόπον μέν τινα τὸν αὐτόν, ἀκήρατα δ' οὐκέτι κατὰ ταυτὰ ὡσαύτως, ἀλλὰ δεύτερα καὶ τρίτα. ξυστήσας δὲ τὸ πᾶν, διεῖλε ψυχὰς ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις, ἔνειμέ θ' ἑκάστην πρὸς ἕκαστον, καὶ ἐμβιβάσας ὡς εἰς ὄχημα, τὴν τοῦ παντὸς φύσιν ἔδειξε, νόμους τε τοὺς εἱμαρμένους εἶπεν αὐταῖς· ὅτι γένεσις πρώτη μὲν ἔσοιτο τεταγμένη μία πᾶσιν, ἵνα μήτις ἐλαττοῖτο ὑπ' αὐτοῦ· δέοι δὲ σπαρείσας αὐτὰς εἰς τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἕκαστα ὄργανα χρόνων φῦναι ζώων τὸ θεοσεβέστατον. διπλῆς δ' οὔσης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὸ κρεῖττον εἴη γένος τοιοῦτον, ὃ καὶ ἔπειτα κεκλήσοιτο ἀνήρ. ὁπότε δὴ σώμασιν ἐμφυτευθεῖεν ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ μὲν προσίοι, τὸ δὲ ἀπίοι τοῦ σώματος αὐτῶν, πρῶτον μὲν αἴσθησιν ἀναγκαῖον εἴη μίαν πᾶσιν ἐκ τῶν βιαίων παθημάτων ξύμφυτον γίγνεσθαι· δεύτερον δὲ, ἡδονῇ

autem ad id quod erit immortale partem attexitote mortalem. Ita orientur animantes quos & viuos alatis, & conſumptos ſinu recipiatis. Hæc ille dixit, deinde ad temperationem ſuperiorē reuertitur. In qua omnem animum vniuerſæ naturæ temperans permiſcebat, ſuperiorisque permixtionis reliquias fundēs æquabat, eodem modo ferme, niſi quòd non ita incorrupta, vt ea quæ ſemper iiſdem, ſed diis ſecundū ſumebat atque tertium. Toto igitur omni conſtituto, ſyderibus parem numerū diſtribuit animorū, & ſingulos adiūxit ad ſingula, atquē ita quaſi in currum vniuerſitatis impoſuit, cōmonſtrauitque leges fatales ac neceſſarias: & oſtendit primum ortum vnum fore omnibus, eúmque moderatū atque conſtantē, nec ab vllo imminutum. Satis autē & quaſi ſparſis animis, fore vti certis temporum interuallis oriretur animal quod eſſet ad cultum deorum aptiſſimum. Sed quū duplex eſſet natura generis humani, ſic res habebāt vt præſtantius genus eſſet eorum qui eſſent futuri viri. Quum autē animos corporibus cū neceſſitate inſeuiſſet, quúmque ad corpora neceſſitate tum acceſſio fieret, tum abſceſſio, neceſſe erat ſenſū exiſtere vnū cōmunémque omnium, vehementiore motu excitatū coniunctúmque naturæ: deinde voluptate

καὶ λύπῃ μεμιγμένον ἔρωτα. πρὸς δὲ τούτοις, φόβον καὶ θυμόν, ὅσα τε ἑπόμενα αὐτοῖς καὶ ὁπόσα ἐναντίως πέφυκε διεστῶτα· ὧν εἰ μὲν κρατήσειαν, ἐν δίκῃ βιώσοιντο, κρατηθέντες δέ, ἀδικίᾳ. καὶ ὁ μὲν εὖ τὸν προσήκοντα βιοὺς χρόνον, πάλιν εἰς τὴν τοῦ συννόμου πορευθεὶς οἴκησιν ἄστρου, βίον εὐδαίμονα ἕξοι· σφαλεὶς δὲ τούτων, εἰς γυναικὸς φύσιν ἐν τῇ δευτέρᾳ γενέσει μεταβάλλοι. χιλιοστῷ δὲ ἔτει ἀμφότεραι ἀφικνούμεναι ἐπὶ κλήρωσιν καὶ αἵρεσιν τοῦ δευτέρου βίου, αἱροῦνται ὃν ἂν ἐθέλῃ βίον ἑκάστη· ἔνθα καὶ εἰς θηρίου βίον ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀφικνεῖται. μὴ παυόμενος δὲ ἐν τούτοις ἔτι κακίας, τρόπον ὃν κακύνοιτο, κατὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς τοῦ τρόπου γενέσεως, εἴς τινα τοιαύτην ἀεὶ μεταβαλεῖ θηρίου φύσιν· ἀλλάττων τε οὐ πρότερον πόνων λήξει, πρὶν τῇ ταὐτοῦ καὶ ὁμοίου περιόδῳ τῇ ἐν αὐτῷ ξυνεπισπώμενος τὸν πολὺν ὄχλον καὶ ὕστερον προσφυῶτα ἐκ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος καὶ γῆς, θορυβώδη καὶ ἄλογον ὄντα λόγῳ κρατήσας, εἰς τὸ τῆς πρώτης καὶ ἀρίστης ἀφίκοιτο εἶδος ἕξεως. διαθεσμοθετήσας δὲ πάντα αὐτοῖς ταῦτα, ἵνα τῆς ἔπειτα εἴη κακίας ἑκάστων ἀναίτιος, ἔσπειρε τοὺς μὲν εἰς Ἥλιον, τοὺς δὲ εἰς Σελήνην, τοὺς δὲ εἰς τὰ ἄλλα ὅσα ὄργανα χρό-

& moleſtia mixtũ amorẽ, poſt iram & metum, & reliquos motus animi, comites ſuperiorum, & his etiam cõtrarios diſſidẽtes: quos qui ratione rexerit, iuſtè vixerit: qui autẽ his ſe dederit, iniuſtè. Atque ille qui rectè & honeſtè curriculũ viuendi à natura datũ cõfecerit, ad illud aſtrum quocum aptus fuerit, reuertetur: qui autem immoderatè & intẽperatè vixerit, eum ſecundus ortus in figuram muliebrem tranſferet. &, ſi ne tũ quidem finem vitiorum faciet, grauius etiam iactabitur, & in ſuis morib' ſimillimas figuras pecudum & ferarum trãſferetur: neque malorum terminum prius aſpiciet, quàm illam ſequi cœperit conuerſionem quã habebat in ſe ipſe eiuſdem & vnius ſimul innatam & inſitã. quod tum eueniet, quum illa quæ ex igne, aere, aqua atque terra, turbulenta & rationis expertia inſederint, denique ratione depulerit, & ad primam atque optimam affectionem animi peruenerit. Quæ quum ita deſignaſſet, ſeſéque, ſiquid poſtea fraudis aut vitii eueniſſet, extra omnem culpam cauſámque poſuiſſet, alios in terrã, alios in lunã, alios in reliquas mundi partes, quæ ſunt ad ſpatiorum temporis ſignificationẽ notæ cõſtitutæ, ſpargens quaſi ſe-

νου. τὸ δὲ μετὰ τὸν σπόρον, τοῖς νέοις παρέδωκε θεοῖς σώματα πλάττειν θνητά, τό, τε ἐπίλοιπον ὅσον ἔτι ψυχῆς ἀνθρωπίνης δέον προσγενέσθαι, τοῦτο καὶ πάνθ᾿ ὅσα ἀκόλουθα ἐκείνοις ἀπεργασαμένοις ἄρχειν, καὶ κατὰ δύναμιν ὅτι κάλλιστα καὶ ἄριστα τὸ θνητὸν διακυβερνᾶν ζῶον, ὅτι μὴ κακῶν αὐτὸ ἑαυτῷ γίγνοιτο αἴτιον. καὶ ὁ μὲν δὴ ταῦτα πάντα διατάξας, ἔμενεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ κατὰ τρόπον ἤθει. μένοντος δὲ νοήσαντες οἱ παῖδες τὴν τοῦ πατρὸς τάξιν, ἐπείθοντο αὐτῇ, καὶ λαβόντες ἀθάνατον ἀρχὴν θνητοῦ ζώου, μιμούμενοι τὸν σφέτερον δημιουργὸν, πυρὸς καὶ γῆς ὕδατός τε καὶ ἀέρος ἀπὸ τοῦ κόσμου δανειζόμενοι μόρια, ὡς ἀποδοθησόμενα πάλιν, εἰς ταυτὸ λαμβανόμενα ξυνεκόλλων, οὐ τοῖς ἀλύτοις οἷς αὐτοὶ ξυνείχοντο δεσμοῖς, ἀλλὰ διὰ σμικρότητα ἀοράτοις πυκνοῖς γόμφοις ξυντήκοντες, ἓν ἐξ ἁπάντων ἀπεργαζόμενοι σῶμα ἕκαστον, τὰς τῆς ἀθανάτου ψυχῆς περιόδους ἐνέδουν εἰς ἐπίρρυτον σῶμα καὶ ἀπόρρυτον. αἱ δ᾿ εἰς ποταμὸν ἐνδεθεῖσαι πολὺν, οὔτ᾿ ἐκράτουν, οὔτ᾿ ἐκρατοῦντο, βίᾳ δ᾿ ἐφέροντο καὶ ἔφερον. ὥστε τὸ μὲν ὅλον κινεῖσθαι ζῶον, ἀτάκτως μὴν ὅπῃ τύχῃ προϊέναι, καὶ ἀλόγως, τὰς ἓξ ἁπάσας κινήσεις ἔχον. εἴς τε γὰρ τὸ

rebat. Poſt autem ſationem eam, diis, vt ita dicā, iunioribus permiſit vt corpora mortalia effingerent, quantúmque eſſet reliquum ex humano animo, quod deberet accedere, id omne & quæ ſequentia eſſent, perpolirent & abſoluerēt: deinde vt huic animanti principem ſe ducémque præberet, vitámque eius pulcherrimè regeret & gubernaret niſi quatenus ipſe ſua culpa ſibi aliquid miſeriæ quæreret. Atque is quidē qui cuncta compoſuit, cōſtanter in ſuo manebat ſtatu: qui autē erant ab eo creati, quū parētis ordinē cognouiſſent, hunc ſequebantur. Itaque quum accepiſſent immortale principiū mortalis animantis, imitantes genitorē & effectorem ſui, particulas ignis & terræ & aquæ & aeris à mūdo, quas rurſus redderent, mutuabātur, eáſque inter ſe copulabāt: haud iiſdem vinculis quibus ipſi erāt colligati, ſed talib' quæ cerni non poſſent propter paruitatem, crebris quaſi cuneolis iniectis, vnū efficiebant ex omnibus corpus: itémque in eo influente atque effluēte animo diuino ambitus illigabant. Itaque illi in flumen immerſi, neque tenebāt, neque tenebātur, ſed vi magna tum ferebant, tū ferebātur. Ita totū animal mouebatur illud quidem, ſed immoderate & fortuitò, vt ſex motibus veheretur: nam & antè & po-

πρόσθεν καὶ ὄπισθεν, καὶ πάλιν εἰς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, κάτω τε καὶ ἄνω, καὶ πάντῃ κατὰ τοὺς ἓξ τόπους, πλανώμενα προῄει.

nè, ad læuam & ad dextrã, & ſurſum & deorſum, modò huc modò illuc * *

Πολλοῦ γὰρ ὄντος τοῦ κατακλύζοντος καὶ ἀπορρέοντος κύματος, ὃ τὴν τροφὴν παρεῖχεν, ἔτι μείζω θόρυβον ἀπηργάζετο τὰ τῶν προσπιπτόντων παθήματα ἑκάστοις, ὅτε πυρὶ προσκρούσειε τὸ σῶμα τινὸς ἔξωθεν ἀλλοτρίῳ περιτυχὸν, ἢ καὶ στερεῷ γῆς, ὑγροῖς τε ὀλισθήμασιν ὑδάτων, εἴτε ζάλῃ πνευμάτων ὑπ᾽ ἀέρος φερομένων καταληφθείη, καὶ ὑπὸ πάντων τούτων διὰ τοῦ σώματος αἱ κινήσεις ἐπὶ τὴν ψυχὴν φερόμεναι προσπίπτοιεν, αἳ δὴ καὶ ἔπειτα διὰ ταῦτα ἐκλήθησάν τε καὶ νῦν ἔτι αἰσθήσεις (συνάπασαι κέκληνται). καὶ δὴ καὶ τότε ἐν τῷ παρόντι πλείστην καὶ μεγίστην παρεχόμεναι κίνησιν μετὰ τοῦ ῥέοντος ἐνδελεχῶς ὀχετοῦ κινοῦσαι καὶ σφοδρῶς σείουσαι τὰς τῆς ψυχῆς περιόδους, τὴν μὲν ταὐτοῦ παντάπασιν ἐπέδησαν ἐναντία αὐτῇ ῥέουσαι, καὶ ἐπέσχον ἄρχουσαν καὶ ἰοῦσαν· τὴν δ᾽ αὖ θατέρου διέσεισαν, ὥστε τὰς τοῦ διπλασίου καὶ τριπλασίου τρεῖς ἑκατέρας ἀποστάσεις, καὶ τὰς τῶν ἡμιολίων καὶ ἐπιτρίτων καὶ ἐπογδόων μεσότητας καὶ ξυνδέσεις, ἐπειδὴ παντελῶς αὗται οὐκ ἦσαν πρὶν ὑπὸ τοῦ ξυνδήσαντος, πάσας μὲν στρέψαι στροφὰς, πάσας δὲ κλάσεις καὶ διαφορὰς τῶν κύκλων ἐμποιεῖν, ὁσαχῇπερ ἦν δυνατὸν, ὥστε μετ᾽ ἀλλήλων μόγις συνεχομένας φέρεσθαι μὲν, ἀλόγως δὲ φέρεσθαι, ποτὲ μὲν ἐναντίας, ποτὲ δὲ πλαγίας, ποτὲ ὑπτίας. οἷον ὅταν τις ὕπτιος ἐρείσας τὴν κεφαλὴν μὲν ἐπὶ γῆς, τοὺς δὲ πόδας προσβαλὼν ἄνω ἔχῃ πρός τινι, τότε ἐν τούτῳ τῷ πάθει τοῦ τε πάσχοντος καὶ τῶν ὁρώντων, τά τε δεξιὰ ἀριστερὰ, καὶ τὰ ἀριστερὰ δεξιὰ, ἑκατέροις τὰ ἑκατέρων φαντάζεται. ταὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ τοιαῦτα ἕτερα αἱ περιφοραὶ πάσχουσαι σφοδρῶς, ὅταν γέ τῳ τῶν ἔξωθεν τοῦ ταὐτοῦ γένους ἢ τοῦ θατέρου περιτύχωσι, τότε ταὐτόν τῳ καὶ θάτερόν του, τἀναντία τῶν ἀληθῶν προσαγορεύουσαι, ψευδεῖς τε καὶ ἀνόητοι γεγόνασιν, οὐδεμία τε ἐν αὐταῖς τότε περίοδος ἄρχουσα οὐδ᾽ ἡγεμὼν ἐστιν. αἷς

δ' αὖ ἔξωθεν αἰσθήσεις τινὲς φερόμεναι καὶ προσπεσοῦσαι, ξυνεπισπάσωνται καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἅπαν κύτος, τότ' αὖται κρατούμεναι, κρατεῖν δοκοῦσι. καὶ διὰ πάντα ταῦτα τὰ πάθη νῦν καταρχὰς, ἄνους ψυχὴ γίγνεται τὸ πρῶτον, ὅταν σώματι ἐνδεθῇ θνητῷ. ὅταν δὲ τὸ τῆς αὔξης καὶ τροφῆς ἔλαττον ἐπίῃ ῥεῦμα, πάλιν δὲ αἱ περίοδοι λαμβανόμεναι γαλήνης, τὴν αὐτῶν ὁδὸν ἴωσι, καὶ καθιστῶνται μᾶλλον ἐπιόντος τοῦ χρόνου· τότε ἤδη πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ἰόντων σχῆμα ἑκάστων τῶν κύκλων αἱ περιφοραὶ κατευθυνόμεναι, τό, τε θάτερον καὶ τὸ ταυτὸν προσαγορεύουσαι κατ' ὀρθὸν, ἔμφρονα τὸν ἔχοντα αὐτὰς γιγνόμενον ἀποτελοῦσιν. ἂν μὲν οὖν δὴ καὶ συνεπιλαμβάνηταί τις ὀρθὴ τροφὴ παιδεύσεως, ὁλόκληρος ὑγιής τε παντελῶς, τὴν μεγίστην ἀποφυγὼν νόσον, γίγνεται· καταμελήσας δὲ, χωλὴν τοῦ βίου διαπορευθεὶς ζωὴν, ἀτελὴς καὶ ἀνόητος εἰς ἅδου πάλιν ἔρχεται. ταῦτα μὲν οὖν ὕστερά ποτε γίγνεται. περὶ δὲ τῶν νῦν προτεθέντων δεῖ διελθεῖν ἀκριβέστερον. τὰ δὲ πρὸ τούτων περὶ σωμάτων κατὰ μέρη τῆς γενέσεως, καὶ περὶ ψυχῆς, δι' ἅς τε αἰτίας καὶ προνοίας γέγονε θεῶν, τοῦ μάλιστα εἰκότος ἀντεχομένοις, οὕτω καὶ κατὰ ταῦτα πορευομένοις, διεξιτέον. τὰς μὲν οὖν θείας περιόδους δύο οὔσας, τὸ τοῦ παντὸς σχῆμα ἀπομιμησάμενοι, περιφερὲς ὂν, εἰς σφαιροειδὲς σῶμα ἐνέδησαν, τοῦτο ὃ δὴ νῦν κεφαλὴν ἐπονομάζομεν· ὃ θειότατόν τέ ἐστι καὶ τῶν ἐν ἡμῖν πάντων δεσποτοῦν. ᾧ καὶ πᾶν τὸ σῶμα παρέδοσαν ὑπηρεσίαν αὐτῷ ξυναθροίσαντες θεοὶ, κατανοήσαντες ὅτι πασῶν ὅσαι κινήσεις ἔσοιντο, μετέχοι. ἵν' οὖν μὴ κυλινδούμενον ἐπὶ γῆς, ὕψη τε καὶ βάθη παντοδαπὰ ἐχούσης, ἀποροῖ τὰ μὲν ὑπερβαίνειν, ἔνθεν δὲ ἐκβαίνειν, ὄχημ' αὐτῷ τοῦτο καὶ εὐπορίαν ἔδοσαν· ὅθεν δὴ μῆκος τὸ σῶμα ἔσχεν, ἐκτατά τε κῶλα καὶ καμπτὰ ἔφυσε τέτταρα, θεοῦ μηχανησαμένου πορείαν. οἷς ἀντιλαμβανόμενον καὶ ἀπερειδόμενον, διὰ πάντων τόπων πορεύεσθαι δυνατὸν γέγονε, τὴν τοῦ θειοτάτου καὶ ἱερωτάτου φέρον οἴκησιν ἐπάνωθεν ἡμῶν. σκέλη μὲν οὖν χεῖρές τε ταύτῃ καὶ διὰ ταῦτα πᾶσι προσέφυ. τοῦ δ' ὄπισθεν τὸ πρόσθεν τιμιώτερον καὶ ἀρχικώτερον νομίζοντες

θεοί, ταύτη τὸ πολὺ τῆς πορείας ἡμῖν ἔδοσαν. ἔδει δὴ διωρισμένον ἔχειν καὶ ἀνόμοιον τὸ πρόσθεν τοῦ σώματος ἀνθρώπων. διὸ πρῶτον μὲν περὶ τὸ τῆς κεφαλῆς κύτος ὑποθέντες αὐτόσε τὸ πρόσωπον, ὄργανα ἐνέδησαν τούτῳ πάσῃ τῇ τῆς ψυχῆς προνοίᾳ, καὶ διετάξαντο μέτοχον ἡγεμονίας τοῦτ᾽ εἶναι τὸ κατὰ φύσιν πρόσθεν. τῶν δὲ ὀργάνων πρῶτον μὲν φωσφόρα συνετεκτήναντο ὄμματα, τοιᾷδε ἐνδήσαντες αἰτίᾳ. τοῦ πυρὸς ὅσον τὸ μὲν κάειν οὐκ ἔσχε, τὸ δὲ παρέχειν φῶς ἥμερον, οἰκεῖον ἑκάστης ἡμέρας, σῶμα ἐμηχανήσαντο γίγνεσθαι. τὸ γὰρ ἐντὸς ἡμῶν ἀδελφὸν ὂν τούτου πῦρ εἰλικρινὲς ἐποίησαν διὰ τῶν ὀμμάτων ῥεῖν λεῖον καὶ πυκνόν, ὅλον μὲν, μάλιστα δὲ τὸ μέσον ξυμπιλήσαντες τῶν ὀμμάτων. ὥστε τὸ μὲν ἄλλο ὅσον παχύτερον, στέγειν πᾶν, τὸ τοιοῦτο δὲ μόνον αὐτὸ καθαρὸν διηθεῖν. ὅταν οὖν μεσημερινὸν ἦ φῶς περὶ τὸ τῆς ὄψεως ῥεῦμα, τότε ἐκπῖπτον, ὅμοιον πρὸς ὅμοιον ξυμπαγὲς γενόμενον, ἓν σῶμα οἰκειωθὲν, ξυνέστη κατὰ τὴν τῶν ὀμμάτων εὐθυωρίαν, ὅπῃπερ ἂν ἀντερείδῃ τὸ προσπῖπτον ἔνδοθεν, πρὸς ὃ τῶν ἔξω ξυνέπεσεν. ὁμοιοπαθὲς δὴ δι᾽ ὁμοιότητα πᾶν γενόμενον, ὅτου τε ἂν αὐτό ποτε ἐφάπτηται, καὶ ὃ ἂν ἄλλο ἐκείνου, τούτων τὰς κινήσεις διαδιδὸν, εἰς ἅπαν τὸ σῶμα μέχρι τῆς ψυχῆς αἴσθησιν παρέσχετο ταύτην, ᾗ δὴ ὁρᾶν φαμέν. ἀπελθόντος δὲ εἰς νύκτα τοῦ συγγενοῦς πυρὸς ἀποτέτμηται· πρὸς γὰρ ἀνόμοιον ἐξιὸν ἀλλοιοῦταί τε αὐτὸ καὶ κατασβέννυται, συμφυὲς οὐκέτι τῷ πλησίον ἀέρι γιγνόμενον, ἅτε πῦρ οὐκ ἔχοντι. παύεταί τε οὖν ὁρῶν, ἔτι τε ἐπαγωγὸν ὕπνου γίγνεται. σωτηρίαν γὰρ ἣν οἱ θεοὶ ἕνεκα τῆς ὄψεως ἐμηχανήσαντο, τὴν τῶν βλεφάρων φύσιν, ὅταν ταῦτα ξυμμύσῃ, καθείργνυσι τὴν τοῦ πυρὸς ἔνδον δύναμιν. ἡ δὲ, διαχεῖται καὶ ὁμαλύνει τὰς ἐντὸς κινήσεις· ὁμαλυνθεισῶν δὲ, ἡσυχία γίγνεται. γενομένης δὲ πολλῆς μὲν ἡσυχίας, βραχυόνειρος ὕπνος ἐμπίπτει· καταλειφθεισῶν δέ τινων κινήσεων μειζόνων, οἷαι καὶ ἐν οἵοις ἂν τόποις λείπωνται, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα παρέσχετο ἀφομοιωθέντα ἐντὸς, ἔξω τε ἐγερθεῖσιν ἀπομνημονευόμενα φαντάσματα. τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν κατόπτρων εἰδωλοποιίαν, καὶ πάντα ὅσα ἐμ-

φανῆ καὶ λεῖα καθιδεῖν οὐδὲν ἔτι χαλεπόν.

Sed ſi in ſplendore conſedit, tum vel eadem ſpecies, vel interdum immutata redditur,

ἐκ γὰρ τῆς ἐκτὸς ἐντός τε τοῦ πυρὸς ἑκατέρου κοινωνίας ἀλλήλοις, ἑνός τε αὖ περὶ τὴν λειότητα ἑκάστοτε γιγνομένου, καὶ πολλαχῇ μεταρρυθμισθέντος, πάντα τὰ τοιαῦτα ἐξ ἀνάγκης ἐμφαίνεται τοῦ περὶ τὸ πρόσωπον πυρὸς, τῷ περὶ τὴν ὄψιν πυρὶ, περὶ τὸ λεῖον καὶ λαμπρὸν ξυμπαγεῖ γιγνομένῳ. δεξιὰ δὲ φαντάζεται τὰ ἀριστερὰ, ὅτι τοῖς ἐναντίοις μέρεσι τῆς ὄψεως περὶ τὰ ἐναντία μέρη γίγνεται ἐπαφὴ παρὰ τὸ καθεστὼς ἔθος τῆς προσβολῆς. δεξιὰ δὲ τὰ δεξιὰ, καὶ τὰ ἀριστερὰ ἀριστερὰ τοὐναντίον, ὅταν μεταπέσῃ ξυμπηγνύμενον ᾧ ξυμπήγνυται φῶς. τοῦτο δὲ, ὅταν ἡ τῶν κατόπτρων λειότης, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὕψη λαβοῦσα, τὸ δεξιὸν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἀπώσῃ τῆς ὄψεως, καὶ θάτερον ἐπὶ θάτερον. κατὰ δὲ τὸ μῆκος στραφὲν τοῦ προσώπου, ταυτὸν τοῦτο ὕπτιον ἐποίησε πᾶν φαίνεσθαι, τὸ κάτω πρὸς τὸ ἄνω τῆς αὐγῆς, τό, τ᾽ ἄνω πρὸς τὸ κάτω πάλιν ἀπῶσαν. ταῦτ᾽ οὖν πάντ᾽ ἐστι τῶν ξυναιτίων, οἷς θεὸς ὑπηρετοῦσι χρῆται, τὴν τοῦ ἀρίστου κατὰ τὸ δυνατὸν ἰδέαν ἀποτελῶν. δοξάζεται δὲ ὑπὸ τῶν πλείστων, οὐ ξυναίτια, ἀλλ᾽ αἴτια εἶναι τῶν πάντων, ψύχοντα καὶ θερμαίνοντα, πηγνῦντά τε καὶ διαχέοντα, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀπεργαζόμενα. λόγον δὲ οὐδένα οὐδὲ νοῦν εἰς οὐδὲν δυνατὰ ἔχειν ἐστί. τῶν γὰρ ὄντων ᾧ νοῦν μό-

Quum ignis oculorum cũ eo igne qui eſt ob os offuſus, ſe confudit & contulit. Dextra autem vidẽtur quæ læua ſunt, quia contrariis partibus oculorum, contrarias partes attingunt. Reſpondent autẽ dextra dextris, læua læuis, cõuerſione luminum, quum ea inter ſe non cohæreſcunt. Id fit quũ ſpeculorum læuitas hinc il lincque altitudinem aſſumpſit: & ita dextra detruſit in læuam partem oculorũ, læuáque in dextrã. Supina etiã ora cernuntur depulſione luminum, quæ conuertens, inferiora reddit quæ fũt ſuperiora. Atqui hæc omnia ex eo genere ſunt, quæ rerũ adiuuãt cauſas, quibus vtitur miniſtris deus, quum optimi ſpeciem quoad fieri poteſt, efficit Sed æſtimant plerique non hæc adiuuantia cauſarum, ſed has ipſas eſſe omniũ cauſas, quæ vim habeant frigoris & caloris, concretionis & liquoris: careant autem omni intelligentia atque ratione: quæ niſi in animo, nulla alia in

νῷ κτᾶσθαι προσήκει, λεκτέον ψυχήν· τοῦτο δὲ ἀόρατον. πῦρ δὲ καὶ ὕδωρ καὶ ἀὴρ καὶ γῆ, σώματα πάντα ὁρατὰ γέγονε. τὸν δὲ νοῦ καὶ ἐπιστήμης ἐραστὴν, ἀνάγκη τὰς τῆς ἔμφρονος φύσεως αἰτίας πρώτας μεταδιώκειν. ὅσαι δὲ ὑπ᾽ ἄλλων μὲν κινουμένων, ἕτερα δὲ ἐξ ἀνάγκης κινούντων γίγνονται, δευτέρας ποιητέον. κατὰ δὴ κατὰ ταῦτα καὶ ἡμῖν λεκτέα μὲν ἀμφότερα τὰ τῶν αἰτιῶν γένη, χωρὶς δὲ ὅσαι μετὰ νοῦ καλῶν καὶ ἀγαθῶν δημιουργοὶ, καὶ ὅσαι μονωθεῖσαι φρονήσεως τὸ τυχὸν ἄτακτον ἑκάστοτε ἐξεργάζονται. τὰ μὲν οὖν τῶν ὀμμάτων ξυμμεταίτια πρὸς τὸ σχεῖν τὴν δύναμιν ἣν νῦν εἴληχεν, εἰρήσθω. τὸ δὲ μέγιστον αὐτῶν εἰς ὠφέλειαν ἔργον, δι᾽ ὃ θεὸς αὔθ᾽ ἡμῖν δεδώρηται, μετὰ τοῦτο ῥητέον. ὄψις δὴ, κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον, αἰτία τῆς μεγίστης ὠφελείας γέγονεν ἡμῖν. ὅτι τῶν νῦν λόγων περὶ τοῦ παντὸς λεγομένων οὐδεὶς ἄν ποτε ἐρρήθη, μήτε ἄστρα, μήτε ἥλιον, μήτ᾽ οὐρανὸν ἰδόντων. νῦν δ᾽ ἡμέρα τε καὶ νὺξ ὀφθεῖσαι, μῆνές τε καὶ ἐνιαυτῶν περίοδοι, μεμηχάνηνται μὲν ἀριθμὸν, χρόνου δ᾽ ἔννοιαν περί τε τῆς τοῦ παντὸς φύσεως ζήτησιν ἔδοσαν, ἐξ ὧν ἐπορισάμεθα

natura reperiantur. Animus autem ſenſum omnẽ effugit oculorum. At ignis & aqua & terra & aer, corpora ſunt, eáque cernuntur. Illum autem qui intelligentiæ ſapientiæque ſe amatorem profitetur, neceſſe eſt intelligẽtis ſapientiſque naturæ primas cauſas conquirere: deinde ſecundas cauſas rerum earum quæ neceſſario mouent alias, ipſæ ab aliis mouentur. Quocirca nobis ſic cerno eſſe faciendum, vt de vtroque nos quidem dicamus genere cauſarum ſeparatim, tam de iis quæ cum intelligentia ſunt efficientes pulcherrimarum rerum atque optimarũ, quã de iis quæ vacantes prudẽtia, inconſtantia perturbatáque efficiunt. Ac de oculorum quidem cauſis, vt haberent eam vim quã nunc habẽt, ſatis ferme eſſe dictũ puto. Maxima autem eorũ vtilitas donata humano generi, deorum munere, deinceps explicetur. Rerum enim optimarum cognitiones nobis oculi attulerunt. Nam hæc quæ eſt habita de Vniuerſitate oratio â nobis, haud vnquam eſſet inventa, ſi neque ſidera, neque ſol, neque cælũ ſub oculorum aſpectum cadere potuiſſent. Nunc verò dies noctéſque oculis cognitæ, tũ menſium annorúmque cõuerſiones numerum machinatæ ſunt, & ſpatium temporis dimenſæ, & ad quæſtionem totius naturæ impulerunt. quibus ex rebus philoſo-

φιλοσοφίας γένος, οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτ' ἦλθεν οὔθ' ἥξει ποτὲ τῷ θνητῷ γένει δωρηθὲν ἐκ θεῶν.

phiam adepti ſumus, quo bono nullum optabilius, nullum præſtantius neque datum eſt mortalium generi, deorum conceſſu atque munere, neque dabitur.

PLATO XII. DE LEG.

Γῆ μὲν οὖν ἑστία τε οἰκήσεως, ἱερὰ πᾶσι πάντων θεῶν. μηδεὶς οὖν δευτέρως ἱερὰ καθιερούτω θεοῖς. χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστὶν ἐπίφθονον κτῆμα. ἐλέφας δ' ἀπολελοιπότος ψυχὴν σώματος, οὐκ εὐαγὲς ἀνάθημα. σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς, πολέμων ὄργανα. ξύλου δὲ, μονόξυλον ὅ,τι ἂν ἐθέλῃ τις ἀνατιθέτω· καὶ λίθου ὡσαύτως, πρὸς τὰ κοινὰ ἱερά. ὑφὴν δὲ μὴ πλέον ἔργον γυναικὸς μιᾶς ἔμμηνον. χρώματα δὲ λευκὰ πρέποντ' ἂν θεοῖς εἴη καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν ὑφῇ. βάμματα δὲ μὴ προσφέρειν, ἀλλ' ἢ πρὸς τὰ πολέμου κοσμήματα. θειότατα δὲ δῶρα, ὄρνιθές τε καὶ ἀγάλματα, ὅσαπερ ἂν ἐν μιᾷ ζωγράφος ἡμέρᾳ εἷς ἀποτελῇ. καὶ τἆλλα ἔστω κατὰ τὰ τοιαῦτα ἀναθήματα μεμιμημένα.

CIC. II. DE LEG.

Terra igitur, vt focus domiciliorum, ſacra deorum omnium eſt. quocirca ne quis iterum idem conſecrato. Aurum autem & argentum in vrbibus, & priuatim & in fanis, inuidioſa res eſt. Tum ebur ex inani corpore extractum, haud ſatis caſtum donum deo. Iam æs & ferrum, duelli inſtrumenta, non fani. Ligneum autem quodque voluerit, vno è ligno dedicato: itémque lapideum, in delubris communibus. Textile, ne operoſius quàm mulieris opus menſtruum. Color autem albus præcipuè decorus deo eſt cũ in cæteris, tũ maximè in textili. Tincta verò abſint, niſi à bellicis inſignibus.

Diuiniſſima autem dona, aues & formæ ab vno pictore vno abſolutæ die. Itémque cætera huius exempli dona ſunto.

PLATO IBIDEM.

Θήκας δὲ εἶναι τῶν χωρίων, ὁπόσα μὲν ἐργάσιμα, μηδαμοῦ, μήτε τι μέγα, μήτε τι σμικρὸν μνῆμα· ἃ δὲ ἡ χώρα πρὸς τοῦτ' αὐτὸ μόνον φύ-

CIC. IBIDEM.

Vetat ex agro culto, eóve qui coli poſſit, vllam partẽ ſumi ſepulchro: ſed quæ natura agri tantummodo effi-

σιν ἔχει, τὰ τῶν τετελευτηκότων σώματα μάλιστα ἀλυπήτως τοῖς ζῶσι δεχομένη κρύπτειν, ταῦτα ἐκπληροῦν. τοῖς δ' ἀνθρώποις ὅσα τροφὴν μήτηρ οὖσα ἡ γῆ, πρὸς ταῦτα πέφυκε βούλεσθαι φέρειν, μήτε ζῶν, μήτε τις ἀποθανὼν στερείτω τὸν ζῶντα ἡμῶν. χῶμα δὲ μὴ χωννύναι ὑψηλότερον ἢ πέντε ἀνδρῶν ἔργον ἐν πένθ' ἡμέραις ἀποτελούμενον. λίθινα δ' ἐπισύματα μὴ μείζω ποιεῖν, ἢ ὅσα δέχεσθαι τὰ τοῦ τετελευτηκότος ἐγκώμια βίου, μὴ πλείω τεττάρων ἡρωϊκῶν στίχων.

cere poſſit, vt mortuorum corpora ſine detrimento viuorum recipiat, ea potiſſimum vt cōpleatur Quæ autem terra fruges ferre, & vt mater, cibos ſuppeditare poſſit, eam nequis nobis minuat, néve viuus, néve mortuus. Extrui autem vetat ſepulchrum altius quàm quod quinque diebus homines quinq; abſoluerint: nec è lapide excitari plus, nec imponi, quàm quod capiat laudē mortui inciſam: nec plus quatuor heroicis verſibus, quos longos appellat Ennius.

PLATO IN EPIST. I. AD DIOnis propinquos.

Ἐλθόντα δέ με ὁ ταύτῃ λεγόμενος αὖ βίος εὐδαίμων, Ἰταλιωτικῶν τε καὶ Συρακουσίων τραπεζῶν πλήρης, οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἤρεσε· δίς τε τῆς ἡμέρας ἐμπιπλάμενον ζῆν, καὶ μηδέποτε κοιμώμενον μόνον νύκτωρ, καὶ ὅσα τούτῳ ἐπιτηδεύματα ξυνέπεται τῷ βίῳ. ἐκ γὰρ τούτων τῶν ἐθῶν οὔτ' ἂν φρόνιμος οὐδείς ποτε γενέσθαι τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἀνθρώπων ἐκ νέου ἐπιτηδεύων δύναιτο, οὐδ' οὕτως θαυμαστῇ φύσει κραθήσεται· σώφρων δὲ οὐδ' ἂν μελλήσαι ποτὲ γενέσθαι.

CIC. TVSCVL. V.

Quò quum veniſſem, vita illa beata quæ ferebatur, plena Italicarum Syracuſanarúmque menſarum, nullo modo mihi placuit: bis in die ſaturum fieri, nec vnquam pernoctare ſolum: cæteráque quæ comitantur huic vitæ:
in qua ſapiens nemo efficitur vnquam, moderatus verò multo minus. Quæ enim natura tam mirabiliter temperari poteſt?

PLATO IN EPIST. AD ARCH.

Ἕκαςος ἡμῶν οὐχ αὑτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ γενέσεως ἡμῶν τὸ μέν τι ἡ πατρὶς μερίζεται, τὸ δέ τι οἱ γεννήσαντες, τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι.

CIC. DE OFF. I.

Non nobis ſolùm nati ſumus: ortúſque noſtri partē patria vendicat, partem parentes, partem amici.

IDEM DE FIN. II.

Atque vt ad Archytā ſcripſit Plato, non ſibi ſoli ſe natum meminerit, ſed patriæ, ſed ſuis: vt perexigua pars ipſi relinquatur.

XENOPHONTIS LOCI A CIcerone interpretati.

XENOPHON PAED. VIII.

Οὐ γὰρ δήπου τοῦτό γε σαφῶς δοκεῖτε εἰδέναι, ὡς οὐδὲν εἰμὶ ἐγὼ ἔτι, ἐπειδὰν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τελευτήσω. οὐδὲ γὰρ νῦν τοι τήν γ' ἐμὴν ψυχὴν ἑωρᾶτε, ἀλλ' οἷς διεπράττετο, τούτοις αὐτὴν ὡς οὖσαν κατεφωρᾶτε. τὰς δὲ τῶν ἄδικα παθόντων ψυχὰς οὔπω κατενοήσατε οἵους μὲν φόβους τοῖς μιαιφόνοις ἐμβάλλουσιν, οἵους δὲ παλαμναίους τοῖς ἀνοσίοις ἐπιπέμπουσι. τοῖς δὲ φθιμένοις τὰς τιμὰς διαμένειν ἔτι ἂν δοκεῖτε, εἰ μηδενὸς αὐτῶν αἱ ψυχαὶ κύριαι ἦσαν; οὔτοι ἔγωγε ὦ παῖδες οὐδὲ τοῦτο πώποτε ἐπείσθην, ὡς ἡ ψυχὴ ἕως μὲν ἂν ἐν θνητῷ σώματι ᾖ, ζῇ· ὅταν δὲ τούτου ἀπαλλαγῇ, τέθνηκεν. ὁρῶ γὰρ ὅτι καὶ τὰ θνητὰ σώματα, ὅσον ἂν ἐν αὐτοῖς χρόνον ᾖ, ἡ ψυχὴ ζῶντα παρέχεται. οὐδέ γε ὅπως ἄφρων ἔσται ἡ ψυχὴ ἐπειδὰν τοῦ ἄφρονος σώματος δίχα γένηται,

CIC. DE SENECT.

Nolite arbitrari ô mihi chariſſimi filii, me, quum à vobis diſceſſero, nuſquā aut nullū fore. Nec enim dum eram vobiſcum, animū meūm videbatis: ſed eum eſſe in hoc corpore, ex iis rebus quas gerebam, intelligebatis. Eundem igitur eſſe creditote, etiam ſi nullum videbitis. Nec verò clarorum virorū poſt mortem honores permanerent, ſi nihil eorum ipſorum animi efficerent, quo diutius memoriam ſui teneremus. Mihi quidem nūquam perſuaderi potuit, animos, dū in corporibus eſſent mortalibus, viuere: quū exiſſent ex iis, emori. Nec verò tū animum eſſe inſipientem, quum ex inſipienti corpore euaſiſſet:

οὐδὲ τοῦτο πέπεισμαι, ἀλλ' ὅταν ἄκρατος καὶ καθαρὸς ὁ νοῦς ἐκκριθῇ, τότε καὶ φρονιμώτατον εἰκὸς αὐτὸν εἶναι. διαλυομένου δὲ ἀνθρώπου, δῆλά ἐστιν ἕκαστα ἀπιόντα πρὸς τὸ ὁμόφυλον, πλὴν τῆς ψυχῆς· αὕτη δὲ μόνη οὔτε παροῦσα οὔτι ἀπιοῦσα ὁρᾶται. ἐννοήσατε δέ, ἔφη, ὅτι ἐγγύτερον μὲν τῷ ἀνθρωπίνῳ θανάτῳ οὐδέν ἐστιν ὕπνου. ἡ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τότε δήπου θειοτάτη καταφαίνεται, καὶ τότε τι τῶν μελλόντων προορᾷ. τότε γάρ, ὡς ἔοικε, μάλιστα ἐλευθεροῦται.

ſed quũ omni admiſtione corporis liberatus, purus & integer eſſe cœpiſſet, tũ eſſe ſapientem. Atque etiam quũ hominis natura morte diſſoluitur, cæterarum rerum perſpicuum eſt quò quæque diſcedant(abeunt enim illuc omnia vnde orta ſunt) animus autẽ ſolus,nec quum adeſt, nec quum diſcedit, apparet. Iã verò videtis nihil morti eſſe tam ſimile quàm ſomnum. Atqui dormientiũ animi maxime declarãt diuinitatem ſuam. Multa enim quum remiſſi & liberi ſunt, futura proſpiciunt. Ex quo intelligitur quales futuri ſint quum ſe plane corporum vinculis relaxauerint.

XEN. APOMNEM. II.

Καὶ Πρόδικος δὲ ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ περὶ τοῦ Ἡρακλέους, ὅπερ δὴ καὶ πλείστοις ἐπιδείκνυται, ὡσαύτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, ὧδέ πως λέγων, ὅσα ἐγὼ μέμνημαι. φησὶ γὰρ Ἡρακλέα, ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς ἥβην ὡρμᾶτο (ἐν ᾗ οἱ νέοι ἤδη αὐτοκράτορες γιγνόμενοι, δηλοῦσιν εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν τρέψονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας) ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, ἀποροῦντα ὁποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται.

CIC. DE OFF. I.

Nanque Herculem Prodicus dicit,quum primum pubeſceret (quod tempus à natura ad deligendum quã quiſque viuẽdi viam ſit ingreſſurus, datum eſt) exiſſe in ſolitudinem, atque ibi ſedentem, diu ſecum multúmque dubitaſſe, quũ duas cerneret vias, vnã voluptatis,alteram virtutis,vtram ingredi melius eſſet.

Οὗτος τοίνυν ὁ Κῦρος λέγεται Λυσάνδρῳ, ὅτε ἦλθεν ἄγων αὐτῷ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων δῶρα, ἀλλά τε φιλοφρονεῖσθαι (ὡς αὐτὸς ἔφη ὁ Λύσανδρος ξένῳ ποτέ τινι ἐν μεγάροις διηγούμενος) καὶ τὸν ἐν Σάρδεσι παράδεισον ἐπιδεικνύναι αὐτὸν ἔφη. ἐπεὶ δὲ ἐθαύμαζεν αὐτὸν ὁ Λύσανδρος, ὡς καλὰ μὲν τὰ δένδρα εἴη, δι' ἴσου δὲ τὰ πεφυτευμένα, ὀρθοὶ δὲ οἱ στίχοι τῶν δένδρων, εὐγώνια δὲ πάντα καλῶς εἴη, ὀσμαὶ δὲ πολλαὶ καὶ ἡδεῖαι συμπαρομαρτοῖεν αὐτοῖς περιπατοῦσι· καὶ ταῦτα θαυμάζων εἶπεν, ἀλλ' ἐγώ τοι ὦ Κῦρε, πάντα μὲν ταῦτα θαυμάζω ἐπὶ τῷ κάλλει, πολὺ δὲ μᾶλλον ἄγαμαι τοῦ καταμετρήσαντός σοι καὶ διατάξαντος ἕκαστα τούτων. ἀκούσαντα δὲ ταῦτα τὸν Κῦρον, ἡσθῆναί τε καὶ εἰπεῖν, ταῦτα τοίνυν ὦ Λύσανδρε, ἐγὼ πάντα καὶ διεμέτρησα καὶ διέταξα· ἔστι δ' αὐτῶν, φάναι, ἃ καὶ ἐφύτευσα αὐτός. καὶ ὁ Λύσανδρος ἔφη ἀποβλέψας εἰς αὐτόν, καὶ ἰδὼν τῶν τε ἱματίων τὸ κάλλος ὧν εἶχε, καὶ τῆς ὀσμῆς αἰσθόμενος, καὶ τῶν στρεπτῶν καὶ τῶν ψελλίων τὸ κάλλος, καὶ τοῦ ἄλλου κόσμου οὗ εἶχεν, εἰπεῖν, τί λέγεις, φάναι, ὦ Κῦρε; ἦ γὰρ σὺ ταῖς σαῖς χερσὶ τούτων τι ἐφύτευσας; καὶ τὸν Κῦρον ἀποκρίνασθαι, θαυμάζεις τοῦτο, ἔφη, ὦ Λύσανδρε; ὄμνυμί σοι τὸν Μίθρην, ὅταν περ ὑγιαίνω,

Cyrum minorem, Perſarum Regem, præſtantem ingenio atque imperii gloria, quum Lyſander Lacedæmonius vir ſũmæ virtutis veniſſet ad eũ Sardis, eique dona à ſociis attuliſſet, & cæteris in rebus eomem erga Lyſandrum atque humanum fuiſſe, & ei quendã conſeptum agrum ac diligenter conſitum oſtendiſſe. Quum autem admiraretur Lyſander & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines, & humum ſubactam atque puram, & ſuauitatem odorum qui afflarentur è floribus: tum eum dixiſſe, mirari ſe non modò diligentiam, ſed etiam ſolertiam eius à quo eſſent illa dimenſa & deſcripta. Et ei Cyrum reſpõdiſſe, Atqui ego iſta ſum omnia dimẽſus: mei ſunt ordines, mea deſcriptio. multæ etiã iſtarum arborum mea manu ſunt ſatæ. Tum Lyſandrum, intuentem eius purpuram, & nitorem corporis, ornatúmque Perſicum, multo auro, multiſque gemmis, dixiſſe,

μὴ πώποτε δειπνῆσαι πρὶν ἱδρῶσαι, ἢ τῶν πολεμικῶν τι ἢ τῶν γεωργικῶν ἔργων μελετῶν, ἢ ἀεὶ ἕν γέ τι φιλοτιμούμενος. Καὶ αὐτὸς μέντοι ἔφη ὁ Λύσανδρος, ἀκούσας ταῦτα, δεξιώσασθαί τε αὐτὸν καὶ εἰπεῖν, Δικαίως μοι δοκεῖς ὦ Κῦρε, εὐδαίμων εἶναι. ἀγαθὸς γὰρ ὢν ἀνὴρ, εὐδαιμονεῖς.

Rectè verò te Cyre beatū ferunt, quoniam virtuti tuæ fortuna coniuncta eſt.

XENOPH. OECON.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διήλθομεν, ἔφη, οὕτω δὴ ἤδη κατὰ φυλὰς διεκρίνομεν τὰ ἔπιπλα. ἠρχόμεθα δὲ πρῶτον, ἔφη, ἁθροίζοντες οἷς ἀμφὶ θυσίας χρώμεθα. μετὰ ταῦτα κόσμον γυναικὸς τὸν εἰς ἑορτὰς διῃροῦμεν, ἐσθῆτα ἀνδρὸς τὴν εἰς ἑορτὰς καὶ πόλεμον, καὶ στρώματα ἐν γυναικωνίτιδι, στρώματα ἐν ἀνδρωνίτιδι· ὑποδήματα γυναικεῖα, ὑποδήματα ἀνδρεῖα. ὅπλων ἄλλη φυλὴ, ἄλλη ταλασιουργικῶν ὀργάνων, ἄλλη σιτοποιϊκῶν, ἄλλη ὀψοποιϊκῶν, ἄλλη τῶν ἀμφὶ λουτρὸν, ἄλλη ἀμφὶ μάκτρας, ἄλλη ἀμφὶ τραπέζας. Καὶ ταῦτα πάντα διεχωρίσαμεν, οἷς τε ἀεὶ δεῖ χρῆσθαι, καὶ τὰ θοινητικά. χωρὶς δὲ καὶ τὰ κατὰ μῆνα δαπανώμενα ἀφείλομεν, δίχα δὲ καὶ τὰ εἰς ἐνιαυτὸν ἀπολελογισμένα κατέθεμεν. οὕτω γὰρ ἧττον λανθάνει ὅπως πρὸς τὸ τέλος ἐκβήσεται. ἐπεὶ δὲ ἐχωρίσαμεν πάντα κατὰ φυλὰς τὰ ἔπιπλα, εἰς τὰς χώρας τὰς προσηκούσας ἕκαστα διηνέγκαμεν. μετὰ δὲ τοῦτο,

CIC. apud Columellam lib. XII. cap. III.

Præparatis idoneis locis, inſtrumentū & ſupellectilē diſtribuere cœpimus. ac primùm ea ſecreuimus quibus ad res diuinas vti ſolemus: poſtea mundum muliebrē, qui ad dies feſtos comparatur: deinde ad virilem item dierum ſolennium ornatū: nec minus calceamenta vtrique ſexui conuenientia. tum iam ſeorſum arma ac tela ſeponebantur, & in altera parte inſtrumenta quibus ad lanificia vtūtur. poſt quæ, ad cibum conficiendū vaſa (vt aſſolent) conſtituebātur. inde quæ ad lauationem, quæ ad exornationē, quæ ad menſam quotidianam atque epulationem pertinerent, exponebātur. poſtea ex iis quibus quotidie vtimur, quod menſtruū eſſet ſepoſuimus, quod annuū quoque, in duas partes diuiſimus: nā ſic minus fallit qui exitus futurus ſit. Hæc poſtquā omnia ſecreuimus, tū ſuo quæque loco diſpoſuimꝰ: deinde quibus

ὅσοις μὲν τῶν σκευῶν καθ' ἡμέραν χρῶνται οἱ οἰκέται, οἷον σιτοποιϊκοῖς, ὀψοποιϊκοῖς, ταλασιουργικοῖς, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο, ταῦτα μὲν αὐτοῖς τοῖς χρωμένοις δείξαντες ὅπου δεῖ τιθέναι, παρεδώκαμεν καὶ ἐπιτάξαμεν σῶα παρέχειν· ὅσοις δ' εἰς ἑορτὰς ἢ ξενοδοχίας χρώμεθα, ἢ εἰς τὰς διὰ χρόνου πράξεις, ταῦτα δὲ τῇ ταμίᾳ παρεδώκαμεν, καὶ δείξαντες τὰς χώρας αὐτῶν, καὶ ἀπαριθμήσαντες καὶ γραψάμενοι ἕκαστα, εἴπομεν αὐτῇ, διδόναι τούτων ὅτῳ δέοι ἕκαστον· καὶ μεμνῆσθαι ὅτῳ ἂν διδῷ, καὶ ἀπολαμβάνουσαν καταθεῖναι πάλιν ὅθενπερ ἂν ἕκαστα λαμβάνῃ.

tidie ſeruuli vtũtur: quæ ad lanificia, quæ ad cibaria coquenda & conficienda pertinent, hæc ipſa iis qui vti ſolẽt, tradidimus: & vbi ea ponerent demõſtrauimus, & vt ſalua eſſent præcepimus. Quibus autem ad dies feſtos & ad hoſpitum aduẽtum vtimur, & ad quædam rara negotia, hæc primò tradidimus, & loca ſingulis demonſtrauimus, & cuique ſua annumerauimus, atque annumerata ipſi exſcripſimus: eámque admonuimus vt quodcunque opus eſſet, ſciret vnde daret: & meminiſſet atque annotaret quid & quando & cui dediſſet: & quum recepiſſet, vt quidque ſuo loco reponeret.

XENOPH. OECON.

Ἐμοὶ γάρ τοι καὶ οἱ θεοὶ ὦ γύναι δοκοῦσι πολὺ διεσκεμμένως μάλιστα τὸ ζεῦγος τοῦτο συντεθεικέναι, ὃ καλεῖται θῆλυ καὶ ἄρρεν, ὅπως ὅτι ὠφελιμώτατον ᾖ αὐτῷ εἰς τὴν κοινωνίαν. πρῶτον μὲν γὰρ τοῦ μὴ ἐκλιπεῖν ζώων γένη, τοῦτο τὸ ζεῦγος κεῖται μετ' ἀλλήλων τεκνοποιούμενον. ἔπειτα τὸ γηροβοσκοὺς κεκτῆσθαι ἑαυτοῖς, ἐκ τούτου τοῦ ζεύγους τοῖς γοῦν ἀνθρώποις πορίζεται. ἔπειτα δὲ καὶ ἡ δίαιτα τοῖς ἀνθρώποις, οὐχ ὥσπερ τοῖς κτήνεσιν, ἐστὶν ἐν ὑπαίθρῳ, ἀλλὰ

CIC. apud Columellam lib. XII. cap. I.

Maritale coniugium ſic comparatum eſt natura, vt non ſolùm iucundiſſima, verumetiam vtiliſſima vitæ ſocietas iniretur: & ne genus humanum temporis lõginquitate occideret, propter hoc mas cum fœmina eſt coniunctus.

deinde vt ex hac eadem ſocietate mortalibus adiutoria ſenectutis, nec minus propugnacula præpararentur. tum etiam quũ victus & cultus humanus non, vti feris, in propatulo ac ſylueſtribus locis, ſed

στεγνῶν δεῖται, δῆλον ὅτι. δεῖ μέντοι τοῖς μέλλουσιν ἀνθρώποις ἕξειν ὅ, τι εἰσφέρωσιν εἰς τὸ στεγνὸν, ἔχειν τοὺς ἐργασομένους τὰς ἐν τῷ ὑπαίθρῳ ἐργασίας. καὶ γὰρ νεατὸς καὶ σπόρος καὶ φυτεία καὶ νομαὶ, ὑπαίθρια ταῦτα πάντα ἔργα ἐστίν. ἐκ τούτων δὲ τὰ ἐπιτήδεια γίγνεται. δεῖ δ' αὖ, ἐπειδὰν ταῦτα εἰσενεχθῇ εἰς τὸ στεγνὸν, καὶ τοῦ σώσοντος ταῦτα· καὶ τοῦ ἐργασομένου τὰ τῶν στεγνῶν ἔργα δεόμενά ἐστι. στεγνῶν δὲ δεῖται καὶ ἡ τῶν νεογνῶν τέκνων παιδοτροφία· στεγνῶν δὲ καὶ αἱ ἐκ τοῦ καρποῦ σιτοποιίαι δέονται, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τῆς ἐσθῆτος ἐκ τῶν ἐρίων ἐργασία. ἐπεὶ δ' ἀμφότερα ταῦτα καὶ ἔργων καὶ ἐπιμελείας δεῖται, τά τε ἔνδον καὶ τὰ ἔξω, καὶ τὴν φύσιν, φάναι, εὐθὺς παρεσκεύασεν ὁ θεὸς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν μὲν τῆς γυναικὸς, ἐπὶ τὰ ἔνδον ἔργα καὶ ἐπιμελήματα, τὴν δὲ τοῦ ἀνδρὸς, ἐπὶ τὰ ἔξω ἔργα καὶ ἐπιμελήματα. ῥίγη μὲν γὰρ καὶ θάλπη καὶ ὁδοιπορείας καὶ στρατείας τοῦ ἀνδρὸς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν μᾶλλον δύνασθαι καρτερεῖν παρεσκεύασεν· ὥστε τὰ ἔξω ἐπέταξεν αὐτῷ ἔργα. τῇ δὲ γυναικὶ ἧσσον τὸ σῶμα δυνατὸν πρὸς ταῦτα φύσας, τὰ ἔνδον ἔργα αὐτῇ φάναι ἔφη προστάξαι μοι δοκεῖ ὁ θεός. εἰδὼς δὲ ὅτι τῇ γυναικὶ

domi ſub tecto accurandus erat, neceſſarium fuit alterutrum foris & ſub dio eſſe, qui labore & induſtria cōpararet: intus, qui tectis reconderet atque cuſtodiret. ſiquidem vel ruſticari, vel nauigare, vel etiam alio genere negotiari neceſſe erat, vt aliquas facultates acquireremus.

Quum verò paratæ res ſub tectum eſſent congeſtæ, alium eſſe oportuit qui & illatas cuſtodiret, & cætera cōficeret opera quæ domi deberent adminiſtrari: nam & fruges & cætera alimenta terreſtria indigebant tecto: & ouium cæterarúmque pecudum fœtus atque fructus clauſo cuſtodiēda erāt, nec minus reliqua vtēſilia quibus aut alitur hominum genus aut etiā excolitur. Quare quum & operam & diligentiam ea quæ propoſuimus deſiderarent, nec exigua cura foris acquirerētur quæ domi cuſtodiri oporteret: iure, vt dixi, à natura comparata eſt opera mulieris ad domeſticam diligentiam: viri autem ad exercitationem forenſem & extraneam. Itaque viro calores & frigora perpetienda, tum etiam itinera & labores pacis ac belli, id eſt ruſticationis & militarium ſtipendiorum, diſtribuit: mulieri deinceps, quòd omnibus his rebus eam fecerat inhabilem, domeſtica negotia curanda tradidit.

καὶ ἐνέφυσε καὶ προσέταξε τὴν τῶν νεογνῶν τέκνων τροφὴν, καὶ τοῦ στέργειν τὰ νεογνὰ βρέφη, πλεῖον αὐτῇ ἐδάσατο ἢ τῷ ἀνδρί. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ φυλάττειν τὰ εἰσενεχθέντα τῇ γυναικὶ προσέταξε, γινώσκων ὁ θεὸς ὅτι πρὸς τὸ φυλάττειν οὐ κάκιόν ἐστι φοβερὰν εἶναι τὴν ψυχὴν, πλεῖον μέρος καὶ τοῦ φόβου ἐδάσατο τῇ γυναικὶ ἢ τῷ ἀνδρί. εἰδὼς δὲ ὅτι καὶ ἀρήγειν αὖ δεήσει ἐάν τις ἀδικῇ τὸν τὰ ἔξω ἔργα ἔχοντα, τούτῳ αὖ πλεῖον μέρος τοῦ θράσους ἐδάσατο. ὅτι δ' ἀμφοτέρους δεῖ καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν, τὴν μνήμην καὶ τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέροις κατέθηκεν· ὥστε οὐκ ἂν ἔχοις διελεῖν πότερα τὸ ἔθνος τὸ θῆλυ ἢ τὸ ἄρρεν τούτων πλεονεκτεῖ. καὶ τὸ ἐγκρατεῖς δὲ εἶναι ὧν δεῖ, εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέροις κατέθηκε· καὶ ἐξουσίαν ἐποίησεν ὁ θεὸς, ὁπότερος ἂν ᾖ βελτίων, εἴθ' ὁ ἀνὴρ, εἴτε ἡ γυνὴ, τοῦτον καὶ πλεῖον φέρεσθαι τούτου τοῦ ἀγαθοῦ. διὰ δὲ τὸ τὴν φύσιν μὴ πρὸς πάντα ταῦτα ἀμφοτέρων εὖ πεφυκέναι, διὰ τοῦτο καὶ δέονται μᾶλλον ἀλλήλων, καὶ τὸ ζεῦγος ὠφελιμώτερον ἑαυτῷ γεγένηται, ἃ τὸ ἕτερον ἐκλείπεται, τὸ ἕτερον δυνάμενον.

Et quoniam hunc ſexũ cuſtodiæ & diligentiæ aſſignauerat, idcircò timidiorem reddidit quàm virilem. nã metus plurimũ confert ad diligentiam cuſtodiendi.

Quód autem néceſſe erat foris & in aperto victũ quærentibus, nonnunquam iniuriam propulſare: idcirco virum quàm mulierem fecit audaciorem.

Quia verò partis opibus, æquè fuit opus memoria & diligentia: non minorem fœminæ quàm viro earum rerum tribuit poſſeſſionẽ.

Tum etiam quód ſimplex natura nõ omnes res commodas amplecti volebat, idcirco alterum alterius indigere voluit: quoniam quod alteri deeſt, præſto plerunque eſt alteri.

XENOPH. IBIDEM.

Πότερα δὲ, ἐγὼ ἔφην, ὦ Ἰσχόμαχε, ὅταν δεηθῇς ἐπιτρόπου, καταμαθὼν ἤν που ᾖ ἐπιτροπευτικὸς ἀνὴρ, τοῦτον πειρᾷ ὠνεῖσθαι (ὥσπερ ὅταν τέκτονος δεηθῇς, καταμαθὼν εὖ οἶδ' ὅτι

CIC. apud Columellã l. XI.

Vir egregius ille Iſchomachus Athenienſis rogatus à Socrate,

Vtrũne, ſi res familiaris deſideraſſet, mercari villicũ, tã quã fabrũ, an à ſe inſtituere conſueuerit:

ἣν που ἴδῃς τεκτονικὸν, τοῦτον πειρᾷ κτᾶσθαι) ἢ αὐτὸς παιδεύεις τοὺς ἐπιτρόπους; αὐτὸς νὴ δί' ὦ Σώκρατες πειρῶμαι παιδεύειν. καὶ γὰρ ὅστις μέλλει ἀρκέσειν ὅταν ἐγὼ ἀπῶ, ἀντ' ἐμοῦ ἐπιμελόμενος, τί αὐτὸν καὶ δεῖ ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ ἅπερ ἐγώ;

Ego verò, inquit, ipſe inſtituo. etenim qui me abſente in meum locū ſubſtituitur, & vicarius meæ diligentiæ ſuccedit, is ea quæ ego, ſcire debet.

XENOPH. IBIDEM. — CIC. apud Macrobium.

Οὐ γὰρ ἐπιμελεῖται ὡς φυτεύσῃ ἀμπέλους, οὐδὲ αἱ οὖσαι ὅπως φέρωσιν αὐτῷ. οὐδὲ ἔλαιον, οὐδὲ σῦκα ἔχει ἀνήρ. οὐ γὰρ ἐπιμελεῖται, οὐδὲ ποιεῖ ὅπως ταῦτα ἔχῃ.

Neque ſerit vitem, neque quæ ſata eſt, diligenter colit. oleum, ficus, poma non habet.

XENOPH. IBIDEM. — CIC. apud Nonium.

Οταν δὲ καιρὸς ᾖ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἤδη γλυκαίνεσθαι σταφυλάς, φυλλορροοῦσα διδάσκει ἑαυτὴν ψιλοῦν καὶ πεπαίνειν τὴν ὀπώραν.

Quū verò affecta iam propè æſtate, vuas à ſole miteſcere tempus eſt.

XENOPH. IBIDEM. — CIC. apud eundem.

Οἶδα μὲν οὖν, ἔφην, ἀκριβῶς, ὅτι οὐδαμῶς ἂν μᾶλλον ἡ μὲν ὕλη ἐπιπολάζοι καὶ αὐαίνοιτο ὑπὸ τοῦ καύματος, ἡ δὲ γῆ ὀπτῷτο ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἢ εἴ τις αὐτὴν ἐν μέσῳ τῷ θέρει καὶ ἐν μέσῃ τῇ ἡμέρᾳ κινοίη τῷ ζεύγει.

Nullo modo facilius arbitror poſſe neque herbas areſcere & interfici, neque terrā ab ſole percoqui.

XENOPH. IBIDEM. — CIC. apud Donatum.

Πρὸς θεῶν, ἔφην ἐγώ, ὦ Ἰσχόμαχε τί πρῶτον διδάσκειν ἦρχου αὐτήν, διηγοῦ μοι.

Quid igitur proh deū immortalium primū eā docebas quæſo?

XENOPH. IBIDEM. — CIC. apud Priſcianum.

Ος ἐμοὶ ἐδόκει εἶναι τῷ ὄντι τούτων τῶν ἀνδρῶν ἐφ' οἷς τοῦτο τὸ ὄνομα δικαίου ἐστὶν, ὃ καλεῖται καλός τε κἀγαθὸς ἀνήρ.

Homo ex eo numero hominum qui apud nos hoc nomine dignantur.

ARISTOTELIS LOCI A CICERONE INTERPRETATI.

ARIST. RHET. III.

Διὸ ῥυθμὸν δεῖ ἔχειν τὸν λόγον, μέτρον δὲ μή· ποίημα γὰρ ἔσται. ῥυθμὸν δὲ μὴ ἀκριβῶς· τοῦτο δὲ ἔσται, ἐὰν μέχρι του ᾖ. τῶν δὲ ῥυθμῶν ὁ μὲν ἥρωος, σεμνὸς καὶ λεκτικὸς καὶ ἁρμονίας δεόμενος· ὁ δ᾽ ἴαμβος, αὐτή ἐστιν ἡ λέξις ἡ τῶν πολλῶν. διὸ μάλιστα πάντων τῶν μέτρων ἰαμβεῖα φθέγγονται λέγοντες. δεῖ δὲ σεμνότητα γενέσθαι καὶ ἐκστῆσαι.

CIC. IN ORAT.

Is igitur verſum in oratione vetat eſſe, numerũ iubet. IBIDEM, *Quod longè Ariſtoteli videtur ſecus, qui iudicat* heroũ numerũ grãdiorẽ quàm deſideret ſoluta oratio: iãbũ autẽ nimis è vulgari eſſe ſermone. Itaque neque humilem nec abiectam orationem, nec nimis altam & exaggeratã probat: plenam tamẽ eam vult eſſe grauitatis, vt eos qui audiũt, ad maiorẽ admirationẽ poſſit traducere.

ARIST. IBIDEM.

Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι διά γε τὰ εἰρημένα ἀφετέοι, καὶ διότι μετρικοί· ὁ δὲ παιὰν ληπτέος. DEINDE, Ἔστι δὲ παιᾶνος δύο εἴδη ἀντικείμενα ἀλλήλοις, ὧν τὸ μὲν ἀρχῇ ἁρμόττει, ὥσπερ καὶ χρῶνται· οὗτος δ᾽ ἐστὶν, οὗ ἄρχει μὲν ἡ μακρὰ, τελευτῶσι δὲ τρεῖς βραχεῖαι· ἕτερος δ᾽ ἐξ ἐναντίας, οὗ βραχεῖαι ἄρχουσι τρεῖς, ἡ δὲ μακρὰ, τελευταία. οὗτος δὲ τελευτὴν ποιεῖ.

CIC. DE ORAT. III.

Probatur *ab Ariſtotele* maxime pæan: q eſt duplex: nam aut à longa oritur, quã tres breues cõſequũtur: aut à breuibus deinceps tribus, extrema producta atque longa. atque *illi philoſopho* ordiri *placet* à ſuperiore pæane, poſteriore finire.

ARIST. ETHIC. II.

Ὅμοιον οὖν τὸ ἀξιοῦν καὶ περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ δειλαίνειν καὶ ἀκολασταίνειν εἶναι μεσότητα καὶ ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν. PAVLO ANTE, Πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται τῷ αὐτὰ φαῦλα εἶναι, ἀλλ᾽ οὐχ αἱ ὑπερβολαὶ αὐτῶν, οὐδὲ αἱ ἐλλείψεις.

CIC. TVSC. IIII.

Quamobrem nihil intereſt vtrum moderatas perturbatiões approbẽt, an moderatam iniuſtitiã, moderatam ignauiã, moderatam intemperantiã. DIXERAT, Ægritudo autem cæteræque perturbationes, amplificatæ certe peſtiferæ ſunt: igitur etiam ſuſceptæ, cõtinuò in magna peſtis parte verſantur.

EPICVRI LOCI A CICERONE interpretati.

EPIC. EPIST.

Τὴν μακαρίαν ἄγοντες ἅμα τελευτῶντες ἡμέραν τοῦ βίου, ἐγράφομεν ὑμῖν ταυτί· στραγγουρία τε καὶ παρηκολούθει καὶ δυσεντερικὰ πάθη ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντα τοῦ ἐν ἑαυτοῖς μεγέθους. ἀντιπαρετάττετο δὲ πᾶσι τούτοις τὸ κατὰ ψυχὴν χαῖρον ἐπὶ τῇ τῶν γεγονότων ἡμῖν διαλογισμῶν μνήμῃ. σὺ δὲ ἀξίως τῆς ἐκ μειρακίου παραστάσεως πρὸς ἐμὲ καὶ φιλοσοφίαν, ἐπιμελοῦ τῶν παίδων Μητροδώρου.

CIC. DE FIN. II.

Quum ageremus vitæ beatum & eundem ſupremum diem, ſcribebamus hæc. Tanti autem morbi aderant veſicæ & viſcerum, vt nihil ad eorũ magnitudinem poſſet accedere. Compenſabatur tamen cũ his omnibus animi lætitia, quam capiebã memoria rationum inuẽtorúmque noſtrorum. Sed tu, vt dignum eſt tua erga me & erga philoſophiam voluntate ab adoleſcẽtia ſuſcepta, fac vt Metrodori tueare liberos.

EPIC. IN TESTAM.

Ἐκ δὲ τῶν γινομένων προσόδων τῶν δεδομένων ἀφ' ἡμῶν Ἀμυνομάχῳ καὶ Τιμοκράτει, κατὰ τὸ δυνατὸν μεριζέσθωσαν μεθ' Ἑρμάρχου σκοπούμενοι εἴς τε τὰ ἐναγίσματα τῷ τε πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἡμῖν εἰς τὴν εἰθισμένην ἄγεσθαι γενέθλιον ἡμέραν ἑκάστου ἔτους, τῇ προτέρᾳ δεκάτῃ τοῦ Γαμηλιῶνος. ὥσπερ καὶ εἰς τὴν γινομένην σύνοδον ἑκάστου μηνὸς ταῖς εἰκάσι τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν εἰς τὴν ἡμῶν τε καὶ Μητροδώρου κατατεταγμένην.

CIC. DE FIN. II.

Vt Amynomachus & Timocrates hæredes ſui de Hermachi ſententia dent quod ſatis ſit ad diẽ agendum natalem ſuum quotannis menſe Gamelione: ...

itémque omnibus menſibus viceſimo die Lunæ dẽt ad eorum epulas qui vnà ſecũ philoſopati ſint: vt & ſui & Metrodori memoria colatur.

Οὐ γὰρ ἔγωγε δύναμαι νοῆσαι τἀγαθὸν, ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ τῶν χυλῶν ἡδονὰς, ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι᾽ ἀφροδισίων, ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι᾽ ἀκροαμάτων, ἀφαιρῶν δὲ τὰς διὰ μορφῆς κατ᾽ ὄψιν ἡδείας κινήσεις.

Nec equidē habeo quod intelligam bonum illud, detrahens eas voluptates quæ ſapore percipiūtur: detrahens eas etiam quæ auditu & cātib⁹: detrahēs eas etiam quæ ex formis percipiūtur oculis, ſuaues motiones. IDEM De fin. II, de Epicuro loquēs, Quippe qui teſtificetur, ne intelligere quidē ſe poſſe vbi ſit aut quid ſit vllū bonū, præter illud quod cibo aut potione & aurium delectatione & obſcœna voluptate capiatur.

EPIC. EPIST. AD MEN. CIC. DE FIN. I.

Οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως· οὐδὲ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως, ἄνευ τοῦ ἡδέως. συμπεφύκασι γὰρ αἱ ἀρεταὶ τῷ ζῆν ἡδέως, καὶ τὸ ζῆν ἡδέως, τούτων ἐστὶν ἀχώριστον.

Non poſſe iucundè viui, niſi ſapiēter, honeſtè iuſtéque viuatur: nec ſapienter, honeſtè, iuſte, niſi iucūdè. IDEM Tuſcul. III, Negat Epicurus iucūdè poſſe viui, niſi cū virtute viuatur.

EPICVRVS. CIC. IBIDEM.

Τὰ γὰρ ζῶα ἅμα τῷ γεννηθῆναι, τὴν μὲν ἡδονὴν εὐαρεστεῖσθαι, τῷ δὲ πόνῳ προσκρούειν φυσικῶς καὶ χωρὶς λόγου. αὐτοπαθῶς οὖν φεύγομεν τὴν ἀλγηδόνα.

Omne animal, ſimulatque natum ſit, voluptatē appetere, eáque gaudere vt ſummo bono: dolorē aſpernari vt ſummū malum, & quantum poſſit, à ſe repellere. idque facere, nondum deprauatum, ipſa natura incorruptè atque integrè iudicante.

EPIC. EPIST. AD MEN. CIC. IBIDEM.

Διὰ τοῦτο καὶ οὐ πᾶσαν ἡδονὴν αἱρούμεθα, ἀλλ᾽ ἔστιν ὅτε πολλὰς ἡδονὰς ὑπερβαίνομεν, ὅταν πλεῖον ἡμῖν τὸ δυσχερὲς ἐκ τούτων ἕπηται. καὶ πολλὰς ἀλγηδόνας, ἡδονῶν κρείττους νομίζομεν, ἐ-

Nemo enim ipſam voluptatem, quia voluptas ſit, aſpernatur, aut odit, aut fugit: ſed quia conſequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem ſequi neſciunt. Neque porrò quiſquam eſt qui dolorem ipſum,

πιδὰν μείζων ἡδονὴ παρακολουθῇ, πολὺν χρόνον ὑπομείνασι τὰς ἀλγηδόνας. πᾶσα οὖν ἡδονὴ διὰ τὸ φύσιν ἔχειν οἰκείαν, ἀγαθόν, οὐ πᾶσα μέντοι αἱρετή. καθάπερ καὶ ἀλγηδὼν πᾶσα, κακὴ, οὐ πᾶσα δὲ ἀεὶ φευκτὴ πεφυκυῖα.

quia dolor ſit, amet, conſectetur, adipiſci velit: ſed quia nonnunquam eiuſmodi incidunt tempora vt labore & dolore magnã aliquam quærat voluptatem.

EPICVRVS.

Ορος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν ἡ παντὸς τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις. Et alibi, Οὐκ ἐπαύξεται ἡ ἡδονὴ ἐν τῇ σαρκὶ ἐπειδὰν ἅπαξ τὸ κατ' ἔνδειαν ἀλγοῦν ἐξαιρεθῇ, ἀλλὰ μόνον ποικίλλεται.

CIC. IBIDEM.

Omni autem priuatione doloris terminari ſũmam voluptatẽ: vt poſtea variari voluptas diſtinguique poſſit, augeri amplificarique non poſſit. IDEM lib. II, Quum omnis dolor detractus eſſet, variari non augeri voluptatẽ. IDEM Tuſcul. III, Non creſcere voluptatem dolore detracto: ſummámque voluptatem, nihil dolere.

EPIC. SELECT. SEN.

Τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μέν εἰσι φυσικαὶ καὶ ἀναγκαῖαι· αἱ δὲ, φυσικαὶ καὶ οὐκ ἀναγκαῖαι· αἱ δ', οὔτε φυσικαὶ οὔτε ἀναγκαῖαι, ἀλλὰ παρὰ κενὴν δόξαν γινόμεναι. IBIDEM, Ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος καὶ ὥρισται καὶ εὐπόριστός ἐστιν· ὁ δὲ τῶν κενῶν δοξῶν, εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει. ALIBI, Τὸ μὲν φυσικὸν πᾶν εὐπόριστόν ἐστι, τὸ δὲ κενὸν, δυσπόριστον.

CIC. IBIDEM.

Vnum genus earũ cupiditatum quæ eſſent & naturales & neceſſariæ: alterũ, quæ naturales eſſent, nec tamen neceſſariæ: tertium, quæ nec naturales, nec neceſſariæ. Quarum ea ratio eſt, vt neceſſariæ nec opera multa nec impenſa expleantur. ne naturales quidem multa deſiderant, propterea quód ipſa natura diuitias quibus contenta eſt, & parabiles & terminatas habet. inanium autem cupiditatum nec modus vllus nec finis inueniri poteſt. IDEM Tuſcul. V, Cupiditates partim eſſe naturales & neceſſarias, partim naturales & non neceſſarias, partim neutrum. neceſſarias ſatiari poſſe penè nihilo: diuitias enim naturæ parabiles eſſe. ſecundum autem genus cupiditatum nec ad potiendum difficile cenſet, nec verò ad carendum. tertias, quòd eſſent planè inanes, neque neceſſitatẽ modò ſed ne naturam quidem attingerent, funditus eiiciendas putauit.

EPICVRVS. | CIC. IBIDEM.

Πάσας δὲ τὰς ψυχικὰς ἡδονὰς καὶ ἀλγηδόνας ἐπὶ σωματικαῖς ἡδοναῖς καὶ ἀλγηδόσι γίνεσθαι. Continuo pòſt, τὴν γὰρ σάρκα τὸ παρὸν μόνον χειμάζει, τὴν δὲ ψυχὴν καὶ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρόν.

Animi autem voluptates & dolores naſci è corporis voluptatibus & doloribus. PAVLO POST, Nec ob eã cauſã nõ multo maiores eſſe & voluptates & dolores animi quàm corporis:nam corpore nihil niſi præſens & quod adeſt, ſentire poſſumus:animo autem & præterita & futura.

EPIC. ſelect. ſenten. | CIC. IBIDEM.

Βραχέα σοφῷ τύχη παρεμπίπτει. τὰ δὲ μέγιστα καὶ κυριώτατα ὁ λογισμὸς διῴκει, καὶ κατὰ τὸν συνεχῆ χρόνον διοικεῖ καὶ διοικήσει. Paulo pòſt, Ὁ ἄπειρος χρόνος ἴσην ἔχει τὴν ἡδονὴν καὶ ὁ πεπερασμένος.

Exiguam fortunam interuenire ſapienti, maximáſque ab eo & grauiſſimas res conſilio ipſius & ratione adminiſtrari. nec maiorem voluptatem ex infinito tempore ætatis percipi poſſe quã ex hoc percipiatur quod videamus eſſe finitum. IDEM lib. II, Negat Epicurus diuturnitatem quidẽ temporis ad beatè viuendum aliquid afferre: nec minorem voluptatem percipi in breuitate temporis, quàm ſi illa ſit ſempiterna.

EPIC. IBIDEM. | CIC. IBIDEM.

Οὐκ ἦν τὸ φοβούμενον λύειν ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων, μὴ κατειδότα τίς ἡ τοῦ σύμπαντος φύσις. IDEM alibi, Εἰ μηδὲν ἡμᾶς αἱ ὑπὲρ τῶν μετεώρων ὑποψίαι ἠνώχλουν, ἔτι τε περὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων, οὐκ ἄν ποτε προσεδεόμεθα φυσιολογίας εἰς τοῦτο.

Omnium autem rerũ natura cognita, leuamur ſuperſtitione, liberamur mortis metu, non conturbamur ignoratiõe rerum, èqua ipſa horribiles exiſtũt ſæpe formidines. denique etiã morati melius erimus quum didicerimus quæ natura deſideret.

EPIC. IBIDEM. | CIC. IBIDEM.

Ὧν ἡ σοφία παρασκευάζεται εἰς τὴν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα, πολὺ μέγιστόν ἐστιν ἡ τῆς φιλίας κτῆσις.

Omnium rerum quas ad beatè viuendũ ſapientia comparauerit, nihil eſſe maius amicitia, nihil vberius, nihil iucundius.

EPIC. IBIDEM.

Ἡ αὐτὴ γνώμη θαῤῥεῖν τε ἐποίησεν ὑπὲρ τοῦ μηδὲν αἰώνιον εἶναι δεινὸν, μηδὲ πολυχρόνιον, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὡρισμένοις ἀσφάλειαν φιλίας μάλιστα κατανοῆσαι συντελουμένην.

CIC. IBIDEM.

Eadem ſcientia confirmauit animum, nequod aut ſempiternũ aut diuturnum timeret malum: quæ perſpexit in hocipſo vitæ ſpatio amicitia præſidium eſſe firmiſſimum.

EPIC. IBIDEM.

Εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοίας τούς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων, ἔτι τε τὸ πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν, οὐκ ἄν ποτε εἴη μοι ὅ,τι μεμψαίμεθα αὐτοῖς πάντοθεν εἰσπληρουμένοις τῶν ἡδονῶν, καὶ οὐδαμόθεν οὔτε τὸ ἀλγοῦν οὔτε τὸ λυπούμενον ἔχουσιν, ὅπερ ἐστὶ τὸ κακόν.

CIC. DE FIN. II.

Si ea quæ ſunt luxurioſis efficientia voluptatũ, liberarent eos deorum & mortis & doloris metu, doceréntque qui eſſent fines cupiditatũ: nihil haberem quod reprehenderem, quum vndique complerentur voluptatibus, aut haberent vlla ex parte aliquid aut dolens aut ægrum, id eſt malum.

EPIC. EPIST. AD MEN.

Τὸ μὲν φυσικὸν πᾶν εὐπόριστόν ἐστι, τὸ δὲ κενὸν, δυσπόριστον. οἵ τε λιτοὶ χυλοὶ ἴσην πολυτελεῖ διαίτῃ τὴν ἡδονὴν ἐπιφέρουσιν.

CIC. IBIDEM.

Naturæ diuitias parabiles eſſe, & tenuiſſimo victu, id eſt contemptiſſimis eſcis & potionibus, minorem voluptatẽ non percipi, quã rebus exquiſitiſſimus ad epulandum.

EPIC. SELECT. SENT.

Οὐ χρονίζει τὸ ἀλγοῦν συνεχῶς ἐν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἄκρον τὸν ἐλάχιστον χρόνον πάρεστι. IDEM, Οἱ μεγάλοι πόνοι συντόμως ἐξάγουσιν, οἱ δὲ χρόνιοι μέγεθος οὐκ ἔχουσιν.

CIC. IBIDEM.

Maximus dolor breuis eſt. ITEM, Summus dolor plures dies manere non poteſt.

EPIC. SELECT. SENT.

Ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. τὸ γὰρ διαλυθὲν, ἀναισθητεῖ· τὸ δ᾽ ἀναισθητοῦν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. IDEM Epiſt. ad Men. Μηδὲν πρὸς ἡμᾶς εἶναι τὸν θάνατον. ἐπεὶ πᾶν ἀγαθὸν καὶ κακὸν, ἐν αἰσθήσει· στέρησις δέ ἐστιν αἰσθήσεως ὁ θάνατος.

CIC. IBIDEM.

Mortem nihil ad nos pertinere. quod enim diſſolutũ ſit, id eſſe ſine ſenſu: quod autem ſine ſenſu ſit, id nihil omnino ad nos pertinere.

LOCI CICERONIS, IN QVIBVS Stoica dogmata cum ex aliis tum ex Zenone & Chryſippo interpretatur.

STOICORVM DOGMATA.

Μόνον τὸ καλὸν, ἀγαθὸν εἶναι. καί, αὐτάρκη εἶναι τὴν ἀρετὴν πρὸς εὐδαιμονίαν.

EX INTERPRETATIONE Ciceronis in lib. De finibus III.

Stoici negant bonũ quicquam eſſe niſi quod honeſtum. virtutem autem, nixam hoc honeſto, nullam requirere voluptatem, atque ad beatè viuendum ſeipſa eſſe contentam. IDEM lib. III, Nihil præter virtutem in bonis ducere.

Ἀρχαὶ τῶν καθηκόντων, τὰ πρῶτα κατὰ φύσιν.

CIC. DE FIN. III.

Officia proficiſcuntur ab initiis naturæ.

Ζῆν κατ᾽ ἐμπειρίαν τῶν κατὰ φύσιν συμβαινόντων.

IBIDEM.

Viuere ſcientiam adhibentem earum rerũ quæ natura eueniant.

Ἀγαθὸν ὁ χρόνος οὐκ αὔξει προσγινόμενος. ITEM, Πᾶν ἀγαθὸν ἐπ᾽ ἄκρον εἶναι αἱρετὸν, καὶ μήτε ἄνεσιν μήτε ἐπίτασιν ἐπιδέχεσθαι.

IBIDEM.

Ipſum bonum creſcẽdi acceſſionẽ nullã habet. ITEM, Ipſum bonum non acceſſione, neque creſcẽdo aut cum cæteris comparando, ſed propria vi ſua & ſentimus & appellamus bonum.

IBIDEM.

Κἂν ἀκαρές τις ὥρας γένηται φρόνιμος, οὐδενὶ πρὸς εὐδαιμονίαν ἀπολειφθήσεται τοῦ τὸν αἰῶνα χρωμένου τῇ ἀρετῇ, καὶ μακαρίως ἐν αὐτῇ καταβιοῦντος.

Nõ optabilior nec magis expetenda beata vita, ſi ſit lõga, q̃ ſi ſit breuis.

IBIDEM.

Ὥσπερ ὁ πῆχυν ἀπέχων ἐν τῇ θαλάττῃ τῆς ἐπιφανείας, οὐδὲν ἧττον πνίγεται τοῦ καταδεδυκότος ὀργυιὰς πεντακοσίας· οὕτως οὐδὲ οἱ πελάζοντες ἀρετῇ, τῶν μακρὰν ὄντων ἧττόν εἰσιν ἐν κακίᾳ. καὶ καθάπερ οἱ τυφλοί, τυφλοί εἰσι κἂν ὀλίγον ὕστερον ἀναβλέπειν μέλλωσιν· οὕτως οἱ προκόπτοντες, ἄχρις οὗ τὴν ἀρετὴν ἀναλάβωσιν, ἀνόητοι καὶ μοχθηροὶ διαμένουσιν.

Vt qui demerſi ſunt in aqua, nihilo magis reſpirare poſſunt, ſi longè nõ abſunt à ſummo, vt iam iámq; poſſint emergere, quàm ſi etiã tũ eſſent in profũdo: nec catulus ille q iã appropinquat vt videat, plus cernit quàm is qui modò eſt natus: item qui proceſſit aliquantum ad virtutis aditũ, nihilo minus in miſeria eſt quã ille qui nihil proceſſit.

IBIDEM.

Τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι τελικά, τὰ δὲ ποιητικά, τὰ δὲ τελικὰ καὶ ποιητικά. τὸν μὲν οὖν φίλον, καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ γινομένας ὠφελείας, ποιητικὰ εἶναι ἀγαθά· θάρσος δὲ καὶ φρόνημα, καὶ ἐλευθερίαν καὶ τέρψιν καὶ εὐφροσύνην καὶ ἀλυπίαν, καὶ πᾶσαν τὴν κατ' ἀρετὴν πρᾶξιν, τελικά.

Vt bonorum alia ſint ad illud vltimum pertinentia: alia autem, efficientia: alia vtrunque. De pertinentib' nihil eſt bonum, præter actiones honeſtas: de efficiẽtibus, nihil præter amicum.

IBIDEM.

Τῶν προηγμένων, τὰ μὲν δι' αὑτὰ προῆκται, τὰ δὲ, δι' ἕτερα· τὰ δὲ, καὶ δι' αὑτὰ καὶ δι' ἕτερα. δι' αὑτὰ μὲν, εὐφυΐα, προκοπὴ, καὶ τὰ ὅμοια· δι' ἕτερα δὲ, πλοῦτος, εὐγένεια, καὶ τὰ ὅμοια. δι' αὑτὰ δὲ καὶ δι' ἕτερα, ἰσχὺς, εὐαι-

Hæc quæ præpoſita dicimus, partim ſunt per ſe ipſa præpoſita, partim quod aliquid efficiũt, partim vtrũque, per ſe. vt quedã habitus oris & vultus, vt ſtatus, vt mot': in quibus ſunt & præponenda quædam & reiicienda. alia ob eam rem præpoſi-

θησία, ἀρτιότης. δι᾽ αὑτὰ μὲν, ὅτι κατὰ φύσιν ἐστί· δι᾽ ἕτερα δὲ, ὅτι περιποιεῖ χρείας οὐκ ὀλίγας.

ta dicentur quòd ex ſe aliquid efficiant, vt pecunia: alia autem ob vtranque rē, vt integri ſenſus, vt bona valetudo.

IBIDEM.

Τὴν πρὸς τὰ τέκνα φιλοστοργίαν φυσικὴν εἶναι. ITEM, Τὴν πρὸς τὰ τέκνα φιλοστοργίαν, ἀρχὴν ἡμῖν κοινωνίας τε δικαιοσύνης τιθέμενοι.

Natura fieri vt liberi à parentibus amentur: à quo initio profectam cōmunem humani generis ſocietatem perſequimur.

IBIDEM.

Τὸν κόσμον οἰκεῖσθαι κατὰ νοῦν καὶ πρόνοιαν.

Mundum regi numine deorum.

IBIDEM.

Εὐλόγως τε ἐξάξειν ἑαυτὸν τοῦ βίου τὸν σοφὸν καὶ ὑπὲρ πατρίδος καὶ ὑπὲρ φίλων.

Vt laudandus ſit is qui mortem oppetat pro Republica.

IBIDEM.

Ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ἐν ἐρημίᾳ βιώσεται ὁ σπουδαῖος. κοινωνικὸς γὰρ φύσει καὶ πρακτικός.

Quódque nemo in ſolitudine vitam agere velit, facilè intelligitur nos ad coniunctionem congregationémque hominum & ad naturalem communitatem eſſe natos.

IBIDEM.

Μηδὲν εἶναι δίκαιον ἀνθρώπῳ πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα.

Homini nihil iuris eſſe cum beſtiis.

IBIDEM.

Πολιτεύσεσθαι τὸν σοφὸν, καὶ γαμήσειν καὶ παιδοποιήσεσθαι· καὶ ἐρασθήσεσθαι δὲ τὸν σοφὸν τῶν νέων ἐμφαινόντων διὰ τοῦ εἴδους τὴν πρὸς ἀρετὴν εὐφυΐαν· κυνιεῖν τε τὸν σοφόν φασι.

Vt ſapiens velit gerere & adminiſtrare Rēp. atque vt è natura viuat, vxorem adiungere & velle ex ea liberos procreare. ne amores quidem ſanctos à ſapiente alienos eſſe arbitrantur. Cynicorū autem rationem atque vitam alii cadere in ſapientē dicūt ſiquis, &c.

IBIDEM.

Φύσει τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ μὴ θέσει.

Ius quod ita dici appellari;poſſit, id eſſe natura

IBIDEM.

Ἀναμαρτήτους εἶναι τοὺς σοφούς, τῷ ἀπεριπτώτους εἶναι ἁμαρτήματι. ἀβλαβεῖς τε εἶναι. οὐ γὰρ ἄλλους βλάπτειν, οὔτε αὐτούς.

Alienum eſſe à ſapiente nõ modo iniuriam cui facere, verum etiam nocere.

STOICORVM DEfinitiones.

EX INTERpretatione Ciceronis.

Πάθος ἐστὶν ἡ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν ψυχῆς κίνησις. ITEM, Πάθος ἐστὶν ὁρμὴ πλεονάζουσα. ITEM, Δοκεῖ δὲ τὰ πάθη κρίσεις εἶναι.

TVSC. IIII.

Perturbatio ſit, auerſa à recta ratione contra naturam, animi commotio. PAVLO POST, Perturbationem eſſe appetitũ vehementiorem. PAVLO POST, Omnes perturbationes iudicio cẽſent fieri & opinione.

IBIDEM.

Βούλησις, εὔλογος ὄρεξις. ἐπιθυμία, ὄρεξις ἄλογος. ITEM, Χαρὰ, εὔλογος ἔπαρσις. ἡδονὴ, ἄλογος ἔπαρσις. ITEM, Εὐλάβεια, εὔλογος ἔκκλισις. Cui opponitur φόβος.

Voluntas, quæ quid cũ ratione deſiderat. Libido, vel cupiditas effræna ta, quæ aduerſa ratione incitata eſt vehemẽtius. ITEM, Gaudium, quum ratione animus mouetur placidè atque cõſtanter. Lætitia geſtiens vel nimia, ſine ratione, animi elatio. ITEM, A malis natura declinamus: quæ declinatio ſi cum ratione fiet, cautio appelletur: quæ autem ſine ratione, metus.

CIC. IBIDEM.

Λύπη ἐστὶ συστολὴ ἄλογος. ITEM, Λύπη ἐστὶ δόξα πρόσφατος κακοῦ παρουσίας ἀξίου εἶναι μειώσεως καὶ συστολῆς δοκοῦντος.

AEgritudo ſit animi aduerſante ratione contractio. PAVLO. POST, AEgritudo eſt opinio recens mali præſentis: in quo demitti cõtrahique animo rectum eſſe videatur.

IBIDEM.

Φόβος, προσδοκία κακοῦ. ITEM, Ὄκνος, φόβος μελλούσης ἐνεργείας.

Metus, opinio impendẽtis mali. ITEM, Pigritia, metus conſequentis laboris.

Ελεος, λύπη ὡς ἐπὶ ἀναξίως κακοπαθοῦντι.

IBIDEM.

Miſericordia eſt ægritudo ex miſeria alterius iniuria laborantis.

Αχθος, λύπη βαρύνουσα. ITEM, Ὀδύνη, λύπη ἐπίπονος.

IBIDEM.

Angor, eſt ægritudo premẽs. IBIDEM, AErũna, ægritudo laborioſa.

Φθόνος, λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς. ITEM, ζῆλος δὲ, λύπη ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ὧν αὐτὸς ἐπιθυμεῖ, καὶ οὐκ ἔχει. ζηλοτυπία δὲ, λύπη ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ὧν αὐτὸς ἐπεθύμησε καὶ ἔχει.

IBIDEM.

Inuidẽtia eſt ægritudo ſuſcepta propter alterius res ſecundas. IBIDEM, AEmulatio, ægritudo ſi eo quod cõcupierit, alius potiatur, ipſe careat. Obtrectatio autem eſt eaquã intelligi zelotypiam volo, ægritudo ex eo quòd alter quoque potiatur eo quod ille ipſe concupierit.

Επιχαιρεκακία, ἡδονὴ ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς. Κήλησις, ἡδονὴ δι' ὤτων κατακηλοῦσα.

IBIDEM.

Maleuolẽtia, voluptas ex malo alterius. Delectatio, voluptas ſuauitate auditus animum deliniens.

Ὀργὴ, ἐπιθυμία τιμωρίας τοῦ δοκοῦντος ἠδικηκέναι οὐ προσηκόντως. Μῆνις, ὀργὴ πεπαλαιωμένη καὶ ἐπίκοτος ἢ ἐπιτηρητική. Θυμὸς, vel vt Cic. θύμωσις, ὀργὴ ἀρχομένη.

IBIDEM.

Ira, libido puniẽdi eius qui videatur læſiſſe iniuria. Odium, ira inueterata. Inimicitia, ira vlciſcendi tempus obſeruãs. Excandeſcentia, ira naſcens & modò exiſtens.

Νόσημα, οἴησις σφόδρα δοκοῦντος αἱρετοῦ. ITEM, Ἀῤῥώστημα, ἐστὶ νόσημα μετὰ ἀσθενείας.

IBIDEM.

Animi ægrotatio, opinatio vehemẽs de re nõ expetẽda, tanquã valde expetenda ſit, inhærens & penitus inſita. PAVLO POST, AEgrotatio, morbus cum imbecillitate.

Ερωτα εἶναι ἐπιβολὴν φιλοποιΐας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον.

IBIDEM, circa finẽ libri,

Amorẽ ipſum, conatũ amicitiæ faciũdæ ex pulchritudinis ſpecie, *definiunt*

Προηγμένα, τὰ ἀδιάφορα ἃ καὶ ἀξίαν ἔχει.

CIC. DE FIN. III.

Præpoſitum vel Præcipuũ, quod ſit indifferẽs, cũ æſtimatiõe mediocri.

Ἐλευθερία, ἐστὶν ἐξουσία αὐτοπραγίας. Δουλεία, στέρησις αὐτοπραγίας.

CIC. PARAD.

Quid eſt enim libertas? poteſtas viuẽdi vt velis. PAVLO POST, Seruit⁹, obedientia fracti animi & abiecti, & arbitrio carentis ſuo.

Hactenus definitiones.

Τὴν πρώτην ὁρμὴν τὸ ζῶον ἴσχειν ἐπὶ τὸ τηρεῖν ἑαυτό, οἰκειούσης αὐτῷ τῆς φύσεως ἀπ' ἀρχῆς. ITEM CHRYSIPPVS περὶ τελῶν, Πρῶτον οἰκεῖον εἶναι παντὶ ζῴῳ τὴν αὑτοῦ σύστασιν καὶ τὴν ταύτης συνείδησιν. οὔτε γὰρ ἀλλοτριῶσαι εἰκὸς ἦν αὐτὸ τὸ ζῶον, οὔτε ποιῆσαι ἂν αὐτό, μήτε ἀλλοτριῶσαι μήτε οὐκ οἰκειῶσαι. ἀπολείπεται τοίνυν λέγειν συστησαμένην αὐτὸ οἰκείως πρὸς ἑαυτό. οὕτω γὰρ τὰ βλάπτοντα διωθεῖται, καὶ τὰ οἰκεῖα προσίεται.

CIC. DE FIN. IIII.

Noſmetipſos commẽdatos eſſe nobis, primámque ex natura hanc habere appetitionem, vt conſeruemus noſmetipſos. IDEM lib. III, Simulatque natum ſit animal, ipſum ſibi conciliari & cõmendari ad ſe conſeruãdum, & ad ſuum ſtatum, & ad ea quæ cõſeruantia ſunt eius ſtatus, diligenda: alienari autem ab interitu iiſque rebus quæ interitum videantur afferre.
IBIDEM, Primum eſt officium vt ſe cõſeruet in naturæ ſtatu, deinceps vt ea teneat quæ ſecundum naturam ſint, pellátque contraria.

CHRYSIPPVS.

Τὸ ἀγαθόν, αἱρετόν· τὸ δ' αἱρετόν, ἀρεστόν· τὸ δ' ἀρεστόν, ἐπαινετόν· τὸ δ' ἐπαινετόν, καλόν.

CIC. DE FIN. IIII.

Quod bonum ſit, id eſſe optabile: quod optabile, id eſſe expetẽdũ: quod expetendum, laudabile. IDEM lib. III, Quod eſt bonum, omne laudabile eſt: quod autem laudabile eſt, omne honeſtũ eſt. bonum igitur quod eſt, honeſtum eſt.

EX DEMOCRITO.

Οὐσίας ἀπείρους τὸ πλῆθος, ἀτόμους τε καὶ ἀδιαφόρους, ἔτι δὲ ἀποίους καὶ ἀπαθεῖς ἐν τῷ κενῷ φέρεσθαι διεσπαρ

CIC. DE FIN. I.

Atomos, id eſt corpora indiuidua, propter ſoliditatem in infinito inani, in quo nec ſummum, nec infimum, nec mediũ, nec vltimum, nec extremum ſit, ita ferri

μένας. ὅταν δὲ πλάσωσιν ἀλλήλαις, ἢ συμπέσωσι, ἢ περιπλακῶσι, φαίνεσθαι τῶν ἀθροιζομένων τὸ μὲν, ὕδωρ, τὸ δὲ, πῦρ, τὸ δὲ, φυτὸν, τὸ δὲ, ἄνθρωπον. τὰ δὲ ἄτομα οὐδέποτε λῆξαι κινήσεως.

vt concurſionibus inter ſe cohæreſcāt: ex quo efficiātur ea quæ ſint quæque cernantur omnia. eūque motū atomorū nullo à principio ſed ex æterno tempore intelligi conuenire.

EX CRANTORE.

Μὴ νοσοίμην· νοσήσαιμι δὲ παρείη τις αἴσθησις, εἴτ' οὖν τέμνοιτό τι τῶν ἡμετέρων, εἴτ' ἀποσπῷτο. τὸ γὰρ ἀνώδυνον τοῦτο, οὐκ ἄνευ μεγάλων ἐγγίνεται μισθῶν τῷ ἀνθρώπῳ. τεθηριῶσθαι γὰρ εἰκὸς ἐκεῖ μὲν σῶμα τοιοῦτον, ἐνταῦθα δὲ ψυχήν.

CIC. TVSC. III.

Ne ægrotus ſim: ſed ſi fuerim, ſenſus adſit, ſiue ſecetur quid, ſiue auellatur à corpore. nam iſtuc nihil dolere, nō ſine magna mercede contingit, immanitatis in animo, ſtuporis in corpore.

EX ANACHARSIDE.

Ἀνάχαρσις Ἄννωνι.

Ἐμοὶ μὲν περίβλημα, χλαῖνα σκυθική· ὑπόδημα, δέρμα ποδῶν· κοίτη δὲ, πᾶσα γῆ· δεῖπνον καὶ ἄριστον, γάλα καὶ τυρὸς καὶ κρέας ὀπτόν· πιεῖν, ὕδωρ. ὡς οὖν ἄγοντος μου σχολὴν ὧν οἱ πλεῖστοι ἕνεκεν ἀσχολοῦνται, παράγενου πρός με, εἴ τινά μου χρείαν ἔχεις. δῶρα δὲ οἷς ἐντρυφᾶτε, ἀντιδωροῦμαί σοι. ὑμεῖς δ' ὅσοι καρχηδονίων εἰς χάριν τὴν ἀνέθηκε θεοῖς.

CIC. TVSC. V.

Anacharſis Annoni S.

Mihi amictui eſt Scythicū tegmē, calceamentum ſolorum callum, cubile terra, pulpamentum fames. lacte, caſeo, carne veſcor. Quare vt ad quietu n me licet venias. Munera autem iſta quibus es delectatus, vel ciuibus tuis, vel diis immortalibus dona.

Hactenus ex philoſophis.

EX POLYBIO hiſtorico.

Τῶν δὲ προχειρισαμένων δέκα τοὺς ἐπιφανεστάτους, ὁρκίσας ἦ μὴν ἐπανήξειν πρὸς αὐτὸν, ἔπεμψε τούτους. εἷς δὲ τῶν προχειρισθέντων, ἐκπορευόμενος ἐκ τοῦ χάρακος ἤδη, καί τι φήσας ἐπιλελῆσθαι, πάλιν εἰσέκαμψε, καὶ λαβὼν τὸ καταλειφθὲν, αὖθις ἀπελύετο· νομίζων διὰ τῆς ἀναχωρήσεως τετηρηκέναι τὴν πίστιν καὶ λελυκέναι τὸν ὅρκον.

CIC. DE OFF. I.

Quos decem Romam adſtrictos miſit iureiurādo ſe redituros eſſe. IDEM lib. III, Ex decem nobiliſſimis qui tũ erant miſſi, nouem reuertiſſe dicit, re à Senatu non impetrata. vnum ex decem, qui paulo pòſt quàm erat egreſſus è caſtris, rediſſet, quaſi aliquid eſſet oblitus, Romæ remāſiſſe. reditu enim in caſtra, liberatũ ſe eſſe iureiurādo interpretabatur. IDEM lib. I, Quum enim Annibalis permiſſu exiſſet de caſtris, rediit paulo pòſt, quòd ſe oblitum neſcio quid diceret. deinde egreſſus de caſtris, iureiurando ſe ſolutum putabat.

Quæ ſuperſunt ſcriptorum Græcorum particulæ à Cicerone Latinæ factæ, ea poſt carminum Græcorum interpretationes, reperientur.

CARMINA GRAECA
HOMERI, ARATI, EVRI-
minibus Latinis à Ci-

EX HOMERI

Ιλιάδος β.

Τλῆτε φίλοι καὶ μείνατ' ἐπὶ χρόνον, ὄφρα δαῶμεν
Εἰ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται, ἦε καὶ οὐκί.
Εὖ γὰρ δὴ τόδε ἴδμεν ἐνὶ φρεσίν, ἐστὲ δὲ πάντες
Μάρτυροι, οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι.
Χθιζά τε καὶ πρωΐζ', ὅτ' ἐς Αὐλίδα νῆες ἀχαιῶν
Ηγερέθοντο, κακὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι,
Ημεῖς δ' ἀμφὶ περὶ κρήνην, ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς
Ερδομεν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας
Καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ,
Ενθ' ἐφάνη μέγα σῆμα, δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινός,
Σμερδαλέος, τόν ῥ' αὐτὸς ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε.
Βωμοῦ ὑπαΐξας, πρός ῥα πλατάνιστον ὄρουσεν.
Ενθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοί, νήπια τέκνα,
Οζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες,
Οκτὼ· ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα.
Ενθ' ὅγε τοὺς ἐλεεινὰ κατήσθιε τετριγῶτας.
Μήτηρ δ' ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα.
Τὴν δ' ἐλελιξάμενος, πτέρυγος λάβεν ἀμφιαχυῖαν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο, καὶ αὐτήν,
Τὸν μὲν, ἀρίζηλον θῆκεν θεὸς, ὅσπερ ἔφηνεν.
Λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω.
Ημεῖς δ' ἑσταότες, θαυμάζομεν οἷον ἐτύχθη.
Ως οὖν δεινὰ πέλωρα θεῶν εἰσῆλθ' ἑκατόμβας,

CVM ALIORVM, TVM PIDIS, SOPHOCLIS, CARcerone interpretata.

ILIADE.

Cic. De diu. II.

Ferte uiri & duros animo tolerate labores,
Auguris ut noſtri Calchantis fata queamus
Scire ratóſne habeant an uanos pectoris orſus.
Nanque omnes memori portentum mente retentant
Qui non funeſtis liquerunt lumina fatis.
Argolicis primùm ut ueſtita eſt claſſibus Aulis,
Quæ Priamo cladem & Troiæ peſtémque ferebant,
Nos circum látices gelidos, fumantibus aris,
Aurigeris diuûm placantes numina tauris,
Sub platano umbrifera, fons unde emanat aquai;
Vidimus immani ſpecie tortúque draconem,
Terribilem, Iouis ut pulſu penetraret ab ara,
Qui platani in ramo, foliorum tegmine ſeptos
Corripuit pullos: quos quum conſumeret octo,
Nona ſuper tremulo genitrix clangore uolabat,
Cui ferus immani laniauit uiſcera morſu:
Hunc, ubi tam teneros uolucres matrémque peremit;
Qui luci ediderat genitor Saturnius, idem
Abdidit, & duro formauit tegmine ſaxi.
Nos autem timidi ſtantes mirabile monſtrum
Vidimus in medijs diuûm uerſarier aris.

Tum Calchas

Κάλχας δ᾽ αὐτίκ᾽ ἔπειτα θεοπροπέων ἀγόρευε,
Τίπτ᾽ ἄνεῳ ἐγένεσθε καρηκομόωντες Ἀχαιοί;
Ἡμῖν μὲν τόδ᾽ ἔφηνε τέρας μέγα μητίετα Ζεύς,
Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον, ὅου κλέος οὔποτ᾽ ὀλεῖται.
Ὡς οὗτος κατὰ τέκν᾽ ἔφαγε στρουθοῖο, καὶ αὐτὴν,
Ὀκτώ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν ἣ τέκε τέκνα·
Ὣς ἡμεῖς τοσαῦτ᾽ ἔτεα πολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Κεῖνος τὼς ἀγόρευε, τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.

Ἰλιάδος ζ.

Ἤτοι ὃ κὰπ πεδίον τὸ ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο,
Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

Ἰλιάδος η.

Ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνειῶτος,
Ὅν ποτ᾽ ἀριστεύοντα κατέκτανε φαίδιμος Ἕκτωρ.
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· τὸ δ᾽ ἐμὸν κλέος οὔποτ᾽ ὀλεῖται.

Ἰλιάδος ι.

Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότ᾽ ἐκείνων
Μνήσομαι, ὥς μ᾽ ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν   Ἀτρείδης.

Ἰλιάδος τ.

Λίην γὰρ πολλοὶ καὶ ἐπήτριμοι ἤματα πάντα
Πίπτουσιν· πότε κέν τις ἀναπνεύσειε πόνοιο;
Ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν ὅς κε θάνῃσι,
Νηλέα θυμὸν ἔχοντας, ἐπ᾽ ἤματι δακρύσαντας.

EX EIVSDEM

Ὀδυσσείας μ.

Δεῦρ᾽ ἄγ᾽ ἰὼν πολύαιν᾽ Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ᾽ ἀκούσῃς.
Οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ μελαίνῃ,
Πρίν γ᾽ ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ᾽ ἀκοῦσαι.

Tum Calchas hæc eſt fidenti uoce loquutus,
Quidnam torpentes ſubitò obſtupuiſtis Achiui?
Nobis hæc portenta deûm dedit ipſe creator
Tarda & ſera nimis, ſed fama ac laude perenni.
Nam quot aues tetro mactatas dente uidetis,
Tot nos ad Troiam belli exanclabimus annos,
Quæ decumo cadet, & pœnis ſatiabit Achiuos.
Edidit hæc Calchas quæ iam matura uidetis.

Cic. Tuſc. III.

Qui miſer in campis mœrens errabat Aleis,
Ipſe ſuum cor edens, hominum ueſtigia uitans.

Cic. De gloria II.

Hîc ſitus eſt uitæ iampridem lumina linquens,
Qui quondam Hectoreo perculſus concidit enſe.
Fabitur hoc aliquis: mea ſemper gloria uiuet.

Cic. Tuſc. III.

Côrque meum penitus turgeſcit triſtibus iris,
Cujum decore atque omni me orbatum laude recordor.

Cic. ibidem.

Nanque nimis multos atque omni luce, cadentes
Cernimus: ut nemo poſſit mœrore uacare.
Quo magis eſt æquum tumulis mandare peremptos
Firmo animo, & luctum lachrymis finire diurnis.

ODYSSEA.

Cic. De fin. V.

O decus Argolicum quin puppim flectis Vlyſſes,
Auribus ut noſtros poſſis agnoſcere cantus?
Nam nemo hæc unquam eſt tranſuectus cærula curſu,
Quin prius aſtiterit, uocum dulcedine captus:

Ἀλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται καὶ πλείονα εἰδώς.
Ἴδμεν γάρ τοι πάνθ' ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
Ἀργεῖοι Τρῶές τε θεῶν ἰότητι μόγησαν,
Ἴδμεν δ' ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.

EX ARATI PHAENO-
quæ à Cicerone in-

* * *

Οἱ μὲν ὁμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἐόντες,
Οὐρανῷ ἕλκονται πάντ' ἤματα συνεχὲς αἰεί.

* * *

Οἱ τὴν μὲν, κυνόσουραν ἐπίκλησιν καλέουσι,
Τὴν δ' ἑτέρην, Ἑλίκην· Ἑλίκῃ γε μὲν ἄνδρες Ἀχαιοὶ
Εἰν ἁλὶ τεκμαίρονται ἵνα χρὴ νῆας ἀγινεῖν.
Τῇ δ' ἄρα φοίνικες πίσυνοι περόωσι θάλασσαν.
Ἀλλ' ἡ μὲν καθαρὴ καὶ ἐπιφράσσασθαι ἑτοίμη,
Πολλὴ φαινομένη Ἑλίκη πρώτης ἀπὸ νυκτός·
Ἡ δ' ἑτέρη, ὀλίγη μὲν, ἀτὰρ ναύτῃσιν ἀρείων.
Μειοτέρη γὰρ πᾶσα περιστρέφεται στροφάλιγγι.
Τῇ καὶ σιδόνιοι ἰθύντατα ναυτίλλονται.
Τὰς δὲ δι' ἀμφοτέρας, οἵη ποταμοῖο ἀπορρώξ,
Εἱλεῖται, μέγα θαῦμα, δράκων περί τ' ἀμφί τ' ἐαγὼς,
Μυρίος· αἱ δ' ἄρα οἱ σπείρης ἑκάτερθε φύονται
Ἄρκτοι, κυανέου πεφυλαγμέναι ὠκεανοῖο.
Αὐτὰρ ὅγ' ἄλλην μὲν νεάτῃ ἀποτείνεται οὐρῇ,
Ἄλλην δὲ σπείρῃ περιτέμνεται. ἡ μέν οἱ ἄκρη
Οὐρὴ πὰρ κεφαλὴν Ἑλίκης ἀποπαύεται ἄρκτου.

Poſt varijs auido ſatiatus pectore muſis,
Doctior ad patrias lapſus peruenerit oras.
Nos graue certamen belli, cladémque tenemus,
Græcia quam Troiæ diuino numine uexit,
Omniáque è latis rerum ueſtigia terris.

MENIS CARMINA EA terpretata extant.

* * *

Cætera labuntur celeri cæleſtia motu,
Cum cælóque ſimul noctéſque diéſque feruntur.

* * *

Ex his altera apud Græcos Cynoſura uocatur,
Altera dicitur eſſe Helice.

Hac fidunt duce nocturna Phœnices in alto:
Sed prior illa magis ſtellis diſtincta refulget,
Et latè prima confeſtim à nocte uidetur.
Hæc uerò parua eſt, ſed nautis uſus in hac eſt:
Nam curſu interiore, breui conuertitur orbe.

Has inter, ueluti rapido cum gurgite flumen,
Toruu' Draco repit, ſubter ſupráque reuoluens
Seſe, conficiénſque ſinus è corpore flexos.

Huic non

Σπείρῃ δ' ἐν κυνόσουρα κάρη ἔχει. ἡ δὲ κατ' αὐτὴν
Εἰλεῖται κεφαλὴν, καί οἱ ποδὸς ἔρχεται ἄχρις
Ἐκ δ' αὖτις παλίνορσος ἀνατρέχει. οὐ μὲν ἐκείνη
Οἰόθι, οὐδ' οἶος κεφαλῇ ἐπιλάμπεται ἀστήρ·
Ἀλλὰ δύο κροτάφοις, δύο δ' ὄμμασιν, εἷς δ' ὑπένερθεν
Ἐσχατιὴν ἐπέχει γένυος δεινοῖο πελώρου.
Λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη, νεύοντι δὲ πάμπαν ἔοικεν
Ἄκρην εἰς ἑλίκης οὐρήν· μάλα δ' ἐστὶ κατ' ἰθὺ
Καὶ στόμα, καὶ κροτάφοιο τὰ δεξιὰ νειάτῳ οὐρῇ.
Κείνη που κεφαλὴ τῇ νήχεται, ἧχί περ ἄκραι
Μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλῃσι.
Τῆς δ' αὐτοῦ μογέοντι κυλίνδεται ἀνδρὶ ἐοικὸς
Εἴδωλον· τὸ μὲν οὔτις ἐπίσταται ἀμφαδὸν εἰπεῖν,
Οὐδ' ὅτινι κρέμαται κεῖνος πόνῳ. ἀλλά μιν αὔτως
Ἐνγόνασιν καλέουσι, τὸ δ' αὖτ' ἐν γούνασι κάμνον
Ὀκλάζοντι ἔοικεν. ἀπ' ἀμφοτέρων δέ οἱ ὤμων
Χεῖρες ἀείρονται. τάνυται γε μὲν ἄλλυδις ἄλλη
Ὅσσον ἐς ὀργυιήν. μέσσῳ δ' ἐφύπερθε καρήνῳ
Δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρον ἔχει σκολιοῖο δράκοντος.
Αὐτοῦ κἀκεῖνος στέφανος, τὸν ἀγαυὸν ἔθηκε
Σῆμ' ἔμεναι Διόνυσος ἀποιχομένης Ἀριάδνης,
Νώτῳ ὑποστρέφεται κεκμηκότος εἰδώλοιο.
Νώτῳ μὲν στέφανος πελάει. κεφαλῇ γε μὲν ἄκρῃ
Σκέπτεο πὰρ κεφαλὴν ὀφιούχου. ἐκ δ' ἄρ' ἐκείνης
Αὐτὸν ἐπιφράσσαιο φαεινόμενον ὀφιοῦχον.
Τοῖοί οἱ κεφαλῇ ὑποκείμενοι ἀγλαοὶ ὦμοι
Εἴδονται. κεῖνοί γε καὶ ἂν διχόμηνι σελήνῃ
Εἰσωποὶ τελέθοιεν. ἀτὰρ χέρες οὐ μάλα ἶσαι.
Λεπτὴ γὰρ τῇ καὶ τῇ ἐπιδέδρομεν αἴγλη.
Ἀλλ' ἔμπης κἀκεῖναι ἐπόψιαι, οὐ γὰρ ἐλαφραί.
Ἀμφότεραι δ' ὄφιος πεπονείαται, ὅς ῥά τε μέσσον

Huic non una modò caput ornans ſtella relucet,
Verûm tempora ſunt duplici fulgore notata,
E trucibúſque oculis duo feruida lumina flagrant,
Atque uno mentum radianti ſydere lucet:
Obſtipúmque caput tereti ceruice reflexum
Obtutum in cauda maioris figere dicas.
Hoc caput hîc paulum ſeſe ſubitóque recondit:
Ortus ubi atque obitus partem miſcentur in unam.
Attingens defeſſa uelut mœrentis imago
Vertitur. *

Ἐγγόνασιν uocitant, genibus quòd nixa feratur.

Hîc illa eximio poſita eſt fulgore Corona.

Atque hoc â tergo propter caput Anguitenentis,
Quem claro perhibent ὀφιοῦχον nomine Graij.

Hic preſſu duplici palmarum continet Anguem,

Δινεύει ὀφιοῦχον. ὁ δ' ἐμμενὲς εὖ ἐπαρηρὼς
Ποσσὶν ἐπιθλίβει μέγα θηρίον ἀμφοτέροισι
Σκορπίον, ὀφθαλμῷ τε καὶ ἐν θώρηκι βεβηκὼς
Ὀρθός. ἀτάρ οἱ ὄφις γε δύο στρέφεται μετὰ χερσὶν,
Δεξιτερῇ ὀλίγος, σκαιῇ γε μὲν ὑψόθι πολλός.
Καὶ δή οἱ στεφάνῳ παρακέκλιται ἄκρα γένεια.
Νειόθι δὲ σπείρης μεγάλας ἐπιμαίεο χηλάς.
Ἀλλ' αἱ μὲν φαέων ἐπιδευέες, ὐδὲν ἀγαυαί·
Ἐξόπιθεν δ' ἑλίκης φέρεται ἐλάοντι ἐοικὼς
Ἀρκτοφύλαξ, τόν ῥ' ἄνδρες ἐπικλείουσι βοώτην,
Οὕνεχ' ἁμαξαίης ἐπαφώμενος εἴδεται ἄρκτου,
Καὶ μάλα πᾶς ἀείδηλος. ὑπὸ ζώνῃ δέ οἱ αὐτὸς
Ἐξ ἄλλων ἀρκτοῦρος ἑλίσσεται ἀμφαδὸν ἀστήρ.
Ἀμφοτέροισι δὲ ποσσὶν ὑποσκέψαιο βοώτεω
Παρθένον, ἥ ῥ' ἐν χερσὶ φέρει στάχυν αἰγλήεντα.

* * *

Κρατὶ δέ οἱ δίδυμοι, μέσσῃ δ' ὑπὸ καρκίνος ἐστί.
Ποσσὶ δ' ὑπ' ἀμφοτέροισι λέων ὑπὸ καλὰ φαείνει.

* * *

Αὐτὸν μὲν μιν ἅπαντα μέγαν διδύμων ἐπὶ λαιᾷ
Κεκλιμένον δίεις. ἑλίκης δέ οἱ ἄκρα κάρηνα
Ἀντία δινεύει. σκαιῷ δ' ἐπελήλαται ὤμῳ
Αἴξ ἱερὴ, τὴν μέν τε λόγος διὶ μαζὸν ἐπισχεῖν.
Ὠλενίην δέ μιν αἶγα διὸς καλέουσ' ὑποφῆται.
Ἀλλ' ἡ μὲν, πολλή τε καὶ ἀγλαή· οἱ δέ οἱ αὐτοῦ
Λεπτὰ φαείνονται ἔριφοι, καρπὸν κατὰ χειρός.
Πὰρ ποσὶ δ' ἡνιόχου κεραὸν πεπτηότα ταῦρον
Μαίεσθαι.

* * *

Αὐτὸς μὲν κατόπισθεν ἐὼν κυνοσούριδος ἄρκτου.

Eius & ipſe manet religatus corpore toto.
Nanque uirum medium Serpens ſub pectore cingit:
Ille tamen nitens grauiter ueſtigia ponit,
Atque oculos urget pedibus pectúſque Nepai.

Arctophylax, uulgo qui dicitur eſſe Bootes,
Quòd quaſi temone adiunctam præ ſe quatit Arctum.
Huic autem ſubter præcordia fixa uidetur
Stella micans radijs Arcturus nomine claro.

Spicum illuſtre tenens ſplendenti corpore Virgo.

* * *

Et natos Geminos inuiſes ſub caput Arcti:
Subiectus medio eſt Cancer, pedibúſque tenetur
Magnu' Leo, tremulam quatiens è corpore flammam,

* * *

Sub læua Geminorum obductus parte feretur.
Aduerſum caput huic Heliæ truculenta tuetur.

At Capra læuum humerum clara obtinet. *

Verùm hæc eſt magno atque illuſtri prædita ſigno.
Contrà Hœdi exiguum iaciunt mortalibus ignem.
Corniger eſt ualido connixus corpore Taurus.

* * *

Nanque ipſum ad tergum Cynoſuræ uertitur Arcti.

Κηφεὺς, ἀμφοτέρας χεῖρας τανύοντι ἐοικώς.
Ιση οἱ στάθμη νεάτης ἀποτείνεται οὐρῆς
Ες πόδας ἀμφοτέρους, ὅση ποδὸς ἐς πόδα τείνει.
Αὐτὰρ ἀπὸ ζώνης ὀλίγον κε μεταβλέψαις
Πρώτην ἱέμενος καμπὴν μεγάλοιο δράκοντος.
Τοῦ δ' ἄρα δαιμονίη περικυλίνδεται, οὐ μάλα πολλὴ
Νυκτὶ φαεινομένη παμμήνιδι, Κασσιέπεια.
Οὐ γὰρ μιν πολλοὶ καὶ ἐπημοιβοὶ γανόωσιν
Αστέρες, οἵ μιν πᾶσαν ἐπιρρήδην στιχόωσιν.
Οἵην δὲ κληῖδι θύρην ἔντοσθ' ἀραρυῖαν
Δικλίδ' ἐπιπλήσσοντες ἀνακρούουσιν ὀχῆες,
Τοῖοι μουνὰξ ὑποκείμενοι ἰνδάλλονται
Αστέρες, ἡ δ' αὔτως ὀλίγων ἀποτείνεται ὤμων
Οργυιήν. φαίης κεν ἀνιάζειν ἐπὶ παιδί.
Αὐτοῦ γὰρ κἀκεῖνο κυλίνδεται αἰνὸν ἄγαλμα
Ανδρομέδης, ὑπὸ μητρὶ κεκασμένον. οὔ σε μάλ' οἴω
Νύκτα περισκέψασθαι, ἵν' αὐτίκα μᾶλλον ἴδηαι.
Τοίη οἱ κεφαλή, τοῖοι δέ οἱ ἀμφοτέρωθεν
Ωμοι, καὶ πόδες ἀκρότατοι, καὶ ζώματα πάντα.
Αλλ' ἔμπης κἀκεῖθι διωλενίη τετάνυσται.
Δεσμὰ δέ οἱ κεῖται καὶ ἐν οὐρανῷ. αἱ δ' ἀνέχονται
Αὐτοῦ πεπταμέναι πάντ' ἤματα χεῖρες ἐκείνῃ.
Αλλ' ἄρα οἱ καὶ κρατὶ πέλωρ ἐπελήλαται ἵππος
Γαστέρι νειαίρῃ. ξυνεὸς δ' ἐπιλάμπεται ἀστήρ,
Τοῦ μὲν ἐπ' ὀμφαλίῳ, τῆς δ' ἐσχατόωντι καρήνῳ.

* * *

-- ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται.
Μεσσόθι δὲ τρίβει μέγαν οὐρανὸν, ᾗχί περ ἄκραι
Χηλαὶ καὶ ζώνη περιτέλλεται ὠρίωνος.
Εστι δέ τοι καὶ ἔτ' ἄλλο τετυγμένον ἐγγύθι σῆμα
Νειόθεν ἀνδρομέδης, τὸ δ' ἐπὶ τρισὶν ἐστάθμηται

Obſcura ſpecie ſtellarum Caſſiopea.

Hanc autem illuſtri uerſatur corpore propter
Andromede, fugiens aſpectum mœſta parentis.

Hinc Equus ille iubam quatiens fulgore micanti,
Summum contingit caput aluo: ſtelláque iungens
Vna tenet duplices communi lumine formas,
AEternum ex aſtris cupiens connectere nodum.
* * *

-- hanc ſubter poſſis cognoſcere fultum,
Iam cæli mediam partem terit, ut prius altæ
Chelæ, tum pectus quod cernitur Orionis.
Et propè conſpicies paruum ſub pectore claro
Andromedæ ſignum. Deltoton dicere Graij
Quod ſoliti, ſimili quia forma littera claret.

Δελτωτὸν, πλευρῇσιν ἰσαιομένῃσιν ἐοικὸς
Ἀμφοτέρης. ἡ δ' οὔ τι πόσιν, μάλα δ' ἐστὶν ἑτοίμη
Εὑρέσθαι. περὶ γὰρ πολέων εὐάστερός ἐστι.
Τοῦ ὀλίγον κριοῦ νοτιώτεροι ἀστέρες εἰσίν.
Οἱ δ' ἄρ' ἔτι προτέρω. ἔτι δ' ἐν προβολῇσι νότοιο
Ἰχθύες. ἀλλ' αἰεὶ ἕτερος προφερέστερος ἄλλου,
Καὶ μᾶλλον βορέαο νέον κατιόντος ἀκούει.
Ἀμφοτέρων δέ σφεων ἀποτείνεται ἠΰτε δεσμὰ
Οὐραίων ἑκάτερθεν ἐπισχερὼ εἰς ἓν ἰόντων.
Καὶ τὰ μὲν εἷς ἀστὴρ ἐπέχει καλός τε μέγας τε,
Ὅν ῥά τε καὶ σύνδεσμον ὑπουραῖον καλέουσιν.
Ἀνδρομέδης δέ τοι ὦμος ἀριστερὸς ἰχθύος ἔστω
Σῆμα βορειοτέρου. μάλα γάρ νύ οἱ ἐγγύθεν ἐστίν.
Ἀμφότεροι δὲ πόδες γαμβροῦ ἐπισημαίνοιεν
Περσέως, οἵ ῥά οἱ αἰὲν ἐπωμάδιοι φορέονται.
Αὐτὰρ ὅ γ' ἐν βορέῳ φέρεται περιμήκετος ἄλλων·
Καί οἱ δεξιτερὴ μὲν ἐπὶ κλισμὸν τετάνυσται
Πενθερίου δίφροιο· τὰ δ' ἐν ποσὶν οἷα διώκων
Ἴχνια μηκύνει, κεκονιμένος ἐν Διὶ πατρί.
Ἄγχι δέ οἱ σκαιῆς ἐπιγουνίδος ἤλιθα πᾶσαι
Πληϊάδες φορέονται. ὁ δ' οὐ μάλα πολλὸς ἁπάσας
Χῶρος ἔχει, καὶ δ' αὐταὶ ἐπισκέψασθαι ἀφαυραί.
Ἑπτάποροι δὴ ταί γε μετ' ἀνθρώπους ὑδέονται,
Ἓξ οἶαί περ ἐοῦσαι ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν.
Οὐ μέν πως ἀπόλωλεν ἀπευθὴς ἐκ Διὸς ἀστήρ,
Ἐξ οὗ καὶ γενεῆθεν ἀκούομεν. ἀλλὰ μάλ' αὕτως
Εἴρεται. ἑπτὰ δὲ κεῖναι ἐπιρρήδην καλέονται,
Ἀλκυόνη, Μερόπη τε, Κελαινώ τ' Ἠλέκτρη τε,
Καὶ Στερόπη, καὶ Τηϋγέτη, καὶ πότνια Μαῖα.
Αἱ μὲν ὁμῶς ὀλίγαι καὶ ἀφεγγέες, ἀλλ' ὀνομασταὶ
Ἦρι καὶ ἑσπέριαι, Ζεὺς δ' αἴτιος, εἱλίσσονται,

Huic ſpatio ductum ſimili latus extat utrunque.
At non tertia pars lateris.nam non minor illis,
Sed ſtellis longe denſis præclara relucet.
Inferior paulo eſt Aries,& flamen ad auſtri
Inclinatior:atque etiam uehementius illi
Piſces,quorum alter paulo prælabitur ante,
Et magis horriſonis Aquilonis tangitur alis.
Atque horum ex caudis,duplices uelut eſſe catenæ
Dicantur,ſua diuerſæ per lumina ſerpunt,
Atque una tandem in ſtella communiter hærent,
Quam ueteres ſoliti cæleſtem dicere Nodum.
Andromedæ læuo ex humero
At poſitum poteris ſupra cognoſcere Piſcem,
Et pedibus natum ſummo natum Ioue Perſeum:
Quos humero retinet defixo corpore Perſeus.
Qua ſumma ab regione Aquilonis flamina pulſant.
Hic dextram ad ſedes intendit Caſſiopeæ,
Diuerſóſque pedes uinctos talaribus aptis.
Puluerulentus uti,de terra lapſu' repente
In cælum uictor magnum ſub culmine portat.
At propter læuum genu omni ex parte locatas
Paruas Vergilias tenui cum luce uidebis.
Hæ ſeptem uulgo perhibentur more uetuſto
Stellæ,cernuntur uerò ſex undique paruæ.
At non interijſſe putari conuenit unam,
Sed fruſtra temere à uulgo ratione ſine ulla
Septem dicier,ut ueteres ſtatuere poetæ,
Æterno cunctas æuo qui nomine dignant:
Halcyone,Meropéque,Celæno,Taygetéque,
Electre,Steropéque,ſimul ſanctiſſima Maia.
Hæ tenues paruo labentes lumine luxent.
At magnum nomen ſigni clarúmque uocatur.

Ος σφίσι καὶ θέρεος καὶ χείματος ἀρχομένοιο
Σημαίνειν ἐκέλευσεν, ἐπερχομένου τ' ἀρότοιο.
Καὶ χέλυς, ἥτ' ὀλίγη. τὴν δ' ἄρ' ἔτι καὶ παρὰ λίκνῳ
Ἑρμείας ἐτόρησε, λύρην δέ μιν εἶπε λέγεσθαι.
Κὰδ δ' ἔθετο προπάροιθεν ἀπευθέος εἰδώλοιο,
Οὐρανὸν εἰσαγαγών. τὸ δ' ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον
Γουνάτι οἱ σκαιῷ πελάει. κεφαλὴ γε μὲν ἄκρη
Ἀντιπέρην ὄρνιθος ἑλίσσεται. ἡ δὲ μεσηγὺ
Ὄρνιθος κεφαλῆς καὶ γουνατος ἐστήρικται.
Ἤτοι γὰρ καὶ ζωὴν παρατρέχει αἰόλος ὄρνις.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἠερόεις, τὰ δέ οἱ ἐπιτετρήχυνται
Ἄστρασιν, οὔτι λίην μεγάλοις, ἀτὰρ οὐ μὲν ἀφαυροῖς.
Αὐτὰρ ὅγ' εὐδιόωντι ποτὴν ὄρνιθι ἐοικὼς
Οὔριος εἰς ἑτέρην φέρεται, κατὰ δεξιὰ χειρὸς
Κηφῆος ταρσοῖο τὰ δεξιὰ πείρατα τείνων.
Λαιῇ δὲ πτέρυγι σκαρθμὸς παρακέκλιται ἵππου.
Τὸν δὲ μετασκαίροντα δύ' ἰχθύες ἀμφινέμονται
Ἵππον. πὰρ δ' ἄρα οἱ κεφαλῇ χεὶρ ὑδροχόοιο
Δεξιτερὴ τανύεται. ὁ δ' ὀπίστερος αἰγοκερῆος
Τέλλεται. αὐτὰρ ὅγε πρότερος καὶ νειόθι μᾶλλον
Κέκλιται αἰγόκερως, ἵνα τρέπετ' ἠελίοιο.
Μὴ κείνῳ ἐνὶ μηνὶ περικλύζοιο θαλάσσης
Πεπταμένῳ πελάγει κεχρημένος, οὔτε κεν ἠοῖ
Πολλὴν πειρήνειας, ἐπεὶ ταχινώταταί εἰσι,
Οὔτ' ἂν τοι νυκτὸς πεφοβημένῳ ἐγγύθεν ἠὼς
Ἔλθοι, ἢ μάλα πολλὰ βοωμένῳ. οἱ δ' ἀλεγεινοὶ
Τῆμος ἐπιρρήσσουσι νότοι, ὁπότ' αἰγοκερῆϊ
Συμφέρετ' ἠέλιος. τότε δὴ κρύος ἐκ Διός ἐστι
Ναύτῃ μαλκιόωντι κακώτερον. ἀλλὰ καὶ ἔμπης

Propterea quòd ad æſtatis primordia claret,
Et poſt hyberni præpandens temporis ortus,
Admonet ut mandent mortales ſemina terris.
Inde Fides leuiter poſita & conuexa uidetur,
Mercurius paruus manibus quam dicitur olim
Infirmis fabricatus, in alta ſede locaſſe.
Quæ genu ad læuum Niſi delapſa reſedit,
Atque inter flexum genu & caput alitis hæſit.
Nanque eſt Ales auis, lato ſub tegmine cæli
Quæ uolat, & ſerpens geminis ſecat aera pennis.
Altera pars huic obſcura eſt & luminis expers:
Altera nec paruis nec claris lucibus ardet,
Sed mediocre iacit quatiens è corpore lumen.
Hæc dextram Cephei dextro pede pellere palmam
Geſtit: iam uerò clinata eſt ungula uehemens
Fortis Equi propter pennati corporis alam.
Ipſe autem labens multis Equus ille tenetur
Piſcibus. hinc ceruix dextra mulcetur Aquari.
Tum gelidum ualido de corpore frigus anhelans,
Corpore ſemifero, magno Capricornus in orbe,
Quem quum perpetuo ueſtiuit lumine Titan
Brumali flectens contorquet tempore curſum.
Hoc caue te ponto ſtudeas committere menſe.
Nam non longinquum ſpatium labere diurnum,
Non hyberna cito uoluetur curriculo nox.
Humida non ſeſe ueſtris aurora querelis
Ocyus oſtendet, clari prænuntia ſolis:
At ualidis æquor pulſabit uiribus auſter,
Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus,

Ηδη πάντ' ἐνιαυτὸν ὑπὸ στείρῃσι θάλασσα
Πορφύρει. ἴκελοι δὲ κολυμβίσιν αἰθυίῃσι,
Πολλάκις ἐκ νηῶν πέλαγος περιπαπταίνοντες
Ημεθ' ἐπ' αἰγιαλοὺς τετραμμένοι. οἱ δέ τι πόρσω
Κλύζονται· ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον ἄϊδ' ἐρύκει.
Καὶ δ' αὖ ἐπὶ προτέρῳ γε θαλάσσῃ πολλὰ πεπονθώς,
Τόξον ὅτ' ἠέλιος καίῃ καὶ ῥυτῆρα τόξου,
Εσπέριος κατάγοιο, πεποιθὼς οὐκέτι νυκτί.
Σῆμα δέ τοι κείνης ὥρης καὶ μηνὸς ἐκείνου
Σκορπίος ἀντέλλων εἴη πυμάτης ἐπὶ νυκτός.
Ητοι γὰρ μέγα τόξον ἀνέλκεται ἐγγύθι κέντρου
Τοξευτής· ὀλίγον δὲ παροίτερος ἵσταται αὐτοῦ
Σκορπίος ἀντέλλων· ὁ δ' ἀνέρχεται αὐτίκα μᾶλλον.
Τῆμος καὶ κεφαλὴ κυνοσουρίδος ἄκρόθι νυκτὸς
Υψι μάλα τροχάει. ὁ δὲ δύεται ἠῶθι πρὸ
Αθρόος ὠρίων, κηφεὺς δ' ἀπὸ χειρὸς ἐπ' ἰξύν.
Εστι δέ τις προτέρω βεβλημένος ἄλλος ὀϊστὸς,
Αὐτὸς ἄτερ τόξου. ὁ δέ οἱ παραπέπταται ὄρνις
Ασσότερον βορέω. σχεδόθεν δέ οἱ ἄλλος ἀήτης,
Οὐ τόσσος μεγέθει. χαλεπὸς γέ μιν ἐξ ἁλὸς ἐλθεῖν
Νυκτὸς ἀπερχομένης· καί μιν καλέουσιν ἀητόν.
Δελφὶς δ' οὐ μάλα πολλὸς ἐπιτρέχει αἰγοκερῆϊ
Μεσσόθεν ἠερόεις, τὰ δέ οἱ περὶ τέσσαρα κεῖται
Γλήνεα, παρβολάδην δύο, πὰρ δύο πεπτηῶτα.
Καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω καὶ ἀλήϊος ἠελίοιο
Μεσσηγὺς κέχυται· τὰ δὲ νειόθι τέλλεται ἄλλα
Πολλὰ μεταξὺ νότοιο καὶ ἠελίοιο κελεύθου.

Λοξὸς

Sed tamen anni iam labuntur tempore toto,
Nec cui ſignorum cedunt, neque flamina uitant;
Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus:
Atque etiam ſupero naui pelagôque uagato
Menſe Sagitti potens ſolis tum ſuſtinet orbem.
Nam iam quum nimis exiguo lux tempore præſto eſt;
Hoc ſignum ueniens poterunt prænoſcare nautæ.
Iam propè præcipiti antè liabit uiſere nocti,
Vt ſeſe oſtendens emergat Scorpius altè,
Poſteriore trahens flexum ui corporis arcum.
Iam ſupra cernes Arcti caput eſſe minoris,
Et magis erectum ad ſummum uerſarier orbem.
Tum ſeſe Orion toto iam corpore condit
Extrema propè nocte, & Cepheus conditur antè
Lumborum tenus à palma depulſus ad undas
Hic miſs. *   iacet una ſagitta,
Quam propter nitens penna conuoluitur ales;
Et clinata magis paulo eſt Aquilonis ad auras.
At propter ſe Aquila ardenti cum corpore portat;
Igniferum mulcens tremebundis æthera pennis,
Non nimis ingenti cum corpore: ſed graue mœſtis
Oſtendit nautis, perturbans æquora, ſignum.
Tum magni currens Capricorni corpora propter
Delphinus iacet, haud nimio luſtratu nitore,
Præter quadruplices ſtellas in fronte locatas;
Quas interuallum binas diſterminat unum;
Cætera pars lætè tenui cum lumine ſerpit.
Illæ quæ fulgent luces ex ore coruſco,
Sunt inter partes gelidas Aquilone locatæ,
Atque inter ſpatium & læti ueſtigia ſolis.
At pars inferior Delphini fuſca uidetur;

Λοξὸς μὲν ταύροιο τομῇ ὑποκέκλιται αὐτής
Ὠρίων· μὴ κεῖνον ὅτις καθαρῇ ἐπὶ νυκτὶ
Ὑψοῦ πεπτηῶτα παρέρχεται, ἄλλα πεποίθοι,
Οὐρανὸν εἰσανιδὼν, προφερέστερα θηήσασθαι.
Τοῖος καὶ φρουρὸς ἀειρομένῳ ὑπὸ νώτῳ
Φαίνεται ἀμφοτέροισι κύων ὑπὸ ποσσὶ βεβηκὼς,
Ποικίλος· ἀλλ' οὐ πάντα πεφασμένος, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν
Γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται, ἡ δέ οἱ ἄκρη
Ἀστέρι βέβληται δεινῷ γένυς. ὅς ῥα μάλιστα
Ὀξέα σειριάει, καί μιν καλέουσ' ἄνθρωποι
Σείριον· οὐκ ἔτι κεῖνον ἅμ' ἠελίῳ ἀνιόντα
Φυταλιαὶ ψεύδονται ἀναλδέα φυλλιόωσαι.
Ῥεῖα γὰρ οὖν ἔκρινε διὰ στίχας ὀξὺς ἀΐξας,
Καὶ τὰ μὲν ἔρρωσεν, τῶν δὲ φλόον ὤλεσε πάντα.
Κείνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν. οἱ δέ οἱ ἄλλοι
Σῆμ' ἔμεναι μελέεσσιν ἐλαφρότεροι περίκεινται.
Ποσσὶ δ' ὠρίωνος ὑπ' ἀμφοτέροισι λαγωὸς
Ἐμμενὲς ἤματα πάντα διώκεται. αὐτὰρ ὅ γ' αἰεὶ
Σείριος ἐξόπιθεν φέρεται μετιόντι ἐοικὼς,
Καί οἱ ἐπαντέλλει, καί μιν κατιόντα διώκει.
Ἡ δὲ κυνὸς μεγάλοιο κατ' οὐρὴν ἕλκεται Ἀργὼ
Πρυμνόθεν. οὐ γὰρ τῇ γε κατὰ χρέος εἰσὶ κέλευθοι,
Ἀλλ' ὄπιθεν φέρεται τετραμμένη. οἷα καὶ αὐταὶ

Νῆες,

Inter ſolis iter, ſimul inter flamina uenti,
Viribus erumpit qua ſummus ſpiritus auſtri.
Exinde Orion obliquo corpore nitens,
Inferiora tenet truculenti corpora Tauri:
Quem, qui ſuſpiciet in cælum nocte ſerena,
Latè diſperſum non uiderit: abdita uerò
Cætera ſe ſperet cognoſcere ſigna poteſſe.
Nanque pedes ſubter rutilo cum lumine claret
Feruidus ille Canis, ſtellarum luce refulgens.
Hunc tegit obſcurus ſubter præcordia Veſper,
Ver toto ſpirans rabido de corpore flammam,
AEſtiferos ualidis erumpit flatibus ignes:
Totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor:
Hic ubi ſe pariter cum ſole in lumina cæli
Extulit, haud patitur foliorum tegmine fruſtra
Suſpenſos animos arbuſta ornata tenere.
Nam quorum ſtirpes tellus amplexa prehendit,
Hæc augens anima uitali flamina mulcet.
At quorum nequeunt radices findere terras,
Denudat folijs ramos & cortice truncos:
Hũc propter, ſubtérque pedes quos diximus antè,
Oriona, iacet leuipes Lepus: hic fugit, ictus
Horrificos metuens roſtri tremebundus acuti:
Nam canis infeſto ſequitur ueſtigia curſu,
Præcipitantem agitans, oriens iam denique paulum;
Curriculum nunquam defeſſo corpore ſedans.
At Canis ad caudam ſerpens prælabitur Argo,
Conuerſam præ ſe portans cum lumine puppim.
Non aliæ naues ut in alto pandere proras
Ante ſolent, roſtro Neptunia prata ſecantes,
Sed conuerſa retro cæli ſemper loca portat:

Νῆες, ὅταν δὴ ναῦται ἀποστρέψωσι κορώνην,
Ορμον ἐσερχόμενοι, τὴν δ' αὐτίκα πᾶς ἀνακόπτει
Νῆα, παλιρρόθιον δὲ καθάπτεται ἠπείροιο.
Ως ἥγε πρύμνηθεν Ἰησονὶς ἕλκεται Ἀργώ·
Καὶ τὰ μὲν, ἠερίη καὶ ἀνάστερος, οἷα παρ' αὐτὸν
Ιστὸν ἀπὸ πρώρης, φέρεται· τὰ δὲ, πᾶσα φαεινή.
Καί οἱ πηδάλιον κεχαλασμένον ἐστήρικται
Ποσσὶν ὑπ' οὐραίοισι κυνὸς προπάροιθεν ἰόντος.
Τὴν δὲ καὶ οὐκ ὀλίγον περ ἀπόπροθι πεπτηυῖαν
Ανδρομέδην μέγα κῆτος ἐπερχόμενον κατεπείγει.
Η μὲν γὰρ θρηΐκος ὑπὸ πνοιῇ βορέαο
Κεκλιμένη φέρεται· τὸ δέ οἱ νότος ἐχθρὸν ἀγινεῖ
Κῆτος, ὑπὸ κριῷ τε καὶ ἰχθύσιν ἀμφοτέροισιν,
Βαιὸν ὑπὲρ ποταμοῦ βεβλημένον ἀστερόεντος.
Οἶον γὰρ κἀκεῖνο θεῶν ὑπὸ ποσσὶ φορεῖται
Λείψανον ἠριδανοῖο πολυκλαύστου ποταμοῖο.
Καὶ τὸ μὲν ὠρίωνος ὑπὸ σκαιὸν πόδα τείνει,
Δεσμοὶ δ' οὐραῖοι, τοῖς ἰχθύες ἄκροι ἔχονται,
Αμφω συμφορέοντ' ἀπ' οὐραίων κατιόντες,
Κητείης δ' ὄπιθεν λοφιῆς ἐπιμὶξ φορέονται,
Εἰς ἓν ἐλαυνόμενοι· ἑνὶ δ' ἀστέρι πειραίνονται
Κήτεος, ὃς κείνου προτέρῃ ἐπίκειται ἀκάνθῃ.
Οἱ δ' ὀλίγῳ μέτρῳ, ὀλίγῃ δ' ἐσκλειμένοι αἴγλῃ,
Μεσσόθι πηδαλίου καὶ κήτεος εἰλίσσονται,
Γλαυκοῦ πεπτηῶτες ὑπὸ πλευρῇσι λαγωοῦ,
Νώνυμοι. οὐ γὰρ τοί γε τετυγμένου εἰδώλοιο
Βεβλέαται μελέεσσιν ἐοικότες, οἷά τε πολλὰ
Εξείης στιχόωντα παρέρχεται αὐτὰ κέλευθα
Ανομένων ἐτέων· τά τις ἀνδρῶν οὐκ ἔτ' ἐόντων

Εφράσατ'

Sicut quum cœptant tutos conſtringere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ,
Aduerſámque trahunt optata ad littora puppim:
Sic conuerſa uetus ſuper æthera uertitur Argo,
Atque uſque à prora ad cælum ſine lumine malū,
A malo ad puppim cum lumine clara uidetur:
Inde Gubernaclum diſperſo lumine fulgens
Clari poſteriora Canis ueſtigia condit.
Exin ſemotam procul in tutóque locatam
Andromedā,tamen explorans fera quærere Piſtrix
Pergit,& uſque ſitam ualidas Aquilonis ad auras
Cærula ueſtigat,finita in partibus auſtri.
Hanc Aries tegit,& ſquamoſi corpore Piſces,
Fluminis illuſtri tangentem corpore ripas.
Nanque etiam Eridanum cernes in parte locatum
Cæli,funeſtum magnis cum uiribus amnem,
Quem lachrymis mœſtæ Phaethontis ſæpe ſorores
Sparſerunt,lethum mærenti uoce canentes.
Hunc Orionis ſub læua cernere planta
Serpentem poteris,procœráque uincla uidebis,
Quæ retinent Piſces caudarum parte locata,
Flumine mixta retro ad Piſtricis terga reuerti.
Hinc una ſtella uertuntur,quam iacit ex ſe
Piſtricis ſpina ualida cum luce refulgens.
Exinde exiguæ tenui cum lumine multæ
Inter Piſtricem fuſæ ſparſæque uidentur:
Atque Gubernaclum ſtellæ,quas contigit omneis
Formidans acrem morſum Lepus.his neque nomen
Nec formam ueteres certam ſtatuiſſe uidentur.
Nam quæ ſyderibus claris natura poliuit,
Et uario pinxit diſtinguens lumine formas,

Ἐφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν ἅπαντ' ὀνομαστὶ καλέσσαι,
Ἤλιθα μορφώσας. οὐ γάρ κε δυνήσατο πάντων
Οἰόθι κεκριμένων ὄνομ' εἰπεῖν, οὐδὲ δαῆναι.
Πολλοὶ γὰρ πάντη, πολέων δ' ἐπὶ ἶσα πέλονται,
Μέτρα τε καὶ χροιή, πάντες γε μὲν ἀμφιέλικτοι.
Τῷ καὶ ὁμηγερέας γε ἐείσατο ποιήσασθαι
Ἀστέρας, ὄφρ' ἐπιτὰξ ἄλλῳ παρακείμενος ἄλλος
Εἴδεα σημαίνοιεν, ἄφαρ δ' ὀνομαστὰ γένοιντο
Ἄστρα. καὶ οὐκ ἔτι νῦν ὑπὸ θαύματι τέλλεται ἀστήρ.
Ἀλλ' οἱ μὲν καθαροῖς ἐναρηρότες εἰδώλοισι
Φαίνονται, τὰ δ' ἔνερθε διωκομένοιο λαγωοῦ
Πάντα μάλ' ἠερόεντα καὶ οὐκ ὀνομαστὰ φέρονται.
Νειόθι δ' αἰγοκερῆος ὑπὸ πνοιῇσι νότοιο
Ἰχθῦς ἐς κῆτος τετραμμένος ἠώρηται,
Οἶος ἀπὸ προτέρων· νότιον δέ ἑ κικλήσκουσιν.
Ἄλλοι δὲ σποράδην ὑποκείμενοι ὑδροχοῆϊ
Κήτεος αἰθερίοιο καὶ ἰχθύος ἠερέθονται
Μεσσόθι, νωχελέες καὶ ἀνώνυμοι. ἐγγύθι δέ σφεων
Δεξιτερῆς ἀπὸ χειρὸς ἀγαυοῦ ὑδροχόοιο,
Οἵη τίς τ' ὀλίγη χύσις ὕδατος ἔνθα καὶ ἔνθα
Σκιδναμένου, χαροποὶ καὶ ἀναλδέες εἱλίσσονται.
Ἐν δέ σφιν δύο μᾶλλον ἐειδόμενοι φορέονται
Ἀστέρες, οὔτ' ἐπὶ πολλὸν ἀπήοροι, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς,
Εἷς μὲν ὑπ' ἀμφοτέροισι ποσὶν καλός τε μέγας τε
Ὑδροχόου, ὁ δὲ κυανέου ὑπὸ κήτεος οὐρῇ.
Τοὺς πάντας καλέουσιν ὕδωρ. ὀλίγοι γε μὲν ἄλλοι
Νειόθι τοξευτῆρος ὑπὸ προτέροισι πόδεσσι
Δινωτοὶ κύκλῳ περιηγέες εἱλίσσονται.
Αὐτὰρ ὑπ' αἰθομένῳ κέντρῳ τέραος μεγάλοιο
Σκορπίου ἄγχι νότοιο θυτήριον αἰωρεῖται.
Τοῦ δ' ἤτοι ὀλίγον μὲν ἐπὶ χρόνον ὑψόθ' ἐόντος,

Hæc ille aſtrorum cuſtos ratione notauit,
Signáque ſignauit cœleſtia nomine uero.
Has autem quæ ſunt paruo ſub culmine fuſæ,
Conſimili ſpecie ſtellas parilique nitore,
Non potuit nobis nota clarere figura.
Voluitur inferior Capricorno Piſcis ad Auſtrum,
Piſtricem obſeruans, procul illis piſcibus hærens:
At propè conſpicies experteis nominis omnes
Inter Piſtricem & Piſcem quem diximus Auſtri,
Stellas ſub pedibus ſparſas radiantis Aquari.
Propter Aquarius obſcurum dextra rigat amnem,
Exiguo qui ſtellarum candore niteſcit.
E multis tamen his duo latè lumina fulgent:
Vnum ſub magni pedibus cernetur Aquari
Quod ſupereſt gelido delapſum lumine fontis,
Spumiferam ſubter caudam Piſtricis adhæſit.
Aſt omnes ſtellæ perhibentur nomine aquai.
Hîc aliæ uolitant paruo cum lumine claræ,
Atque priora pedum ſubeunt ueſtigia magni
Arcitenentis, & obſcuræ ſine nomine condunt.
Inde Nepæ cernes propter fulgentis acumen
Aram quam flatu permulcet ſpiritus Auſtri,
Exiguo ſuperûm quæ lumina tempore tranat.

Nam procul

Πεύσεαι. ἀντιπέρην γὰρ ἀείρεται Ἀρκτούροιο,
Καὶ τῷ μὲν μάλα πάγχυ μετήοροι εἶσι κέλευθοι
Ἀρκτούρῳ, τὸ δὲ θᾶσσον ὑφ' ἑσπερίην ἅλα νεῖται.
Ἀλλ' ἄρα καὶ περὶ κεῖνο θυτήριον ἀρχαίη νύξ,
Ἀνθρώπων κλαίουσα πόνον, χειμῶνος ἔθηκεν
Εἰναλίου μέγα σῆμα. κεδαιόμεναι γὰρ ἐκείνῃ
Νῆες ἀπὸ φρενός εἰσι. τὰ δ' ἄλλοθεν ἄλλα πιφαύσκει
Σήματ', ἐποικτείρουσα πολυρρόθους ἀνθρώπους.
Τῷ μή μοι πελάγει νεφέων εἰλυμένον ἄλλων
Εὔχεο μεσσόθι κεῖνο φανήμεναι οὐρανῷ ἄστρον,
Αὐτὸ μὲν ἀνέφελόν τι καὶ ἀγλαὸν, ὕψι δὲ μᾶλλον
Κυμαίνοντι νέφει πεπιεσμένον, οἷά τε πολλὰ
Θλίβετ' ἀναπλήσαντος ὀπωρινοῦ βορέαο.
Πολλάκι γὰρ καὶ τοῦτο νότῳ ἔπι σῆμα τιτύσκει
Νὺξ αὐτὴ, μογεροῖσι χαριζομένη ναύτῃσιν.
Οἱ δ' εἰ μέν κε πίθωνται ἐναίσιμα σημαινούσῃ,
Αἶψά τε κοῦφά τε πάντα καὶ ἄρτια ποιήσωνται,
Αὐτίκ' ἐλαφρότερος πέλεται πόνος. εἰ δέ κε νηῒ
Ὑψόθεν ἐμπλήξῃ δεινὴ ἀνέμοιο θύελλα
Αὔτως ἀπρόφατος, τὰ δὲ λαίφεα πάντα ταράξῃ,
Ἄλλοτε μὲν καὶ πάμπαν ὑπόβρυχα ναυτίλλονται,
Ἄλλοτε δ', αἴ κε Διὸς παρανισομένοιο τύχωσιν
Εὐχόμενοι, βορέω δὲ παραστρέψαντος ἀνέμοιο,
Πολλὰ μάλ' ὀτλήσαντες, ὅμως πάλιν ἐσκέψαντο
Ἀλλήλους ἐπὶ νῆα. νότον δ' ἐπὶ σήματι τούτῳ
Δείδιθι μέχρι βορῆος ἀπαστράψαντος ἴδηαι.
Εἰ δέ κεν ἑσπερίης μὲν ἁλὸς κενταύρου ἀπείη
Ὦμος ὅσον προτέρης, ὀλίγη δέ μιν εἰλύοι ἀχλὺς
Αὐτὸν, ἀτὰρ μετόπισθεν ἐοικότα σήματα τεύχοι
Νὺξ ἐπὶ παμφανόωντι θυτηρίῳ, οὔ σε μάλα χρὴ
Ἐς νότον, ἀλλ' εὔροιο περισκοπέειν ἀνέμοιο.

Nam procul Arcturo eſt aduerſa parte locata,
Arcturo magnum ſpatium ſupra dedit, orbem
Iuppiter hunc paruum inferiore in parte locauit:
Hic tamen æterno inuiſens loca curriculo nox
Signa dedit nautis cuncti quæ noſcere poſſent,
Commiſerans hominum metuendos undique caſus.
Nam quum fulgentem cernes ſine nubibus atris
Aram ſub media cæli regione locatam,
A ſumma parte, obſcura caligine tectam:
Tum ualidis fugito deuitans uiribus auſtrum.
Quem ſi proſpiciens uitaueris, omnia cautè
Armamenta locans, tutò labére per undas:
Sin grauis inciderit uehementi flamine uentus,
Perfringet celſos defixo robore malos,
Vt res nulla feras poſſit mulcere procellas,
Ni parte ex Aquilonis opacam pellere nubem
Cœperit, & ſubitis auris diduxerit Ara.
Sin humeros medio in cælo Centaurus habebit,
Ipſéque cærulea contectus nube feretur,
Atque Aram tenui caligans ueſtiet umbra,
Ad ſignorum obitum uis eſt metuenda Fauoni.
Ille autem Centaurus in alta ſede locatus,

Qua ſeſe

Δήεις δ' ἄστρον ἐκεῖνο δύω ὑποκείμενον ἄλλοις.
Τοῦ γάρ τοι τὰ μὲν ἀνδρὶ ἐοικότα, νειόθι κεῖται
Σκορπίου, ἱππούραια δ' ὑπὸ σφίσι χηλαὶ ἔχουσιν,
Αὐτὰρ ὁ δεξιτερὴν αἰεὶ τανύοντι ἔοικεν
Ἀντία δινωτοῖο θυτηρίου. ἐν δέ οἱ ἀπρὶξ
Ἄλλο μάλ' ἐσφήκωται ἐληλαμένον διὰ χειρὸς
Θηρίον. ὧς γάρ μιν πρότεροι ἐπεφημίξαντο.
Ἀλλ' ἔτι γάρ τι καὶ ἄλλο παραιόθεν ἕλκεται ἄστρον,
Ὕδρην μιν καλέουσι. τὸ δὲ ζώοντι ἐοικὸς
Ἠνεκὲς εἰλεῖται· καί οἱ κεφαλὴ ὑπὸ μέσσον
Καρκίνον ἱκνεῖται, σπείρη δ' ὑπὸ σῶμα λέοντος,
Οὐρὴ δὲ κρέμαται ὑπὲρ αὐτοῦ κενταύροιο.
Μέσσῃ δὲ σπείρῃ κρητὴρ, πυμάτῃ δ' ἐπίκειται
Εἴδωλον κόρακος, σπείρην κόπτοντι ἐοικός.
Ναὶ μὴν καὶ προκύων διδύμοις ὕπο καλὰ φαείνει.
Ταῦτά κε θηήσαιο παρερχομένων ἐνιαυτῶν
Ἐξείης παλίνωρα· τὰ γὰρ καὶ πάντα μάλ' αὔτως
Οὐρανῷ εὖ ἐνάρηρεν ἀγάλματα νυκτὸς ἰούσης.
Οἱ δ' ἐπιμὶξ ἄλλοι πέντ' ἀστέρες οὐδὲν ὁμοῖοι
Πάντοθεν εἰδώλων δυοκαίδεκα δινεύονται.
Οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους ὁρόων ἐπιτεκμήραιο
Κείνων, ᾗχι κέονται, ἐπεὶ πάντες μετανάσται.
Μακροὶ δὲ σφέων εἰσὶν ἑλισσομένων ἐνιαυτοί,
Μακρὰ δὲ σήματα κεῖται ἀπόπροθεν εἰς ἓν ἰόντων·
Οὐδέ τι θαρσαλέος κείνων ἐγὼ, ἄρκιος εἴην
Ἀπλανέων τά τε κύκλα τά τ' αἰθέρι σήματ' ἐνισπεῖν.
Ἤτοι μὲν τοί γε κεῖται ἀλίγκια δινωτοῖσι
Τέσσαρα, τῶν κε μάλιστα ποθὴ ὄφελός τε γένοιτο
Μέτρα περισκοπέοντι ἀνυομένων ἐνιαυτῶν.
Σήματα δ' εὖ μάλα πᾶσιν ἐπιρρήδην περίκειται

Πολλά τε,

Quà ſeſe clarum colluxens Scorpios infert,
Hæc ſubter partem præportans ipſe uirilem,
Cedit, Equi & partes properat coniungere Chelis.
Hîc dextram porgens quadrupes quà uaſta tenetur,
Quam nemo certo donauit nomine Graiûm,
Tendit, & illuſtrem truculentus cedit ad Aram.
Hîc ſeſe inferni de partibus erigit Hydra
Præcipiti lapſu flexo cum corpore ſerpens.
Hæc caput atque oculos torquens ad terga Nepai,
Conuexóque ſinu ſubiens inferna Leonis,
Centaurum leni contingit lubrica cauda.
In medióque ſinu fulgens Cratera relucet:
Extrema nitens plumato corpore Coruus,
Roſtro tundit: & hîc, Geminis eſt ille ſub ipſis
Ante Canem, Graio Procyon qui nomine fertur.
Hæc ſunt quæ uiſens nocturno tempore ſigna,
Legitimo cernes cælum luſtrantia curſu.
Nam quæ per bis ſex ſignorum labier orbes
Quinque ſolent ſtellæ, ſimili ratione notari
Non poſſunt: quia quæ faciunt ueſtigia curſu,
Non eodem ſemper ſpatio portata teruntur.
Sic malunt errare uagæ per nubila cæli,
Atque ſuos uario motu metirier orbes.
Hæc faciunt magnos longinqui temporis annos,
Quum redeunt ad idem cæli ſub tegmine ſignum.
Quare ego nunc nequeo totos euoluere curſus:
Verùm hæc quæ ſemper certo uoluuntur in orbe
Fixa, ſimul magnos ſimiles uertentibus orbes
Quattuor, æterno luſtrantes lumine mundum.
E quibus annorum uolitantia lumina noſces,
Quæ denſis diſtincta licebit cernere ſignis.

Πολλά τι καὶ σχεδόθεν πάντη συνεεργμένα πάντα.
Αὐτοὶ δ' ἀπλανέες καὶ ἀρηρότες ἀλλήλοισι
Γαίης· ἀτὰρ μέτρῳ γε δύω δυσὶν ἀντιφέρονται.
Εἴ ποτέ τοι νυκτὸς καθαρῆς, ὅτε πάντας ἀγαυοὺς
Ἀστέρας ἀνθρώποις ἐπιδείκνυται οὐρανίη νὺξ,
Οὐδέ τις ἀδρανέων φέρεται νεομήνιος σελήνη,
Ἀλλὰ τά γε κνέφαος διαφαίνεται ὀξέα πάντα·
Εἴ ποτέ τοι τῆμος δὲ περὶ φρένας ἵκετο θαῦμα
Σκεψαμένῳ πάντη κεκεασμένον εὐρέϊ κύκλῳ
Οὐρανὸν, εἰ καί τις τοῦτο ὑποστὰς ἄλλος ἔδειξε,
Κεῖνο περιγληνὲς τὸ γάλα μιν καλέουσι·
Τῷ δή τοι χροιὴν μὲν ὁμοίιος οὐκέτι κύκλος
Δινεῖται· τὰ δὲ μέτρα τόσοι πίσυρες τῶν ἐόντων
Οἱ δύο, τοὶ δὲ σφέων μέγα μείονες εἱλίσσονται·
Τῶν ὁ μὲν ἐγγύθεν ἐστὶ κατερχομένου Βορέαο,
Ἐν δέ οἱ ἀμφότεραι κεφαλαὶ Διδύμων φορέονται.
Ἐν δὲ τὰ γούνατα κεῖται ἀρηρότος ἡνιόχοιο.
Λαιὴ δὲ κνήμη καὶ ἀριστερὸς ὦμος ἐπ' αὐτῷ
Περσέος. ἀνδρομέδης δὲ μέσον ἀγκῶνος ὕπερθεν
Δεξιτερὴν ἐπέχει· τὸ μὲν οἱ θέναρ ὑψόθι κεῖται
Ἀσσότερον βορέω γε, νότῳ δ' ἐπικέκλιται ἀγκών.
Ὁπλαὶ δ' ἵππειοι, καὶ ὑπαύχενιον ὄρνιθος
Ἄκρῃ σὺν κεφαλῇ, καλοί τ' ὀφιούχου ὦμοι,
Αὐτὸν δινεύονται εἰλαμένοι περὶ κύκλον.
Ἡ δ' ὀλίγον φέρεται νοτιωτέρη, οὐδ' ἐπιβάλλει
Παρθένος· ἀλλὰ λέων, καὶ καρκίνος. οἱ μὲν ἄρ' ἄμφω
Ἑξείης κέαται βεβολημένοι. αὐτὰρ ὁ κύκλος
Τὸν μὲν ὑπὸ στῆθος καὶ γαστέρα μέχρι παρ' αἰδῶ
Τέμνει, τὸν δὲ διαμπερέως ὑπένερθε χελείου
Καρκίνον, ᾗχι μάλιστα διχαιόμενόν κε νοήσαις
Ὀρθὸν, ἵν' ὀφθαλμοὶ κύκλου ἑκάτερθεν ἴοιεν.

Tum multos orbes magno cum lumine latos,
Vinctos inter ſe, & nodis cæleſtibus aptos,
Atque pari ſpatio duo cernes eſſe duobus.
Nam ſi nocturno cognoſcens tempore cælum,
Quum neque caligans detergit ſydera nubes,
Nec pleno ſtellas ſuperaret lumine luna,
Vidiſti magnum candentem ſerpere Circum:
Lacteus hic nimio fulgens candore notatur.
Hic non perpetuum detexens conficit orbem,
Sed ſpatio multum ſupereſt: præſtare duobus
Dicitur, & latè cæli luſtrare cauernas.
Quorum alter tangens Aquilonis uertitur auras,
Ora petens Geminorum, illuſtratum genu ardens
In ſeſe retinens Auriga portat utrunque.
Hunc ſupra, læua Perſeus humeróque ſiniſtro
Tangit ad Andromedam, hic dextra de parte tenetur.
Imponítque pedes duplices Equus, & ſimul Ales
Ponit auis caput, & clinato corpore tergum,
Anguitenens humeris conuititur: illa recedens
Auſtrum conſequitur deuitans corpore Virgo.
At uerò totum ſpatium conueſtit & orbis
Magnu' Leo, & claro colluceus lumine Cancer,
In quo conſiſtens conuertit curriculum Sol
AEſtiuus, medio diſtinguens corpore curſus.
Hic totus medius circo diſiungitur ipſo,
Pectoribus ualidis atque aluo poſſidet orbem.

Hunc octo

Τοῦ μὲν ὅσον τε μάλιστα δι' ὀκτὼ μετρηθέντος,
Πέντε μὲν ἔνδια στρέφεται καθ' ὑπέρτερα γαίης,
Τὰ τρία δ' ἐν περάτῃ. θέρεος δέ οἱ ἐν τροπαί εἰσιν.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν βορέῳ περὶ καρκίνον ἐστήρικται,
Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ μέσσον αἰγοκερῆα
Τέμνει, καὶ πόδας ὑδροχόου, καὶ κήτεος οὐρήν.
Ἐν δέ οἱ ἐστὶ λαγωός· ἀτὰρ κυνὸς οὐ μάλα πολλήν
Αἴνυται, ἀλλ' ὁπόσην ἐπέχει ποσίν. ἐν δέ οἱ ἀργώ,
Καὶ μέγα κενταύροιο μετάφρενον· ἐν δέ τε κέντρον
Σκορπίου, ἐν καὶ τόξον ἀγαυοῦ τοξευτῆρος.
Τὸν πύματον καθαροῖο παρερχόμενος βορέαο
Ἐς νότον ἠέλιος φέρεται. τρέπεται γε μὲν αὐτοῦ
Χειμέριος· καί οἱ τρία μὲν περιτέλλεται ὑψοῦ
Τῶν ὀκτώ, τὰ δὲ πέντε κατώρυχα δινεύονται.
Μεσσόθι δ' ἀμφοτέρων, ὅσος πολιοῖο γάλακτος,
Γαῖαν ὑποστρέφεται κύκλος διχάοντι ἐοικώς.
Ἐν δέ οἱ ἤματα νυξὶν ἰσαίεται ἀμφοτέροισιν.
Φθίνοντος θέρεος, τοτ' ἔαρος ἱσταμένοιο.
Σῆμα δέ οἱ κριός, ταύροιό τε γούνατα κεῖται,
Κριὸς μὲν κατὰ μῆκος ἐληλαμένος διὰ κύκλου,
Ταύρου δὲ σκελέων ὅσση περιφαίνεται ὀκλάξ.
Ἐν δέ τέ οἱ ζώνη ἀφεγγέος ὠρίωνος,
Καμπή τ' αἰθομένης ὕδρης ἔνι οἱ, καὶ ἐλαφρός
Κρητήρ· ἐν δὲ κόραξ· ἔνι δ' ἀστέρες οὐ μάλα πολλοί
Χηλάων· ἐν τῷ δ' ὀφιούχεα γοῦνα φορεῖται.
Οὐ μὴν αἰετοῦ ἀπαμείρεται, ἀλλά οἱ ἐγγύς
Ζηνὸς ἀήτῃ πέτηται μέγας ἄγγελος. ἡ δὲ κατ' αὐτόν
Ἱππείη κεφαλὴ καὶ ὑπαυχένιον εἱλεῖται.
Τοὺς μὲν παρβολάδην ὀρθοὺς περιβάλλεται ἄξων
Μεσσόθι πάντας ἔχων. ὁ δὲ τέτρατος ἐσφήκωται
Λοξὸς ἐν ἀμφοτέροις. οἱ μὲν ῥ' ἑκάτερθεν ἔχουσι

Hunc octo in partes diuiſum noſcere circum
Si potes, inuenies ſupero conuertier orbe,
Quinque pari ſpatio, partes treis eſſe relictas,
Tempore nocturno quaſuis inferna frequentet.
Alter ab infernis Auſtri conuertitur auris,
Aſt alter medium ſubter ſecat hic Capricornum,
Atque pedes gelidum riuum fundentis Aquari,
Cæruleæque feram caudam Piſtricis, & illum
Fulgentem Leporem, inde pedes Canis, & ſimul amplam
Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem:
Tergáque Centauri, atque Nepai portat acumen.
Inde Sagittari defixum poſſidet arcum.
Hunc à clariſonis auris Aquilonis ad Auſtrum
Cedens poſtremum tangit rota feruida ſolis:
Exinde in ſuperas brumali tempore flexu
Se recipit ſedes. hinc orbi quinque tributæ
Nocturnæ partes ſupra, tres luce dicantur
Haſce inter, mediam in partem retinere uidetur
Tantus quantus erit colluceus Lacteus orbis.
In quo autumnali atque iterum ſol lumine uerno
Exæquat ſpatium lucis cum tempore noctis:
Hunc retinens Aries ſubluцet corpore totus,
Atque genu flexo Taurus connititur ingens.
Orion claro contingens pectore fertur,
Hydra tenet flexu Crateram, Coruus adhæret.
Et paucæ Chelis ſtellæ, ſimul Anguitenentis
Sunt genua, & ſummi Iouis Ales nuntius inſtat.
Propter Equus capite & ceruicum lumine tangit,
Hoſce æquo ſpatio deuinctos ſuſtinet axis.
Per medios ſummo cæli de uertice tranans.
Ille autem claro quartus cum lumine circus
Partibus extremis extremos continet orbes,

Ἀντιπέρην τροπικοῖ· μέσος δέ ἑ μεσσόθι τέμνει.
Οὐκ ἂν ἀθηναίης χειρῶν δεδιδαγμένος ἀνὴρ
Ἄλλῃ κολλήσαιτο κυλινδόμενα τροχάλεια,
Τοῖά τε καὶ τόσα πάντα περισφαιρηδὸν ἑλίσσων,
Ὡς τά γ' ἐν αἰθερίῃ πλαγίῳ συναρηρότα κύκλῳ,
Ἐξ ἠοῦς ἐπὶ νύκτα διώκεται ἤματα πάντα.
Καὶ τὰ μὲν ἀντέλλει τε καὶ αὖτις νειόθι δύνει
Πάντα παραβλήδην· μία δέ σφεων ἐστὶν ἑκάστῳ
Ἐξείης ἑκάτερθε κατήλυσις ἄνοδός τε.
Αὐτὰρ ὅγ' ὠκεανοῦ τόσσον περιμείβεται ὕδωρ,
Ὅσσον ἀπ' αἰγοκερῆος ἀνερχομένοιο μάλιστα
Καρκίνον εἰς ἀνιόντα κυλίνδεται· ὅσσον ἁπάσῃ
Ἀντέλλων ἐπέχει, τόσσον γε μὲν ἄλλοθι δύνων.
Ὅσσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποτέμνεται αὐγὴ,
Ἑξάκις ἂν τόσσ' ἡμῖν ὑποδράμοι. αὐτὰρ ἑκάστη
Ἴση μετρηθεῖσα δύω περιτέμνεται ἄστρα.
Ζωΐδιον δὲ κύκλον ἐπίκλησιν καλέουσι.
Τῷ ἔνι καρκίνος ἐστὶ, λέων τ' ἐπὶ τῷ, καὶ ὑπ' αὐτῷ
Παρθένος. αἱ δ' ἐπὶ οἱ χηλαὶ, καὶ σκορπίος αὐτὸς,
Τοξευτής τε, καὶ αἰγόκερως, ἐπὶ δ' αἰγοκερῆϊ
Ὑδροχόος, δύο δ' αὐτὸν ἔπ' ἰχθύες ἀστερόωνται.
Τοὺς δὲ μέτα κριὸς, ταῦρός τ' ἐπὶ τῷ, δίδυμοί τε.

Ἐν τοῖς

Et ſimul à medio media de parte ſecatur,
Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur,
Vt nemo cui ſancta manu doctiſſima Pallas
Solertem ipſa dedit fabricæ rationibus artem,
Tam tornare catè contortos poſſiet orbes,
Quàm ſunt in cælo diuino lumine flexi,
Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine tranſuerſo retinentes ſydera fulta.
Quattuor hi motu cuncti uoluuntur eodem,
Sed tantum ſupra terras ſemper tenet ille
Curriculum oblique inflexus *
Quanto eſt diuiſus Cancer ſpatio à Capricorno,
Ac ſubter terras ſpatium par eſſe neceſſe eſt.
Et quantos radios iacimus de lumine noſtro,
Queis lunæ conuexum * *contingimus orbem,*
Sex tantæ poterunt ſub eum ſuccedere partes,
Bina pari ſpatio cæleſtia ſigna tenentes.
Zodiacum hunc Græci uocitant, noſtríque Latini
Orbem ſigniferum perhibebunt nomine uero.
Nam gerit hic uoluens bis ſex ardentia ſigna.
Æſtifer eſt pandens feruentia ſydera Cancer.
Hunc ſubter fulgens cedit uis torua Leonis,
Quem rutilo ſequitur colluceus corpore Virgo.
Exim proiectæ claro cum lumine Chelæ,
Ipſáque conſequitur lucens uis magna Nepai.
Inde Sagitti potens dextra flexum tenet arcum.
Poſt hunc ore fero Capricornus uadere pergit.
Humidus inde loci collucet Aquarius orbem,
Exin ſquamiferi ſerpentes ludere Piſces,
Queis comes eſt Aries obſcuro lumine labens:
Inflexóque genu proiecto corpore Taurus:

Ἐν τοῖς ἠέλιος φέρεται δυοκαίδεκα πᾶσι,
Πάντ᾽ ἐνιαυτὸν ἄγων. καί οἱ περὶ τοῦτον ἰόντι
Κύκλον, ἀέξονται πᾶσαι ἐπικάρπιοι ὧραι.
Τοῦ δ᾽ ὅσσον κοίλοιο κατ᾽ ὠκεανοῖο δύηται,
Τόσσον ὑπὲρ γαίης φέρεται. πάσῃ δ᾽ ἐπὶ νυκτὶ
Ἓξ αἰεὶ δύνουσι δυωδεκάδος κύκλοιο.
Τόσσαι δ᾽ ἀντέλλουσι, πόσον δ᾽ ἐπὶ μῆκος ἑκάστη
Νὺξ αἰεὶ τετάνυσται, ὅσον τέ περ ἥμισυ κύκλου
Ἀρχομένης ἀπὸ νυκτὸς ἀείρεται ὑψόθι γαίης.
Οὔκεν ἀπόβλητον δεδοκημένῳ ἤματος εἴη
Μοιράων σκέπτεσθαι ὅτ᾽ ἀντέλλῃσιν ἑκάστη.
Αἰεὶ γὰρ τάων γε μιῇ συνανέρχεται αὐτὸς
Ἠέλιος. τὰς δ᾽ ἄγε περισκέψαιο μάλιστα,
Εἰς αὐτὰς ὁρόων. ἀτὰρ εἰ νεφέεσσι μέλαιναι
Γίνοιντ᾽, ἢ ὄρεος κεκρυμμέναι ἀντέλλοιεν,
Σήματ᾽ ἐπερχομένοισιν ἀρηρότα ποιήσασθαι.
Αὐτὸς δ᾽ ἂν μάλα τοι κεράων ἑκάτερθε διδοίη
Ὠκεανός, τάτε πολλὰ περιστρέφεται ἑοῖ αὐτῷ,
Νειόθεν ὁππῆμος κείνων φορέῃσιν ἑκάστην.
Οὔ οἱ ἀφαυρότατοι, ὅτε καρκίνος ἀντέλλῃσιν,
Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἑλισσόμενοι περίκεινται,
Τοὶ μὲν δυνόντες, τοὶ δ᾽ ἐξ ἑτέρης ἀνιόντες.
Δύνει μὲν στέφανος, δύνει δὲ κατὰ ῥάχιν ἰχθύς.
Ἥμισυ μέν κεν ἴδοιο μετήορον, ἥμισυ δ᾽ ἤδη
Ἐσχατιαὶ βάλλουσι καταρχομένου στεφάνοιο.
Αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἐξόπιθεν τετραμμένος, ἄλλα μὲν οὔπω
Γαστέρι νειαίρῃ, τὰ δ᾽ ὑπέρτερα νυκτὶ φορεῖται.
Τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους κατάγει μογερὸν ὀφιοῦχον
Καρκίνος ἐκ γονάτων, κατάγει δ᾽ ὄφιν αὐχένος ἐγγύς.
Οὐδ᾽ ἂν ἔτ᾽ ἀρκτοφύλαξ εἴη πολὺς ἀμφοτέρωθεν,
Μείων ἠμάτιος, τὸ δ᾽ ἐπὶ πλέον ἐννύχιος ἤδη.

Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.
Hæc ſol æterno conueſtit lumine luſtrans,
Annua conſiciens uertentia tempora curſus.
Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,
Tantundem ille patens ſuprà mortalibus extat.
Sex omni ſemper cedunt labentia nocte:
Tot cælum iuſſus fugientia ſigna reuiſunt.
Hoc ſpatium tranans cæcis nox conficit umbris
Quod ſupra terras prima de nocte relictum eſt.
Quòd ſi ſolis aues certos cognoſcere curſus,
Ortus ſignorum nocturno tempore uiſes:
Nam ſemper ſignum exoriens Titan trahit unum.
Sin autem officiens ſignis mons obſtruet altus,
Aut adiment lucem cæca caligine nubes,
Certas ipſe notas cæli de tegmine ſumes.
Ortus atque obitus omneis cognoſcere poſſis,
Quæ ſimul exiſtant cernes, quæ tempore eodem
Præcipitent obitum, nocturno tempore noſces:
Iam ſimul ut ſupero ſe toto lumine Cancer
Extulit, extemplo cedit delapſa Corona.
Et loca conuiſit cauda tenus infera Piſcis.
Dimidiam retinens ſtellis diſtincta Corona
Partem, etiam ſupera atque alia de parte repulſa eſt.
Quam tamen inſequitur Piſcis, nec totus ad umbras
Tractus, ſed ſupero contectus corpore cedit:
Atque humeros uſque à genibus Cancrúmque recondit
Anguitenens ualidis magnum à ceruicibus Anguem.
Iam uerò Arctophylax non æqua parte ſecatur.
Nam breuior clara cæli de parte uidetur,
Amplior infernas depulſus poſſidet umbras.

Τέτρασι γὰρ μοίραις ἤδη καταδύντα βοώτην
Ωκεανὸς δέχεται. ὁ δ᾽ ἐπὴν φάεος κορέσηται,
Βουλυτῷ δ᾽ ἐπέχει πλεῖον δίχα νυκτὸς ἰούσης,
Ημος ὅτ᾽ ἠελίοιο κατερχομένοιο δύηται.
Κεῖναί οἱ καὶ νύκτες ἐπ᾽ ὀψὲ δύοντι λέγονται.
Ως οἱ μὲν δύουσιν· ὁ δ᾽ ἀντίος, οὐδὲν ἀεικὴς,
Αλλ᾽ εὖ μὲν ζώνῃ, εὖ δ᾽ ἀμφοτέροισι φαεινὸς
Ωμοις ὠρίων, ξίφεος γε μὲν ἶφι πεποιθὼς,
Πάντα φέρων ποταμὸν, κέρας παρατείνεται ἄλλου.
Ερχομένῳ δὲ λέοντι τὰ μὲν κατὰ πάντα φέρονται
Καρκίνῳ ὅσ᾽ ἐδύοντο, καὶ αἰετός. αὐτὰρ ὅγε γνὺξ
Ημενος, ἄλλα μὲν ἤδη, ἀτὰρ γόνυ καὶ πόδα λαιὸν
Οὔπω κυμαίνοντος ὑποστρέφει ὠκεανοῖο.
Αντέλλει δ᾽ ὕδρης κεφαλὴ, χαροπός τε λαγωός.
Καὶ προκύων, πρότεροί τε πόδες κυνὸς αἰθομένοιο.
Οὐ μὲν θὴν ὀλίγους γαίης ὑπὸ νείατα βάλλει
Παρθένος ἀντέλλουσα. λύρη τότε κυλληναίη
Καὶ δελφὶς δύουσι, καὶ εὐποίητος ὀϊστός.
Σὺν τοῖς ὄρνιθος πρῶτα πτερὰ μέσφα παρ᾽ αὐτὴν
Οὐρὴν, καὶ ποταμοῖο παρηορίαι σκιόωνται·
Δύει δ᾽ ἱππείη κεφαλὴ, δύει δὲ καὶ αὐχήν.
Αντέλλει δ᾽ ὕδρη μὲν ἐπὶ πλέον ἄχρι παρ᾽ αὐτὸν
Κρητῆρα. φθάμενος δὲ κύων πόδας αἴνυται ἄλλους,
Ελκων ἐξόπιθεν πρύμναν πολυτειρέος ἀργοῦς.
Η δὲ θέει γαίης ἰσὸν διχόωσα κατ᾽ αὐτὸν,
Παρθένος ἦμος ἅπασα περαιόθεν ἄρτι γένηται.

Οὐδ᾽ ἂν

Quattuor hic obiens ſecum deducere ſigna
Signifero ſolet ex orbi. tum ſerius ille
Quum ſupera ſeſe ſatiauit luce, recedit,
Poſt mediam labens claro cum corpore noctem.
Hæc obſcura tenens conueſtit ſydera tellus.
At parte ex alia claris cum lucibus errat
Orion, humeris & lato pectore fulgens,
Et dextra retinens non caſſum luminis enſem.
Sed quum de terris uis eſt patefacta Leonis,
Omnia quæ Cancer præclaro detulit ortu,
Cedunt obſcurata, ſimul uis maior
Pellitur, ac flexo confidens corpore nixus.
Iam ſupero ferme depulſus lumine cedit,
Sed læuum genu atque illuſtrem liquit in altum
Plantam. tum contrà exoritur clarum caput Hydræ,
Et Lepus, & Procyon, qui ſeſe feruidus infert
Ante Canem, inde Canis ueſtigia prima uidentur.
Non pauca è cælo depellens ſigna repente,
Exoritur candens illuſtria lumina Virgo,
Cedit clara Fides Cyllenia: mergitur unda
Delphinus, ſimul obtegitur depulſa Sagitta:
Atque Auis ad ſummam caudam primâſque recedit
Pinnas, & magnus pariter delabitur Amnis.
Hîc Equus à capite & longa ceruice lateſcit.
Longus exoritur iam claro corpore ſerpens,
Crateráque tenus lucet mortalibus Hydra.
Inde pedes Canis oſtendit iam poſteriores,
Et poſt ipſe trahit claro cum lumine puppim.
Inſequitur labens per cæli lumina Nauis,
Hæc medium oſtendit radiato ſtipite malum.
Et iamiam toto proceſſit corpore Virgo.

Οὐδ' αὖ ἐπερχόμεναι χηλαὶ καὶ λεπτὰ φάουσαι,
Ἄφραστοι περίοιεν. ἐπεὶ μέγα σῆμα Βοώτης
Ἀθρόος ἀντέλλει βεβολημένος Ἀρκτούροιο.
Ἀργὼ δ' οὐ μάλα πᾶσα μετήορος ἔσσεται ἤδη,
Ἀλλ' ὕδρη, κέχυται γὰρ ἐν οὐρανῷ ἤλιθα πολλή,
Οὐρῆς ἂν δέοιτο, μόνον δ' ἐπὶ χηλαὶ ἄγουσι
Δεινὸν ἐφεστηῶτ' ὀφιοῦχα· τοῦ μὲν ἔπειτα
Δεξιτερὴν κνήμην αὐτῆς ἐπιγουνίδος ἄχρις
Αἰεὶ γνὺξ, αἰεὶ δὲ λύρῃ παραπεπτηῶτος.
Οντινα τοῦτον ἄϊστον ἐπουρανίων εἰδώλων
Ἀμφότερον δύοντα καὶ ἐξ ἑτέρης ἀνιόντα
Πολλάκις αὐτονυχὶ θηεύμεθα. τοῦ μὲν ἄρ' οἴη
Κνήμη σὺν χηλῇσι φαείνεται ἀμφοτέρῃσι.
Αὐτὸς δ' ἐς κεφαλὴν ἔτι ποὺ τετραμμένος, ἄλλη
Σκορπίον ἀντέλλοντα μένει, καὶ ῥύτορα τόξου.
Οἱ γάρ μιν φορέουσιν, ὁ μὲν μέσον, ἄλλα τὲ πάντα,
Χεῖρα δὲ οἱ σκαιὴν κεφαλῇ θ' ἅμα τόξον ἀγινεῖ.
Ἀλλ' ὁ μὲν ὣς τεῖχα πάντα καταμελεΐσι φορεῖται.
Ἥμισυ δὲ στεφάνοιο, καὶ αὐτὴν ἔσχατον οὐρὴν
Κενταύρου φορέουσιν ἀνερχόμεναι ἔτι χηλαί.
Τῆμος ἀποιχομένην κεφαλὴν μεταδύεται ἵππος,
Καὶ προτέρου ὄρνιθος ἐφέλκεται ἔσχατος οὐρή.
Δύει δ' Ἀνδρομέδης κεφαλή. τὸ δέ οἱ μέγα δεῖμα
Κῆτος ἠερόεις ἐπάγει νότος. ἀντία δ' αὐτὸς
Κηφεὺς ἐκ βορέω μεγάλῃ ἀνὰ χειρὶ κελεύων.
Καὶ τὸ μὲν ἐς λοφιὴν τετραμμένον, ἄχρι παρ' αὐτὴν
Δύει· ἀτὰρ Κηφεὺς κεφαλῇ καὶ χειρὶ καὶ ὤμῳ.
Καμπαὶ δ' ἂν ποταμοῖο, καὶ αὐτίκ' ἐπερχομένοιο
Σκορπίου ἐμπίπτοιεν ἐϋῤῥέος ὠκεανοῖο.
Ὃς καὶ ἐπερχόμενος φοβέει μέγαν ὠρίωνα.
Ἄρτεμις ἱλήκοι. προτέρων λόγος, οἵ μιν ἔφαντο

At quum procedunt obſcuro corpore Chelæ,
Exiſtit pariter larga cum luce Bootes:
Cuius in aduerſo eſt Arcturus corpore fixus,
Totâque iam ſupra fulgens prolabitur Argo:
Hydráque, quòd latè cælo diſperſa tenetur,
Nondum tota latet, non caudam contegit umbra.
Iam dextrum genu, & decoratam lumine ſuram
Erigit ille uagans uulgato nomine Niſus,
Quem nocte extinctum atque exortum uidimus unà
Perſæpe, ut paruum tranans geniculauerit orbem.
Hic genu & ſuram cum Chelis erigit altè:
Ipſe autem præceps obſcura nocte tenetur
Dum Nepa & Arcitenens inuiſant lumina cæli.
Nam ſecum medium pandet Nepa, tollere uerò
In cælum totum exoriens conabitur arcum.
Hic tribus elatus cum ſignis corpore toto
Lucet, at exoritur media de parte Corona,
Caudâque Centauri extremo candore refulget.
Hîc ſe iam totum cæcas Equus abdit in umbras,
Quem rutila fulgens pluma præteruolat Ales.
Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Piſtrix
Labitur, horribiles epulas funeſta requirens.
Hanc contra Cepheus non ceſſat tendere palmas,
Illa uſque ad ſpinam mergens ſe cærula condit:
At Cepheus caput atque humeros palmáſque reclinat.
Quum uerò uis eſt uehemens exorta Nepai,
Latè fuſa uolat. per terras fama uagatur:
Vt quondam Orion manibus uiolaſſe Dianam

Dicitur,

Ελκῆσαι πέπλοιο χίῳ, ὅτι θηεία πάντα
Καρπὸς ὠρίων στιβαρῇ ἐπέκοπτε κορύνῃ,
Θήρης ἀρνύμενος κείνῳ χάριν Οἰνοπίωνι.
Η δέ οἱ ἐξ αὐτῆς ἐπετείλατο θηρίον ἄλλο
Νήσου, ἀναρρήξασα μέσας ἑκάτερθε κολώνας,
Σκορπίον· ὅς ῥά μιν οὖτα καὶ ἔκτανε πολλὸν ἐόντα
Πλειότερος προφανείς, ἐπεὶ ἄρτεμιν ἤκαχεν αὐτήν.
Τοὔνεκα δὴ καί φασι περαιόθεν ἐρχομένοιο
Σκορπίου, ὠρίωνα περὶ χθονὸς ἔσχατα φεύγειν.
Οὐδὲ μὲν ἀνδρομέδης καὶ κήτεος ὅσσ' ἐλέλειπτο,
Κείνου δ' ἀντέλλοντος ἀπευθέες. ἀλλ' ἄρα καὶ τοὶ
Πασσυδίη φεύγουσιν. ὁ δὲ ζώνῃ ποτὶ κηφεὺς
Γαῖαν ἐπιξύει, τὰ μὲν εἰς κεφαλὴν μάλα πάντα
Βάπτων ὠκεανοῖο, τὰ δ' οὐ θέμις, ἀλλὰ τά γ' αὐταὶ
Αρκτοι κωλύουσι πόδας καὶ γοῦνα καὶ ἰξύν.
Η δὲ καὶ αὐτὴ παιδὸς ἐπείγεται εἰδώλοιο
Δειλὴ κασσιέπεια. τὰ δ' οὐκέτι οἱ κατὰ κόσμον
Φαίνεται ἐκ δίφροιο πόδες καὶ χεῖρες ὕπερθεν.
Αλλ' ἥγ' εἰς κεφαλὴν ἴση δύνει ἀρνευτῆρι
Μηρομένη γονάτων. ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλεν ἐκείνη
Δωρίδι καὶ Πανόπῃ μεγάλων ἀπ' ἰσώσασθαι.
Η μὲν ἄρ' εἰς ἑτέρην φέρεται· τὰ δὲ νειόθι μᾶλλον
Οὐρανὸς ἀντιφέρει, στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλα,
Υδρης τ' ἐσχατιήν, φορέει τ' ἐπὶ κενταύροιο
Σῶμά τε καὶ κεφαλήν, καὶ θηρίον, ὅ ῥ' ἐνὶ χειρὶ
Δεξιτερῇ κένταυρος ἔχει. τοὶ δ' αὖθι μένουσι

Τόξον

Dicitur, excelſis errans in collibus amens,
Quos tenet, AEgæo defixa in gurgite
Brachia quæ uiridi conueſtit tegmine uitis.
Ille feras uecors amenti corde necabat,
OEnopionis auens epulas cœnare nitentes.
At uerò pedibus ſubitò perculſa Dianæ,
Inſula diſceſſit, diſiectáque ſaxa reuellens
Perculit, & cæcas luſtrauit luce lacunas.
E quibus ingenti exiſtit cum corpore præſe
Scorpios infeſtus præportans flebile acumen.
Hic ualido cupidè uenantem perculit ictu,
Mortiferum in uenas figens per uulnera uirus:
Ille graui moriens conſtrauit corpore terram.
Quare quum magnis ſeſe Nepa lucibus effert,
Orion fugiens commendat corpora terris.
Tum uerò fugit Andromeda, & Neptunia Piſtrix
Tota latet: cedit conuerſo corpore Cepheus,
Extremas medio contingens corpore terras.
Hic caput & ſuperas potis eſt demergere partes:
Infera lumborum nunquam conueſtiet umbra:
Nam retinent Arctoi luſtrantes lumine ſuras.
Labitur illa ſimul gnatam lachrymoſa requirens
Caſſiepea, neque ex cælo depulſa, decorè
Fertur: nam uerſo contingens uertice primùm
Terras poſt humeros euerſa ſede refertur.
Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ,
Cum quibus (ut perhibent) auſa eſt contendere forma.
Hæc obit inclinata, at pars exorta Coronæ eſt
Altera: cum caudáque omnis iam panditur Hydra:
At caput & totum ſeſe Centaurus opacis
Eripit è tenebris, linquens ueſtigia parua.
Ipſe feram dextra retinet, prolabitur inde

Τόξον ἐπερχόμενον προτέροι πόδες ἱππότα φωρός·
Τόξῳ καὶ σπείρῃ ὄφιος καὶ σῶμ' ὀφιούχου
Αντέλλει ἐπιόντι. καρήατα δ' αὐτὸς ἀγινεῖ
Σκορπίος ἀντέλλων. ἀνάγει δ' αὐτὰς ὀφιούχου
Χεῖρας, καὶ προτέρην ὄφεος πολυτειρέος αὐχήν.
Τοῦ γε μὲν ἐν γόνασιν, περὶ γὰρ τετραμμένος αἰεὶ
Αντέλλει, τότε μὲν περάτης ἐξέρχεται ἄλλα,
Γυῖά τε καὶ ζώνη καὶ στήθεα πάντα καὶ ὦμοι
Δεξιτερῇ σὺν χειρί. κάρη δ' ἑτέρης μετὰ χειρὸς
Τόξῳ ἀνέρχονται καὶ τοξότῃ ἀντέλλοντι.
Σὺν τοῖς ἑρμαίη τε λύρη καὶ στήθεος ἄχρις
Κηφεὺς ἠώην παρελαύνεται ὠκεανοῖο.
Ημος καὶ μεγάλοιο κυνὸς πᾶσαι ἀμαρυγαὶ
Δύνουσιν, καὶ πάντα κατέρχεται ὠρίωνος.
Πάντα γε μὴν ἀτέλεστα διωκομένοιο λαγωοῦ.
Αλλ' οὐχ ἡνιόχῳ ἔριφοι οὐδ' ὠλενίη αἲξ
Εὐθὺς ἀπέρχονται. τὰ δέ οἱ μεγάλην ἀνὰ χεῖρα
Λάμπονται, καί οἱ μετέων διακέκριται ἄλλων.
Κινῆσαι χειμῶνας, ὅτ' ἠελίῳ συνίωσιν.
Αλλὰ τὰ μὲν κεφαλήν τε καὶ ἄλλην χεῖρα καὶ ἰξὺν
Αἰγόκερως ἀνιὼν κατάγει, τὰ δὲ νείατα πάντα
Αὐτῷ τοξευτῆρι κατέρχεται· οὐδέ τι ταρσοὺς,
Οὐδέτι ἄκρα κόρυμβα μένει πολυδερέος ἀργοῦς.
Αλλ' ἤτοι ταρσοὶ μὲν ἅπερ γυιωός τε ποδός τε
Δεξιτεροῦ δύεται· πρύμνης δ' ὅσον εἰς περιαγήν.
Αὐτὴ δ' αἰγοκερῆϊ κατέρχεται ἀντέλλοντι.
Ημος καὶ προκύων δύεται, τὰ δ' ἀνέρχεται ἄλλα,
Ορνις τ', αἰητός τε, τά τε πτερόεντος ὀϊστοῦ Τείρεα.

* * *

Σῆμα δέ τοι ἀνέμοιο καὶ οἰδαίνουσα θάλασσα
Γιγνέσθω, καὶ μακρὸν ἐπ' αἰγιαλοὶ βοόωντες,

Anguitenens capite & manibus. profert ſimul Anguis
Iam caput & ſummum flexo de corpore lumen.

Hic ille exoritur conuerſo corpore Niſus,
Aluum, crura, humeros, ſimul & præcordia luſtrans,
Et dextra radios læto cum lumine iactans.
Inde Sagitti potens ſuperas conuiſere luces
Inſtitit, & mergit Niſi caput. & ſimul effert
Seſe clara Fides, & promit corpore Cepheus.
Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit.
Abditur Orion. obijt Lepus abditus umbra.

Inferiora cadunt Aurigæ.

Inde obiens Capricornus ab alto lumine pellit
Aurigam, instantémque Capram, paruos ſimul Hœdos.
Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,
Crus dextrúmque pedem linquens obit infera Perſeus
In loca, tum cedens à puppi linquitur Argo.

Obruitur Procyon, emergunt Alites unà.
Et uolucris terris exiſtit clara Sagitta.

* * *

Atque etiam uentos præmonſtrat ſæpe futuros
Inflatum mare, quum ſubito penitúſque tumeſcit.

Ἀκταί τ' εἰνάλιοι, ὁπότ' εὔδιοι ἠχήεσσαι
Γίγνονται, κορυφαί τε βοώμεναι οὔρεος ἄκραι.

* * *

Ἢ βύζη ὀρθρινὸν ἐρημαίη ὀλολυγών·
Ἤπου καὶ λακέρυζα παρ' ἠϊόνι προὐχούσῃ
Χείματος ἐρχομένου χέρσῳ ὑπέκυψε κορώνη,
Ἤπου καὶ ποταμοῖο ἐβάψατο μέχρι παρ' ἄκρους
Ὤμους ἐκ κεφαλῆς, ἢ καὶ μάλα πᾶσα κολυμβᾷ,
Ἢ πολλὴ στρέφεται παρ' ὕδωρ παχέα κρώζουσα.
Καὶ βόες ἤδη τοι πάρος ὕδατος ἐνδίοιο
Οὐρανὸν εἰσανιδόντες, ἀπ' αἰθέρος ὠσφρήσαντο.

* * *

Τριπλόα δ' σχῖνος κυέει, τρισσαὶ δέ γε αὖξαι
Γίνονται καρποῖο· φέρει δέ τε σήματ' ἑκάστη
Ἑξείης ἀρότω. καὶ γάρ τ' ἀροτήσιον ὥρην
Τριπλόα μείρονται, μέσσην, καὶ ἐπ' ἀμφότερ' ἄκρας.

EVRIPIDIS VERSVS

ceronis inter-

Eurip. Oreſte.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος,
Οὐδὲ πάθος, οὐδὲ ξυμφορὰ θεήλατος,
Ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.

Eurip. Creſphonte.

Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς σύλλογον ποιουμένους
Τὸν ζῶντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά·
Τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον,

Χαίροντας

Saxáque cana ſalis niueo ſpumata liquore
Triſtificas certant Neptuno reddere uoces,
Aut denſus ſtridor cum celſo è uertice montis
Ortus adaugeſcit, ſcopuli ui ſæpe repulſus.

* * *

Et matutinis Acredula uocibus inſtat,
Inſtat, & aſſiduas uocum iacit ore querelas,
Quum primùm gelidos rores aurora remittit.
Fuſcáque nonnunquam curſans per littora Cornix,
Demerſit caput, & fluctum ceruice recepit.
Mollipedéſque boues ſpectantes lumina cæli,
Naribus humiferum duxere ex aere ſuccum.

* * *

Iam uerò ſemper uiridis, ſempérque grauata
Lentiſcus, triplici ſolita grandeſcere fœtu,
Ter fruges fundens, tria tempora mõſtrat arandi.

CVM LATINIS CIpretis verſibus.

Cic. Tuſc. IIII.

Neque tam terribilis ulla fando oratio eſt,
Nec ſors, nec ira cælitum inuectum malum,
Quod non natura humana patiendo ferat.

Cic. Tuſc. I.

Nam nos decebat, cœtus celebrantes, domum
Lugere ubi eſſet aliquis in lucem editus,
Humanæ uitæ uaria reputantes mala:
At qui labores morte finiſſet graues,

Χαίροντας, εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Eurip. Phœniſſis.

Εἴπερ γὰρ ἀδικεῖν χρή, τυραννίδος πέρι
Κάλλιστον ἀδικεῖν, τἆλλα δ' εὐσεβεῖν χρεών.

Idem.

Ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.

Idem.

Ἔφυ μὲν οὐδεὶς ὅστις οὐ πονεῖ βροτῶν,
Θάπτει τε τέκνα, χἄτερα αὖ κτᾶται νέα.
Αὐτός τε θνήσκει· καὶ τάδ' ἄχθονται βροτοὶ
Εἰς γῆν φέροντες. τὴν δ' ἀναγκαίως ἔχει
Βίον θερίζειν, ὥστε κάρπιμον στάχυν.
Καὶ τὸν μὲν εἶναι, τὸν δὲ μή. τί ταῦτα δεῖ
Στένειν ἅπερ δεῖ κατὰ φύσιν διεκπερᾶν;
Δεινὸν γὰρ οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς.

Idem Theſeo.

Ἐγὼ δὲ τοῦτο παρὰ σοφοῦ τινος μαθὼν,
Εἰς φροντίδας νοῦν συμφοράς τ' ἐβαλλόμην,
Φυγάς τ' ἐμαυτῷ προστιθεὶς πάτρης ἐμῆς,
Θανάτους τ' ἀώρους καὶ κακῶν ἄλλας ὁδούς,
Ὡς εἴ τι πάσχοιμ' ὧν ἐδόξαζον ποτέ,
Μή μοι νεαρὸν προσπεσὸν, μᾶλλον δάκοι.

Idem.

Εἰ μὲν τόδ' ἦμαρ πρῶτον ἦν κακουμένῳ,
Καὶ μὴ μακρὰ δὴ διὰ πόνων ἐναυστόλουν,
Εἰκὸς σφαδάζειν ἦν ἄν, ὡς νεόζυγα
Πῶλον, χαλινὸν ἀρτίως δεδεγμένον·
Νῦν δ' ἀμβλύς εἰμι, καὶ κατηρτυκὼς κακῶν.

Idem.

Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις.
Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν.

Hunc omnes amicos laude & lætitia exequi.

Cic. De off. III.

Nam ſi uiolandum eſt ius, regnandi gratia
Violandum eſt: aliis rebus pietatem colas.

Cic. ibidem.

Iuraui lingua: mentem iniuratam gero.

Cic. Tuſc. III.

Mortalis nemo eſt quem non attingat dolor,
Morbúſque. multi ſunt humandi liberi,
Rurſus creandi. mórſque eſt finita omnibus.
Quæ generi humano angorem nequicquam affeꝛunt.
Reddenda eſt terræ terra: tum uita omnibus
Metenda, ut fruges. ſic iubet neceſſitas.

Cic. Tuſc. III.

Nam qui hæc audita à docto meminiſſem uiro,
Futuras mecum commentabar miſerias,
Aut mortem acerbam, aut exilij mœſtam fugam:
Aut ſemper aliquam molem meditabar mali:
Vt ſi qua inuecta diritas caſu foret,
Ne me imparatum cura laceraret repens.

Cic. ibidem.

Si mihi nunc triſtis primùm illuxiſſet dies,
Nec tam ærumnoſo nauigauiſſem ſalo,
Eſſet dolendi cauſa: ut iniecto equulei
Fræno, repentè tactu exagitantur nouo:
Sed iam ſubiectus miſeriis obtorpuit.

Cic. II. De nat. deorum.

Vides ſublimè fuſum immoderatum æthera,
Qui terram tenero circumiectu amplectitur?
Hunc ſummum habeto diuûm, hunc perhibeto Iouem.

SVS CVM CICERO-
pretatione.

Cic.Tuſc.II.
O multa dictu grauia, perpeſſu aſpera,
Quæ corpore exanclato atque animo pertuli.
Nec mihi Iunonis terror implacabilis,
Nec tantum inuexit triſtis Euryſtheus mali,
Quantum una uecors OEnei partu edita.
Hæc me irretiuit ueſte furiali inſcium,
Quæ lateri inhærens, morſu lacerat uiſcera,
Vrgénſque grauiter pulmonum haurit ſpiritus.
Iam decolorem ſanguinem omnem exorbuit:
Sic corpus clade horribili abſumptum extabuit.
Ipſe illigatus peſte interimor textili.
Hos non hoſtilis dextra, non terra edita
Moles gigantum, non biformato impetu
Centaurus ictus corpori infixit meo:
Non Graia uis, non barbara ulla immanitas,
Non ſæua terris gens relegata ultimis,
Quas peragrans undique omnem hinc feritatem expuli:
Sed fœminea ui, fœminea interimor manu.
O nate, uerè hoc nomen uſurpa patri,
Ne me occidentem matris ſuperet charitas:
Huc arripe ad me manibus abſtractam piis.
Iam cernam mêne an illam potiorem putes.
Perge, aude nate, illachryma patris peſtibus,
Miſerere: gentes noſtras flebunt miſerias.

Heu uirg.

Βέβρυχα κλαίων. καὶ τόδ' οὐδ' ἂν εἷς ποτε
Τόνδ' ἄνδρα φαίη πρόσθ' ἰδεῖν δεδρακότα,
Αλλ' ἀστένακτος αἰὲν ἑσπόμην κακοῖς·
Νῦν δ' ἐκ τοιούτου θῆλυς εὕρημαι τάλας.
Καὶ νῦν προσελθὼν, στῆθι πλησίον πατρός.
Σκέψαι δ' ὁποίας ταῦτα συμφορᾶς ὕπο
Πέπονθα. δείξω γὰρ τάδ' ἐκ καλυμμάτων.
Ιδοὺ, θεᾶσθε πάντες ἄθλιον δέμας.
Ορᾶτε τὸν δύστηνον ὡς οἰκτρῶς ἔχω.
Αἶ, αἶ. ὦ τάλας. ἒ, ἒ.
Εθαλψεν ἄτης σπασμὸς ἀρτίως. ὅδ' αὖ
Διῇξε πλευρῶν· οὐδ' ἀγύμναστόν μ' ἐᾶν
Εοικεν ἡ τάλαινα διάβορος νόσος.
Ω ναξ Ἀΐδη δέξαι μ'· ὦ Διὸς ἀκτὶς, παῖσον.
Ενσεισον ὦ ναξ, ἐγκατάσκηψον βέλος
Πάτερ κεραυνοῦ. δαίνυται γὰρ αὖ πάλιν,
Ηνθηκεν, ἐξώρμηκεν. ὦ χέρες, χέρες.
Ω νῶτα, καὶ στέρν'. ὦ φίλοι βραχίονες,
Υμεῖς ἐκεῖνοι δὴ καθέσταθ', οἵποτε
Νεμέας ἔνοικον βουκόλων ἀλάστορα
Λέοντ', ἄπλατον θρέμμα κἀπροσήγορον,
Βίᾳ κατειργάσασθε, Λερναίαν θ' ὕδραν,
Διφυῆ τ' ἄμικτον ἱπποβάμονα στρατὸν
Θηρῶν, ὑβριστὴν, ἄνομον, ὑπείροχον βίαν,
Ερυμάνθιόν τε θῆρα· τόν θ' ὑπὸ χθονὸς
Αδου τρίκρανον σκύλακ', ἀπρόσμαχον τέρας,
Δεινῆς ἐχίδνης θρέμμα, τόν τε χρυσέων
Δράκοντα μήλων φύλακ' ἐπ' ἐσχάτοις τόποις,
Αλλων τε μόχθων μυρίων ἐγευσάμην,
Κ'οὐδεὶς τρόπαι' ἔστησε τῶν ἐμῶν χερῶν.

Heu uirginalem me ore ploratum edere,
Quem uidit nemo ulli ingemiſcentem malo.
Effœminata uirtus afflicta occidit.
Accede nate, aſſiſte, miſerandum aſpice
Euiſceratum corpus lacerati patris.
Videte cuncti: - -

tùque

- - tùque cœleſtum ſator
Iace obſecro in me uim coruſcam fulminis:
Nunc nunc dolorum anxiferi torquent uertices:
Nunc ſerpit ardor. ô antè uictrices manus,
O pectora, ô terga, ô lacertorum tori:
Veſtrône preſſu quondam Nemæus leo
Frendens efflauit grauiter extremum halitum?
Hæc dextra Lernam tetram mactata excetra
Placauit: hæc bicorporem afflixit manum?
Erymanthiam hæc uaſtificam abiecit belluam?
Hæc è tartarea tenebrica abſtractum plaga
Tricipitem eduxit hydra generatum canem?
Hæc interemit tortu multiplicabili
Draconem auriferam obtutu aſſeruantem arborem?
Multa alia uictrix noſtra luſtrauit manus,
Nec quiſquam è noſtris ſpolia cepit laudibus.

CARMINA ALIA DIrum,& eorum interpre-

AEſchylus Προμ. δεσμ.

Ωκ. Οὔκουν Γρομηθεῦ τοῦτο γινώσκεις, ὅτι
Ὀργῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι;
Πρ. Ἐάν τις ἐν καιρῷ γε μαλθάσσῃ κέαρ,
Καὶ μὴ σφριγῶντα θυμὸν ἰσχναίνῃ βίᾳ.

Solon.

Μηδέ μοι ἄκλαυστος θάνατος μόλοι, ἀλλὰ φίλοισι
Καλλείποιμι θανὼν ἄλγεα καὶ στοναχάς.

Sardanapali epitaphium.

Κεῖν' ἔχω ὅσσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα, καὶ σὺν ἔρωτι
Τέρπν' ἔπαθον· τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια πάντα λέλειπται.

Lacedæmoniorum epitaphium, ex Simonide.

Ὦ ξεῖν' ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
Κείμεθα, τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.

Terinnæo cuidam Elyſio, quum in pſychomanteion ueniſſet, in tabellis dati fuerunt hi tres uerſus.

Ηρυ νήπιε ἠλίθιοι φρένες ἀνδρῶν.
Εὐθύνοος κεῖται μοιριδίῳ θανάτῳ.
Οὐκ ἦν γὰρ ζώειν καλὸν οὔτ' ἑοῖ, οὔτε γονεῦσι.

VERSORVM AVTHOtatio ex Cicerone.

Cic.Tuſc. III.

Oc. Atqui Prometheû te hoc tenere exiſtimo,
Mederi poſſe rationem iracundiæ.
Pr. Si quidem quis tempeſtiuam medicinam admouens,
Non aggraueſcens uulnus illidat manu.

Cic.Tuſc. I.

Mors mea ne careat lachrymis: linquamus amicis
Mœrorem, ut celebrent funera cum gemitu.

Cic.Tuſc.V.

Hæc habeo quæ edi, quæque exaturata libido
Hauſit: at illa iacent multa & præclara relicta.

Cic.Tuſc.I.

Dic hoſpes Spartæ, nos te hîc uidiſſe iacentes,
Dum ſanctis patriæ legibus obſequimur.

Cic.Tuſc.I.

Ignaris homines in uita mentibus errant.
Euthynous potitur fatorum munere læto.
Sic fuit utilius finiri ipſique tibique.

ALII ET EORVNDEM & aliorum Græcorum ſcriptorum loci varii, quos Cicero interpretatur, aut ad quos alludit: qui nec debuerunt, nec potuerunt cum ſuperioribus iungi.

PLATONIS.

CIC. De orat. I, *Quum interrogatus* Socrates *eſſet quã æſtimationem commeruiſſe ſe maxime confiteretur: reſpõdit ſeſe meruiſſe ut ampliſſimis honoribus & præmiis decoraretur, & ut ei uictus quotidianus in* Prytaneo *publicè præberetur: qui honos apud* Græcos *maximus haberetur.* PLATO *in* Apol. Socr. *uel potius apud* Platonem Socrates, Τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι, εὐεργέτῃ, δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακελεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅ, τι μᾶλλον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πρέπει οὕτως, ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι· πολύ γε μᾶλλον ἢ εἴ τις ὑμῶν ἵππῳ ἢ ξυνωρίδι ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπίασιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ, εἶναι· καὶ ὁ μὲν, τροφῆς οὐδὲν δεῖται· ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου τιμῶμαι, τῆς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως. Hactenus Plato. *Quod autem de* Socrate *Cicero dicit paulo ante uerba proximè ex eo citata, eum ita in iudicio capitis pro ſe dixiſſe, ut nõ ſupplex aut reus, ſed ut magiſter aut dominus uideretur eſſe iudicum: idem fere* Tuſcul. I, *ſed magis ad ipſa* Platonis *uerba alludẽs, uel potius ea elegantiſſimè interpretans.* Sic enim illic, His *& talibus rationibus adductus* Socrates, *nec patronum quæſiuit ad*

iudicium capitis, nec iudicibus ſupplex fuit: adhibuitque liberam contumaciam, à magnitudine animi inductam, non à ſuperbia. Plato ibidem, uel potius, uti dixi, apud eũ Socrates, ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοι εἰσί, καὶ υἱεῖς γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρεῖς· εἷς μὲν, μειράκιον ἤδη, δύο δὲ, παιδία· ἀλλ' ὅμως οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος, δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. τί δὴ οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; οὐκ αὐθαδιζόμενος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμάζων· ἀλλ' εἰ μὲν θαῤῥαλέως ἔχω πρὸς θάνατον ἢ μὴ, ἄλλος λόγος· πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν, καὶ, *&c. uides ut hæc ultima uerba Cicero per periphraſin quidem, ſed eleganter interpretatus ſit, quum dixit, Adhibuitque liberam contumaciam à magnitudine animi inductam, non à ſuperbia. Participium autem* αὐθαδιζόμενος *hic à Cicerone expreſſum, idẽ ualet quod apud ipſum Platonem pag. ſequente* ἀπαυθαδιαζόμενος. *ait enim Socrates,* ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων, παραπλησίως δοκῶ λέγειν ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντιβολήσεως ἀπαυθαδιαζόμενος. τὸ δ' οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον· πέπεισμαι, *&c. Sequuntur rurſus apud Ciceronem hæc, Et ſupremo uitæ die de hoc ipſo multa diſſeruit: & paucis antè diebus, quũ facilè poſſet educi è cuſtodia, noluit. Et quũ penè manu iam mortiferum teneret poculum, loquutus ita eſt, ut non ad mortem trudi, uerùm in cælum uideretur aſcẽdere. Ita enim cenſebat, itáque diſſeruit: duas eſſe uias, duplicéſque curſus animorum è corpore excedentium. Nã qui ſe humanis uitiis contaminaſſent & ſe totos libidinibus dedidiſſent, quibus cæcati, uel domeſticis uitiis atque flagitiis ſe inquinaſſent, uel in Rep. uiolanda fraudes inexpiabiles concepiſſent, iis deuium quoddam iter eſſe, ſecluſum à concilio deorum. qui autem ſe integros caſtóſque ſeruaſſent, quibúſque fuiſſet minima cum corporibus contagio, ſe-*

ſeque ab his ſemper ſeuocaſſent, eſſentque in corporibus humanis uitam imitati deorum: his ad illos à quibus eſſent profecti, reditum facilem patere. Itaque commemorat, ut cygni, qui non ſine cauſa Apollini dicati ſunt, ſed quòd ab eo diuinationem habere uideantur, qua prouidentes quid in morte boni ſit, cum cantu & uoluptate moriantur: ſic omnibus & bonis & doctis eſſe faciẽdũ. Hactenus Cicero, qui quũ ait, Socratẽ, quũ paucis antè diebus facilè poſſet educi è cuſtodia, noluiſſe: uidetur ad ea quæ in Critone dialogo Platonis offeruntur illi à Critone, reſpexiſſe. dicit enim hoc ille inter cætera ipſi Socrati, Ἐπὶ δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός τε ὢν σε σώζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελήσαιμι. *ſic enim illic legendum eſt apud Platonem (ut id obiter corrigamus) non ut in impreſſis exemplaribus,* εἰ ἀναλίσκειν χρήματα ἀμελήσαιμι ἤθελον, *ita traiecto uerba ut nullus elici poſſit inde ſenſus. Et paulo pòſt,* καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τἀργύριόν ἐστιν ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὁρᾷς τούτους τοὺς συκοφάντας, ὡς ἀπελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ᾽ αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγῷμαι, ἱκανά, ἔπειτα, *&c. Quæ ſequitur diſputatio, in Phædone habetur, ſed ita ut illã Cicero quaſi in epitomen quandam redegerit, aliũ etiam ſequutus ordinem. Illud igitur quod primo loco ponit Cicero, duas eſſe uias duplicéſque curſus animorum ê corpore excedentium: mihi uidetur ex hoc loco eſſe,* Τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἅπασιν, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐκεῖνοι (οἷς τι μέλει τῆς αὑτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματα πλάττοντες ζῶσι) χαίρειν εἰπόντες, οὐ κατὰ ταὐτὰ πορεύονται αὐτοῖς, ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται, αὐτοὶ δέ, *&c. Illa autẽ Latina uerba, Nam qui ſe humanis uitiis contaminaſſent, & ſe totos libidinibus dedidiſſent, quibus cæcati, &c. his Græcis præcipuè reſpondent,* Ἐὰν δέ γε, οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκα-

θαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται, ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα
καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρῶσα, καὶ γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ ὑ-
πό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν, &c. Illa, Vel in re-
publ. uiolanda fraudes inexpiabiles concepiſſent, de his ex-
preſſa uideri poſſint, Τὰς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ
ἁρπαγὰς προτετιμηκότας. Illa, Iis deuium quoddam iter eſſe,
ſecluſum à concilio deorum, de Græcis his ſumpta exiſtimo,
Καὶ ἐκ τούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς τοῦ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ μονοει-
δοῦς συνουσίας ideóque malè legitur in exemplaribus Ciceronis,
conſilio pro concilio. Iam uerò quæ addit, Qui autem ſe integros
caſtóſque ſeruaſſent, quibúſque fuiſſet minima cum corpori-
bus contagio, ſeſéque ab iis ſemper ſeuocaſſent, eſſéntque
in corporibus, &c. optime cum his conueniunt, Ἐὰν μὲν καθα-
ρὰ ἀπαλλάττηται ἡ ψυχὴ, μηδὲν τοῦ σώματος συνεφέλκουσα, ἅτε
οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἑκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐ-
τὸ, καὶ συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὑτὴν, ἅτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο,
τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὀρθῶς φιλοσοφοῦσα, καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι
μελετῶσα ῥᾳδίως· ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου; Παντάπασί γε.
Οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα, εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ θεῖον ἀπέρχεται, τὸ
θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον; Sed animaduertendum
eſt, Ciceronem hîc quidem omiſiſſe quæ per parentheſin ad-
iecta ſunt, ἅτε μελετῶσα, uſque ad ἔχουσα, paulo pòſt autem
ea poſuiſſe, ut uidebimus. Ea uerò quæ proximè ſequun-
tur, Itaque commemorat, ut cygni, qui non ſine cauſa Apolli
ni dicati ſunt, ſed quòd ab eo diuinationem habere uidean
tur, qua prouidentes quid in morte boni ſit, cum cantu & uo
luptate moriantur: ſic omnibus & bonis & doctis eſſe facien-
dum. Nec uerò, &c. ex his tranſlata ſunt, Ἀλλ' οἱ κύκνοι, ἅ-
τε οἶμαι τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες, μαντικοί τε εἰσὶ, καὶ προειδότες τὰ ἐν
ᾅδου ἀγαθὰ, ᾄδουσί τε καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφε-
ρόντως ἢ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. Habes ſtatim pòſt apud Cicero-

nem, Vetat enim dominans ille in nobis deus, iniuſſu hinc nos ſuo demigrare: quũ uerò cauſam iuſtam deus ipſe dederit, ut tunc Socrati, nũc Catoni, ſæpe multis: næ mediuſfidius uir ſapiens lætus ex his tenebris in lucem illam excesſerit. Nec tamen illa uincula carceris ruperit (leges enim uetant) ſed tanquam à magiſtratu, aut ab aliqua poteſtate legitima, ſic à deo euocatus atque emiſſus exierit. Tota enim philoſophorum uita, ut ait idem, commẽtatio mortis eſt. nam quid aliud agimus, quum à uoluptate, id eſt à corpore: quũ à re familiari, quæ eſt miniſtra & famula corporis: quum à Rep. quum à negocio omni ſeuocamus animum: quid, inquam, tum agimus, niſi animum ad ſeipſum aduocamus, ſecum eſſe cogimus, maximéque à corpore abducimus? PLATO, ὡς ἔν τινι φρουρᾷ ἐσμὲν οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν, οὐδ᾽ ἀποδιδράσκειν. *Pro illis autẽ, Cauſam iuſtã deus ipſe dederit, ut nunc Catoni, Græcè eſt,* ἀνάγκην τινὰ ὁ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν. *iniuſſu ſuo, eſt* μὴ σημήναντος αὐτοῦ. *Illud autem, Tota philoſophorũ uita, commentatio mortis, in paulo antè citatis Platonis uerbis habuimus: ſed & antea dixerat,* Κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἁπτόμενοι φιλοσοφίας, λεληθέναι τοὺς ἄλλους ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν, ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι. *Et rurſus,* Τῷ ὄντι ἄρα οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες, ἀποθνήσκειν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστ᾽ αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν. *Quod dicit, A re familiari, quæ eſt miniſtra & famula corporis, uidetur illuc pertinere,* μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. *&, ſeuocatus animus ab hoc, uidetur eſſe* μὴ ξυμπεφυρμένος μετὰ τούτου. *Ponens autem hæc quatuor Cicero, Animum ad ſeipſum aduocamus, ſecum eſſe cogimus, maximéque à corpore abducimus, Secernere autem à corpore animum, &c. uidetur exprimendas illas Platonis*

phraſes ſibi propoſuiſſe, χωρίζειν ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν, & αὐτὴν καθ' αὑτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαί τε καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν μόνην καθ' αὑτὴν, ἐκλυομένην ἐκ τοῦ σώματος. Item, τὴν ψυχὴν οὐδὲν κοινωνεῖν τῷ σώματι, ἀλλὰ φεύγειν αὐτὸ καὶ συνηθροισμένην εἶναι αὐτὴν εἰς αὑτὴν, uel αὐτὴν εἰς αὑτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι. quæ quidem genera dicendi non uno eodêmq; in loco, ſed ſparſa leguntur apud Platonẽ.

CIC. De Senect. Demonſtrabantur mihi præterea quæ Socrates ſupremo uitæ die de immortalitate animorũ diſſeruiſſet, is qui eſſet ſapientiſſimus oraculo Apollinis iudicatus. Quid multa? ſic mihi perſuaſi, ſic ſentio: quum tanta celeritas animorum ſit, tanta memoria præteritorum, futurorum prouidentia, tot artes, tot ſcientiæ, tot inuenta: non poſſe eam naturam quæ res eas continet, mortalem eſſe. quûmque animus ſemper agitetur, nec principiũ motus habeat, quia ipſe ſe moueat: ne finem quidem habiturum eſſe motus, qui nũquam ſe ipſe ſit relicturus. & quum ſimplex animi natura eſſet, neque haberet in ſe quicquam admixtum diſpar ſui atque diſſimile, non poſſe eũ diuidi: quòd ſi non poſſit, non poſſe interire. magnóque eſſe argumento, homines ſcire pleraque antequam nati ſint: quòd iam pueri quum artes difficiles diſcant, ita celeriter res innumerabiles accipiant, ut eas non tum primum accipere uideantur, ſed reminiſci & recordari. Hæc Platonis ſunt fere. Idem Tuſc. I, Socrates in eo ſermone quem habuit eo ipſo die quo exceſſit è uita, docet, quemuis qui omnium rerum rudis eſſe uideatur, bene interroganti reſpondentem, declarare ſe non tum illa diſcere, ſed reminiſcendo recognoſcere. nec uerò fieri ullo modo poſſe ut à pueris tot rerum atque tantarum inſitas & quaſi conſignatas in animis notiones (quas ἐννοίας uocat) haberemus, niſi animus, antequam corpus in-

traſſet, in rerum cognitione uiguiſſet. Hactenus Cicero. cuius hæc fere omnia ex Phædone ſumpta ſunt: ſed totius diſputationis quæ illic ſparſa habetur, ueluti capita colligẽdo. Illa quidem certè, Quumque animus ſemper agitetur, nec principium motus habeat, quia ipſe ſe moueat: ne finẽ quidem habiturum eſſe motus, qui nunquam ſeipſe ſit relicturus, &c. hæc Platonis in Phædro ad uerbum exprimunt, τὸ γὰρ ἀεικίνητον, ἀθάνατον· καὶ μόνον δὴ τὸ αὐτὸ κινοῦν, ἅτε οὐκ ἀπολεῖπον ἑαυτό, οὔποτε λήγει κινούμενον. Quæ autem ſequuntur apud Ciceronem, Et quum ſimplex animi natura eſſet, neque haberet in ſe quicquam admiſtum diſpar ſui atque diſſimile, non poſſe eum diuidi. quòd ſi non póſſit, non poſſe interire: Ciceronis hæc exprimunt illa Platonis, τὸ ἀσύνθετον & τὸ μονοειδές. Illa autem, Homines ſcire pleraque antequam nati ſint: Item, Se non tum illa diſcere, ſed reminiſcẽdo recognoſcere· Item, Niſi animus, antequam corpus intraſſet, in rerum cognitione uiguiſſet: Plato ſic profert, Ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι ἃ νῦν ἀναμιμνησκόμεθα. Itẽ, πρὶν γενέσθαι, ἐπιστήμην εἰληφέναι. Item, ἀναμιμνήσκεσθαι ὕστερον ὧν πρότερον ἐπιστήμην εἰληφότες ἦμεν. Verùm quum totus hic locus parum ad inſtitutum noſtrum faciat, quòd enim Cicero (utpote diſperſa colligens) liberius quàm pro interpretationis legibus tranſtulerit, aliò pergamus.

CIC. De fin. II, Oculorum (inquit Plato) eſt in nobis ſenſus acerrimus: quibus ſapientiam non cernimus. quàm illa ardentes amores excitaret ſui, ſi uideretur. IDEM De off. I, Formam quidem ipſam, Marce fili, & tanquam faciem honeſti uides: quæ ſi oculis cerneretur (ut ait Plato) mirabiles amores excitaret ſapientiæ. PLATO in Phædro, ὄψις γὰρ ἡμῖν ὀξυτάτη τῶν διὰ τοῦ σώματος ἔρχεται αἰσθήσεων, ἡ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται. δεινοὺς γὰρ ἂν παρεῖχεν ἔρωτας, εἴ τι τοιοῦτον ἑαυτῆς

ἐναργὲς εἴδωλον παρείχετο εἰς ὄψιν ἰόν. Cic. De fin. II, nõ procul ab initio, Omnis autem in quærendo quæ uia quadam & ratione habetur oratio, præſcribere primũ debet ut quibuſdam in formulis ea res agatur: ut inter quos diſſeritur, conueniat quid ſit de quo diſſeratur. Hoc poſitum in Phædro à Platone, probauit Epicurus, ſenſitque in omni diſputatione id fieri oportere. Plato in Phædro, Περὶ παντός, ὦ παῖ, μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι καλῶς βουλεύεσθαι· εἰδέναι δεῖ περὶ οὗ ἂν ᾖ ἡ βουλή, ἢ ἅπαντος ἁμαρτάνειν ἀνάγκη.

CIC. in Orat. ad Brut. Siquidem etiam in Phædro Platonis hoc Periclẽ præſtitiſſe cæteris dicit oratoribus Socr tes, quòd is Anaxagoræ phyſici fuerit auditor: à quo cenſet eum, quũ alia præclara quædam & magnifica didiciſſet, uberem & fœcundum fuiſſe, gnarũmque (quod eſt eloquentiæ maximum) quibus orationis modis quæque animorum partes pellerentur. PLATO in Phædro, πᾶσαι ὅσαι μεγάλαι τῶν τεχνῶν προσδέονται ἀδολεχίας καὶ μετεωρολογίας φύσεως πέρι. τὸ γὰρ ὑψηλόνουν τοῦτο καὶ τὸ πάντῃ τελεσιουργικὸν ἔοικεν ἐντεῦθέν ποθεν εἰσιέναι. ὃ καὶ Περικλῆς, πρὸς τῷ εὐφυὴς εἶναι, ἐκλήσατο. προσπεσὼν γὰρ οἶμαι τοιούτῳ ὄντι Ἀναξαγόρᾳ, μετεωρολογίας ἐμπλησθεὶς, καὶ ἐπὶ φύσιν νοῦ τε καὶ ἀνοίας ἀφικόμενος, ὧν δὴ πέρι τὸν πολὺν λόγον ἐποιεῖτο Ἀναξαγόρας, ἐντεῦθεν εἵλκυσεν ἐπὶ τὴν τῶν λόγων τέχνην τὸ πρόσφορον αὐτῇ.

CIC. De off. I, Vt enim apud Platonem eſt, omnem morẽ Lacedæmoniorum inflammatum eſſe cupiditate uincẽdi: ſic, ut quiſque magnitudine animi maximè excellit, ita, &c. PLATO in Lachete, Οὐκ οἶμαι ἐγὼ τοῦτο, εἴ τι ἦν, οὐκ ἂν λεληθέναι Λακεδαιμονίους, οἷς οὐδὲν ἄλλο μέλει ἐν τῷ βίῳ, ἢ τοῦτο ζητεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν, ὅ, τι ἂν μαθόντες καὶ ἐπιτηδεύσαντες πλεονεκτοῖεν τῶν ἄλλων περὶ τὸν πόλεμον.

CIC. De off. I, Præclarum igitur Platonis illud, Non ſo-

lùm(inquit) ſcientia quæ eſt remota à iuſtitia, calliditas potius quàm ſapientia eſt appellanda: uerumetiã animus paratus ad periculum, ſi ſua cupiditate non utilitate communi impellitur, audaciæ potius nomen habeat quàm fortitudinis.

PLATO Epitaphio, Χρὴ οὖν μεμνημένους τῶν ἡμετέρων λόγων, ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκῆτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς, εἰδότας ὅτι τούτου λειπόμενα πάντα καὶ κλήματα καὶ ἐπιτηδεύματα, αἰσχρὰ καὶ κακά. οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετ' ἀνανδρίας (ἄλλῳ γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ, καὶ οὐχ ἑαυτῷ) οὔτε σώματος κάλλος καὶ ἰσχὺς δειλῷ καὶ κακῷ ξυνοικοῦντα, πρέποντα φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῆ, καὶ ἐπιφανέστερον ποιεῖ τὸν ἔχοντα, καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν. πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία δὴ οὐ σοφία φαίνεται.

CIC. De leg. III, *Nã licet uidere, ſi uelis replicare memoriam temporum, qualeſcunque ſummi ciuitatis uiri fuerint, talem ciuitatem fuiſſe: quæcũque mutatio morũ in principibus extiterit, eandem in populo ſecutam. idque haud paulo eſt uerius quàm quod Platoni noſtro placet, qui muſicorum cantibus ait mutatis, mutari ciuitatum ſtatus: ego autem, nobilium uita uictũque mutato, mores mutari ciuitatum puto.*

PLATO De rep. IIII, εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν, εὐλαβητέον, ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα. οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων. *Sed & ſuperiorem locum Cicero hîc ab eodẽ ſumpſit: cuius hæc ſunt uerba,* μηδεὶς ὑμᾶς πειθέτω ὦ φίλοι, ἄλλῃ θᾶττον καὶ ῥᾷον μεταβαλεῖν ἄν ποτε πόλιν καὶ τοὺς νόμους ἢ τῇ τῶν δυναστευόντων ἡγεμονίᾳ, μηδὲ νῦν γε ἄλλῃ γίγνεσθαι μηδ' αὖθίς ποτε γενήσεσθαι. *Et idẽ Cic. ſcribens ad Lentulum, Erant præterea hæc animaduertenda in ciuitate quæ ſunt apud Platonem noſtrum ſcripta diuinitus: quales in Rep. principes eſſent, tales reliquos ſolere eſſe ciues.*

CIC. De off. I, *Totius autem iniuſtitiæ nulla capitalior*

eſt quàm eorum qui tum quum maximè fallunt, id agunt ut uiri boni eſſe uideantur. PLATO De rep. II, Ἐσχάτη γὰρ ἀδικία, δοκεῖν δίκαιον εἶναι, μὴ ὄντα.

CIC. *in orat. ad Quin. fr. I, Atque ille quidem princeps ingenij & doctrinæ* Plato *tum denique fore beatas reſpublicas putauit, ſi aut docti & ſapientes homines eas regere cœpiſſent: aut qui regerent, omne ſuum ſtudium in doctrina & ſapientia collocaſſent. hanc coniunctionem uidelicet poteſtatis ac ſapientiæ, ſaluti cenſuit ciuitatibus eſſe poſſe.* PLATO De rep. V, Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ὡς ἔοικε πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύναι, ὅ τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὕτως οἰκοῦνται· καὶ τίνος ἂν σμικροτάτου μεταβαλόντος, ἔλθοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις, μάλιστα μὲν ἑνός, *&c.* Paulo poſt, Ἐὰν μή, ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταὐτὸν ξυμπέσῃ, δύναμίς τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία. Idē dicit epiſt. 7. ad Di. prop.

CIC. De fin. V, *Videmus igitur ut conquieſcere ne infantes quidem poſſint; quum uerò paulum proceſſerint, luſionibus uel laborioſis delectantur, ut ne uerberibus quidem, &c.* Plato De leg. II, Φησὶ δὲ τὸ νέον ἅπαν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῖς τε σώμασι καὶ ταῖς φωναῖς ἡσυχίαν ἄγειν οὐ δύνασθαι, κινεῖσθαι δὲ ἀεὶ ζητεῖν καὶ φθέγγεσθαι, τὰ μὲν, ἁλλόμενα καὶ σκιρτῶντα, οἷον ὀρχούμενα μεθ' ἡδονῆς καὶ προσπαίζοντα· τὰ δὲ, φθεγγόμενα πάσας φωνάς. *Ciceronem autem ad hunc aut ad aliquem huiuſmodi locū alludere oſtendunt hæc quæ proxime præcedūt uerba, Facile eſt hæc cernere in primis puerorū ætatulis. quanquā enim uereor ne nimius in hoc genere uidear: tamen omnes ueteres philoſophi, maxime noſtri, ad incunabula accedunt: quòd in pueritia facillimè ſe arbitrentur naturæ uoluptatē poſſe cognoſcere.* Idem CIC. *eodem libro, non multo poſt hūc locum, Præclarè enim* Plato *beatum ait, cui etiā in ſenectute*

contigerit ut ſapientiam ueráſque opiniones aſſequi poſſit. Idem Plato eodem libro, paulo ante locum modò citatum, in principio uidelicet libri 2. De leg. λέγω τοίνυν τῶν παίδων παιδικὴν εἶναι πρώτην αἴσθησιν, ἡδονὴν καὶ λύπην· καὶ ἐν οἷς ἀρετὴ ψυχῇ καὶ κακία παραγίγνεται πρῶτον ταῦτ' εἶναι· φρόνησιν δὲ καὶ ἀληθεῖς δόξας βεβαίους, εὐτυχὲς ὅτῳ καὶ πρὸς τὸ γῆρας παρεγένετο. Sed quid ſibi uolũt hæc ultima Platonis uerba? in iis certè nemo agnoſcet illam quam Cicero refert ſententiam. imò uerò nullum ex iis elicere ſenſum quiſquam poſſit: nec mirũ, quũ non bene procedat hæc oratio. Lege igitur cum Cicerone & cũ uetere exẽplari, φρονησιν δὲ καὶ ἀληθεῖς δόξας βεβαίους.

CIC. De leg. II, Donis impij ne placare audeant deos, Platonem audiant: qui uetantur dubitare qua ſit mente futurus deus, quũ uir nemo bonus ab improbo ſe donari uelit. PLATO De leg. IIII, τῷ δὲ κακῷ τἀναντία πέφυκεν· ἀκάθαρτος γὰρ τὴν ψυχὴν ὅ γε κακός, καθαρὸς δ' ὅ γ' ἐναντίος. παρὰ δὲ μιαροῦ δῶρα οὔτ' ἄνδρ' ἀγαθὸν, οὔτε θεόν ἐστι ποτὲ τό γε ὀρθὸν δέχεσθαι.

CIC. De orat. lib. I, Cur non imitamur, Craſſe, Socratẽ illum qui eſt in Phædro Platonis? nam me hæc tua platanus admonuit: quæ non minus ad opacandum hunc locum patulis eſt diffuſa ramis, quàm illa cuius umbram ſequutus eſt Socrates: quæ mihi uidetur nõ tam ipſa aquula quæ deſcribitur, quàm Platonis oratione creuiſſe. Sed quod ille duriſſimis pedibus fecit, ut ſe abiiceret in herbam, atque ita illa quæ philoſophi, &c. In hoc loco nihil magnopere obſeruatione eſt dignum quod ad interpretationem attinet, præter duo: præter diminutiuum aquula (quod haud ſcio an alibi reperiri poſſit apud Ciceronem: ſed quum reperiſſet ὑδάτιον apud Platonem, ut ille ex ὕδωρ ὑδάτιον, ita ipſe ex aqua facere uoluit aquula) & præter uerbum Abiiceret,

cũ pronom. ſe, pro quo eſt apud Plat. καθίζεσθαι & κατακλιθῆναι. Sed proferemus locũ (ut hactenus facere ſoliti ſumus) & quidẽ aliquanto altius repetitum, nimirũ uſque ab illa uoce ὑδάτιον. Loquitur Phædrus, Ῥᾷστον οὖν ἡμῖν κατὰ τὸ ὑδάτιον βρέχουσι τοὺς πόδας ἰέναι, καὶ οὐκ ἀηδές, ἄλλως τε καὶ τήνδε τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τε καὶ τῆς ἡμέρας. Σω. Πρόαγε δή, καὶ σκόπει ἅμα ὅπου καθισόμεθα. Φαι. Ὁρᾷς οὖν ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον; Σω. Τί μήν; Φαι. Ἐκεῖ σκιά τ' ἐστὶ καὶ πνεῦμα μέτριον, καὶ πόα καθίζεσθαι, ἢ ἐὰν βουλώμεθα κατακλιθῆναι. Proferam & alium locum Ciceronis ex I. Tuſc. ubi tamen unius tantum uocis interpretatio animaduertenda, nimirum quòd παῖδα maluerit Cicero puſionem quàm puerum interpretari. Verba Ciceronis ſunt hæc, Nam in illo libro qui inſcribitur Menon, puſionem quendam Socrates interrogat quædam geometrica, de dimenſione quadrati. Socrates autem ſic apud Platonem, Εἰπὲ δή μοι ὦ παῖ, γιγνώσκεις τετράγωνον χωρίον ὅτι τοιοῦτόν ἐστι; Poſſent uerò & alij loci Ciceronis cum Platone conferri, in quibus uidelicet, quamuis Platonem nõ nominet, uidetur tamen ad eius uerba alludere: ut quum has definitiones boni ponit lib. I I. de Fin. Bonũ ipſum etiã quid eſſet, fortaſſe, ſi opus fuiſſet, definiſſes: aut, quod eſſet natura appetẽdũ: aut, quod prodeſſet: aut, quod iuuaret: aut, quod liberet: hoc loco uidetur Latinis uerbis reddidiſſe hæc Græca Platonis, ἀγαθὸν, ὃ αὐτὸ αὑτοῦ χάριν ἀγαπῶμεν, καὶ τὸ δι' αὑτὸ αἱρετόν. alibi, τὸ ὠφελοῦν, τὸ ἡδύ, τὸ ἀγαθόν. Itẽ De fin. V, Quæ animi affectio ſuũ cuiq; tribuẽs, atq; hãc quã dico, ſocietatẽ coniunctionis humanæ munificè & æquè tuẽs, iuſtitia dicitur. Apud Platonẽ eſt, Δικαιοσύνη, ἕξις διανεμητικὴ τοῦ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ. Itẽ, ἰσότης κοινωνική. ad quæ uerba Ciceronem reſpexiſſe credo. Addam & alium locum ex I I. de Fin. Primùm (inquit) diuiſit ineleganter. duo enim

genera quæ erant, fecit tria. hoc eſt non diuidere, ſed frãgere rem. qui ſi diceret, &c. Hîc nemo nõ ſuſpicetur eũ ex Platonis Phædro locum uoluiſſe exprimere Ciceronem, in quo ait Socrates, oportere in omni diſputatione τὸ κατ' εἴδη διατέμνειν κατ' ἄρθρα ᾗ πέφυκε, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνῦαι μέρος μηδὲν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον. Quin etiã De off. I, ubi ait, Sequuntur fratrũ coniunctiones, pòſt conſobrinorũ, ſobrinorûmq; : qui quũ una domo iã capi nõ poſſint, in alias domos tanquam in colonias exeunt : Cicero hîc non abſque ratione uideri poſſit ad illa Græca Platonis uerba reſpexiſſe, ἤγουν εἰς ἀποικίαν ἀφικνουμένους. Veruntamen quoniam propoſitum eſt nobis eos duntaxat locos proferre in quibus ſe Græca interpretari non diſſimulat Cicero : ut contentioſis hominibus os obſtruatur, iis Platonis locis quorũ ex Cicerone interpretationem protulimus, contenti in præſentia erimus : & relicto Platone ad Xenophontem ueniemus, ſi prius tres tantummodo locos ex eius Protagora cũ Ciceronis interpretatione contulerimus. qui quidem totũ dialogum Latinũ fecerat: ſed ex toto nihil præter tres particulas reperimus, quæ ſunt apud Priſcianum, duæ libro 6, una libro 8. ſed quæ poſterior eſt libro 6, eam priorem afferam, quòd prima ſint dialogi uerba, Quid tu, unde tandem appares ô Socrates? an quidẽ dubiũ nõ eſt quin ab Alcibiade? Græca uerba à quibus Plato dialogum exorditur, ſunt hæc, Πόθεν ὦ Σώκρατες φαίνῃ; ἢ δηλαδὴ ὅτι ἀπὸ κυνηγεσίου τοῦ περὶ τὴν Ἀλκιβιάδου ὥραν; ubi animaduertendum eſt, multo elegantius legi δῆλα δὴ ſeparatim, quàm δηλαδή. quod qui retinere uolet, expungat ὅτι neceſſe eſt. δῆλα δὴ autẽ nihilo magis nouũ eſt quàm δῆλα γὰρ δή. Altera particula eius dialogi quam Priſcianus affert bis eodem libro, hæc eſt, Quæ igitur poteſt eſſe indignitas uoluntatis ad moleſtiam, niſi in magnitudine aut lõ-

gitudine alteriuſutrius poſita? Plato ſic, Καὶ ὕς ἄλλη ἀναξία ἡδονὴ πρὸς λύπην ἐστίν, ἀλλ' ἢ ὑπερβολὴ ἀλλήλων καὶ ἔλλειψις. Ac in hoc Platonis loco Græca & Latina uerba tradēt operas mutuas: quia ex Græcis Latinos, ex Latinis uiciſſim Græcos codices emendabimus. Quid enim ſibi uult ille genitiuus uoluntatis: aut quis, ſimulac Græca conſpexerit, nō intelliget legendum eſſe uoluptatis? Rurſum quis non ex M. Tullij interpretatione deprehendet legendum in Platonis libro eſſe ἡδονῆς non ἡδονή. Nec tamen is ſum qui Græca uerba legibus Ciceronianæ interpretationis adſtringere uelim, ſi ullo modo ea qualia ſunt manere poſſint. ſed quis, uel tacente Cicerone, non uidet ἀναξία ſubſtantiuum nomen eſſe, non adiectiuum? quod quum ita ſit, quid fiet illo nominatiuo ἡδονή; Reſtat tertia hæc particula quam ex Priſciani lib. 8. deſcripſi, Nunc à uobis Protagora & Socrates poſtulo, concedatis alter alteri, & inter uos de huiuſcemodi rebus controuerſemini, non concertetis. Græca uerba ſunt iſta, Ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες ἀξιῶ ὑμᾶς συγχωρεῖν, καὶ ἀλλήλοις περὶ τῶν λόγων ἀμφισβητεῖν μὲν, ἐρίζειν δὲ μή. Atque hæc eſt tertia particula, quæ, ut reliquæ duæ, mihi non inuenta, reperta eſt: utinam autem corpus ex quo ſumptæ fuerunt illæ, aut mihi aut meorū amicorum alicui uel reperire uel inuenire aliquando contingat.

XENOPHONTIS.

CIC. Tuſc. II, Itaque ſemper Africanus Socraticum Xenophontem in manibus habebat: cuius in primis laudabat illud, quòd diceret eoſdem labores non eſſe æquè graues imperatori & militi: quòd ipſe honos laborem leuiorem faceret imperatori. XENOPHONTIS locus eſt libro I. Κύρου παιδείας, ubi Cambyſes Cyrum filium inſtituens, inter cætera hæc illi dicit, Θάῤῥει μέντοι, ἔφη, ὦ παῖ. εὖ γὰρ ἴσθι τοῦτο, ὅτι τῷ

ὁμοίων σωμάτων οἱ αὐτοὶ πόνοι οὐχ ὁμοίως ἅπτονται, ἄρχοντος τὲ ἀνδρὸς καὶ ἰδιώτου διὰ ἐπικουφίζει τι ἡ τιμὴ τοὺς πόνους τῷ ἄρχοντι.

CIC. *Tuſc.* I, *de Theramene loquens*, *Etſi enim flemus quum legimus: tamen non miſerabiliter uir clarus emoritur: qui quum coniectus in carcerem triginta iuſſu tyrannorum, uenenum ut ſitiens obbibiſſet, reliquum ſic è poculo eiecit ut id reſonaret. Quo ſonitu reddito, ridens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ: qui in eum fuerat teterrimus.* XENOPHON ἑλλην. *lib.* II, Καὶ ἐπεί γε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος τὸ κώνειον ἔπιε, τὸ λειπόμενον ἔφασαν ἀποκοτταβίσαντα εἰπεῖν αὐτὸν, Κριτίᾳ τοῦτ᾽ ἔστω τῷ καλῷ. *Hîc autem obſerua quot uerbis Latinis opus fuerit Ciceroni ad exprimendum Græcum unum* ἀποκοτταβίσαντα.

CIC. I. *De natura deorum*, *Xenophon facit in iis quæ à Socrate dicta retulit, Socratē diſputantem, formam dei quæri non oportere, eundémque & ſolem & animum, deum dicere: & modò unū, tum autē plures deos.* XENOPHON *lib.* 4. *eorum quæ à Socrate dicta retulit* (*ſic enim Cicero interpretatur* ἀπομνημονεύματα) *hæc facit dicentem Euthydemo Socratem*, Ὅτι δέ γε ἀληθῆ λέγω, καὶ σὺ γνώσῃ, ἂν μὴ ἀναμένῃς ἕως ἂν τὰς μορφὰς τῶν θεῶν ἴδῃς, ἀλλ᾽ ἐξαρκῇ σοι τὰ ἔργα αὐτῶν ὁρῶντι σέβεσθαι καὶ τιμᾶν τοὺς θεούς. *Paulo pòſt*, Ἐννόει δ᾽ ὅτι καὶ ὁ πᾶσι φανερὸς δοκῶν εἶναι ἥλιος, οὐκ ἐπιτρέπει &c. *Non multo pòſt*, Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνθρώπου γε ψυχὴ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἀνθρωπίνων, τοῦ θείου μετέχει.

CIC. *De fin.* II, *Idque Socratem, qui uoluptatē nullo loco numerat, audio dicentem: cibi condimentum eſſe famem, potionis ſitim.* XENOPHON ἀπομν. 1, σίτῳ μὲν τοσούτῳ ἐχρῆτο, ὅσον ἡδέως ἤσθιε, καὶ ἐπὶ τοῦτο οὕτως παρεσκευασμένος ᾔει, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σίτου ὄψον αὐτῷ εἶναι. ποτὸν δὲ πᾶν ἡδὺ ἦν αὐτῷ, διὰ τὸ μὴ πίνειν εἰ μὴ διψῴη. *Siue Cicero ad hæc Xenophontis*

uerba reſpexerit, ſiue ipſum ut à Socrate prolatum erat apophthegma exprimere uoluerit: hoc ſaltem conſtat ex iſto loco, ὄψον Ciceronem uertere condimentum. IDEM Cic. *paulo pòſt, Sit uoluptas non minor in naſturtio illo, quo ueſci Perſas eſſe ſolitos ſcribit* Xenophon, *quàm in* Syrac. *&c.* Idem Tuſc. V, Perſas *negat* Xenophon *ad panem adhibere quicquam præter naſturtium.* Xenophontis *uerba ſunt, in* I. Pædiæ Cyri, Οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ, ὅταν οἱ ἄρχοντες σημήνωσι. φέρονται δὲ οἴκοθεν σῖτα μὲν, ἄρτους, ὄψον δὲ, κάρδαμον. Diligenter *autem hîc obſerua quomodo uſurparit* Cicero *hoc loquendi genus, Ad panem adhibere naſturtium.*

CIC. De ſenect. *Cyrus autem apud* Xenophontem *eo ſermone quem moriens habuit, quum admodum ſenex eſſet, negat ſe unquam ſenſiſſe ſenectutem ſuam imbecilliorem factam quàm adoleſcẽtia fuiſſet.* XENOPH. Pædiæ VIII, Ὥστε καὶ τοὐμὸν γῆρας οὐδεπώποτε ᾐσθόμην τῆς ἐμῆς νεότητος ἀσθενέστερον γιγνόμενον. IDEM Cic. *in eodem libello,* Me *uerò & magiſteria delectãt à maioribus inſtituta, & is ſermo qui more maiorum à ſummo magiſtro adhibetur in poculo: & pocula, ſicut in* Sympoſio Xenophontis, *minuta atque rorantia.* IDEM Xenophon *eo quem* Cicero *nominauit libro,* Οὕτω δὲ καὶ ἡμεῖς, ἢν μὲν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεώμεθα, ταχὺ ἡμῖν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται, καὶ οὐδὲ ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι, δυνησόμεθα· ἢν δὲ ἡμῖν οἱ παῖδες μικραῖς κύλιξι πυκνὰ ἐπιψακάζωσιν (ἵνα καὶ ἐγὼ ἐν Γοργιείοις ῥήμασιν εἴπω) οὕτως οὐ βιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ οἴνου μεθύειν ἀλλ᾽ ἀναπειθόμενοι, πρὸς τὸ παιγνιωδέστερον ἀφιξόμεθα. *Verba quæ* Cicero *interpretatur ſunt hæc,* μικραῖς κύλιξι πυκνὰ ἐπιψακάζωσιν. *lego totũ locum profero ut rectius uerba* Græca *& eorum interpretatio conſiderari poſſint.* Certè ἐπιψακάζωσι *ſignificat rorantia po-*

cula fundant, uel miniſtrent, μεταβατικῶς. ſed Cicero omiſſo uerbo, hæc ſuo ſermoni adaptauit.

CIC. De diu. I, *Et Socrates quidem (quo quem authorē meliorem quærimus?) Xenophonti conſulenti ſequeretúrne Cyrum, poſteaquam expoſuit quæ ſibi uidebantur, Et noſtrum quidem, inquit, humanum eſt conſilium: ſed de rebus & obſcuris & incertis ad Apollinem cenſeo referendum: ad quem etiam Athenienſes publicè de maioribus rebus ſemper retulerunt.* XENOPHON *circa initium lib.* III. Κύρου ἀναβάσεως, *de ſe ipſo narrans,* Ὁ μέντοι Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν, ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ περὶ τῆς πορείας. καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μήτι πρὸς τῆς πόλεως οἱ ὑπαίτιον εἴη, Κύρῳ φίλον γενέσθαι, ὅτι ἐδόκει ὁ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι· συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι, ἐλθόντι εἰς Δελφοὺς, ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας. *Hic obſerua præcipue quomodo Latinè uertat Cicero,* ἀνακοινοῦται περὶ τῆς πορείας. *Quomodo autem addat Cicero ad ea quæ ſunt apud Xenophontem, rurſus illorum quæ apud eum ſunt, nonnulla omittat, ipſe uiderit. Sed & uerba Ciceronis quæ proximè præcedūt ea quæ modò protuli, prætermittenda non ſunt. ait igitur ille, Hoc nimirum eſt illud quod de Socrate accepimus, quódque ab ipſo in libris Socraticorum ſæpe dicitur, eſſe diuinum quiddam, quod dæmonium appellat, cui ſemper ipſe paruerit, nunquam impellenti, ſæpe reuocanti.* XENOPH. *initio* I. ἀπομν. Διετεθρύλλητο γὰρ ὡς φαίη Σωκράτης τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ σημαίνειν. *Paulo poſt,* Σωκράτης δ' ὥσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγε. τὸ δαιμόνιον γὰρ ἔφη σημαίνειν· καὶ πολλοῖς τῶν ξυνόντων προηγόρευε τὰ μὲν ποιεῖν, τὰ δὲ μὴ ποιεῖν, ὡς τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος. *Idem circa finem* IIII, Εἰ δέ τις ὅτι φάσκοντος αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ προσημαίνειν ἅτε δέοι καὶ ἃ μὴ δέοι ποιεῖν, ὑπὸ τῶν δικαστῶν κατεγνώσθη θάνατος, οἴεται αὐτὸν ἐλέγχε-

σθαι περὶ τοῦ δαιμονίου ψευδόμενον, ἀπονοσάτω, &c. Hîc non inuenis illa uerba Ciceronis, nunquam impellenti, ſæpe reuocanti. Sed quũ dicat in libris Socraticorũ, nec Xenophontem nominatim citet, aliunde hoc petiiſſe uideri poſſit. Cæterum quæ in loco proxime citato habebantur, dixiſſe Socratem, ſe de rebus & obſcuris & incertis ad Apollinem cenſere referendum: ea habes apud Xenophontem in illo I. lib. ἀπομν. non procul ab iis quæ inde protulimus, περὶ δὲ τῶν ἀδήλων ὅπως ἀποβήσοιτο, μαντευομένους ἔπεμπεν εἰ ποιητέα. quanquam illud μαντευομένους generalius eſt. Verùm hos poſtremos locos, quaſi auctarium, ego profero: parum enim ad inſtitutum noſtrũ conferunt. ſed ſi eos omitterem, timui ne quos omiſiſſem conſultò, imprudens prætermiſiſſe uiderer. Quod etiam me mouet ut antequam hunc authorem de manibus ponam, proferam iſtum ex OEconomico eius locum, Ἔστι μὲν γὰρ πενία αὕτη σαφὴς, τὸ δεόμενόν τινος μὴ ἔχειν χρῆσθαι. Pauciſſimis uerbis interiectis, Ἔστι δ᾽ οὐδὲν οὕτως ὦ γύναι οὔτ᾽ εὔχρηστον οὔτε καλὸν ἀνθρώποις ὡς τάξις. καὶ γὰρ χορὸς ἐξ ἀνθρώπων συγκείμενός ἐστιν· ἀλλ᾽ ὅταν μὲν ποιῶσιν ὅ,τι ἂν τύχῃ ἕκαστος, ταραχή τις φαίνεται, καὶ θεᾶσθαι ἀτερπές· ὅταν δὲ τεταγμένως ποιῶσι καὶ φθέγγωνται, ἅμα οἱ αὐτοὶ οὗτοι, καὶ ἀξιοθέατοι δοκοῦσιν εἶναι καὶ ἀξιάκουστοι. Audi elegantiſſimam huius loci interpretationem. Nam uetus eſt prouerbium, paupertatem certiſſimam eſſe, quum alicuius indigeas, uti eo non poſſe, quia ignoretur ubi proiectum iaceat quod deſideratur. Itaque in re familiari laborioſior eſt negligentia quàm diligentia. Quis enim dubitet, nihil eſſe pulchrius in omni ratione uitæ, diſpoſitione atque ordine? Quod etiam ludicris ſpectandis licet ſæpe cognoſcere. nam ubi chorus canentium non ad certos modos, neque numeris præeũtis magiſtri conſenſit, diſſonum quiddam ac tumultuoſum audientibus canere uidetur: at ubi certis numeris

ac pedibus uelut facta conſpiratione conſenſit atque concinuit, ex eiuſmodi uocum concordia, non ſolùm ipſis canentibus amicum quiddam & dulce reſonat, uerumetiam ſpectantes audientéſque lætiſſima uoluptate permulcentur. Hãc interpretationem reperies apud Columellam lib, 12. cap. 2, qui Ciceronis eam eſſe non dicit: nec uerò dicere neceſſe habuit (meo quidẽ iudicio) quũ antea ex Xenophontis OEconomico ſatis multa petens, interpretem ſe Ciceronem ſequi, ſemel atque iterũ nos admonuiſſet. ut in eiuſdem libri præfatione, Hæc in OEconomico, inquit, Xenophon & deinde Cicero, qui eũ Latinæ cõſuetudini tradidit, nõ inutiliter diſſeruerũt. Sed & lib. 11. cap. 1, Itaque in OEconomico Xenophõtis, quem M. Cicero Latinõ ſermoni tradidit, uir egregius ille Iſchomachus Atheniẽſis rogatus à Socrate, utrũmne ſi res familiaris deſideraſſet, mercari uillicum, tanquam fabrum, an, &c. Quin etiam in fine cap. 2. libri 12, quædam ex Xenophonte petiturus, ait, De quibus omnibus M. Cicero authoritatem Xenophontis ſequutus in OEconomico ſic inducit Iſchomachum ſciſcitanti Socrati hæc narrantem, *Præparatis idoneis locis, inſtrumentum & ſupell. &c.* Nec uerò elegantia cedit hæc interpretatio ulli reliquarum quas nominatim ipſe Columella Ciceroni tribuit, ut propterea ſuſpecta nobis eſſe debeat. Quæ quamuis ita ſint, ego tamen, ne alicuius nimium religioſi lectoris conſcientiæ ſcrupulũ inijciam, ex omnibus aliis locis, præterquam ex hoc, Ciceronianarum interpretationum formulas petam.

AVTHORVM DIVERSORVM ALII *loci à Cicerone citati.*

CICERO De off. II, *Mihi quidem non apud Medos ſolùm, ut ait Herodotus, ſed etiam apud maiores noſtros, iu-*

ſtitiæ fruendæ cauſa uidentur olim bene morati reges conſtituti. HERODOTVS *lib.* I, *qui* Clio *inſcribitur*, Οὐ γὰρ δὴ τρόπῳ τῷ παρεόντι χρεώμενοι, δυνατοὶ εἰμὲν οἰκέειν τὴν χώρην· φέρε στήσωμεν ἡμέων αὐτῶν βασιλέα· καὶ οὕτω ἥ τε χώρη εὐνομήσεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα τρεψόμεθα, οὐδὲ ὑπ' ἀνομίης ἀνάστατοι ἐσόμεθα. CIC. De *diuin.* I, *Eiuſdem autem generis etiam illud eſt quod ſcribit* Herodotus: *Crœſi filium, quum eſſet infans, loquutum. quo oſtento regnum patris & domum funditus concidiſſe.* Herod. eodem libro, Ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος ὡς εἶδε ἐπιόντα τὸν Πέρσην, ὑπὸ δέους τε καὶ κακοῦ ἔρρηξε φωνήν. εἶπε δέ, ὤνθρωπε, &c. Paulo poſt, Οἱ δὲ Πέρσαι τάς τε δὴ Σάρδις ἔσχον καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν, ἄρξαντα ἔτεα τεσσαρεσκαίδεκα καὶ τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε καὶ καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. *Obſeruandum hîc maluiſſe Ciceronem interpretari* ἄφωνον *infantem, quàm mutum: præſertim quum* Latina *illa uox ambigua ſit.* CIC. De *fin.* II, *Nam quū ſemel eſt ſuſcepta beata uita, tam permanet, quàm ipſa illa effectrix beatæ uitæ ſapientia: neque expectat ultimum tempus ætatis: quod* Crœſo *ſcribit* Herodotus *præceptum à* Solone. Idem De *fin.* III, *Nec expectet ullum tempus ætatis, ut tum denique iudicetur beatúſne fuerit quum extremum uitæ diem morte confecerit.* Herod. *lib.* I, *ubi* Crœſo *reſpōdet* Solon, Ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτέειν μέγα φαίνεαι, καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων. ἐκεῖνο δὲ τὸ εἴρεό με, οὔκω σε ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. Interrogauerat autem Solonē *Crœſus*, Νῦν ὦν ἵμερος ἐπείρεσθαί με ἐπῆλθε, εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον. Idē Her. eodē libro, Τῷ δὲ Κροίσῳ ἑστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς, ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσούτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὥς οἱ εἴη σὺν θεῷ εἰρημένον τό, μηδένα εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον.

CICERO *in* Oratore, *de* Demoſthene *loquens*, Acta-

men in hoc ipſo diligenter examinante uerborum omnium pondera, reprehendit AEſchines *quædam & exagitat: illudén'que, dura, odioſa, intolerabilia eſſe dicit: quinetiam quærit ab ipſo, quum quidem eum belluam appellet, utrum illa, uerba, an portẽta ſint. ut* AEſchini *ne* Demoſthenes *quidem uideatur* Atticè *dicere.* Facile *eſt enim uerbum aliquod ardens, ut ita dicam, notare, idque, reſtinctis iam animorum incendiis, irridere.* Itaque *ſe purgans iocatur* Demoſthenes: *negat in eo poſitas eſſe fortunas* Græciæ, *in hoc * in eum, huc an illuc manũ porrexerit.* AESCHINES *aduerſus* Cteſiphontem, Οὐ μέμνησθε αὐτοῦ τὰ μιαρὰ καὶ ἀπίθανα ῥήματα, ἃ πῶς ποθ' ὑμεῖς ὦ σιδήρεοι ἐκαρτερεῖτε ἀκροώμενοι; Statim pôſt, Ταῦτα δὲ τίνος ἐστὶν ὦ κίναδος ῥήματα ἢ θαύματα; DEMOSTHEN. *autẽ ſe purgãs, ita iocatur,* Παίου γὰρ παρ' ὅτω (οὐχ ὁρᾷς;) γέγονε τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνεγκα. Q*uæ quidem uerba in* Demoſthenis *ſermone per parentheſin interiecta ſunt.* Rurſus CIC. *eodem libro,* Eſt *autem in dicendo etiam quidam cantus obſcurior, non hic è* Phrygia *&* Caria *rhetorum epilogus, penè canticum: ſed ille quem ſignificat* Demoſthenes *&* AEſchines, *quũ alter alteri obijcit uocis flexiones. dicit plura etiã* Demoſthenes, *illũmq; ſæpe dicit uoce dulci & clara fuiſſe.* In *quo illud, &c.* Loci Demoſthenis *in oratione* περὶ στεφάνου *ſunt hi,* Καὶ ἀνιστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ καὶ κελεύων λέγειν, ἔφυγον κακόν, εὗρον ἄμεινον· ἐπὶ τῷ μηδένα πώποτε τηλικοῦτον ὀλολύξαι, σεμνυνόμενος. καὶ ἔγωγε νομίζω. μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐτὸν φθέγγεσθαι μὲν οὕτω μέγα, ὀλολύζειν δ' οὐχ ὑπέρλαμπρον. Item, Καὶ ἔμοιγε δοκεῖς ἐκ τούτων Αἰσχίνη τῶν λόγων ἐπίδειξίν τινα φωνασκίας βουλόμενος ποιήσασθαι, τοῦτον προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν. ἔστι δ' οὐχ ὁ λόγος τοῦ ῥήτορος Αἰσχίνη τίμιος, οὐδ' ὁ τόνος

τῆς φωνῆς, ἀλλὰ τὸ ταυτὰ πρ. &c. Item, Χειροτονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι παρ' αὐτὰ τὰ συμβαίνοντα, οὐ σὲ ἐχειροτόνησε προβληθέντα, καίπερ εὔφωνον ὄντα. Item, Εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμα, ἐφάνη· καὶ πεφωνασκηκὼς καὶ συνειλεχὼς ῥήματα καὶ λόγους, συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευστί. cum his quatuor Demoſthenis locis (quos eo poſui quo apud illum habentur ordine) Ciceronis uerba conferenda tibi relinquo. IDEM Cic. Tuſc. III, Itaque & AEſchines in Demoſthenem inuehitur quòd is ſeptimo die poſt filiæ mortē hoſtias immolaſſet. at quàm rhetoricé? quàm, &c. Demoſthenis in eadem oratione uerba ſunt hæc, Ἑβδόμην δὲ ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτῷ τετελευτηκυίας, πρὶν πενθῆσαι καὶ τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι, στεφανωσάμενος καὶ λευκὴν ἐσθῆτα λαβών, ἐβουθύτει. IDEM in fine libri De opt. gen. orat. AEſchinis & Demoſthenis orationes Latinè uertere aggreſſurus, ait, Sed aggrediamur iam quod ſuſcepimus, ſi prius expoſuerimus quæ cauſa in iudicium deducta ſit. Quum eſſet lex Athenis ne quis populi ſcitum faceret ut quiſquam corona donaretur in magiſtratu priuſquam rationes retuliſſet: & altera lex, eos qui à populo donarentur, in concione donari debere: quia in Senatu Demoſthenes curator muris reficiendis fuit, eóſque refecit pecunia ſua: de hoc igitur Cteſiphon ſcitum fecit, nullis ab ipſo rationibus relatis, ut corona aurea donaretur: eáque donatio fieret in theatro populo conuocato (qui locus non eſt concionis legitimæ) atque ita prædicaretur, eum donari uirtutis ergò beneuolentiæque quam erga populum Athenienſem haberet: Hunc igitur Cteſiphontem in iudicium adduxit AEſchines, quòd contra leges ſcripſiſſet, ut & rationibus non relatis corona donaretur, & ut in theatro, & quòd de uirtute eius & beneuolentia falſa ſcripſiſſet: quoniam Demoſthenes nec uir bonus eſ-

ſet, nec benemeritus de ciuitate. Paulo pòſt, Itaque cauſa fuit AEſchini, quoniam ipſe à Demoſthene eſſet capitis accuſatus quòd legationem ementitus eſſet, ut ulciſcendi inimici cauſa, nomine Cteſiphontis iudiciũ fieret de factis famáque Demoſthenis. Non enim tam multa dixit de rationibus non relatis, quàm de eo quòd ciuis improbus, ut optimus, laudatus eſſet. Hanc multam AEſchines à Cteſiphonte petiit quadriennio ante Philippi Macedonis mortem, ſed iudicium factum eſt aliquot annis pòſt, Alexandro iam Aſiam tenente. ad quod iudiciũ, &c. Quæ uerba Latina Ciceronis quibus Græcis AEſchinis & Demoſthenis uerbis reſpondeant, uidẽdũ eſt. Quũ eſſet lex, ne quis, &c. νόμου ἀπαγορεύοντος, μηδένα, *&c. Populi ſcitũ facere,* γράφειν ψήφισμα. *Corona donari.* στεφανοῦσθαι. *In magiſtratu.* μεταξὺ ἄρχοντα. *Priuſquam rationes retuliſſet.* πρὶν λόγον, πρὶν εὐθύνας δοῦναι. *uel,* ὑπεύθυνον ὄντα. *Quum lex eſſet, eos in concione donari debere. ſub. corona.* κελεύοντος τοῦ νόμου, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ στεφανοῦν. *Curator muris reficiendis.* ἐπιμελητὴς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς. *uel uno uerbo,* τειχοποιός. *Eóſque refecit pecunia ſua.* προσαναλώσας εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τρία τάλαντα, ἐπέδωκε ταῦτα τῷ δήμῳ. *Cteſiphon ſcitum fecit ut corona aurea donaretur: eáque donatio fieret in theatro, populo conuocato: atque ita prædicaretur, eum donari uirtutis ergô beneuolentiæque quam ergo populum Athenienſem haberet.* Κτησιφῶν ἔγραψε ψήφισμα, ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι Δημοσθένην χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένην χρυσῷ στεφάνῳ, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. *uel,* στεφανῶσαι Δημοσθένην χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ. *Cteſiphontem in iudiciũ adduxit AEſchines, quòd contra leges ſcripſiſſet, ut & rationibus non relatis*

corona donaretur, & ut in theatro: & quòd de uirtute eius & beneuolentia falſa ſcripſiſſet: quoniam Demoſthenes *nec uir bonus eſſet, nec bene meritus de ciuitate.* Αἰσχίνης ἀπήνεγκε πρὸς τὸν ἄρχοντα παρανόμων γραφὴν κατὰ Κτησιφῶντος, ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα ὡς ἄρα δεῖ ὑπεύθυνον στεφανῶσαι Δημοσθένην, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν τῷ θεάτρῳ ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένην χρυσῷ στεφάνῳ, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας ἧς ἔχων διατελεῖ εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ διότι διατελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ, καὶ πρόθυμός ἐστι ποιεῖν ὅ,τι ἂν δύνηται ἀγαθόν· πάντα ταῦτα ψευδῆ γράψας καὶ παράνομα. *Quoniam non eſſet bene meritus de ciuitate.* ὡς οὔτ᾽ ἤρξατο λέγειν τὰ βέλτιστα, οὔτε νῦν διατελεῖ πράττων τὰ συμφέροντα τῷ δήμῳ. *uel,* οὐ τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ πεπολίτευται. *Quum autem dicit* Cicero, *Quòd legationẽ ementitus eſſet, eleganter explicat quæ uno uerbo* Græcè *dicitur* παραπρεσβεία.

CIC. *Tuſc.* V, *Sed hoc iſne dicit, qui, quum dolorem, non modò maximum malum, ſed ſolũ malum etiam dixerit, toto corpore opprimi poſſit doloribus acerrimis, tum quum maximè contra fortunam glorietur? quod idem melioribus etiã uerbis* Metrodorus, *Occupaui, inquit, te fortuna atque cepi, omnéſque aditus tuos interclusi, ut ad me aſpirare non poſſes.* METRODORI *uerba ſunt,* Προκατείλημμαί σε ὦ τύχη, καὶ πᾶσαν τὴν σὴν ἀφῄρηκα παρείσδυσιν.

CIC. *eodẽ libro, Eſt apud* Heraclitum *phyſicum de principe* Epheſiorũ Hermodoro: *uniuerſos aut* Epheſios *eſſe morte multandos, quòd quum ciuitate expellerent* Hermodorũ, *ita loquuti ſunt,* Nemo *de nobis unus excellat, ſed ſi quis extiterit, alio in loco & apud alios ſit.* HERACLITI *uerba apud* Diogenem Laertiũ *ſunt hæc,* Ἄξιον Ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀποθανεῖν πᾶσι, καὶ τοῖς ἀνήβοις τὴν πόλιν καταλιπεῖν, οἵτινες

Ἑρμόδωρον ἑωυτῶν ὀνήϊστον ἐξέβαλον, λέγοντες, ἡμέων μηδὲ εἷς ὀνήϊστος ἔστω. εἰ δέ τις τοιοῦτος, ἄλλῃ τε καὶ μετ᾽ ἄλλων. Eſt apud me quædam Heracliti epiſtola (quæ inter eas non eſt quas edidit Aldus) ad Hermodorum hunc ſcripta: cuius eſt hoc principium, Ἄχρι τίνος Ἑρμόδωρε κακοὶ ἔσονται ἄνθρωποι, καὶ οὐκέτι ἕκαστος ἰδίᾳ, ἀλλὰ κοινῇ πόλεις ὅλαι; Ἐφέσιοί σε ἀνδρῶν ὄντα ἄριστον ἐλαύνουσιν. ἀντὶ τίνος ἢ ὅτι, &c.

CIC. in Lucullo, Naturam accuſa, quæ in profundo ueritatem (ut ait Democritus) penitus abſtruſerit. Idem Acad. quæſt. I, Et (ut Democritus) in profundo ueritatem eſſe demerſam. DEMOCR. αἰτίῃ οὐδὲν ἴσμεν. ἐν βυθῷ γὰρ ἡ ἀλήθεια.

CIC. lib. I. De natura deorum, de Epicuro loquens, Itaque in illis ſelectis eius breuibúſque ſententiis, quas appellatis κυρίας δόξας, hæc, ut opinor, prior ſententia eſt, Quod beatum & immortale eſt, id nec habet, nec exhibet cuiquam negotium. EPICVRVS, Τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ παρέχει.

CIC. De leg. III, Nec uerò ſolùm ut obtemperent obediántque magiſtratibus, ſed etiã ut eos colant diligántque, præſcribimus: ut Charondas in ſuis facit legibus. CHARONDAE uerba apud Stobæum hæc ſunt, Χρὴ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας εὔνοιαν διαφυλάττειν καθάπερ πατρικήν, ἀπιθοῦντας καὶ σεβομένους.

CIC. De ſenect. Diuinitus enim Plato eſcam malorum, uoluptatem appellat: quòd ea uidelicet homines capiãtur, ut hamo piſces. Græca uerba ſunt, δέλεαρ τῶν κακῶν ἡ ἡδονή.

CIC. De leg. II, Sed uideamus Platonẽ, qui iuſta funerũ reijcit ad interpretes religionũ. PLATO lib. XII. νομων, Περὶ τελευτησάντας δὴ, εἴτε τις ἄῤῥην, εἴτε τις θῆλυς ᾖ, τὰ μέν τε εἰ τὰ θεῖα νόμιμα τῶν τε ὑπὸ γῆς θεῶν καὶ τῶν τῇδε ὅσα προσήκει τελεῖσθαι, τοὺς ἐξηγητὰς γίγνεσθαι κυρίους φράζοντας.

CARMINA HOMERI ET ALIO-
rum quorundam poetarum: quorum ſenſum Cicero expreſſit oratione ſoluta.

CIC. *Tuſcul.* IIII, *At ſine gladiatoria iracundia uidemus progredientem apud* Homerum *Aiacem multa cum hilaritate, quum depugnaturus eſſet cum* Hectore. *cuius, ut arma ſumpſit, ingreſſio lætitiam attulit ſociis, terrorem autem hoſtibus. ut ipſum* Hectorem *(quemadmodum eſt apud* Homerum*) toto pectore trementem prouocaſſe ad pugnam pœniteret.* Ιλιάδ. η,

Τοῖος ἄρ Αἴας ὦρτο πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν,
Μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασι. νέρθε δὲ ποσὶν
Ηϊε μακρὰ βιβὰς, κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος.
Τὸν δὲ καὶ Ἀργεῖοι μὲν ἐγήθεον εἰσορόωντες·
Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον,
Ἕκτορί τ᾽ αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν.
Ἀλλ᾽ οὔπως ἔτι εἶχεν ὑποτρέσαι, οὐδ᾽ ἀναδῦναι
Ἂψ λαῶν ἐς ὅμιλον· ἐπεὶ προκαλέσσατο χάρμῃ.

CIC. De *ſenect.* Videtiſne *ut apud* Homerum *ſæpiſſime* Neſtor *de uirtutibus ſuis prædicat? tertiam enim iam ætatem hominum uiuebat: nec erat ei uerendum ne uera de ſe prædicans, nimis uideretur aut inſolẽs aut loquax. Etenim, ut ait* Homerus, *ex eius lingua melle dulcior fluebat oratio. quã ad ſuauitatẽ nullis egebat corporis uiribus. & tamen ille dux* Græciæ *nũquã optat ut* Aiacis *ſimiles decẽ habeat: at ut* Neſtoris. *quod ſi acciderit, non dubitat quin breui* Troia *ſit peritura.* Quod dicit Cicero, *tertiã ætatem hominum uiuebat, eſt apud* Homerũ Ιλιάδ. α, -- μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν. *Sed hæc pauca uerba, tertiã ætatem hominum uiuebat, ſenſum exponunt horum trium uerſuum,*

Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν, ἠδ' ἐγένοντο
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ· μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν. Quos uerſus proxime præcedit hic, Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή, quẽ Cicero interpretatur, quũ ait, Ex eius lingua melle dulcior fluebat oratio. Reliqua quæ affert, ex Ἰλιάδος β, ſunt, ubi ita loquitur Agamemnon,

Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν·
Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος.

CIC. Tuſc. I, Nec Homerum audio, qui Ganymedem à diis raptum ait propter formam, ut Ioui pocula miniſtraret. HOM. Ἰλιάδος υ,

—καὶ ἀντίθεος Γανυμήδης,
Ὃς δὴ κάλλιστος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων·
Τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεύειν,
Κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη.

CIC. De diuin. I, De Tireſia etiam apud inferos Homerus ait, Solum ſapere, cæteros umbrarum uagari modo. HOM. Ὀδυσ. κ,

Τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια
Οἴῳ πεπνῦσθαι· τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι.

CIC. De leg. I, Aut quòd Homericus Vlyſſes Deli ſe proceram & teneram palmam uidiſſe dixit. HOM. Ὀδυσ. ζ,

Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ
Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα.

CIC. De orat. III, Vt ille apud Homerum Phœnix qui ſe à Peleo patre Achilli iuueni comitem eſſe datum dicit ad bellum, ut illum efficeret oratorem uerborũ actorémque rerum. HOM. Ἰλιάδ. ι,

Τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα,
Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων.

CIC. Epiſt. ad Att. lib. IX, Antè ſolicitus eram & angebar, ſicut res ſcilicet ipſa cogebat, quum cõſilio explicare nihil poſſem: nunc autem, poſtquam Pompeius & conſules ex Italia exierunt, nõ angor, ſed ardeo dolore, οὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι. Non ſum, inquam, mihi crede, mentis compos. tãtum mihi dedecoris admiſiſſe uideor. Obſerua hîc ut Cicero uerba Homeri interpretetur. quoniam enim quod Græcis illius uerbis iam ſignificauerat, Latinis rurſus exponere uolebat, uoce Inquam repetitioni apta uſus eſt. Homeri uerba ſunt Ἰλιάδος ι.

CIC. De ſenect. Augúrque quum eſſet, dicere auſus eſt, optimis auſpiciis ea geri quæ pro Reipub. ſalute fierent. Non poſſit elegantius exprimi ſenſus huius uerſus Homerici, Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. cuius tamen uerſus Cicero non meminit. Sunt autem alij aliquot loci Homerici qui ab illo proferũtur, à me conſultò prætermiſſi, quòd apud eum Homericorum uerborum interpretationem nõ agnoſcã, ut quum ait Tuſcul. V, At uerò Polyphemum Homerus quũ immanem ferúmque finxiſſet, cum ariete etiam colloquentem facit, eiúſque laudare fortunas, quòd quà uellet, ingredi poſſet, & quæ uellet, attingeret. Hæc Cicero. at quæ ſunt uerba quibus Homerus laudat eius fortunas, quòd quà uellet, ingredi poſſet, & quæ uellet, attingeret? Homeri enim uerſus hi ſunt, Ὀδυσσείας ι,

Κελὲ πέπον, τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων
Ὕστατος; οὔ τι πάρος γε λελειμμένος ἔρχεαι οἰῶν,
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεαι τέρεν' ἄνθεα ποίης,
Μακρὰ βιβὰς, πρῶτος δὲ ῥοὰς ποταμῶν ἀφικάνεις,
Πρῶτος δὲ σταθμόνδε λιλαίεαι ἀπιέεσθαι
Ἑσπέριος· νῦν αὖτε πανύστατος. ἦ σύ γ' ἄνακτος
Ὀφθαλμὸν ποθέεις, τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσε,

Σὺν λυγροῖς ἑτάροισι δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ,
Οὖτις, ὃν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.
Εἰ δὴ ὁμοφρονέοις ποτιφωνήεις τε γένοιο
Εἰπεῖν ὅππη κεῖνος ἐμὸν μένος ἠλασκάζει,
Τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλῃ
Θεινομένου ῥαίοιτο πρὸς οὔδεϊ, κὰδ δὲ ἐμὸν κῆρ
Λωφήσειε κακῶν, τά μοι οὐτιδανὸς πόρεν Οὖτις. *Totum locum adſcripſi, ut lectori conſiderandum relinquam quorſum hæc dixerit Cicero. Sed & illud nõ immeritò quæri poſſit, quid ſit quod ait ibidẽ, Homerum facere Polyphemum cum ariete colloquentem. Nam ſi ita intelligas colloquentem cum ariete, ut alter alterum compellet, hoc apud Homerum non eſt: & ſi eſſet, haud ſcio an tam abſurdum commentum ferendum poſſet uideri. Quare puto, colloquentem cum ariete, perinde eſſe ac ſi dixeris, alloquẽtem arietem. Quoniã tamen iam alibi in citando Homeri loco* μνημονικοῦ ἁμαρτήματος *conuictus tenetur Cicero, ibi uidelicet ubi uerſus eos qui ab Vlyſſe concionante Iliados* β *pronuntiantur (illos uiginti nouem quorum primus eſt,* Τλῆτε φίλοι, καὶ μείνατε ἐπὶ χρόνον, ὄφρα δαῶμεν, *quos unà cum Ciceroniana interpretatione habuiſti antea, pag. 64) ab Agamemnone proferri dicit: nimirum & hîc meritò ſuſpecta nobis eius eſſe memoria poſſit. Quid ſi tum quoque, quũ dixit, Homerũ facere Laertem agrum ſtercorantẽ, nõ bene uerbi eius quo Homerus uſus eſt, recordatum fuiſſe eũ dicamus? Sed de uocis illius ſignificatione ipſũ cũ uerboſo Homeri ſcholiaſte digladiari ſinamus. Illa quidẽ certè uerba quæ Eurycleæ Vlyſſis lauanti pedes adſcribit, Lenitudo orationis, mollitudo corporis, uidetur ex aliquo poeta Latino attuliſſe: qui nomẽ quidẽ huius mulieris ex Homero mutuatus ſit, & in eo etiã illum imitatus, quòd eam Vlyſſi pedes lauantem induxerit (hoc enim illa miniſterium reduci*

Vlyſſi præbet Ὀδ. τ.) ſed quod ait, Lenitudinem orationis ab ea laudari & mollitudinẽ corporis, hoc uerò uel ipſe excogitauerit, uel ab aliquo alio quàm ab Homero ſumpſerit. Iā uerò & aliorū poetarū locos à Cicerone ſoluta oratione interpretatos uidere tẽpus eſt. Sed prius uerſū Homericū à me prætermiſſū adſcribā, hūc, ex Ιλ. ι, Ζεὺς δέ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων Ἀστράπτει. *quem Cicero ita De diuin. II interpretatur, Proſpera Iuppiter his, dextris fulgoribus edit. Eſt & hic uerſus Il.* β, Ἀστράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων. *ubi* ἐναίσιμα *itidẽ uerbo proſpera explicari poſſit.*

CIC. De off. I, *Quòd ſi ea quæ utenda acceperis, maiore menſura, ſi modò poſſis, iubet reddere Heſiodus: quidnam, beneficio prouocati, facere debemus? an imitari, &c.* IDEM De claris orat. *Quanquam illud Heſiodeum laudatur à doctis, quod eadem menſura reddere iubet qua acceperis, aut etiā cumulatiore, ſi poſſis.* HESIODVS *in opuſculo quod inſcribitur* ἔργα καὶ ἡμέραι.

Εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος, εὖ δ' ἀποδοῦναι,
Αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώιον, αἴ κε δύναι.

CIC. Tuſc. I, *Sed quæ tandem eſt Epicharmi iſta ſententia? Emori nolo: ſed me eſſe mortuum, nihili æſtimo.* EPICHARMI *Græcum hunc uerſum ſunt qui Ciceronẽ expreſſiſſe putent,* Ἀποθανεῖν ἢ τεθνάναι οὔ μοι διαφέρει. *Quē uerſum mendo carere adduci non poſſum ut credam. conſului tamen Sexti Empirici (qui hunc uerſum citat) cum alia quædam exẽplaria, tum uerò Florentinum ac Venetum: in quibus eodem prorſus modo hoc carmen ſcriptum reperi.*

CIC. Tuſc. III, *Nec ſiletur illud potentiſſimi regis anapæſtum, qui laudat ſenem, & fortunatum eſſe dicit quòd inglorius ſit atque ignobilis ad ſupremum diem peruenturus.* EVRIP. *Iphigenia Aulide,*

—Ζηλῶ σε γέρον,

Ζηλοῦ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον
Βίον ἐξεπέρασ' ἀγνὼς, ἀκλεής·
Τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἧσσον ζηλῶ.

CIC. De fin. II, *Quid ſi etiam iucũda memoria eſt præteritorum malorũ: ut prouerbia nõnulla ueriora ſint quàm ueſtra dogmata? Vulgò enim dicitur, Iucundi acti labores. Nec malè Euripides (concludam, ſi potero, Latinè: Græcum enim hunc uerſum noſtis omnes) Suauis eſt laborum præteritorum memoria.* EVRIP. Ἀλλ' ἡδὺ τὸν σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων. Idem Cic. *in quadã epiſtola ad Lucetum, Habet enim præteriti doloris ſecura recordatio delectationem.*

CIC. De *ſenect. loquens de ſenibus, Quid, quòd etiam addiſcunt aliquid? ut Solonem in uerſibus gloriãtem uidimus: qui ſe quotidie aliquid addiſcentem, ſenem fieri dicit.* Idem *ibidem, Vt honeſtum illud Solonis eſt, quod ait uerſiculo quodã (ut antè dixi) Seneſcere ſe multa in dies addiſcentem.* SOLONIS *uerſus eſt hic,* Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος. Idem Cic. eodem libro, *Solonis quidem elogium eſt quo ſe negat uelle ſuam mortem dolore amicorum lamentiſque uacare.* Eiuſdem Solonis *uerſus ſunt hi,*

Μηδέ μοι ἄκλαυστος θάνατος μόλοι, ἀλλὰ φίλοισι
Καλλείποιμι θανὼν ἄλγεα καὶ στοναχάς.

Quos uerſus antea poſui cum duobus Latinis, quibus Cicero eos eſt interpretatus, uerſibus.

CIC. De *off.* II, *Itaque quod Apollo Pythius oraculo edidit, Spartam nulla re alia, niſi auaritia, eſſe perituram: id uidetur non ſolùm Lacedæmoniis, ſed & omnibus opulentis populis prædixiſſe.* Verſus *Græcus eſt hic,* Α φιλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ, ἄλλο δὲ οὐδέν. *Alij ſcribunt,* ἕλοι: *ſed longè rectius legitur* ὀλεῖ.

CIC. *in* Oratore, *Si Pericles tenui genere uteretur, nun-*

quã ab Ariſtophane poeta, fulgurare, tonare, permiſcere Græciam dictus eſſet. Ariſtophanis uerſus eſt hic in Achar.
Ἤστραπτ', ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν Ἑλλάδα.

CIC. Tuſc. I, *Sed hic quidem, quamuis eruditus ſit, ſicut eſt, hæc magiſtro concedat Ariſtoteli: canere ipſe doceat.* Bene enim illo prouerbio Græcorum præcipitur, *Quam quiſque norit artem, in hac ſe exerceat.* ARISTOPH. σφηξί,
Ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.

CIC. De fin. III, *Quoniam illa uox inhumana & ſcelerata dicitur eorum, qui negant ſe recuſare quominus, ipſis mortuis, terrarum omniũ deflagratio conſequatur. quod uulgari quodam uerſu Græco pronuntiare ſolent.* Græcus ſenarius quem Cicero exprimit, eſt hic,
Ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί.

CIC. De diuin. II, *Eſt quidam Græcus in hanc ſententiam uerſus, Bene qui coniiciet, uatem hunc perhibebo optimum.* Græcus ſenarius eſt hic, Μάντις δ' ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς. Alia prouerbia Græca alibi interpretatur, quæ quamuis in carmen redacta non ſint, ut quæ modò protuli, tamen his illa adiiciam.

CIC. De off. I, *Ex quibus ipſis cætera ſic obſeruentur, ut in Græcorum prouerbio eſt, Amicorũ eſſe omnia communia.* Græcè, πάντα τὰ τῶν φίλων κοινά.

CIC. Tuſc. I, *Quũ igitur Apollo, Noſce te, dicit: hoc dicit, Noſce animum tuum.* Græca uerba ſunt, Γνῶθι σαυτόν.

CIC. Philip. XII, *Cuiuſuis hominis eſt errare: nullius, niſi inſipientis, in errore perſeuerare. Poſteriores enim cogitationes (ut aiunt) ſapientiores ſolent eſſe.* Quum Cicero addit (ut aiunt) oſtendit eſſe prouerbium. eſt autem de Græcis his uerbis interpretatum, δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι.

CIC. Tuſc. V, *Mihi quidẽ in uita, ſeruanda uidetur illa*

lex quæ in Græcorum *conuiuiis obtinetur*, Aut bibat, *inquit, aut abeat*. Græcè *ſic*, Ἢ πῖθι, ἢ ἄπιθι.

CIC. *De natura deorum* III, Nam de Sagra, *Græcorũ etiam eſt uulgare prouerbium, qui, quæ affirmant, certiora eſſe dicunt quàm illa quæ apud* Sagram. *Græcè dicitur*, Ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ Σάγρᾳ.

CIC. *ad Quin. fr. Epiſt. lib.* II, *Quare facis tu quidem fraternè, quòd me hortaris* (*ſed mehercule currentem nunc quidem*) *ut omnia mea ſtudia in iſtum unum conferam*. Idē *lib* 6. *Epiſt. ad* Attic. *epiſt*. 7, *in ipſo principio*, *Quintus filius piè ſanè* (*me quidem certè multum hortante, ſed currentem*) *animũ patris ſui ſorori tuæ recõciliauit*. Sed *in multis exēplaribus prætermiſſa eſt interpunctio poſt participium currentem: adeò ut animum currentem dicturus ſis, niſi attenderis*. Græca *uerba ſunt*, σπεύδοντα ὀτρύνειν. At *uerbum* ὀτρύνειν Cicero *non ſolùm hortari, ſed etiam incitare interpretatur, eodē utens prouerbio. ut rurſus ad Quin. fr. Epiſt. lib.* I, *Atque hæc non eo dicuntur, ut te oratio mea dormientem excitaſſe, ſed potius ut currentē incitaſſe uideatur*. Idē *ſcribens ad* Caſſium, *Vt Cæſarem in* Italia *uiderē* (*ſic enim arbitrabamur*) *eúmque, multis honeſtiſſimis uiris conſeruatis, ad pacem, currentem, ut aiunt, incitarem*.

CIC. *Tuſc*. V, *Vexatur idem* Theophraſtus *& libris & ſcholis omnium philoſophorum, quòd in* Calliſthene *ſuo laudarit illā ſententiā, Vitam regit fortuna, nō ſapientia*. Iambicus *ſenarius eſt, de hoc Græco ſenario expreſſus*, Τύχη τὰ θνητῶν πράγματ', οὐκ εὐβουλία. *qui uerſus ui detur in prouerbiū olim extitiſſe: ideóque ſuus illi aptè hîc fuerit locus. niſi quis malit illum inter ſuperiores uerſus Græcos, de quibus* Cicero *uerſus* Latinos *fecit, reponere: ſicut & alios præterea duos: quorum alterum habes eodem libro*, Et *eſt in aliqua*

uita prædicabile aliquid & gloriandũ ac præ ſe ferendũ: ut Epaminondas, Conſilijs noſtris laus eſt attonſa Laconum. Cicero hîc primũ duntaxat uerſum interpretatur ἐπιγράμματος τετραστίχου, *quod à Pauſania tale ponitur in Bœoticis,*

Ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτη μὲν ἐκείρατο δόξαν,
　Μεσσήνη δ' ἱερὰ τέκνα χρόνῳ δέχεται.
Θήβη δ' ὅπλοισιν μεγάλη πόλις ἐστεφάνωται,
　Αὐτόνομος δ' Ἑλλὰς πᾶσ' ἐν ἐλευθερίῃ. *Alterum ponit lib. De diuin. II, Crœſus Halyn penetrans, magnam peruertet opum uim. Græcè ita ſcriptus eſt hic uerſus,*

Κροῖσος ἅλυν διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.

Omiſi autem in præcedẽtibus hunc Ciceronis in libro de Senectute locum, Pythagoreorúmque more, exercendæ memoriæ gratia, quid quoque die dixerim, audierim, egerim, cõmemoro ueſperi. Sic Pythagoras in Carm. aureis,

Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
Πρίν γε καθημερινῶν ἔργων τρεὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν·
Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη; *Extant alij præterea interpretati uerſus apud Ciceronem, non tamen à Cicerone. è quibus eſt ille Euripidis, qui in prouerbij conſuetudinẽ uenit,* Μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός. *quo ſignificatur, Ennio interprete, Nequicquam ſapere ſapiẽtem qui ipſe ſibi prodeſſe nequeat. Sic & ille Homericus,* Ἰλιάδ. κ, Πολλὰς δ' ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας, *id eſt, Accio interprete, Scindens dolore identidẽ intonſam comam. Alios præterea multos ſciens prætermiſi, quòd hoc libro, unius Ciceronis interpretationes complecti ſtatuerim, reliquas reliquorum omnium & poetarum & oratorum & hiſtoricorum alij libro aliíque tempori reſeruans.*

VOCVM GRAECARVM interpretationes quæ paſſim leguntur apud Ciceronem.

Ex volumine Rhetoricorum.

¶*Ex libro ad* Herennium I.

Exordiorum duo ſunt genera: principium, quod Græcè *προοίμιον appellatur: & inſinuatio, quæ ἔφοδος nominatur.*

Iudicij quæſtio naſcatur oportet: quam nos iudicationem, Græci *κρινόμενον appellant.*

Ex *libro ad* Herennium II.

Et item quales argumentationes (quas Græci *ἐπιχειρήματα appellant) ſequi, & quales uitare oporteret.*

Concluſiones, quæ apud Græcos *ἐπίλογοι nominantur, tripartitæ ſunt.*

¶Ex *lib.* De *inuentione* II.

Accuſantur apud ἀμφικτύονας, ideſt apud commune Græ*ciæ concilium.*

¶Ex *lib.* De *orat.* I.

Vt apud Græcos *infimi homines mercedula adducti, miniſtros ſe præbēt in iudiciis oratoribus, ij qui apud illos πραγματικοὶ uocantur: ſic in noſtra ciuitate contrà, &c.*

Ex *lib.* De *orat.* II.

Ex tribus iſtis clariſſimis philoſophis, quos Romă *ueniſſe dixiſti, uidéſne* Diogenem *eum fuiſſe qui diceret artem ſe tradere bene diſſerendi, & uera ac falſa diiudicandi, quā uerbo* Græco *διαλεκτικὴν appellaret?*

Vrbana etiam diſſimulatio eſt, quum aliter ſentias ac lo-

quare. In hoc genere Fannius in Annalibus ſuis Africanum hunc AEmilianum dicit fuiſſe, & eum Græco uerbo appellat εἴρωνα. Sed uti ferunt qui melius hæc norunt, Socratem opinor in hac εἰρωνείᾳ diſſimulantiáque longè lepore & humanitate omnibus præſtitiſſe.

Ex *lib.* De *orat.* III.

Peripatetici & Academici philoſophi olim, propter eximiam rerum maximarum ſcientiam, à Græcis πολιτικοὶ φιλόσοφοι appellati, uniuerſarum rerumpublicarum nomine uocabantur.

Quæ membra ſi in extremo breuiora ſunt, infringitur ille quaſi uerborum ambitus. Sic enim has orationis conuerſiones Græci nominant, ſcilicet περιόδους.

¶ Ex *lib.* De *claris oratoribus.*

-ſuadæque medulla: πειθὼ quam uocant Græci: cuius effector eſt orator. hanc ſuadam appellauit Ennius.

Ornari orationem Græci putant, ſi uerborum immutationibus utantur, quos appellant τρόπους: & ſententiarũ orationiſque formis, quæ uocant σχήματα.

Antonius in ſententiarum ornamentis & conformationibus eligendis & collocandis, & comprehenſione deuinciendis, nihil non ad rationem & tanquam ad artem dirigebat. quo genere, &c. σχήματα enim quæ uocant Græci, ea maximè ornant oratorem.

In his omnibus ineſt quidam ſine ullo fuco ueritatis color. quinetiam comprehenſio & ambitus ille uerborum (ſi ſic περίοδον appellari placet) erat apud illũ contractus & breuis, & in membra quædã, quæ κῶλα Græci uocant, diſpertiebat orationem libentius.

Erant autem & uerborum & ſententiarũ illa lumina, quæ uocant Græci σχήματα.

¶Ex Oratore ad Brut.

Sed in omni re difficillimū eſt, formā (quod χαρακτῆρ Græcè dicitur) exponere optimi: quòd aliud alijs uidetur optimū.

Datur etiam uenia concinnitati ſententiarum, & arguti certique & circunſcripti uerborum ambitus conceduntur: de induſtriáque, non ex inſidijs, ſed apertè ac palàm elaboratur ut uerba uerbis, quaſi demenſa & paria, reſpondeant, ut crebrò conferant pugnantia, comparéntque contraria: & ut pariter extrema terminētur, eundémque referant in cadendo ſonum, &c. Hæc tractaſſe Thraſymachum Chalcedonium primum & Leontinum ferūt Gorgiam: Theodorum inde Byzantium, multóſque alios, quos λογοδαιδάλους appellat in Phædro Socrates.

Hæc igitur quæſtio à proprijs perſonis & temporibus, ad uniuerſi generis orationem traducta, appellatur θέσις.

Orator Græcè ab eloquendo, ῥήτωρ, & Latinè eloquens dictus eſt.

Quicquid enim eſt quod ſub aurium menſuram aliquā cadit, etiamſi abeſt à uerſu (nam id quidem orationis eſt uitium) numerus uocatur: qui Græcè ῥυθμὸς dicitur.

Vt enim in uita, ſic in oratione, nihil eſt difficilius quàm quid deceat uidere. πρέπον appellant hoc Græci: nos dicamus ſanè decorum.

Concinnitatem adhibet, quæ uerborum collocationem illuminat his luminibus quæ Græci, quaſi aliquos geſtus orationis, σχήματα appellant.

Formā eam orationis qua uerba transferuntur, ὑπαλλαγὴν Græci rhetores, quia quaſi ſummittantur uerba pro uerbis: μετωνυμίαν grammatici uocant, quòd nomina transferātur. Ariſtoteles autem tranſlationi hæc ipſa ſubiungit, & abuſionem, quā κατάχρησιν uocant: ut quum minutum dica-

mus animum pro paruo: & abutimur uerbis propinquis, ſi opus eſt: uel quòd delectat, uel quòd decet.

Iam quum fluxerunt continuæ plures trãſlationes, alia planè fit oratio. itaque genus hoc Græci ἀλληγορίαν, nomine rectè, genere melius ille qui iſta omnia tranſlationes uocat.

Sunt maximè luminoſæ & quaſi actuoſæ partes duæ: quarum alteram in uniuerſi generis quæſtione pono, quam (ut ſuprà dixi) Græci appellant θέσιν: alteram in augendis amplificandiſque rebus, quæ ab eiſdẽ αὔξησις eſt nominata.

Quicquid enim eſt illud in quo quaſi certamen eſt controuerſiæ, quæ Græcè κρινόμενον dicitur, id ita dici placet, ut traducatur ad perpetuam quæſtionem, atque ut de uniuerſo genere dicatur: niſi quũ de uero ambigetur, quod quæri coniectura ſolet.

Duo ſunt etiam quæ bene tractata ab oratore, admirabilem eloquentiam faciunt: quorum alterum eſt (quod Græci ἠθικὸν uocant) ad naturam & ad mores, & ad omnem uitæ conſuetudinem accommodatum: alterum (quod ijdem παθητικὸν nominant) quo perturbantur animi & concitantur.

Semper hæc quæ Græcè ἀντίθετα nominant, quũ contrarijs opponuntur contraria, numerum oratorium neceſſitate ipſa efficiunt, etiam ſine induſtria.

Sed habet nomen inuidiam, quum in oratione iudiciali & forenſi numerus Latinè, Græce ῥυθμὸς, meſſe dicitur.

Et ea quæ dicuntur orationis quaſi formæ & lumina, quæ (ut dixi) Græci uocant σχήματα.

Ariſtoteles trochæum, qui eſt eodem ſpatio quo choreus, appellat κόρδακα, quia contractio & breuitas dignitatem non habeat.

In quo quæſitum eſt, in totône circuitu illo orationis, quẽ Græci περίοδον, nos tum ambitum, tum circuitum, tum compre-

henſionem, aut cõtinuationem, aut circunſcriptionẽ dicimus.

Nã quum ſis his locis uſus, quibus oſtendi licere, transferẽda tota dictio eſt ad illa, quæ neſcio cur, quũ Græci κόμματα *& * κῶλα *nominẽt, nos nõ rectè inciſa & mẽbra dicamus.*

Ambitum unum eſt ſequuta Aſia maximè, qui διχορεῖος *uocatur: quum duo extremi, chorei ſunt, id eſt è ſingulis longis & breuibus.*

Prima ſunt illa duo quæ κόμματα *Græci uocãt, nos inciſa dicimus: deinde tertium,* κῶλον *illi, nos membrum.*

¶ *Ex libro Topic.*

Stoici iudicandi uias diligenter perſequuti ſunt, eã ſcientiam quam διαλεκτικὴν *appellant. Inueniendi uerò artem, quæ* τοπικὴ *dicitur, quæque ad uſum potior erat, & ordine naturæ artè prior, totam reliquerunt.*

Eiuſdem autem generis uerba ſunt, quæ orta ab uno, uariè commutantur: ut, ſapiens, ſapienter, ſapientia. hæc uerborum coniugatio συζυγία *dicitur.*

Itaque tales argumentationes quæ extrinſecus aſſumuntur, ἀτέχνους *uocant, id eſt artis expertes.*

In diuiſione formæ ſunt, quas ἰδέας *uocant: noſtri (ſi qui hæc fortè tractant) ſpecies appellant: non peſſimè id quidẽ, ſed inutiliter ad mutandos caſus in dicendo, &c.*

Notionem appello quod Græci tum ἔννοιαν*, tum* πρόληψιν *dicunt. ea eſt inſita & antè percepta cuiuſque formæ cognitio, enodationis indigens.*

At quum de ornamentis uerborũ ſententiarúmque præcipitur (quæ uocantur σχήματα*) non fit idem.*

Multa etiam ex notatione ſumuntur: ea eſt autem, quum ex ui nominis argumentum elicitur: quam Græci ἐτυμολογίαν *uocant, id eſt (uerbum ex uerbo) ueriloquium. nos autem nouitatem uerbi non ſatis apti fugientes, genus hoc notationem*

appellamus: quia ſunt uerba, rerum notæ. Itaque hoc idem Ariſtoteles σύμβολον appellat, quod Latinè eſt nota.

Cuius primus eſt locus ex coniugatatione, quam Græci συζυγίαι uocant.

Hæc ex pluribus perueniens quò uult, appellatur inductio, quæ Græcè ἐπαγωγὴ nominatur: qua plurimum eſt uſus in ſermonibus Socrates.

Sunt enim alia contraria, quæ priuantia licet appellemus Latinè, Græcè appellãtur στερητικά. præpoſitio enim IN priuat ea ui, quam haberẽt ſi IN præpoſitum non fuiſſet. ut dignitas, indignitas: humanitas, inhumanitas, &c.

Sunt etiam ualde contraria alia, quæ appellantur negantia: ea ἀποφατικὰ Græci, contraria aientibus: ut, Si hoc eſt, illud non eſt.

Ex hoc illa rhetorum ſunt ex contrarijs concluſa, quæ ipſi ἐνθυμήματα appellãt: nõ quòd non omnis ſententia proprio nomine ἐνθύμημα dicatur: ſed, ut Homerus propter excellentiam commune poetarum nomen efficit apud Græcos ſuum, ſic quum omnis ſententia ἐνθύμημα dicatur, quia uidetur ea quæ ex contrarijs conficiatur, acutiſſima, ſola propriè nomen commune poſſidet.

Quæſtionum duo ſunt genera: alterum infinitum, alterum definitum. definitum eſt, quod ὑπόθεσιν Græci, nos cauſam: infinitum, quod θέσιν illi appellant, nos propoſitum poſſumus nominare.

Additur etiã deſcriptio, quam Græci χαρακτῆρα uocãt.

Refutatio autem accuſationis, in qua eſt depulſio criminis, quæ Græcè στάσις dicitur, Latinè appelletur ſtatus: in quo primùm inſiſtit, quaſi ad repugnandum, cõgreſſa defenſio.

Sed quæ ex ſtatu contentio efficitur, eam Græci κρινόμενον uocant. Mihi placet, id (quoniam quidem ad te ſcribo) qua de re agitur, uocari-

Ex volumine Orationum.

¶Ex *libro* III.*in Verrem.*

Vt in curia Syracuſis, quem locũ illi βουλευτήριον *uocãt.* *Eſt conſuetudo Siculorum, cæterorúmque Græcorũ, quòd ſuos dies menſéſque congruere uolũt cum ſolis lunæque ratione: ut nonnunquam, ſi quid diſcrepet, eximant unum aliquem diem, aut ſummum, biduum ex menſe: quos illi* ἐξαιρεσίμους *dies nominant.*

Itaque C. Verrem, non ſolùm patronum iſtius inſulæ, ſed etiam σωτῆρα *inſcriptum uidi Syracuſis. hoc quantum eſt? ita magnum ut Latino uno uerbo exprimi non poſſit. Is eſt nimirum* σωτὴρ *qui ſalutem dedit.*

Ex *libro* VI.*in Verrem.*

Tertia eſt urbs, quæ, quòd in ea parte Fortunæ fanũ antiquum fuit, Τύχη *nominata eſt. Quarta autem eſt, quæ, quia poſtea ædificata eſt,* Νεάπολις *nominatur.*

Eos qui hoſpites ad ea quæ uiſenda ſunt, ducere ſolent, & unũquodque oſtendere, Syracuſani μυσταγωγοὺς *uocant.*

Ex *libro* VII.*in Verrem.*

Ἐδικαιώθησαν, *inquit, hoc eſt, ut Siculi loquuntur, ſupplicio affecti ac necati ſunt.*

¶Ex *Orat de Aruſp. reſp.*

Nam quid ego de illis ludis loquar quos in Palatio noſtri maiores ante templum in ipſo Matris magnæ cõſpectu, Megalenſibus fieri celebraríque uoluerunt? &c. Ita ludos eos, quorum religio tanta eſt ut ex ultimis terris accerſita, in hac urbe conſederit: qui uni ludi ne uerbo quidem appellantur Latino (ut uocabulo ipſo & appetita religio externa & Matris magnæ nomine ſuſcepta declaretur) hos ludos ſerui fecerunt, ſerui ſpectauerunt, tota denique, hoc ædile, ſeruorum Megaleſia fuerunt.

¶ Ex Philipp. XI.

Lumen & decus illius exercitus penè præterij, Caninium Cimbrum Lyſidici filium, Lyſidicũ ipſum Græco uerbo, qui omnia iura diſſoluit.

Ex libris philoſophicis.

Ex Academicarum quæſtionum editionis primæ libro II, qui inſcribitur Lucullus.

Socrates, quum aliud diceret atque ſentiret, libenter uti ſolitus eſt ea diſſimulatione quam Græci εἰρωνείαν uocant: quam ait etiam in Africano fuiſſe Fannius.

Nec definiri aiebant neceſſe eſſe quid eſſet cognitio, aut perceptio: aut (ſi uerbum è uerbo uolumus) comprehenſio, quam κατάληψιν illi uocant: eóſque qui perſuadere uellent eſſe aliquid quod cõprehendi & percipi poſſet, inſcienter facere dicebant: propterea quòd nihil eſſet clarius ἐνεργείᾳ, ut Græci: perſpicuitatem, aut euidentiam nos, ſi placet, nominemus: fabricemúrque, ſi opus erit, uerba.

Quum enim ita negaret quicquam eſſe quod comprehendi poſſet (id enim uolumus eſſe ἀκατάληπτον) ſi illud eſſet, ſicut Zeno definiret, tale uiſum (iam enim hoc pro φαντασία uerbum ſatis heſterno ſermone triuimus) uiſum igitur impreſſum effictúmque ex eo unde eſſet, quale eſſe non poſſet, ut ex eo unde non eſſet: id nos à Zenone definitum rectiſſime dicimus.

Quòd ſi eſſent falſæ notitiæ (ἐννοίας enim notitias appellare tu uidebare) ſi igitur, &c.

Nam aliter appetitio (eã enim eſſe uolumus ὁρμὴν) qua ad agendum impellimur, & id appetimus quod eſt uiſum,

moueri non poteſt.

Itaque argumẽti conclusio (quæ Græcè ἀπόδειξις) ita definitur, Ratio quæ ex rebus perceptis, ad id quod non percipiebatur, adducit.

Sapiẽtiæ uerò quid futurũ eſt? quæ neq; de ſeipſa dubitare debet, neq; de ſuis decretis, quæ philoſophi uocant δόγματα.

Quoniam enim id haberent Academici decretum (ſentis enim iam hoc me δόγμα dicere) nihil poſſe percipi, &c.

Cætera autem ſimilitudinibus conſtituit, ex quibus efficiũtur notitiæ rerũ, quas Græci tum ἐννοίας, tum προλήψεις uocãt.

Ad rerum igitur ſcientiam, uitæque conſtantiam aptiſſima quũ ſit mens hominis, amplectitur maximè cognitionem: & κατάληψιν, quam (ut dixi) uerbum è uerbo exprimentes, comprehenſionem dicemus, cum ipſam per ſe amat, &c.

Nunc de aſſenſione atque approbatione, quam Græci συγκατάθεσιν uocant, pauca dicemus.

Nam quo modo non poteſt animal ullum non appetere id quod accommodatum ad naturam appareat (Græci id οἰκεῖον appellant) ſic nõ poteſt obiectã rem perſpicuã nõ approbare.

Et primùm quidem hoc reprehendendum, quòd captioſiſſimo genere interrogationis utuntur: quod genus minimè in philoſophia probari ſolet, quum aliquid minutatim & gradatim additur aut demitur. σωρείτας hos uocant, qui aceruũ efficiunt, uno addito grano.

Ne hoc quidem cernunt, omnia ſe reddere incerta: quod nolunt: ea dico incerta quæ ἄδηλα Græci.

Primum quî poteſtis non impediri, quum à ueris falſa non diſtent? deinde, quod iudicium eſt ueri, quum ſit commune falſi? ex his illa neceſſariò nata eſt ἐποχὴ, id eſt aſſenſionis retentio: in qua, &c.

At quis eſt hic? num ſophiſtes? ſic enim appellantur ij qui

oſtentationis aut quæſtus cauſa philoſophantur.

Placet enim Chryſippo, quum gradatim interrogetur, uerbi cauſa, tria, pauca ſint, an multa: aliquanto prius quàm ad multa perueniat, quieſcere: id eſt quod ab iis dicitur ἡσυχάζειν.

Nempe fundamentum dialecticæ eſt, quicquid enuntietur (id autem appellatur ἀξίωμα, quod eſt quaſi effatum) aut uerum eſſe aut falſum.

Nónne etiam dicitis, eſſe è regione nobis è contraria parte terræ, qui aduerſis ueſtigiis ſtent contra noſtra ueſtigia, quos ἀντίποδας uocatis?

Zenoni ſummum bonum eſt, in his rebus neutram in partem moueri: quæ ἀδιαφορία ab ipſo dicitur. Pyrrho autem, ea ne ſentire quidem ſapientem: quæ ἀπάθεια nominatur.

Sunt enim Socratica pleraque mirabilia Stoicorum, quæ παράδοξα nominantur.

Hoc quidem Zeno geſtu faciebat. nam quum extenſis digitis aduerſam manum oſtenderat, uiſum, inquiebat, huiuſmodi eſt: deinde quum paulũ digitos conſtrinxerat, aſſenſus huiuſmodi: tum quũ planè cõpreſſerat, pugnúmque fecerat, comprehenſionem illam eſſe dicebat. qua ex ſimilitudine etiã nomen ei rei, quod antè non fuerat, κατάληψιν impoſuit.

¶ Ex Academicarum quæſtionum ſecundæ editionis libro I.

Quid eſt enim magnum, quũ cauſas rerum efficientium ſuſtuleris, de corpuſculorum (ita enim appellat ἀτόμους) concurſione fortuita loqui?

Qui erant cũ Ariſtotele, περιπατητικοὶ dicti ſunt, quia diſputabant inambulantes in Lycio. Illi autem qui Platonis inſtituto in Academia (quod eſt alterũ gymnaſiũ) cœtus erãt & ſermones habere ſoliti, è loci uocabulo nomẽ habuerunt.

Qualitates igitur appellaui quas ποιότητας Græci uocãt: quod ipſũ apud Græcos nõ eſt uulgi nomẽ, ſed philoſophorũ.

Mentem uolebant rerum eſſe iudicem: ſolam cenſebant idoneam cui crederetur, quia ſola cerneret id quod ſemper eſſet ſimplex & uniuſmodi, & tale quale eſſet: hanc illi ἰδέαν appellabant, iam à Platone ita nominatam: nos rectè ſpeciem poſſumus dicere.

Verborũ etiã explicatio probabatur, qua de cauſa quæque eſſent ita nominata: quam ἐτυμολογίαν appellabant.

Plurima autem in illa tertia philoſophiæ parte mutauit. in qua primùm de ſenſibus ipſis quædam dixit noua, quos iunctos eſſe cenſuit è quadam quaſi impulſione oblata extrinſecus: quam ille φαντασίαν, nos uiſum appellemus licet, & teneamus hoc uerbum quidem: erit enim utendum in reliquo ſermone ſæpius.

Viſis nõ omnibus adiungebat fidẽ, ſed iis ſolùm quæ propriam quandam haberent declarationem earum rerũ quæ uiderentur: id autem uiſum, quum ipſum per ſe cerneretur, comprehenſibile. feretis hæc? Nos uerò, inquit: quonam enim modo καταληπτὸν diceres?

¶Ex lib. De fin. I.

Ille ἀτόμους quas appellat, id eſt corpora indiuidua, propter ſoliditatem, cenſet in infinito inani; in quo, &c.

Atomi, inane, imagines, quæ εἴδωλα nominant, quorum incurſione non ſolùm uideamus, ſed etiam cogitemus: infinitio ipſa, quam ἀπειρίαν uocant, tota ab illo eſt: tum innumerabiles mundi, &c.

Iam in altera parte philoſophiæ, quæ eſt quærendi ac differendi (quæ λογικὴ dicitur) iſte ueſter planè, ut mihi quidem uidetur, inermis ac nudus eſt.

Quoniam autem id eſt uel ſummum bonum, uel ultimũ,

uel extremum, quod Græci τέλος nominant, quod ipſum nullam ad aliam rem, ad id autem res referuntur omnes.

Ex *lib.* De *fin.* II.

Omnes enim iucundum motum, quo ſenſus hilarentur, Græcè ἡδονὴν; Latinè *uoluptatem uocant. Et paulo pòſt,* Egóne non *intelligo quid ſit* ἡδονὴ Græcè, Latinè *uoluptas?*

Vt Heraclitus, *cognomento qui* σκοτεινὸς *perhibetur, quia de natura nimis obſcurè memorauit.*

Quis enim ueſtrũ non edidicit Epicuri κυρίας δόξας; *id eſt maximè ratas: quia grauiſſimæ ſint ad beatè uiuẽdum breuiter enuntiatæ ſententiæ.*

Nihil haberem quod reprehenderem, [*ſub. luxurioſos*] *ſi finitas cupiditates haberent: hoc eſt dicere, non reprehenderem* ἀσώτους *ſi non eſſent* ἄσωτοι.

Ex *lib.* De *fin.* III.

Cogitationes autem ipſas, uel (ſi hæc uerba minus placent, aut minus intelliguntur) καταλήψεις *appellemus licet.*

AEſtimabile eſſe dicitur: ſic enim (ut opinor) appellamus id quod aut ipſum ſecundum naturam ſit, aut tale quid efficiat, ut ſelectione dignum propterea ſit, quòd aliquod pondus habeat dignum æſtimatione, quam ille ἀξίαν *uocat.*

Primum eſt officium (id enim appello καθῆκον*) ut ſe conſeruet in naturæ ſtatu.*

Simul autem cœpit intelligentiam, uel notionem potius; quam appellant ἔννοιαν *illi.*

Vt ſtatueret in eo collocatum ſummum illud hominis per ſe laudandum & expetendum bonum, quod quum poſitum ſit in eo quòd ὁμολογίαν *Stoici, nos appellemus conuenientiam, ſi placet: &c.*

Appetitio animi, quæ ὁρμὴ *Græcè uocatur, non ad quoduis uitæ genus, ſed ad quandam formã uiuẽdi uidetur data.*

Quæ autem nos aut recta aut rectè facta dicamus, ſi placet, illi autem appellant κατορθώματα, omnes numeros uirtutis continent.

Sētis enim (credo) me iamdiu, quod τέλος Græcus dicat, id dicere tum extremum, tum ultimum, tum ſummum: licebit etiam finem pro extremo aut ultimo dicere.

Sed in cæteris artibus quum dicitur artificioſè, poſterum quodammodo & conſequens putandum eſt: quod illi ἐπιγεννηματικὸν appellant.

Ego aſſentior Diogeni qui bonum definierit id quod eſſet natura abſolutum: id autem ſequens, illud etiam quod prodeſſet (ὠφέλημα enim ſic appellemus) motū aut ſtatum eſſe dixit è natura abſoluta.

Nam quum æſtimatio, quæ ἀξία dicitur, neque in bonis numerata ſit, nec rurſus in malis, &c.

Nec uerò perturbationes animorum, quæ uitam inſipientium miſeram acerbámque reddunt, quas Græci πάθη appellant (poteram ego, uerbum ipſum interpretans, morbos appellare: ſed non conueniret ad omnia. quis enim miſericordiam, aut ipſam iracundiam morbum ſolet dicere? at illi dicunt πάθος. Sit igitur, &c.

Omnéſque hæ ſunt genere quatuor, partibus plures: ægritudo, formido, libido, quámque Stoici communi nomine, corporis & animi ἡδονὴν appellant: ego malo lætitiam appellare, quaſi geſtientis animi elationem uoluptariam.

Propterea quòd ea non ad corporis incommodū referuntur, ſed ad turpes actiones quæ oriuntur è uitiis. quas enim Græci κακίας appellant, uitia malo quàm malitias nominare. Et paulo pòſt, Sin κακίαν malitiā dixiſſes, ad aliud nos unum certum uitium conſuetudo Latina traduceret. hoc omni uirtuti uitium contrario nomine opponitur.

Quemadmodum opportunitas (ſic enim appellemus εὐ-καιρίαν) non ſit maior productione temporis (habent enim ſuū modum quæcunque opportuna dicuntur) ſic recta effectio: κα-τόρθωσιν enim ita appello, quoniā rectum factum κατόρθωμα.

Itémque hinc eſſe illud exortum quod Zeno προηγμένον, contráque quod ἀποπροηγμένον nominauit, quum uteretur in lingua copioſa factis tamen nominibus ac nouis. Vt enim, inquit, nemo dicit in regia regem ipſum quaſi productum eſſe ad dignitatem (id enim eſt προηγμένον) ſed eos qui in aliquo honore ſint, quorum ordo proximè accedit ut ſecundus ſit ad regium principatum: ſic in uita, non ea quæ primario loco ſunt, ſed ea quæ ſecundum locum obtinent, προηγμένα, id eſt producta, nominentur. Quæ uel ita appellemus (id erit uerbum è uerbo) uel promota, & remota, uel, ut dudum diximus, præpoſita, uel præcipua: & illa, reiecta.

Quod enim illi ἀδιάφορον dicunt, id mihi ita occurrit ut indifferens dicerem.

Sequitur illa diuiſio, ut bonorum alia ſint ad illud ultimum pertinentia (ſic enim appello quæ τελικὰ dicuntur: iam hoc inſtituamus, ut placuit, pluribus uerbis dicere quod uno non poterimus, ut res intelligatur) alia autem efficientia, quæ Græci ποιητικά: alia, utrunque.

De bona autem fama (quam enim εὐδοξίαν appellant, aptius eſt hoc loco bonam famam appellare quàm gloriam) Chryſippus quidem & Diogenes, detracta utilitate, ne digitum quidem eius cauſa porrigendum eſſe dicebant.

At illa quæ in concha patula pinna dicitur, iſque qui enat à concha, qui, quòd eam cuſtodiat, πιννοτήρης uocatur.

Vt uerò conſeruetur omnis homini erga hominem ſocietas, coniunctio, charitas, & emolumenta & detrimenta (quæ ὠφελήματα & βλάμματα appellant) communia eſſe uolue-

runt: quorum altera proſunt, altera nocent. nec ſolùm ea communia eſſe uoluerunt, uerùm etiam paria eſſe dixerũt. Incommoda autem & commoda (ita εὐχρηστήματα & δυσχρηστήματα appello) communia eſſe uoluerunt, paria noluerũt.

Ex lib. De fin. IIII.

Hoc loco tantùm dico, à ueteribus Peripateticis Academicíſque (qui re conſentientes, uocabulis differebant) eum locum, quem ciuilem rectè appellaturi uidemur, Græcè πολιτικὸν, grauiter & copioſè eſſe tractatum.

Illud enim rectum, quod κατόρθωμα dicebas, contingit ſapienti ſoli.

Naturalem enim appetitionem, quam uocãt ὁρμὴν, &c.

Iſta, inquit, quæ dixiſti, ualere, locupletem eſſe, non dolere, bona non dico: ſed dicam Græcè προηγμένα, Latinè autem, producta: ſed præpoſita, aut præcipua malo: ſic tolerabilius & mollius.

Hæc παράδοξα illi, nos admirabilia dicamus.

Ex lib. De fin. V.

De ſummo autem bono quia duo genera librorum ſunt, unum populariter ſcriptum, quod ἐξωτερικὸν appellabãt: alterum limatius, quod in commentariis reliquerunt, &c.

Vt ipſum per ſe inuitaret & alliceret appetitum animi, quem ὁρμὴν Græci uocant.

Democriti autem ſecuritas, quæ eſt animi tanquam tranquillitas, quam appellant εὐθυμίαν, eo ſeparãda fuit ab hac diſputatione, quia iſta animi tranquillitas, ea ipſa eſt beata uita.

Nam quum ſic hominis natura generata ſit ut habeat quiddam innatum quaſi ciuile atque populare, quod Græci πολιτικὸν uocant: quicquid aget quæque uirtus, id à communitate & ea quam expoſui charitate atque ſocietate humana

non abhorrebit.

Id enim ille ſummum bonum ἀκαχίαν, & ſæpe ἀθυμίαν appellat, id eſt animum terrore liberum.

At hoc in eo M. Craſſo, quem ſemel ait in uita riſiſſe Lucilius, non contigit, ut ea re minus ἀγέλαστος (ut idem ait) uocaretur.

¶Ex quæſt. Tuſc. I.

Et quum omnium artium quæ ad rectam uiuendi uiam pertinerent, ratio & diſciplina ſtudio ſapientiæ, quæ philoſophia dicitur, contineretur, &c.

Omne pronuntiatum (ſic enim mihi in præſentia occurrit ut appellarem ἀξίωμα, utar pòſt alio, ſi inuenero melius) id ergo eſt pronũtiatum quod aut uerũ aut falſum eſſe dicitur.

Ipſius corporis intentionem quandam, uelut in cantu & fidibus, quæ ἁρμονία dicitur, &c.

Quintum genus adhibet uacans nomine, & ſic ipſum animum ἐντελέχειαν appellat nouo nomine, quaſi quandam continuatam motionem & perennem.

Democritum enim, magnum quidem illum uirum, ſed leuibus & rotundis corpuſculis efficiẽtem animũ concurſũ quodam fortuito, omittamus: nihil eſt enim apud illum, quod non atomorum turba conficiat.

Ino Cadmi filia, nõne Λευκοθέα nominata à Græcis, Matuta habetur à noſtris?

Perſuadent enim mathematici, terram in medio mundi ſitam ad uniuerſi cæli complexum quaſi puncti inſtar obtinere, quod κέντρον illi uocant.

Nec uerò fieri ullo modo poſſe ut à pueris tot rerum atque tantarum inſitas & quaſi conſignatas in animis notiones, quas ἐννοίας uocant, haberemus: niſi animus, antequam corpus intraſſet, in rerum cognitione uiguiſſet. quûmque

nihil eſſet, ut omnibus locis à Platone diſſeritur (nihil enim putat eſſe quod oriatur & intereat, ídque ſolùm eſſe quod ſemper tale ſit, qualē εἰδέας appellat ille, nos ſpeciē) nō potuit animus hæc in corpore incluſus cognoſcere; cognita attulit.

Tum globum terræ eminentem è mari, fixum in medio mundi uniuerſi loco, duabus oris diſtantibus habitabilem & cultum: quarum altera, quam nos incolimus, ſub axe poſita ad ſtellas ſeptem, unde Horrifer Aquilonis *ſtridor gelidas molitur niues: altera* Auſtralis*, ignota nobis, quam uocant* Græci *ἀντίχθονα.*

Hegeſiæ liber eſt ἀποκαρτερῶν, quòd à uita quidam per inediam diſcedens, reuocatur ab amicis: quibus reſpondens, uitæ humanæ ènumerat incommoda.

Ex *quæſt.* Tuſc. III.

Num reliquæ quoque perturbationes animi, formidines, libidines, iracūdiæ? hæc enim ferè ſunt eiuſmodi, quæ Græci *πάθη appellant: ego poteram morbos, & id, uerbum eſſet è uerbo: ſed in conſuetudinem noſtram non caderet. nam miſereri, inuidere, geſtire, lætari, hæc omnia morbos* Græci *appellant, motus animi, rationi non obtemperantes: nos autem hos eoſdē motus concitati animi rectè (ut opinor) perturbationes dixerimus, morbos autem non ſatis uſitate.*

Græci autem μανίαν unde appellent, non facilè dixerim: eam tamē ipſam diſtinguimus nos melius quā illi. hanc enim inſaniam, quæ iuncta ſtultitiæ, patet latius, à furore diſiungimus. Græci *uolunt illi quidem, ſed parum ualent uerbo: quem nos furorem, μελαγχολίαν illi uocant: quaſi uerò atra bili ſolùm mens, ac non ſæpe uel iracundia grauiore, uel timore, uel dolore moueatur.*

Veriſimile etiam illud eſt, qui ſit temperans. quem Græci *σώφρονα appellant, eámque uirtutem σωφροσύνην uocant,*

quam ſoleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnunquam etiam modeſtiam: ſed haud ſcio an rectè ea uirtus frugalitas appellari poſſit. quod anguſtius apud Græcos ualet, qui frugi homines χρησίμους appellant, id eſt tãtummodo, utiles. at illud latius: eſt enim omnis abſtinẽtia, omnis innocentia: quæ apud Græcos uſitatum nomen nullum habet, ſed habere poteſt ἀβλάβειαν: nam eſt innocentia affectio talis animi, quæ noceat nemini. Reliquas autem uirtutes frugalitas continet.

Itaque præclarè noſtri, ut alia multa, moleſtiam, ſolicitudinem, angorem, propter ſimilitudinem corporum ægrorũ, ægritudinem nominauerunt. Hoc propemodum uerbo Græci omnem animi perturbationem appellant: uocant enim πάθος, id eſt morbũ, quicunque eſt motus in animo turbidus. nos melius: ægris enim corporibus ſimillima eſt mentis ægritudo.

Omnibus enim modis fulciendi ſunt qui ruunt, nec cohærere poſſunt propter magnitudinẽ ægritudinis: ex quo ipſam ægritudinem λύπην Chryſippus, quaſi λύσιν, id eſt ſolutionem totius hominis, appellatam putat.

Quid ille Terentianus ipſe ſe puniens, id eſt ἑαυτὸν τιμωρούμενος;

Ex quæſt. Tuſc. IIII.

Quæ Græci πάθη uocant, nobis perturbationes appellari magis placet quàm morbos. Et paulo pòſt, Eſt igitur Zenonis definitio, ut perturbatio ſit (quod πάθος ille dicit) auerſa à recta ratione contra naturam, animi commotio.

Quamobrem ſimul obiecta ſpecies cuiuſpiam eſt quod bonum uideatur, ad id adipiſcendum impellit ipſa natura. id quum conſtanter prudentérque fit, eiuſmodi appetitionem Stoici βούλησιν appellant, nos appellamus uoluntatem.

Obtrectatio autem eſt ea quam intelligi ζηλοτυπίαν uolo,

ægritudo ex eo quòd alter quoque potiatur eo quod ille ipſe concupiuerit.

Excandeſcentia autem, ſit ira naſcens & modò exiſtens: quæ θύμωσις *Græcè dicitur.*

Sit libido earum rerum quæ dicuntur de quodam, aut quibuſdam, quæ κατηγορήματα *dialectici appellant: ut, habere diuitias, capere honores.*

Ex perturbationibus autē primùm morbi conficiūtur, quæ uocant illi νοσήματα *, eáque ſunt eis morbis contraria, quæ habent ad res certas uitioſam offenſionem atque faſtidium. deinde ægrotationes, quæ appellantur à Stoicis* ἀῤῥωστήματα*, iiſque item oppoſitæ contrariæ offenſiones.*

Similitérque cæteri morbi, ut gloriæ cupiditas, ut mulieroſitas (ut ita appellem eam quæ Græcè φιλογυνεία *dicitur) cæteríque ſimiliter morbi ægrotationéſque naſcuntur. quæ autem his ſunt contraria, ea naſci putantur à metu, ut odium mulierum, quale in* μισογυνεία *eſt: ut in hominum uniuerſum genus, quod accepimus de Timone qui* μισάνθρωπος *appellatur.*

Habes ea quæ de perturbationibus enucleatè diſputant Stoici: quæ λογικὰ *appellant, quia diſſeruntur ſubtilius.*

Huius uirtutis contraria eſt uitioſitas: ſic enim malo quàm malitiam appellare eam quam Græci κακίαν *appellant. nam malititia certi cuiuſdam uitii nomen eſt, uitioſitas omnium.* Ex quæſt. Tuſc. V.

Qui à Græcis σοφοὶ*, à noſtris ſapientes dicebantur.*

¶ Ex lib. De natura deorum I.

Audite, inquit, non commentitias futiléſque ſētentias, nō opificem ædificatorémque mundi Platonis de Timæo deum, nec anum fatidicam Stoicorum πρόνοιαν*, quam Latinè licet prouidentiam dicere.*

Nam Parmenides commentitium quiddam coronæ ſimilitudine efficit: στεφάνην appellat, continentem ardore lucis orbem, qui cingit cælum, quem appellat deum.

Quòd uerò ſine corpore ullo deum uult eſſe, ut Græci dicunt ἀσώματον, id quale eſſe poſſit, intelligi non poteſt.

Cleanthes autem, qui Zenonem audiuit unà cum eo quē proximè nominaui, tum ipſum mundum deum dicit eſſe: tum totius naturæ menti atque animo hoc nomen tribuit, tum ultimum & altiſſimum, atque undique circunfuſum & extremum, omnia cingentem atque complexum ardorem, qui αἰθὴρ nominetur, certiſſimum deum iudicat.

Quæ eſt enim gens, aut quod genus hominum, quod non habeat ſine doctrina anticipationem quandam deorum? quam appellat πρόληψιν Epicurus, id eſt anteceptam animo rei quādam informationem, ſine qua nec intelligi quicquā, nec quæri, nec diſputari poſſit. Quod quoniam ferè conſtat inter omnes non philoſophos ſolùm, ſed etiam indoctos: fateamur conſtare illud etiam, hanc nos habere ſiue anticipationem (ut antè dixi) ſiue prænotionem deorum. Sunt enim rebus nouis noua ponenda nomina: ut Epicurus ipſe πρόληψιν appellauit, quam antea nemo eo uerbo nominarat.

Epicurus autem qui res occultas & penitus abditas non modò uiderat animo, ſed etiam ſic tractat, ut manu doceat eam eſſe uim & naturam deorum, ut primùm non ſenſu ſed mente cernatur, nec ſoliditate quadam, nec ad numerum, ut ea quæ ille propter firmitatem στερέμνια appellat, ſed imaginibus ſimilitudine & tranſitione perceptis.

Summa uerò uis infinitatis, & magna ac diligenti cogitatione digniſſima eſt: in qua intelligi neceſſe eſt, eam eſſe naturam, ut omnia omnibus, paria paribus reſpondeant. hāc ἰσονομίαν appellat Epicurus, id eſt æquabilem tributionem.

Hinc nobis extitit primùm illa fatalis neceſſitas, quam εἱμαρμένην *dicitis, ut quicquid accidat, id ex æterna ueritate cauſarúmque continuatione fluxiſſe dicatis.*

Sequitur μαντικὴ *ueſtra, quæ Latinè diuinatio dicitur.*

Quid? Diagoras, ἄθεος *qui dictus eſt, poſteáque Theodorus, nónne apertè deorum naturam ſuſtulerunt?*

Non pudet igitur φυσικὸν*, id eſt ſpeculatorem uenatorémque naturæ, ab animis conſuetudine imbutis petere teſtimonium ueritatis?*

Itaque in illis ſelectis eius (de Epicuro loquitur) breuibúſque ſententiis, quas appellatis κυρίας δόξας*, hæc, ut opinor, prima ſententia eſt, &c.*

Confugis ad æqualitatem (ſic enim ἰσονομίαν*, ſi placet, appellemus) & ais, quoniam ſit natura mortalis, immortalem etiam eſſe oportere.*

Tum facibus uiſis cæleſtibus, tum ſtellis iis, quas Græci κομήτας*, noſtri crinitas uocant.*

Ex *lib.* De *natura deorum* II.

Principatū autē id dico quod Græci ἡγεμονικὸν *uocāt: quo nihil in quoque genere nec poteſt, nec debet eſſe præſtātius.*

Quúmque duæ formæ præſtantes ſint, ex ſolidis globus (ſic enim σφαῖραν *interpretari placet) ex planis autem circulus aut orbis, qui* κύκλος *Græcè dicitur: his duabus formis cōtingit ſolis ut omnes earum partes ſint inter ſe ſimillimæ.*

Nam ea quæ Saturni ſtella dicitur, φαίνωνque *à Græcis nominatur, quæ à terra abeſt plurimum,* XXX *ferè annis curſum ſuum conficit.*

Infra autem hanc prius à terra Iouis ſtella fertur, quæ φαέθων *dicitur: eáque eundem* XII *ſignorum orbem annis* XII *conficit: eaſdémque quas Saturni ſtella, efficit in curſu uarietates. Huic autem proximum inferiorem orbem tenet*

πυρόεις, quæ ſtella Martis *appellatur : eâque* I I I I *&* X X *menſibus,*V I*(ut opinor)diebus minus, eundem luſtrat orbẽ quem duæ ſuperiores.* In*fra hanc autem ſtella* Mercurij *eſt: ea στίλβων appellatur à* Græcis.

I*nfima eſt quinque errantium,terræque proxima,ſtella* Veneris,*quæ φωσφόρος* Græcè,Lucifer Latinè *dicitur,quum antegreditur ſolem:quum ſubſequitur autem,ἕσπερος.*

Sic *natura mundi omnes motus habet uoluntarios,conatúſque & appetitiones,quas ὁρμαὶ* Græci *uocant,&c.* T*alis igitur mens mundi quũ ſit, ob eâmque cauſam prouidentia appellari rectè poſſit* (Græcè *enim πρόνοια dicitur) hæc potiſſimũ prouidet,& in his maximè eſt occupata,primũ&c.*

Saturnum *autem,eum eſſe uoluerunt qui curſum & conuerſionem ſpatiorum ac temporum contineret:qui deus* Græcè *id ipſum nomen habet. κρόνος enim dicitur: qui eſt idem χρόνος,id eſt temporis ſpatium.*

Terrena *autem uis omnis atque natura* Diti *patri dedicata eſt: qui* Dis, *ut apud* Græcos *πλούτων, quia & recidant omnia in terras,& oriantur è terris.* Is *rapuit* Proſerpinã, *quod* Græcorum *nomen eſt. ea enim eſt quæ περσεφόνη* Græcè *nominatur. quam frugum ſemen eſſe uolunt: abſcõditámque quæri à matre fingunt.*Mater *autem eſt à gerendis frugibus* Ceres,*tanquã* Geres:*caſúque prima litera itidem immutata, ut à* Græcis: *nam ab illis quoque δημήτηρ, quaſi γημήτηρ,nominata eſt.*

Nam Veſtæ *nomen à* Græcis *ductum eſt: ea eſt enim quæ ab illis ἑστία dicitur. uis autem eius ad aras & focos pertinet.*

Hunc *aerem rurſus amplectitur immenſus æther,qui cõſtat ex altiſſimis ignibus,&c.*

I*ſti autem quemadmodum aſſeuerant ex corpuſculis non colore, non qualitate aliqua (quam ποιότητα* Græci *uocant)*

non ſenſu præditis, ſed concurrentibus temerè atque caſu, mundum eſſe perfectum, uel, &c.

Has Græci ſtellas hyadas uocitare ſuerunt: à pluẽdo: ὕειν enim eſt pluere. Noſtri imperitè ſuculas, quaſi à ſuibus eſſent, non ab imbribus, nominatæ.

Ex *lib.* De *nat. deor.* III.

Conſilium illud imperatorum fuit, quod Græci ϛρατήγημα appellant: ſed eorum imperatorum qui patriæ conſulerent, uitæ non parcerent.

Illa uerò cohæret & permanet naturæ uiribus, non deorũ: eſtq; in ea iſte quaſi conſenſus, quã συμπάθειαν Græci uocãt.

Quid deinde? Ino dea dicitur quæ Leucothea à Græcis, à nobis Matuta dicitur, quum ſit Cadmi filia?

Cur autem arcus ſpecies non in deorum numero reponatur? Eſt enim pulcher, & ob eam cauſam quia ſpeciẽ habeat admirabilem, Thaumante dicitur eſſe nata.

Διόσκουροι etiam apud Graios multis modis nominantur: primi tres qui appellãtur Anactes, Athenis ex Ioue rege antiquiſſimo & Proſerpina nati, Tritopatreus, Eubuleus, Dionyſius. Secundi, Ioue tertio nati ex Leda, Caſtor & Pollux: Tertij, &c.

¶ Ex *lib.* De *diuin.* I.

Vetus opinio eſt, uerſari quandam inter homines diuinationem, quam Græci μαντικὴν appellant, id eſt præſenſionem & ſcientiam rerum futurarum, &c. Itaque ut alia nos melius multa quàm Græci, ſic huic præſtantiſſimæ rei nomẽ noſtri à diuis, Græci (ut Plato interpretatur) à furore duxerũt.

Quid Ariſtolochia ad morſus ſerpentum poſſit, quæ nomen ex inuentore reperit.

Quid ego, quæ μάγοι Cyro illi principi interpretati ſunt, ex Dionyſii Perſici libris proferam? nam quũ, &c. ſcribit ei

μάγους dixiſſe, quod genus ſapientum & doctorum habebatur in Perſis, &c.

Qui & naturæ rationem, quam φυσιολογίαν Græci appellant, notam eſſe ſibi profitebatur.

Nam & Athenienſes omnibus ſemper publicis conſiliis diuinos quoſdã ſacerdotes, quos μάντεις uocãt, adhibuerũt.

Hoc nimirum eſt illud quod de Socrate accepimus, quódque ab ipſo in libris Socraticorum ſæpe dicitur, eſſe diuinum quiddam (quod δαιμόνιον appellat) cui ſemper ipſe paruerit, nunquam impellenti, ſæpe reuocanti.

Fatum autem id appello quod εἱμαρμένην, id eſt ordinem ſeriémque cauſarũ, quũ cauſa cauſæ nexa rẽ ex ſe gignat.

Ex lib. De diuin. II.

Quomodo autem mentientẽ, quem ψευδόμενον uocant, diſſoluas? aut quemadmodum ſoriti reſiſtas? quem ſi neceſſe ſit Latino uerbo, liceat acerualem appellare: ſed nihil opus eſt. ut enim ipſa philoſophia & multa uerba Græcorum, ſic Sorites ſatis Latino ſermone tritus eſt.

Qua ex cognatione naturæ, & quaſi concentu atque conſenſu, quam συμπάθειαν Græci appellant, &c.

Qui hæc Chaldæorum natalitia prædicta defendunt, uim quandam eſſe aiunt ſignifero in orbe (qui Græcè ζωδιακὸς dicitur) talem ut eius orbis unaquæque pars alia alio modo moueat immutétque cœlum.

Quum enim illi orbes qui cœlum quaſi medium diuidunt, & aſpectum noſtrum definiunt, qui à Græcis ὁρίζοντες nominãtur, à nobis finiẽtes rectè nominari poſſunt, &c.

Sed demus tibi iſtas duas ſumptiones, ea quæ λήμματα appellãt dialectici, ſed nos Latinè loqui malumus: præſumptio autem, quam πρόληψιν ijdem uocant, non dabitur.

Non eſſe autem illud carmen furentis, cum ipſum poe-

ma declarat(eſt enim magis artis & diligẽtiæ, quàm incitationis & motus) tum uerò ea quæ ἀκροστιχὶς *dicitur, quum deinceps ex primis uerſus literis aliquid connectitur.*

Demoſthenes quidem, qui abhinc annos propè trecentos fuit, iam tum φιλιππίζειν *Pythiam dicebat, id eſt quaſi cum Philippo facere.*

Aut enim diuina uis quædam conſulens nobis ſomniorũ ſignificationes facit: aut coniectores ex quadam conuenientia & coniunctione naturæ, quam uocant συμπάθειαν, *quid cuique rei conueniat, ex ſomniis, & quid quanque rem ſequatur, intelligunt.*

Quæ eſt continuatio coniunctióque naturæ, quam ut dixi, uocant συμπάθειαν.

¶Ex *lib.* De *fato.*

Quia pertinet ad mores, quos ἤθη *Græci uocant: nos eã partem philoſophiæ, de moribus appellare ſolemus.*

Explicandáque uis eſt ratióque enuntiationũ, quæ Græci ἀξιώματα *uocant: quæ de re futura quum aliquid dicunt, de eóque quod poſſit fieri aut non poſſit, quam uim habeant, obſcura quæſtio eſt, quam* περὶ δυνατῶν *appellant: totáque eſt logicæ, quam rationem diſſerendi uoco.*

Socratem nônne legimus quemadmodum notarit Zopyrus φυσιογνώμων, *qui ſe profitebatur hominum mores naturáſque ex corpore, oculis, uultu, fronte pernoſcere?*

Præcepta appello quæ dicuntur Græcè θεωρήματα.

Si eſt motus ſine cauſa, non omnis enunciatio (quod ἀξίωμα *dialectici appellant) aut uera erit, aut falſa.*

Itaque tertius quidam motus oritur extra pondus & plagam, quum declinat atomus interuallo minimo. id appellat ἐλάχιστον.

Nec nos impediet illa ignaua ratio, quæ dicitur (appellatur enim quidam à philoſophis ἀργὸς λόγος) cui ſi pareamus, nihil eſt omnino quod agamus in uita.

¶Ex *lib.*De *leg.*I.

Legem doctiſſimi uiri Græco *putant nomine à ſuum cuique tribuendo appellatam: ego noſtro, à legendo.* Græcum *nomen eſt* νόμος, ἀπὸ τοῦ νέμειν.

Ita fit ut mater omnium bonarum artium ſapientia ſit: à cuius amore, Græco *uerbo* φιλοσοφία *nomen inuenit.*

Ex *lib.*De *leg.*II.

Quúmque Veſta *quaſi focum urbis, ut* Græco *nomine eſt appellata (quod nos propè idem* Græcum *interpretatum nomen tenemus) complexa ſit, &c.* Græcum *eſt* ἑστία.

Diuinationem, quã Græci μαντικὴν *appellant, eſſe cenſeo.*

De *ſepulchris autem nihil eſt apud* Solonem *amplius, quàm ne quis ea deleat, néue alienum inferat: pœnáque eſt, ſi quis buſtum (nam id puto appellari* τύμβον*) &c.*

Ex *lib.*De *leg.*III.

Græci hoc diligentius, apud quos νομοφύλακες *creantur: nec hi ſolùm literas (nam id quidem etiam apud maiores noſtros erat) ſed etiam facta hominum obſeruabant, ad legéſque reuocabant.*

¶Ex *lib.*De *uniuerſ.*

Id optimè aſſequitur quæ Græcè ἀναλογία, Latinè *(audendum eſt enim, quoniam hæc primùm à nobis nouantur) comparatio proportióue dici poteſt.*

Mundus *globoſus eſt fabricatus, quod* σφαιροειδὲς Græci *uocant: cuius omnis extremitas paribus à medio radiis attingitur.*

Quas interuallis ita locabat, ut in ſingulis eſſent bina

media: uix enim audeo dicere medietates, quas Græci μεσότητας appellant: ſed quaſi ita dixerim, intelligatur: erit enim planius.

Animus autem oculorum effugit obtutum. eſt autem unus ex omnibus, rationis contẽtioniſque (ἁρμονία Græcè) ſempiternarum rerum & ſub intelligentiam cadentium compos & particeps.

Circúmque cælum æqualiter diſtribuit, ut hunc uarietate diſtinctum bene Græci κόσμον, nos lucentem mundum nominaremus.

Reliquorum autem quos Græci δαίμονας appellant, noſtri (opinor) Lares: ſi modò hoc rectè conuerſũ uideri poteſt.

¶Ex *lib.* De *off.* I.

Perfectum autem officium, rectum (opinor) uocemus, quod Græci κατόρθωμα: hoc autẽ, cõmune, quod ij καθῆκον uocãt.

Hoc loco continetur id quod dici Latinè decorum poteſt: Græcè enim πρέπον dicitur.

Duplex eſt enim uis animorum atque naturæ: una pars in appetitu poſita eſt, quæ eſt ὁρμὴ Græcè: quæ hominem huc & illuc rapit, &c.

Multáque multorum facetè dicta: ut ea quæ à ſene Catone ſunt collecta, quæ uocantur ἀποφθέγματα.

De Græcis autem dulcem & facetum, feſtiuiq; ſermonis, atque in omni oratione ſimulatorem (quem εἴρωνα Græci nominauerunt) Socratem accepimus.

Deinceps de ordine rerum & temporum opportunitate dicendum eſt. Hæc autem ſcientia continet eam quam Græci εὐταξίαν nominant, non hanc quam interpretamur modeſtiam: quo in uerbo modus ineſt. ſed illa eſt εὐταξία, in qua intelligitur ordinis conſeruatio.

Princépſque omnium uirtutum eſt illa ſapientia, quam σοφίαν *Græci uocant. prudentiam enim, quam Græci* φρόνησιν *dicunt, aliam quandam intelligimus.*

Ex *lib.* De *off.* II.

Sapientiam qui expetunt igitur, φιλόσοφοι *nominantur: nec quicquam aliud eſt* φιλοσοφία *(ſi interpretari uelis) quā ſtudium ſapientiæ.*

Alterum eorum in quibus uirtus uertitur, eſt cohibere motus animi turbatos, quos Græci πάθη *nominant: appetitiones, quas illi* ὁρμάς, *obedientes efficere rationi.*

¶Ex *libro* De *ſenectute.*

Bene enim maiores accubationem epularem amicorum, quia uitæ coniunctionem haberet, conuiuium nominarunt: melius quàm Græci, qui hoc idem tum compotationem, tum concœnationem uocant. Vertit συμπόσιον *&* σύνδειπνον.

Quàm copioſè ab eo agricultura laudatur in libro qui eſt de tuenda re familiari: qui οἰκονομικὸς *inſcribitur.*

¶Ex *Paradoxis.*

Ego uerò illa ipſa, quæ uix in gymnaſiis & in otio Stoici probant, ludens conieci in communes locos, quæ quia ſunt admirabilia, contráque opinionem omnium, ab ipſis etiam παράδοξα *appellantur.*

¶Ex *ſomnio Scipionis:*

Erat autem is ſplendidiſſimo candore inter flammas circulus elucens, quem uos (ut à Graiis accepiſtis) orbem lacteū nuncupatis. Græcè κύκλος γαλαξίας.

Ex volumine Epiſtolarum.

Ex lib.I.Epiſtolarum quæ appellantur familiares.

Sed præſta te eum, qui mihi à teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus. Græcè dicitur ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων.

Ex libro IX.

Sapiētius noſtri quàm Græci: illi συμπόσια *aut* σύνδειπνα, *id eſt compotationes aut concœnationes: nos conuiuia, quòd tum maximè ſimul uiuitur.*

Sed tamen ne Ariſtippus quidem ille Socraticus erubuit, quum eſſet obiectum habere eum Laida: Habeo, inquit Laida: non habeor à Laide. Græcè hoc melius: tu ſi uoles, interpretabere. Græca uerba ſunt, Ἔχω Λαΐδα, οὐκ ἔχομαι.

Ex libro XIII.

A te peto ut ſcribas ad tuos, poſſe tua uoluntate decretum illud Areopagitarum (quem ὑπομνηματισμὸν *illi uocāt) tolli.*

Ex libro XV.

Neque id κατ' εἰδώλων φαντασίας, *ut dicunt tui amici noui: qui putant etiam* διανοητικὰς φαντασίας *ſpectris Catianis excitari. nam (ne te fugiat) Catius Inſuber Epicureus, qui nuper mortuus eſt, quæ ille Gargettius, etiam antè Democritus* εἴδωλα, *hic ſpectra nominat; &c.*

Ex libro XVI.

Mihi prora & puppis, ut Græcorum prouerbium eſt, fuit à me tui dimittendi, ut rationes noſtras explicares. Græcè dicitur, πρῷρα καὶ πρύμνα.

¶Ex lib.III.epiſt.ad Quin.frat.

Illud, γνῶθι σεαυτὸν, *noli putare ad arrogantiam minuēdam ſolùm eſſe dictum, uerùm etiā ut bona noſtra norimus.*

¶ Ex epiſt. ad Attic. lib. I.

Cætera non poſſunt habere eandem neque uim, neque uenuſtatem, remoto illo ſtudio contentionis, quem ἀγῶνα uos appellatis.

Ex *libro* III.

Sumant membranulam ex qua indices fiant, quos uos Græci (ut opinor) συλλάβους appellatis.

Ex *libro* VII.

Quòd ſi δήμους oppida uolumus eſſe, tam eſt oppidum Sunium, quàm Piræeus.

Ex *libro* XIII.

Et mehercule nunc, quum ita ſimus affecti ut non poſſimus planè ſimul uiuere (intelligis enim profectò quo maximè poſita ſit συμβιώσεως) facilè patiebar nos potius Romæ unà eſſe quàm in Tuſculano.

Brutus mihi T. Ligarij uerbis nuntiauit, quòd appelletur L. Curfidius in oratione Ligariana, erratum eſſe meũ, ſed, ut aiunt, μνημονικὸν ἁμάρτημα.

Puteolis ſe aiebat unum diem fore, alterum ad Baias. habes hoſpitium, ſiue ἐπισταθμίαν.

Ex *libro* XVI.

Quod de inſcriptione quæris, non dubito quin τὸ καθῆκον officium ſit, niſi quid tu aliud: ſed inſcriptio plenior De officiis. προσφωνῶ autem Ciceroni filio: uiſum eſt non ἀνοικεῖον.

Sed ut aliud ex alio, mihi non eſt dubiũ quin quod Græci καθῆκον, nos officium.

CICERONIS ALII LOci, in quibus verba quædam Græca interpretatur: ſed ipſas Græcas voces, vt in ſuperioribus locis, nõ adſcribens: alicubi etiam interpretari ſe quaſi diſſimulans.

CIC. *Acad. quæſt. editionis ſecundæ lib.* I, *Vt in pedibus celeritatem, uim in manibus, claritatem in uoce, in lingua etiam explanatam uocum impreſſionem.* Cicero τύπωσιν hîc reddidit *impreſſionem.* Paulo pòſt, *Naturæ celeritatem ad diſcendum & memoriam dabant.* εὐμάθειαν, *quam alibi uno uerbo docilitatem appellat, hîc celeritatem ad diſcendũ uocat.* Paulo pòſt, I*n quibus erat philoſophia ipſa: in qua quod inchoatum eſt neque perfectum, progreſſio quædã ad uirtutem appellatur.* Quam Cicero *progreſſionem appellat,* προκοπὴ Græcè *dicitur.*

Ibidem, Principes *qualitates ſunt unius modi & ſimplices: ex iis autem ortæ, uariæ ſunt & quaſi multiformes.* Cicero *pro* Græco *nomine* πολυειδεῖς Latinum *multiformes ponere uoluit: cuius ut nouitatem quodammodo excuſaret, quaſi dixit.* Paulo pòſt, Ergo *illa initia, & ut è* Græco *uertam, elemẽta dicũtur.* στοιχεῖα Græcé. Paulo pòſt, Sed *ſubiectam putant omnibus ſine ulla ſpecie, atque carentem omni illa qualitate materiã quandã.* ὕλην ἄποιον dixit Cicero *materiam omni qualitate carentem.* Paulo pòſt, Et *materiã ipſam totam penitus commutari putant, & ita effici quæ appellant qualia.* Cicero *per qualia intelligit* τὰ ποιὰ *uel* πεποιωμένα.

Ibidem de Zenone loquens, Cætera autem etſi nec bona nec mala eſſent, tamen alia ſecundum naturam dicebat, alia naturæ eſſe contraria. iis ipſis alia interiecta & media numerabat. Quæ autem ſecundum naturam eſſent, ea ſumenda & quadam æſtimatione dignanda docebat: contráque contraria. Neutra autẽ in mediis relinquebat, in quibus ponebat nihil omnino eſſe momenti. Sed quæ eſſent ſumenda, ex iis alia pluris eſſe æſtimanda, alia minoris. quæ pluris, ea præpoſita appellabat: reiecta autem, quæ minoris. οἰκεῖα, ea quæ ſecundum naturam eſſent: quæ naturæ contraria, ἀνοίκεια Stoici appellabãt. Idem Cicero in Lucullo οἰκεῖον accommodatum ad naturam interpretatur: ubi ait, Nã quomodo non poteſt animal ullum nõ appetere id quod accommodatum ad naturam appareat (Græci id οἰκεῖον appellant) ſic non poteſt, &c. Quæ autem Cicero dicit, Sumenda & quadam æſtimatione dignanda, ληπτὰ καὶ ἀξίαν ἔχοντα uocabantur. Præpoſita autem, προηγμένα. Reiecta, ἀποπροηγμένα. At ea in quibus ponebat nihil omnino eſſe momenti, ὅλως ἀρρεπῆ dicebantur. Quod autem Cicero paulo pòſt dicit, Perturbationes opinionis iudicio ſuſcipi, hiſce Græcis uerbis reſpondet, κρίσεις εἶναι τοῦ λογιστικοῦ τὰ πάθη.

CIC. De fin. II, de Epicuro loquens, Eúmque qui crebrò dicat, diligenter oportere exprimi quæ uis ſubiecta ſit uocibus, non intelligere interdum quid, &c. Cicero dicens, Quæ uis ſubiecta ſit, Græcã uocẽ Epicuri ὑποτιθέμενα expreſſit.

Ibidem, Vt enim conſuetudo loquitur, id ſolùm dicitur honeſtum, quod eſt populari fama glorioſum. Idem in Lucullo, Audi, inquit, contrà illos qui nomen honeſtatis à ſe ne intelligi quidem dicunt: niſi fortè, quod glorioſum ſit in uulgus, id honeſtum uelimus dicere. Quum Cicero dixit uno in loco Glorioſum populari fama, altero, Glorioſum in uulgus, ἔνδοξον

interpretari uoluit. Dicebat enim Epicurus, ἢ μηδὲν εἶναι τὸ καλὸν, ἢ ἄρα τὸ ἔνδοξον.

Ibidem, Indiuidua & intermundia, quæ nec ſunt ulla, nec poſſunt eſſe, intelligimus: uoluptas quæ, &c. Indiuidua & intermundia uocat ἀτόμους *&* μετακόσμια.

Ibidem, Turtures & curſu & peregrinatione lætantur: congregatione aliæ cœtum quodammodo ciuitatis imitantur. Non poſſit quiſquam aptius uerba Græca Ariſtotelis ἀγελαῖα ζῶα *&* πολιτικὰ Latinè interpretari.

Ibidem, Quæ autem eſt alia cauſa erroris tanti tam longè latéque diffuſi, niſi quòd is qui uoluptatem ſummum bonum eſſe decernit, non cum ea parte animi in qua ineſt ratio atque conſiliũ, ſed cum cupiditate, id eſt cum animi leuiſſima parte, deliberat? Hîc Cicero τὸ ἐπιθυμητικὸν *cupiditatẽ interpretatur:* τὸ λογιστικὸν *partem animi in qua ineſt ratio atque conſilium.*

CIC. *De fin.* III, *Quũ uerò illa quæ officia eſſe dixi, proficiſcantur ab initiis naturæ, ad ea hæc referri neceſſe eſt: ut rectè dici poſſit, omnia officia eo referri, ut adipiſcamur principia naturæ.* Stoicorum uerba ſunt apud Plutarchũ, τὸ πάντα τὰ παρ' ἑαυτὸν ποιεῖν ἕκαστον, ἕνεκα τοῦ τυγχάνειν τῶν πρώτων κατὰ φύσιν, ἐπ' ἐκεῖνο δὲ πάντα ἔχειν τὰ πραττόμενα τὴν ἀναφορὰν, τὸ τυγχάνειν τῶν πρώτων κατὰ φύσιν. Hîc *quæ uerba quibus reſpondeant, tu uide.*

Ibidem, Sed quum ab his omnia proficiſcantur officia, non ſine cauſa dicitur, ad ea referri omnes noſtras cogitationes: in his & exceſſum è uita & in uita manſionem. μονὴν ἐν τῷ βίῳ καὶ ἐξαγωγὴν *interpretatur manſionem in uita & exceſſum è uita.*

CIC. *De fin.* IIII, *Stoicos irridens, ait, At quanta conãtur? mundũm hunc omnem oppidum eſſe noſtrum.* ſinandit

igitur eos qui audiunt. Vide quantam rem agas, ut qui Circeis habitet, totum hunc mundum, ſuum municipium eſſe exiſtimet. Græcum nomen quod exprimere uoluit hîc Cicero, eſt κοσμοπολίτης. ad quod alludens etiam Acad. quæſt. editionis ſecundæ lib. I, dicit, de ueteribus Academicis loquens, Hominem eſſe cenſebant quaſi partem quandam ciuitatis & uniuerſi generis humani, eúmque coniunctum cum hominibus humana quadam ſocietate.

CIC. *Tuſcul.* I, *Pythagoram autem reſpondiſſe, ſimilem ſibi uideri uitam hominum, & mercatum eum qui haberetur maximo ludorũ apparatu, totius Græciæ celebritate. Cicero uidetur tot uerba hîc poſuiſſe, quòd nullum haberet quo uno uim huius Græci uerbi πανήγυρις exprimere poſſet.*

CIC. *Tuſc.* III, *Itaque nihil melius quàm quod eſt in conſuetudine ſermonis Latini, quum exiſſe è poteſtate dicimus eos qui effrænati feruntur aut libidine aut iracundia. quanquam ipſa iracundia libidinis eſt pars. Sic enim definitur, Iracundia, ulciſcendi libido. Græcè, ὀργὴ, τιμωρείας ἐπιθυμία.*

CIC. *Tuſc.* V, *Stoicorum quidem facilis concluſio eſt, qui quum finem bonorum eſſe ſenſerint, cõgruere naturæ cúmque ea conuenienter uiuere, quum adſit, &c.* Idem *De fin.* III, *Quum ergo hoc ſit extremum, congruenter naturæ conuenientérque uiuere.* Idẽ *De off.* III, *Etenim quod ſummum bonum à Stoicis dicitur, conuenienter naturæ uiuere: id habet hanc, ut opinor, ſententiã, cum uirtute congruere ſemper. Sed & Horatius, Viuere naturæ ſi conueniẽter oportet. Vides ut nulla magis apta repererint uocabula quibus Græca hæc exprimerent, ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν.*

CIC. *De diuin.* I, *Fatum autem id appello quòd Græci εἱμαρμένην, id eſt ordinem ſeriémque cauſarum. Vide ut Cice-*

το εἱρμὸν ſeriem interpretatus ſit. Græci enim εἱμαρμένην definiunt εἱρμὸν αἰτιῶν. Sic & alibi ſæpe Cicero ſeriem pro continuatione & quadam uelut colligatione accipit. quod optime nomini huic εἱρμὸς & eius etymologiæ reſpõdet. Idem tamen ad hanc fati definitionem alludens in libro De fato, ait, An aliter hæc enuntiatio uera eſſe non poteſt, Capiet Numantiam Scipio: niſi ex æternitate cauſa cauſam ſerens hoc erit effectura? Sed hoc nemini mirum uideri debet, quãuis alia ſit Græcæ, alia Latinæ uocis notatio, eandẽ utriuſque ſignificationem eſſe.

CIC. De fato, Vt in reliquis eiuſmodi, naturæ contagio ualet, quam ego non tollo: uis eſt nulla fatalis. Cicero hîc uerbũ Græcum συμπάθειαν exprimere uoluit: quod quum lib. De diu. II, coniunctionem naturæ & quaſi concentum atque conſenſum interpretetur, ego malim hîc ea exemplaria ſequi in quibus pro contagio legitur cognatio.

Ibidẽ, Non enim ſi alij ad alia propenſiores ſint propter cauſas naturales & antecedentes, idcirco etiam noſtrarum uoluntatum atque appetitionũ ſunt cauſæ naturales & antecedentes. nam nihil eſſet in noſtra poteſtate, ſi ita res ſe haberet. Cicero προκαταρκτικὰ ſiue προηγούμενα αἴτια uocat antecedentes cauſas. &, in noſtra poteſtate, quod Stoici ἐφ' ἡμῖν appellant. Paulo pôſt principales cauſas appellat κύρια καὶ συνεκτικὰ αἴτια: quum ait, Vt enim ingenioſi & tardi ita naſcantur, antecedentibus cauſis, itémque ualentes & imbecilli: non ſequitur tamen ut etiam ſedere eos & ambulare & rem agere aliquam, principalibus cauſis definitũ & conſtitutum ſit. Sed hîc quũ principales dicit, præcipue κύρια exprimit. aliquanto pôſt uim huius uerbi συνεκτικὰ explicat, quum ait, Sed intereſt inter cauſas fortuitò antegreſſas & inter cauſas cohibentes in ſe efficientiam natura-

lem. Atque hîc rurſum alio uerbo προκαταρκτικὰ ſeu προηγούμενα exponit. Sed aduerbium fortuito in neutro horū duorū includitur: & aliis in locis uocat Cicero cauſas antegreſſas, hoc aduerbium non addens.

Ibidem, Si enim uerum eſt quod ita connectitur, Si quis oriente canicula natus eſt, in mari non morietur: illud quoque uerum eſt, Si Fabius, &c. Hîc, Quod connectitur, & alibi Connexum dicit quod Stoici τὸ συνημμένον, uel τὸ ἐκ συνημμένων appellare ſolebāt. Paulo pòſt, Ergo hæc quoque coniūctio eſt ex repugnantibus, Et eſt Fabius, & in mari Fabius morietur. συμπεπλεγμένον ijdem uocabant quam hîc Cicero coniunctionem. Statim pòſt, Ergo illud, Morietur in mari Fabius, ex eo genere eſt quod fieri non poteſt. Græcè τῶν ἀδυνάτων ἐστί.

Ibidem, Vt quum duo indiuidua per inanitatem ferantur, alterum è regione moueatur, alterum declinet. Indiuidua, ἄτομοι: quæ alibi, indiuidua corpuſcula. Inanitas, τὸ κενόν. E regione, κατὰ στάθμην. Paulo pòſt, Ad perpendiculum & rectis lineis pro eodem dicit: ubi hæc ait, Sed Epicurus declinatione atomi uitari fati neceſſitatem putat: itaque tertius quidam motus oritur extra pondus & plagam, quum declinat atomus interuallo minimo: id appellat ἐλάχιστον. quam declinationem ſine cauſa fieri, ſi minus uerbis, re cogitur confiteri. non enim atomus ab atomo pulſa declinat. nam quî poteſt pelli alia ab alia, ſi grauitate feruntur ad perpendiculum corpora indiuidua rectis lineis, ut Epicuro placet? Reliqui duo motus, quorum Cicero meminit, Græcè dicuntur κινήσεις κατὰ παρέγκλισιν & κατὰ πληγήν.

Ibidem, Nec nos impediet illa ignaua ratio quæ dicitur. appellatur enim quidam à philoſophis ἀργὸς λόγος: cui ſi pareamus, nihil omnino agamus in uita. Sic enim interrogāt,

Si fatum tibi eſt, ex hoc morbo conualeſcere, ſiue, &c. Paulo *pôſt, Rectè genus hoc interrogationis ignauum atque iners nominatum eſt, quòd eadem ratione omnis è uita tolletur actio.* Obſerua *hîc ut* Cicero *uocem* λόγον*, quam interpretatus erat rationem, continuo pôſt interrogationem appellet.* Idem *aliquanto pôſt rurſus rationem pro ratiocinatione (ut* Stoici λόγον ἀντὶ τοῦ συλλογισμοῦ*) uſurpat: quum ait,* Itaque *illi rationi quam paulo antè concluſi, ſic occurrit,* Si *omnia fato fiant, ſequi illud quidem, ut omnia cauſis fiant antepoſitis: uer non principalibus cauſis & perfectis, ſed adiuuantibus & proximis.* Sed *præterea in hoc poſtremo loco obſerua cauſas antepoſitas à* Cicerone *uocari quas prius antecedentes & antegreſſas dixerit,* προηγούμενα *uel* προκαταρκτικὰ αἴτια*· quanquam non tam huius quã illius uocis uis hiſce uerbis* Latinis *exprimitur.* Principales *autẽ & perfectas,* κύρια καὶ αὐτοτελῆ*.* Adiuuantes *cauſas,* συναίτια*.* Proximas *cauſas,* προσεχῆ αἴτια*.* Antea *etiã uocauerat naturalem cauſam,* αἴτιον φυσικόν*.*

Ibidem*, aliquanto ante locum proximè citatum,* At *ſi ita fatum ſit,* Naſcetur OEdipus Laio*: non poterit dici, ſiue fuerit* Laius *cum muliere, ſiue non fuerit: copulata enim res eſt & confatalis. ſic enim appellat. ſub.* Chryſippus*.* Paulo *pôſt,* Tam *enim eſt fatale, medicum adhibere quàm conualeſcere.* Hæc*, ut dixi, confatalia ille appellat.* συνειμαρμένον *quod appellat* Chryſippus*,* Cicero *confatale uertit.*

CIC. De *leg.* I, Lex *eſt ratio ſumma inſita in natura, quæ iubet ea quæ faciẽda ſunt, prohibêtq; contraria.* Paulo *pôſt,* Lex *enim eſt naturæ uis, ea mẽs ratiôq; prudẽtis, ea iuris atque iniuriæ regula.* Cicero *prius illud,* Quæ *iubet ea quæ faciẽda ſunt, prohibêtq; cõtraria, ex* Chryſippo *interpretatur, qui* νόμον *definiens, inter cætera ait,* δεῖν εἶ[ναι] προστακτικὸν μὲν

τῶν ποιητέων, ἀπαγορευτικὸν δὲ τῶν οὐ ποιητέων. Item hoc poſterius, Ea iuris atque iniuriæ regula, ex Chryſippo tranſfert, qui ait in eadem definitione, δεῖ εἶναι κανόνα δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

Ibidem, Eámque rem illi Græco putant nomine à ſuũ cuique tribuendo appellatam: ego noſtro, à legendo. Cicero intel ligit Græcos νόμον uocauiſſe παρὰ τὸ νέμειν.

Ibidem, Nec uerò ferent ſi audierint, te primum caput li bri optimi prodidiſſe, in quo ſcripſit, Nihil curare deum nec ſui nec alieni. Hæc ſunt ex libro quem Epicurus κυρίας δόξας inſcripſit. hæc enim illic prima ſententia eſt, Τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ παρέχει. Idem Cicero iſta quorum hîc ſenſum tantummodo expoſuit, De diuin. II, ad uerbum ita reddidit, Quod beatum & immortale eſt, id nec habet nec exhibet cuiquam negotium.

Ibidem, Nam & uoluptate capiuntur omnes: quæ etſi eſt illecebra turpitudinis, tamen habet quiddam ſimile naturalis boni. Plato in Timæo ἡδονὴν appellat δέλεαρ κακῶν. ad quæ uerba reſpicit hîc Cicero, δέλεαρ interpretans illecebrã. quum in libro De ſenectute uerterit eſcam. ubi ait, Diuinitus enim Plato eſcam malorum, uoluptatem appellat.

CIC. De leg. II, Si quis buſtum, aut monimentum (inquit Solõ) aut columnam uiolarit, deiecerit, fregerit. Paulo pòſt, Nam ſuper terræ tumulum noluit quid ſtatui niſi columellam, tribus cubitis ne altiorem. Cicero στήλην columnam, στηλίδα columellam hîc interpretatus eſt.

CIC. in Oratore, Itaque qualis eorum motus quos ἀπαλαίστρους Græci uocant, talis horum mihi uidetur oratio qui non claudunt numeris ſententias. Paulo pòſt, Sed magnam exercitationem res flagitat, ne quid eorum, &c. Paulo antè dixerat, Vt enim athletas nec multo ſecus gladiatores uide-

mus nihil nec uitando facere cautè, nec petendo, uehementer, in quo non motus hic habeat palæſtram quandam, ut quicquid,&c. Cicero *quos* ἀπαλαίστους *uocat, ſatis, ut uides, ex præcedentibus & ſequentibus oſtendit.*

Ibidem, Multæ *ſunt* Demoſthenis *totæ orationes ſubtiles, ut contra* Leptinem: *multæ, totæ graues, ut quædā* Philippicæ: *multæ, uariæ, ut contra* Æſchinem *falſæ legationis, ut contra eundē, pro cauſa* Cteſiphōtis. *Obſerua hîc ut* Cicero *interpretetur* πρὸς Λεπτίνην, *contra* Leptinem. παραπρεσβείαν, *falſam legationem. quum eiuſdem uerbi uim exprimere uolens alibi, dicat* Æſchinem *à* Demoſthene *accuſatum quòd legationem ementitus eſſet. Obſerua etiam ut* ὑπὲρ Κτησιφῶντος, *nō interpretetur, pro* Cteſiphonte, *ſed pro cauſa* Cteſiphontis.

CIC. *De orat.* I, *Cuius rei tanta uis ac natura eſt, ut* Ithacam *illam in aſperrimis ſaxulis tanquam nidulum affixam, ſapientiſſimus uir immortalitati anteponeret.* Vide *ut* Cicero *epitheta hæc* κραναὴ *&* τραχεῖα *interpretatus ſit. utraque enim apud* Homerum *de* Ithaca *eo ſenſu dicuntur: ſed* τρηχεῖα *eſt apud illum, metri cauſa.*

CIC. *De orat.* II, *Verborum autem ratio, & genus orationis fuſum atque tractum, & cum lenitate quadam æquabili profluens, ſine hac iudiciali aſperitate & ſine ſententiarum forenſium aculeis perſequendum eſt.* Idem *in* Oratore, *de hiſtoria loquens,* Sed *in his tracta quædam & fluens expetitur non hæc contorta & acris oratio.* Cicero, *priore illo loco omnino expreſſit* εἰρομένην λέξιν *quam appellat* Ariſtoteles: *poſteriore &* εἰρομένην *&* κατεστραμμένην. Atque *hoc eo magis audacter pronuntio, quòd etiam* Adrianum Turnebum *maximi nominis uirum in eadem opinione eſſe uideam.*

CIC. *Epiſt. ad* Att. *lib.* XIII, *epiſt.* XXII, *aut ut alij,*

XXIII, *Scripſit enim* Balbus *ad me, ſe à te quintum* De *finibus librum deſcripſiſſe: in quo non ſanè multa mutaui, ſed tamen quædam. tu autem commodè feceris, ſi reliquos continueris, ne & ἀδιόρθωτα habeat* Balbus *&* ἕωλα Brutus. *Aliquanto poſt, in eadem, aut ut alij uolunt, proxima epiſtola,* Balbo *quidem intelligebam ſatiſfaciendum fuiſſe: tantùm nolebam, aut obſoletum* Bruto, *aut* Balbo *inchoatum dari. Vide ut* Cicero *quod Græcè dixerat* ἀδιόρθωτον, *Latinè inchoatum appellet:* ἕωλον *autem, obſoletum.*

Eiuſdem libri epiſt. XXVII, *de quadam ſua ad* Cæſarem *epiſtola loquens, Quod enim aliud argumentum epiſtolæ noſtræ niſi* κολακεία *fuit? De eadē aliquātò poſt, uel proxima, (ſi ita placet diuidere) epiſtola, ita loquitur,* De *epiſtola ad* Cæſarem *(iurato mihi crede) non poſſum. nec me turpitudo deterret: etſi maxime debebat. quàm enim turpis eſt aſſentatio, quum uiuere ipſum turpe ſit nobis? Quam* κολακείαν *dixerat, appellat hîc aſſentationem.*

Ibidem, non multò pòſt, Quid? tu hunc de pompa, Quirini contubernalem, his noſtris moderatis epiſtolis lætaturum putas? Idem Cicero *in quadam lib.* XII. *epiſtola,* De Cæſare *uicino ſcripſeram ad te, quia cognoram ex tuis literis. eum* σύνναον *Quirini malo quàm* Salutis. Sed *hîc* Cicero *uidetur uocem* Latinā *paulo latius extendere. An ſint alij præter hos apud* Ciceronem *huiuſmodi loci, uideant ij quibus plus eſt otij. Antea quoque adnotaui eius ex lib. 9. harū epiſt. locum, ubi ait,* Antè *ſolicitus erā & angebar, ſicut res ſcilicet ipſa cogebat, quum conſilio explicare nihil poſſem: nunc autem, poſtquam* Pompeius *&* Conſules *ex* Italia *exierunt, non angor, ſed ardeo dolore.* – οὐδέ μοι ἦτορ ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι. *non ſum, inquam, mihi crede, mentis compos: tantum mihi dedecoris admiſiſſe uideor.* Cicero *hîc, uti dixi, quod* Græ

cis uerbis expoſuerat, Latinis iterum declarare uolẽs, particula In quam, quæ repetitionibus accommodatiſſima eſt, utitur. Quem locum hic iterum adnoto, ut oſtendam, Ciceronẽ non ſolùm in diuerſis locis (ut ſuperioribus exemplis docui) ſed & in eodem libenter eandem ſententiã Latinè & Græcè exprimere. Sed hæc hactenus.

Loci aliquot ſuperioribus adiungendi.

CIC. *De off.* I, *Omnino qui Reip. præfuturi ſunt, duo Platonis præcepta teneant, unum, ut utilitatem ciuium ſic tueantur, ut quicquid agunt, ad eam referant obliti commodorum ſuorum: alterum, ut totum corpus Reipub. curent: ne, dũ partem aliquam tuentur, reliquas deſerant.* Plato πολιτ. I, Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς ἐν οὐδεμιᾷ ἀρχῇ, καθ' ὅσον ἄρχων ἐστί, τὸ αὑτῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ, καὶ ᾧ ἂν αὐτὸς δημιουργῇ· καὶ πρὸς ἐκεῖνο βλέπων καὶ τὸ ἐκείνῳ ξυμφέρον καὶ πρέπον, καὶ λέγει ἃ λέγει καὶ ποιεῖ ἃ ποιεῖ ἅπαντα. *Duabus paginis pòſt,* Καὶ ἐνταῦθα ἂν καταφανὲς γενέσθαι ὅτι ὁ τῷ ὄντι ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὑτῷ ξυμφέρον σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ. *Illa autem, ut totũ corpus Reipub. curent, ne, dũ partẽ aliquã tuentur, reliquas deſerãt: apud Platonem leguntur aliquot locis: ex quibus unus tantummodo mihi in præſentia ſuccurrit hic,* πολιτ. VII, νομοθέτῃ οὐ τούτου μέλει ὅπως ἕν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι. CIC. *eodem libro, paulo pòſt, Miſerrima eſt omnino ambitio honorũmque contentio: de qua præclarè apud eundem eſt Platonem, ſimiliter facere eos qui inter ſe contenderent uter potius Rẽpub. adminiſtraret: ut ſi nautæ certarent, quis eorũ potiſſimum gubernaret.* Plato πολιτ. VI, Οὕτω γὰρ χαλεπὸν τὸ πάθος τῶν ἐπιεικεστάτων ὃ πρὸς τὰς πόλεις πεπόνθασιν, ὥστ' οὐδ' ἔστιν ἓν οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτο πεπονθός· ἀλλὰ δεῖ ἐκ πολλῶν αὐτὸ ξυνα

γαγεῖν, εἰκάζοντα καὶ ἀπολογούμενον ὑπὲρ αὐτῶν, οἷον οἱ γραφεῖς τραγελάφους καὶ τὰ τοιαῦτα μιγνύντες γράφουσι. νόησον γὰρ τοιουτονὶ γιγνόμενον εἴτε πολλῶν νεῶν πέρι, εἴτε μιᾶς ναύκληρον, μεγέθει μὲν καὶ ῥώμῃ ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηὶ ἅπαντας, ὑπόκωφον δὲ καὶ ὁρῶντα ὡσαύτως βραχύ τι καὶ γιγνώσκοντα περὶ ναυτικῶν ἕτερα τοιαῦτα. τοὺς δὲ ναύτας στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κυβερνήσεως, ἕκαστον οἰόμενον δεῖν κυβερνᾶν, μήτε μαθόντα πώποτε τὴν τέχνην, μήτε ἔχοντα ἀποδεῖξαι διδάσκαλον ἑαυτοῦ, μηδὲ χρόνον ἐν ᾧ ἐμάνθανε. πρὸς δὲ τούτοις, &c.

Cic. in Oratore, Atque etiam ante hunc Ariſtoteles principio artis rhetoricæ dicit illam artem quaſi ex altera parte reſpondere dialecticæ. ut hoc uidelicet differant inter ſe: quòd hæc ratio dicendi latior ſit, illa loquendi, contractior. Idem lib. Acad. quæſt. 1, Huic quaſi ex altera parte oratoria uis dicendi adhibebatur, explicatrix orationis perpetuæ ad perſuadẽdum accommodatæ. Ariſtoteles ſic exorditur ſuũ primum Rhetoricæs librum, Ἡ ῥητορική ἐστιν ἀντίστροφος τῇ διαλεκτικῇ.

SVNT & alii aliquot apud Ciceronẽ loci quibus quæ aliqua ex parte reſpōdeant Græca verba, apud ſcriptores qui extant, habentur: ſed quum de quibus rebus tractant ii qui ad nos peruenerunt authores, de iiſdem alii multi ex illis qui interciderunt, tractauerint, & eosquoque verſauiſſe Ciceronem, minĩmè ſit dubium: quis ſcit an non quum illorum Græca Latinis Ciceronis tantùm aliqua ex parte reſpondeant verba, horum contrà verba Ciceronianis planè reſpondeant? Huiuſmodi igitur locos (ne incerta certis admiſcentes, etiam quæ certa ſunt, ſuſpecta

HENRICVS STEPHANVS LECTORI.

Omni adhibita diligentia, ut Græcorum authorum loci quos unà cũ ſua Ciceroniana interpretatione hic habes, minimè mẽdoſi à me ederẽtur, efficere conatus ſum: ac certè ſiquis cum uulgatis omnibus eos editionibus conferat, quod dico, uerisſimum eſſe comperiet. Sed aliquot in locis uariæ ſunt ex antiquis exemplaribus, aut ex uariis, à quibus citantur, ſcriptoribus lectiones. quarum eam, ut opinor, quam interpres noſter ſequitur, optimam iudicare debemus. Sunt uerò & loci nonnulli in quibus ne ipſa quidem uetera mihi exemplaria ſatisfaciunt. De his igitur omnibus aliquid adnotabo.

Quod autẽ ad Ciceronis attinet interpretationem, profectò eius plurimi erroris mihi ſuſpecti ſunt loci: de quibus tamen nihil hîc dicam: in aliud tempus huiuſmodi diſquiſitionem ſeruans, & paucula menda quæ à noſtris operis in ea inter excudendum commiſſa eſſe puto, adnotare contentus. Vale.

Pag.2.Verſu σιν] κρίσιν ἀδίκων legiſſe videtur Cicero.

V.τάζειν] Pro ἀμηχανίου in vulgatis editionibus mẽdoſè legitur ἀμήχανον.

P.3.V.τα ποιῆτε] Lege πεπονθώς.

P.5.V.ἐξ αὑτοῦ] Rectius αὐτοῦ, pro ἑαυτοῦ.

P.7.V.μάλιστα] Pro πείσεται γράφεται πείθεται. Cicero πείσεται.

P.8.V.ρως] ἐπὶ τούτῳ,&c. In vulgatis editionibus perperam τοῦτο.

P.11.V.ὅσον] λογικὸν καὶ,&c Sic in vet.exempl. non λογιστικὸν, itidem & paulo póſt. Fortaſſe tamen aliquis hoc quàm illud malit.

P.12.V.ἀνάγκης] Pro γίγνεσθαι legendum fuerit γίγνεται, niſi à præcedentibus pendere exiſtimemus. Idem & de ἀποπλεῖσθαι quod ſequitur paulo pòſt, dicendum eſt.

V. χωρὶς] ὅπου μὲν οὖν,&c. In vulgatis editionibus perperam ὅτου pro ὅπου.

V.χεν] βλέπων ἀεί. Cicero ita vertit quaſi ἀεὶ non ſubiungatur ſed præfigatur participio βλέπων. Eam ſpeciem

quæ ſemper eadem eſt (inquit) id eſt, τὸ κατὰ ταὐτὰ ἔχον ἀεί. Quanquam & pag. proxime ſequenti, vbi ἀεὶ non eſt, poſuit hoc aduerbium Semper.

P.13. V. εἰκόνα] Si nihil è ſuo addidit Cicero, ita legit, ἀΐδιον εἰκόνα τινὸς ἀϊδίου εἶναι.

P.14. V. τε] Pro αὐ γὰρ αὐτῆς.

V. ὅ,τι γάρ] In vulg. editionibus περ pro γάρ.

P.16. V. μᾶς] ὅσα τε ἄλλα θρέμ. Ita interpretatus eſt M. Tullius, acſi legeretur, καθάπερ ὅδε ὁ κόσμος ἡμᾶς τε τὰ θρέμματα, ὅσα τε ἄλλα συνέστηκεν ὁρατά.

V. γάρ] τὸ περὶ ἐκείνῳ δέοι ζῶον. Docet nos Ciceronis interpretatio (quod, ſine ea, ratio docuiſſe debuerat) legendum eſſe περιέχον ἐκεῖνο.

P. 18. V. θεός] Malim προσάλληλα quàm πρὸς ἄλληλα, vt alibi.

V. σας] Puto pro παντὸς ſcribendum eſſe πάντως, & ita potius legiſſe Cicero videtur.

V. ἃ ξυν.] Videtur interpres legiſſe, aut certe ita vertiſſe quaſi legerit, ἃ ξυνιστᾶται σώματα, θερμὰ καὶ ψυχρά, &c. vt adiectiua θερμὰ καὶ ψυχρὰ cum ſubſtantiuo σώματα nō iungantur: ſed pro θερμότης & ψυχρότης accipiantur. Nihil autem refert ſiue ξυνιστᾶται ſiue ξυνίσταται legas.

P.19. V. δὲ, ἓν] Ita legitur in vulgatis editionibus, vt hîc. atqui aut ἕνα legēdum, vt conueniat cum αὐτόν: aut vt eſt ἓν, ita etiam ſit αὐτὸ, referendo ad ζῶον.

V. περον] Lege ἐξικμασμένων.

P.21. V. πάλιν] μοίρας ὅσας, &c. Legēdū puto εἰς μοίρας.

P.22. V. χθὲν] κατέπεμψε Cicero videtur legiſſe, non κατέπεμψεν. Pro ἀπηναλώκει autem (in cuius locum poſitū eſt perperam in Ald. & Germ. editione ἀπηγαγώκει) legitur & κατηναλώκει.

λα,& τάχα pro τὸχ. contra fidem tamẽ edit. Ald.& Germ. In quibus etiam habetur τῶτ᾽ αὐτῷ, pro τῶτ᾽ αὐτῷ, vt hîc po ſui:ſed melius poſuiſſem τῶ ζωντί. Lego etiam κατ᾽ ζῶντα, non κατὰ ζωντά, pro quo antea poſuit Latinum aduerbium Viciſſim.

P.29.V.ὅσα] Interpunge poſt ἄστρων, non poſt ζῶα.

P.30. V. ταῦτ] Fortaſſe non εἰρημένα ſed προειρημένα legit Cicero.

V.σωμάτων] τοῖς δυναμένοις λογίζεσθαι, &c. Ciceronem particulã μὴ ante δυναμένοις legiſſe dicamus neceſſe eſt.

V.πόνος] Sequendo Ciceronianam interpretationẽ, legendum ζῶντά γε, & poſt ἡμῖν ponenda eſt στιγμή.

P.31.V.μιμούμ.] δυνάμιν περὶ τὴν, &c. Videtur neceſſarius eſſe articulus τὴν ante περὶ.

V.αὐτοῖς] Pro ἡμῖν legendum ὑμῖν, etiam ex Cicerone:ex cuius itidẽ interpretatione colligo ſcriptum olim fuiſſe δίκη καὶ νόμῳ ὑμῖν ἐθελ.

P.40.V.νου] Non μεταρρυθμηθέντος legitur in vulgatis editionibus, ſed μεταρυθμηθέντος, malè. Verùm μεταρρυθμισθέντος rectius quàm μεταρρυθμηθέντος legetur. quia μεταρρυθμίζεσθαι potius quàm μεταρρυθμεῖσθαι dicitur.

V.Θήκας] Poſt εἶναι non poſt χωρίων interpunge.

P.41.V.καὶ ὅσα] Pro illa lectione quæ eſt in vulgatis editionibus, καὶ ὅσα τούτων ἐπιτηδεύματα ξυνέπεται τῷ βίων, vetera exemplaria hanc habent, καὶ ὅσα τούτῳ ἐπιτηδεύματα ξυνέπεται τῷ βίῳ. quibus etiam Ciceronis interpretationem vides aſſentiri.

P.42.V.εἰδέναι] In vet. exempl. pro οὐδὲν εἰμι γράφεται οὐδὲν ἔσομαι.

V.δ[?]αμῶρειν] In vet. exempl. pro δοκεῖτε γράφεται δοκοίητε. quæ ſequor.

P.43.V.καὶ] Pro φρονιμώτατον γράφεται φρονιμώτερον.

V.τῷ] γράφεται τῷ ἀνθρωπίνων pro τῷ ἀνθρωπίνῳ. Ex Ciceronis interpretatione, vtro modo legerit, perſpici nõ poteſt.

P.44.V.ὧν] καὶ τῆς ὀσμῆς αἰσθόμενος. Mihi(etſi exẽplo for

taſſe non carens) ſuſpectum fuit hoc participium, antequam in veteri codice legiſſem, τῆς ὀσμῆς ἀγάμενος.

P.46.V.ἑπόμενον] Nō ὅπως δέοι, ſed ὅτου δέοι, legit interpres.

P.47.V.δὲ τοῦ] Hæc omnia verba, τὴν δὲ τοῦ ἀνδρὸς, ἐπὶ τὰ ἔξω ἔργα καὶ ἐπιτηδεύματα, quæ deerāt in vulgatis editionibus, ex veteribus libris addidi.

P.48.V.ὅταν] Pro καταμαθὼν malè in vulgatis editionibus legitur καταμαθεῖν.

P.52. V.γαθὸν] Pro χυλῶν γράφεται χιλῶν. Melior illa lectio. Vide pag.55.

P.54.V.δὲ] Pro παρὸν Cicero legit μέλλον.

P.57.V.τὰν] Pro εὖς γράφεται εὖ. & ἀκαρὲς εὖ ὥρας, id eſt ἀκαριαῖόν τινα χρόνον.

P.59.V.λύπη] κακοῦ παρουσίας. Rectius κακοῦ παρόντος.

P.60.V.Νόσημα] οἴησις σφόδρα, &c. Cicero bis legit hāc vocem: priore loco σφοδρὰ, poſteriore σφόδρα.

P.61.V.ἐπὶ τὸ] Legi debet αὑτῷ, vt ſit pro ἑαυτῷ.

V.συνείδησιν] In huius nominis locum reponendum exiſtimo συντήρησιν.

P.70.V.Οὐδ'] Videtur legendū eſſe Οὐδὲ ἕν ἢ κρέμαται.

P.72.V.Αὐτὸς] Melius fortaſſe ἰὼν quàm ἐών.

P.80.V. Τόξον] ῥυτῆρα τόξου. Sic in vulgatis editionibus. legendum tamen, propter verſum, ῥύτορα, vt & alibi habes.

P.82.V.Καί οἱ] Pro διώκει γράφεται δοκεύει.

P.84.V.Νῆες] In vulgatis editionibus legitur corruptè ἐπιτρέψωσι. pro quo ex ſcholiaſte & ex veteri codice repoſui ἐπισχέψωσι.

V.Ανομένων] Sic in veteri libro, non ἀνυμένων. dicitur tamen vtrunque, & infrà habemus ἀνυομένων ἐνιαυτῶν.

P.86.V.Οἰόπη] In vulg. edit. legitur Οἷά τ' ἐκκεκομμένων.

V.Διπωπὶ κύκλῳ] Sic in veteri libro, non κύκλοι.

P.88.V.Καὶ] μάλα πάϊχυ. Sic vetus liber pro μάλα πολλά.

V.Νῆες] Malim ἄπο ſcribere quàm ἀπὸ. vt quū dicitur ἄπο θυμοῦ. In veteri tamē libro erat ἀπό. quod miror, quum illic hoc eſſet in ea verba ſcholium, ἄπο φρενός εἰσι. Ἐκτός εἰσι λογισμοῦ, μὴ ἐνδιδόντος τοῦ κακοῦ σκέψασθαι. ἢ ἀπὸ φρενός εἰσι τῆς νυκτός· οἷον, οὐ κατὰ βούλησιν τῆς νυκτός, ταῦτα πάσχουσι. περιέπε γὰρ ὅτι αὐτὴ οἰκλείρουσα τοὺς ἄνδρας, ἐποίησε πολλὰ σημεῖα χειμῶνος. Quæ verba inter ea quæ ſunt excuſa ſcholia non habentur.

V.Τῷ] In vulg. edit. legitur εἰλυμμένων. At ego ex veteri codice repoſui εἰλυμμένον. Cuius etiam margini adſcripta hæc erant quæ inter ſcholia quæ impreſſa ſunt, nō extant, Εἰλυμμένων ὅτιν, ἀλλὰ διὰ τὸ μέτρον πέτραπται τὸ ω εἰς ο. διὸ σημεῖον ἔχει ὁ στίχος.

V.Αἶψά τε] Hunc quoque verſum à fœdiſſimo mendo purgaui, quū pro ἄν τι πωιήσωνται repoſui ἄρπα ποιήσωνται.

P.100.V.Σμῷ] Non παρ' αὐτὴν ſed παρ' ἄκρην mihi Cicero videtur legiſſe.

P.108.V.Ἐχθρῶν] Locum hunc à tribus Græcis authoribus citatum reperio: à Plutarcho in fine τοῦ Πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν: à Strabone lib. x i i γεωγραφουμένων: à Stobæo λόγῳ ριθ'. ex quo etiam primum verſum deſcripſi: quum apud illos, tantū tres ſequentes habeantur. Sed melius apud illos in ſecundo verſu τὸν φωντα, quàm apud hūc τὸν ζῶντα. vt etiā Ciceronis docet interpretatio: & patet ex Theognidis, ex duobus item vltimis Poſidippi epigrammatis verſibus, & ex alio ipſius Euripidis loco: longè verò manifeſtiſſimum eſt ex verbo ἔρχεται. nā propriè homo, quo primùm tēpore editur in lucem, dicitur ἔρχεσθαι εἰς κακά. nos autem οὐκ ἐρχόμεθα, ἀλλ' ἤδη ἤλθομεν. Expunge igitur hîc Stobæi lectionem, & in eius locum eā quæ eſt Strabonis & Plutarchi, rèpone. De hoc quoque te admoneo, pro, καὶ πόνων πεπαυμένον, legi in veteri Strabonis exēplari ὡς πόνων πεπαυμένον.

P.110.V.Εφυ] Citantur à Plutarcho ἐν παραμυθητικῷ πρὸς Ἀπολλώνιον hi verſus: ſed malè illic in vulgatis editionibus legitur initio ſecũdi verſus Καὶ θάπτειν τέκνα, quũ legendum ſit Θάπτειν τε̃,vt ſtet verſus.Præterea melius ſcribitur in veteri codice χ᾽ ἄπερ quàm χ᾽ ἄπορος.quia de vno eodémque hoc dicitur, cum ſepelire liberos, deinde illis ſepultis,alios creare. In eodem pro νέα χρ̃' πάλιν.

V.Ὡς εἴπ] Apud Plutarchũ ibidem legitur in hoc verſu,Ιν εἴπ initio,& in fine φρενὶ pro ππί.

P.116.V.Ὀργῆς] Pro ὀργῆς legitur apud Plutarchũ ψυχῆς. de qua lectione vide ſatis longam diſputationem in meis obſeruationibus,in Æſchylũ nuper à me excuſum, ex Petri Victorii caſtigatione.

V.Κεῖν'] Hoc Sardanapali epitaphium(συγγραφὲν ὑπ' ἐκείνου βαρβαρικῶς, μεθερμηνευθὲν ἢ ὕστερον ὑπό τινος ἕλληνος,vt ait Diodorus Siculus,libro 2, ni fallor)citatur cùm ab aliis,tum ab Athenæo lib. 8. & à Strabone lib. 14.apud illũ habes eadem verba quæ hîc: niſi quòd non λέλειπται legitur,ſed λέλοιπ).perperã certe,vt & ex Ciceronis interpretatione & ex Chryſippi quẽ ex hoc effinxit verſu apparet.Quanquam ne in veteri quidẽ Athenæi exemplari aliter legitur quàm λέλυπται. Apud Strabonem autẽ pro σὺν ἔρωτι legitur μετ' ἔρωτος,quod idem valet:& pro ὄλβια πάντα,ὄλβια κεῖνα.quam lectionem ſequutus Cicero, vertit,illa præclara:ac profectò maiorẽ habet emphaſin hîc κεῖνα. Expunge igitur πάντα,& in eius locum κεῖνα ſubſtitue.Illud tantum alicui diſplicere poſſit quòd idem verbum iam fuerit poſitum initio prioris verſus. & ego ſanè mihi videor alicubi citatum reperiſſe hunc verſum, cum ταῦτ' non κεῖν',illo loco.

V.Ηου] Hos verſus caſtigatiores nõ paulò quàm vul-

tertio hãc, Οὐκ ἐῶ γὰρ ζώειν καλὸν, οὔτι χρεῖοσι. At in vet. exē. eam reperi lectionē quã à me poſitã vides. Nũc verò reperio longe meliorē ex alio codice, antiquo & ipſo, nimirum vt vocatiuus ἠλίθιε (apud Ciceronē ſcribitur τῷ υ ſecunda ſyllaba) nõ expungatur, ſed poſt eũ ponãtur illa ἠλίθιοι φρένες. & ita verſus integer erit Ηρυ νήπιε ἠλίθιε ἠλίθιοι φρένες ἀνδρῶν. Sed adiuuare velim hãc veteris libri lectionem eliſa in ἠλίθιε per apoſtrophũ litera ε. Iã igitur illud vnum ἦρυ ſupereſt quod faceſſere nobis poſſit negotiũ. Aliquando exiſtimaui legendum eſſe ἤπου, id eſt Equidē: at nunc mihi illa lectio neſcio quomodo nõ placet. Scio autē quid ἦρυ ſignificare ſoleat: ſed eius ſignificatio locũ hîc nullo modo videtur habere: De hoc quoque te admoneo, in tertio verſu legi etiam καλὸν αὐτῷ, οὔτι χρεῖοσι.

P.130.V.φαίνῃ] Rectius ἦ quàm ἤ.

P.239.V.τῃ] Lege συνειλοχώς

P.141.V.apud] ἥβηδὸν ἀποθανεῖν, &c. Apud Strabonem hæc citantem legitur ἀπάγξασθαι pro ἀποθανεῖν, nec additur πᾶσι. Potius ἀπάγξασθαι quàm ἀποθανεῖν legit Cicero.

IN LATINIS VERBIS EMENDANDA.

P.30.rur.] Errorē. Sic oēs editiões, ſed repono terrorē.

P.46.V.rara] Hæc primó. Sic in edit. vulgatis, ſed auſim reponere promo.

P.81.V.Iam] Rectius Nocte quàm Nocti.

P.85.V.Inter] Expunge diſtinctionē poſt videntur.

P.115.V.Veſtróne] Lege Nemeæus.

P.133.V.ſunt] Repone ego pro lego.

P.135.V.lud μαντ.] Poſt hæc verba, generalius eſt, adde, q̃a nõ dicit ad quē μαντυομένης. Cic. autē addit, ad Apoll.

P.140.V.tiæque] Repone Erga pro Ergo.

P.142.V.tis κυρίας] Pro Prior lege Prima, vt alibi.

P.183.V.traria] Lucullo οἰοῖον. Lege οἰκεῖον.

P.186.V.diu.] Pro Coniunctionem legitur Cognationem. quam lectionem ipſe alibi ſequutus ſum. ideo magis audacter pronuntio legendum hîc eſſe Cognatio.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EM.